

Η Ε.Ε. ξοδεύει ετησίως 55 δις. ευρώ για έξοδα σε υγεία και περιβαλλοντικό κόστος, γιατί εμείς οι πολίτες της δεν εφαρμόζουμε πλήρως την περιβαλλοντική της νομοθεσία. Αυτό σημαίνει ότι καταδικάζουμε ανθρώπους και άλλα όντα στον πλανήτη, σε θάνατο. Μάλιστα, όπως σημειώνει στο σημερινό άρθρο του για την «Κ», (σελ. 15), εξαρμάς των επερχομένων ευρωπαϊκών, ο Ευρωπαϊκός Επίτροπος Θαλασσίων Υποθέσεων και Αλιείας κ. Karmenu Vella, κάθε χρόνο πάνω από 400.000 άνθρωποι πεθαίνουν πρόωρα λόγω ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Είναι για τούτο που η προσπάθεια για μεγαλύτερη βιωσιμότητα συνάδει με τη διεκδίκηση στις χώρες μας αυστηρής τήρησης των σχετικών νομοθεσιών, διότι η προστασία του περιβάλλοντος ισοδυναμεί με την προστασία της ζωής μας. Ίσως, γι' αυτό και μόνο πρέπει να πάμε στις κάλπες στις 26 Μαΐου.

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το «υπερόπλο» μας

Έχω πολλάκις γράψει ότι τα τρία κακά της μοίρας του τόπου είναι η έλλειψη λογοδοσίας, η ατιμωρησία και η ασυδοσία και έχω παραθέσει συγκεκριμένα παραδείγματα συμφορών που έπληξαν τον τόπο τον τελευταίο μισό αιώνα που ήταν απόρροια των τριών κακών. Πλέον χαρακτηριστικά, η ατιμωρησία των αυτοργών και των εκτελεστών του πραξικοπήματος, των εγκληματιών πολέμου Ε/κ και Τ/κ, του σκανδάλου του ΧΑΚ, της Ήλως, του Μαρί και του Κουρέματος. Χρόνια πολλά ανησυχούσα για το γεγονός ότι η λύση του Κυπριακού γινόταν ολοένα και πιο απρόσιτη. Την τελευταία δεκαετία, μέσα από τα τραγικά βιώματα του τόπου, κατέληξα στο συμπέρασμα ότι και η λύση του Κυπριακού είναι συνυφασμένη με τα τρία κακά, που συνιστούν στοιχεία του τυχοδιωκτικού DNA ημών των Κυπρίων. Μάλιστα, αυτό το «υπερόπλο» κατορθώνει να ξεγελά οργανισμούς και ανθρώπους με τεράστια πείρα στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή του πλανήτη, όπως ο γ.γ. του ΟΗΕ, ο οποίος στην τελευταία έκθεσή του για το Κυπριακό τονίζει ότι «το στάτους κβο δεν αποτελεί βιώσιμη επιλογή». Όχι κ. Γκουτιέρρες, το στάτους κβο είναι η μεγαλύτερη επένδυση για τους πολιτικούς ταγούς της ταλαιπωρημένης αυτής χώρας, οι οποίοι σε μια ανιερν σιωπηλή σύμπραξη με τους ταγούς της δικαιοσύνης και μιας λερής ολιγαρχίας νέμονται τον πλούτο της χώρας. Δεν τους αγγίζουν νόμοι, δικωτικές αρχές και έλεγχοι. Περιπατούν ανάμεσα σε πτώματα από εγκλήματα που αυτοιργού ήταν οι ίδιοι, κλέβουν τον ιδρώτα του κόσμου, καλύπτοντας με το αζημίωτο τραπεζικά κόλπα. Αυτά που κατέστησαν και τους ίδιους ζαμπλουτους, ενώ έχουν ξανά υποθηκεύσει τα σπίτια του μισού πληθυσμού που του κούρεψαν εφάπαξ τις οικονομίες και μονίμως τους μισθούς. Τώρα χωρίς την όποια ενσυναίσθηση, μας οδηγούν σε μια δεύτερη τραγωδία, μεγαλύτερη της τουρκικής εισβολής. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης μιλά για «δύτερη εισβολή» όταν αναφέρεται στην παρουσία του τουρκικού πλοίου «Πορθητής» 36 ναυτικά μίλια από την Κύπρο. Το

κάνει για να κερδίσει πολιτικούς πόντους εσωτερικής κατανάλωσης στο Κυπριακό και εν μέρει είναι κατανοητό. Στη «δύτερη εισβολή» του προέδρου έσπευσε να συμπράξει η βουλευτίνα του ΔΗΣΥ και υποψήφια στις ευρωεκλογές Ελένη Σταύρου, προφανώς όπως συνέπραξε στην πρώτη και ο πατέρας της ως αρχηγός το '74 της ΕΟΚΑ Β'. Η κ. Σταύρου επικρότησε άστοχα και τις βολές Αναστασιάδη κατά ΑΚΕΛ για «δανεικές ψήφους» από τους Τ/κ, λέγοντας ότι η συμπερίληψη Τ/κ υποψηφίου στο ευρωψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ «θα προκαλέσει ολέθριες συνέπειες στις εξελίξεις του Εθνικού μας Ζητήματος». Υποψάστικα ότι γνωρίζει η κυρία από ολέθριες συνέπειες, λόγω του '74 με τις δύομισι χιλιάδες νεκρούς και αγνοούμενους και τα είπε για να αποφύγουμε επανάληψη των ιδίων λαθών. Μετά στη μηχανή αναζήτησης είδα την ανάρτησή της τον περασμένο Ιανουάριο στο FB, όταν φωτογραφήθηκε μπροστά τον τάφο του αρχηγού της ΕΟΚΑ Β' Γεωργίου Γρίβα μαζί με τον μπαμπά της κι έβαλε τη λεζάντα: «Δεν είναι σάρκα ο ΔΙΓΕΝΗΣ για να τον φάει το χώμα, είναι ιδέα Υψηλή! Αθάνατος! Ελλάδα - Κύπρος – Ένωσις! Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν υβριστή εκείνον που υπερεκτιμώντας τις δυνάμεις του, συμπεριφερόταν προσβλητικά και αλαζονικά έναντι ανθρώπων, νόμων και κυρίως θεών, δηλαδή σε αυτά που επέβαλλαν όρια στην ανθρώπινη δράση. Ο υβριστής επιχειρούσε να υπερβεί τη θνητή φύση του και να εξομοιωθεί με τους θεούς, με συνέπεια να τους προσβάλει-εξοργίζει. Στον αρχαίο ελληνικό κόσμο πίστευαν πως μια «ύβρις» συνήθως προκαλούσε την επέμβαση των θεών, που έστελναν στον υβριστή την «άπνη, δηλαδή το θάλωμα του νου. Η άπνη τον οδηγούσε σε νέες ύβρεις, ώσπου να υπέπιπτε σε ένα πολύ σοβαρό σφάλμα, το οποίο προκαλούσε την «νέμεσιν», την οργή και εκδίκηση δηλαδή των θεών, που επέφερε την «τίσιν», δηλ. την τιμωρία και την καταστροφή του υβριστή. Κι εδώ πλέον η ατιμωρησία εξελίσσεται σε αλαζονεία, γι' αυτό και η έσχατη πλάνη, θα είναι χειρότερη της πρώτης... εισβολής.

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Οι ευρωεκλογές, τα αλληλοφαγώματα και το επερχόμενο μπάχαλο

Τα τρεχάματα του Νίκου Χριστουδουλίδη δεν έχουν τελειωμό μετά τις νέες απειλές της Τουρκίας. Τη Δευτέρα θα βρεθεί στη συνεδρία του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων στις Βρυξέλλες όπου έχει προγραμματίσει ουκ ολίγες συναντήσεις από τις οποίες αναμένει πολύ συγκεκριμένα αποτελέσματα. Και δεν αναφέρομαι μόνο σε κάποια ανακοίνωση ή δηλώσεις συμπάραστασης. Πρόκειται για την προεργασία που θα γίνει για το επόμενο, άκρως σημαντικό για την Κύπρο, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 28 Μαΐου.

Η ευτυχής συγκυρία της σύγκλησης την Τρίτη του Συμβουλίου με τη συμμετοχή και των υπουργών Άμυνας των κρατών μελών της Ε.Ε. θεωρείται ως ακόμη μία ευκαιρία. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια του γεύματος οι υπουργοί Άμυνας θα έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και με την αναπληρώτρια γενική γραμματέα του ΝΑΤΟ...

Μιας και αναφέρθηκα στους Ευρωπαίους υπουργούς Άμυνας, σας αναφέρω πως ο δικός μας Σάββας Αγγελίδης αναμένει πολύ συγκεκριμένες εξελίξεις στον τομέα του, εντός των ημερών, οι οποίες θα είναι και ανακοινώσιμες. Πιο σημαντικές, όμως, σύμφωνα με τις πληροφορίες μου, είναι οι εξελίξεις που ολοκληρώνονται, αλλά δεν θα ανακοινωθούν...

Ποια μεγάλη κρίση ενδέχεται να υποβόσκει και έχει σημάνει συναγερμό στην κυβέρνηση του Healthγ; Σύμφωνα με όσα ακόω από τον Λόφο της Εξουσίας, επικρατεί μια όλο και αυξανόμενη ανησυχία για επανάληψη του μπάχαλου στην εκπαίδευση. Τα σημάδια που έρχονται από τις εκπαιδευτικές οργανώσεις είναι άκρως ανησυχητικά γι' αυτό και έχουν δοθεί οδηγίες και συμβουλές προς τον Χαμιασούρη για άμεση εκτόνωση της κατάστασης...

Αφόρητη έχει γίνει η κατάσταση σε κάποια κόμματα λόγω του προεκλογικού. Όπως έλεγε μεγαλοστέλεχος του κόμματος «πρώτη φορά υπάρχει τόση ένταση και τόσο άχτι μεταξύ των υποψηφίων ακόμα και από το ίδιο μας το κόμμα». Κάποιοι υποψήφιοι πάντως γνωρίζουν πως η υποψηφιότητά τους είναι υποψηφιότητα αποτυχίας και έχουν αποδοθεί σε αγώνα για εξαργύρωση της εσωκομματικά. Ενέργεια που κάνει την ήδη δύσκολη καθημερινότητα του εν λόγω κόμματος ακόμα δυσκολότερη. Ειδικά δύο υποψήφιοι, όπως μου λέει η πηγή μου,

«**Πώς μπορώ** να το εξαφανίσω για πάντα;»

έχουν κάνει σπαράλια τα νεύρα όλης σχεδόν της κομματικής ηγεσίας με τα καμώματά τους.

Αληθεύει ότι σε ένα από τα τρία πιο μεγάλα κόμματα ξέσπασε κρίση μεγατόνων μεταξύ τριών στελεχών; Οι δύο είναι υποψήφιοι ευρωβουλευτές και ο τρίτος υψηλόβαθμο στέλεχος πολύ κοντά στον κομματάρχη. Αιτία της κρίσης είναι η φανερή υποστήριξη της οποίας απολαμβάνει συγκεκριμένος υποψήφιος από το υψηλόβαθμο στέλεχος. Ο έτερος υποψήφιος διαμαρτυρήθηκε επανειλημμένα για τις ενέργειες του στελέχους. Τον κατήγγειλε μάλιστα και στον κομματάρχη και σε όργανο του κόμματος ότι προωθεί την υποψηφιότητα του εσωκομματικού του αντιπάλου επειδή έχει προσωπικό συμφέρον... Μπάχαλο. Οι ιστορίες καθημερινής τρέλας διαδραματίζονται σε όλα σχεδόν τα κόμματα.

Σε άλλο μεγάλο κόμμα στέλεχος προσεύχεται «να τελειώνουν γρήγορα οι ευρωεκλογές, γιατί κινδυνεύουμε να μείνουμε χωρίς κόμμα». Όπως ο ίδιος υποστηρίζει η μόνη έγνοια κάποιων είναι να αλληλοφαγωθούν για να προωθήσουν τη δική τους υποψηφιότητα όχι μόνο παραγωνρίζοντας κάθε κανόνα δεοντολογίας,

αλλά και χωρίς να τηρούν κανένα πρόσχημα. Στέλεχος του ίδιου κόμματος συζητείται έντονα για τις πρακτικές που ακολουθεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και για τις πληρωμένες του διαφημίσεις.

Σε άλλο κόμμα η κριτική στρέφεται κατευθείαν στον κομματάρχη, ο οποίος βρέθηκε ξαφνικά στο μάτι του κυκλώνα. Η κριτική που του ασκείται και από τις τρεις τάσεις που επικρατούν μεταξύ των υποψηφίων ευρωβουλευτών είναι ότι ο ίδιος είναι «υποτονικός» και άφησε το κόμμα χωρίς πρωτοβουλίες και παρεμβάσεις στην προεκλογική περίοδο. Άλλη μία καταγγελία που ακούστηκε είναι για την απουσία πολιτικών διαφημίσεων τη στιγμή που όλα σχεδόν τα αντίπαλα κόμματα διαφημίζουν. Ένας από τους υποψηφίους μάλιστα, όπως μου λέει η πηγή μου, εκνευρίστηκε πολύ όταν έλαβε ως απάντηση πως «το ταμείο είναι μείον»...

ΚΟΝΙΖ: Ποιος κομματάρχης έχει παραγγείλει νέες δημοσκοπήσεις και προειδοποίησε στελέχη του πως θεωρεί ότι φέρουν ευθύνη για τα αποτελέσματα; Αληθεύει ότι είναι η δεύτερη φορά που το κάνει σε δύο μήνες;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ» 12. V.1939

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΝΤΑΛΑΝΤΙΕ: «Η γαλλική Κυβέρνησις θεωρεί ως ουσιοδώς επιθυμητή την συμμετοχήν της Σοβιετικής Ρωσίας εις το κοινόν τουτό έργοι της αμοιβαίας βοήθειας. Το γαλλο-σοβιετικό Σύμφωνον του 1935 ισχυιει πάντοτε και εάν επικρατούν ειοέτι διαφοραί τινές αντιλήψεων επί της διαδικασίας εφαρμογής της συμφωνίας ταύτης μεταξύ των Κυβερνήσεων Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας, διεπιστώθη ευθύς εξ αρχής των διαπραγματεύσεων συνεννόησις μεταξύ των επί της ανάγκης της διά κοινής ενεργείας προαπορίσεως των ανωτέρων συμφερόντων της ειρήνης. Ούτω διά πρώτην φοράν εν τη Κεντρική Ευρώπη και εν τη Εγγύς Ανατολή έχει πραγματοποιηθή ο απαραίτητος ούτος διά την διατήρησιν της ειρήνης όρος, ηκοινότης δηλαδή υποχρεώσεων της Γαλλίας και της Μ. Βρεταννίας. Το διπλωματικό τουτό έργοι δεν έχει άλλον σκοπόν εμμή να εξασφαλίση την ελευθερίαν και την ανεξαρτησίαν όλων των λαών. Η γαλλική Κυβέρνησις θέλει ειρήνην εντός του πλαισίου του σεβασμού των δικαιωμάτων όλων και της συμφωνίας με όλα τα Κράτη τα θέλοντα να ζήσουν εν τιμή. Είναι αποφασισμένη να ορθωθή κατά της βίας και της ασελείης».

Με την προκήρυξη επαναληπτικών εκλογών στην Πόλην, ο Ταγίπ Ερντογάν διακινδυνεύει την όξυνση της αποδοκιμασίας που εκφράστηκε την 31η Μαρτίου, με αρνητικές συνέπειες για την ήδη δοκιμαζόμενη οικονομία. Επιθυμώντας να αποφύγει το ΔΝΤ, ο Ερντογάν θα αναγκαστεί να προσεγγίσει την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με δεδομένο ότι η επόμενη εκλογική αναμέτρηση στην Τουρκία θα είναι το 2023, θα υπάρξει, έστω για μόνον περίπου ένα έτος, δυνατότητα πρωτοβουλιών στο Κυπριακό. Οι επερχόμενες ελληνικές εκλογές δεν πρέπει να τις καθυστερήσουν.

Πέντε είναι οι σχετικές παράμετροι. Πρώτον, η Ελλάδα εξασθένησε δραματικά κατά την προηγούμενη δεκαετία ενώ η Τουρκία ισχυροποιήθηκε. Ο Ερντογάν δεν θεωρεί τους Έλληνες προαίτιοι εκθρό, έχει όμως ένα «όραμα οθωμανικό» που έχει γίνει αντιληπτό με τη σταδιακή αλλαγή του περιφερειακού ρόλου της Τουρκίας. Δύτερον, ιδιαίτερα το 1999, το 2003 και το 2014, μεγάλες δυνάμεις κινήθηκαν βιαίως χωρίς την έγκριση του ΟΗΕ. Αυτό συνέβαλε στη χαμηλή αισθηση ασφάλειας των πολιτών της Ελλάδας και της Κύπρου. Τρίτον, η αποφασιστική επέκταση των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε. στον χώρο της ασφάλειας που επιζητεί ο πρόεδρος Μακρόν, και επιτέλους συζητεί η γερμανική ηγεσία, θα άμβλυνε αυτήν την αίσθηση χαμηλής ασφάλειας. Η Αθήνα, που ακόμα

σε χρόνια χαλεπά υπήρξε συνεπής όσον αφορά το ύψος των αμυντικών της δαπανών, έχει το κύρος αλλά σήμερα και την ευκαιρία να ενθαρρύνει την Ε.Ε. προς την κατεύθυνση μιας κοινής αμυντικής πολιτικής. Τέταρτον, πολλοί Τουρκοκύπριοι, που είναι ήδη, όσον αφορά τα ιδιωτικά τους δικαιώματα, πολίτες της Ε.Ε., προτιμούν να αποτελέσουν πρωτοπόρο τουρκική κοινότητα στην Ένωση, παρά μικρό τμήμα μιας νέας μορφής οθωμανικού και ισλαμικού κράτους. Αυτοί εξέλεξαν αρχηγό τον Μουσταφά Ακιντζί.

Η Αγκυρα σύντομα θα ζητήσει την αναβάθμιση της τε-

λωνειακής ένωσης με την Ε.Ε., όπως και στήριξη για δημοσιονομική σταθεροποίηση. Και όμως απαιτεί διχοτόμηση ή συνομοσπονδιακή λύση του Κυπριακού. Η αντίδρασή μας πρέπει να είναι φιλική αλλά βασισμένη σε ευρωπαϊκές αρχές που απαγορεύουν και τις δύο. Αντίθετα, είναι ευκαίιο να αναδειχθεί ευρωβουλευτής ένας Τουρκοκύπριος υποψήφιος – ελπίδες διαθέτει ο Νιγάζι Κιζιλουρέκ, καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου. Αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης της Τουρκίας οφείλει να συνδυαστεί με συμφωνία γενικής αποκώρσης ξένων στρατευμάτων από μια ομοσπονδιακή Κύπρο, δικαιοδική και διωδική, σύμφωνα με τις επιταγές του Συμβουλίου Ασφαλείας, με τις σημερινές εγγυήτριες δυνάμεις να εγγυώνται πλέον στην Ε.Ε. τη στήριξή τους εάν υπάρξει κρίση. Η καθυστέρηση του ΟΗΕ να ξεκινήσει νέα διαδικασία συνομιλιών δίνει πολύτιμο χρόνο για προετοιμασία μιας τέτοιας διαπραγματεύσεως.

Πέμπτον, πολλοί Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι βρίσκονται πιο κοντά από ποτέ σε μια συμφωνία. Εάν επιτευχθεί, η Τουρκία θα επωφεληθεί από αξιόλογες μελλοντικές μεταφορές υδρογονανθράκων και από ένα αναβαθμισμένο πρότυπο τελωνειακής ένωσης. Τα όρια της κυπριακής (και άλλων) ΑΟΖ θα ορίζονταν από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Εσωτερικά, πρόχειο η προ-

ώθηση ενός νέου προτύπου προεδρικής ηγεσίας βασισμένου στις επιταγές ενός δικαιοδικού ομοσπονδιακού συντάγματος, με δύο συμπρόεδρους – ο ένας εκλεγμένος από το σύνολο του εκλογικού σώματος, ο δεύτερος με σταθμισμένη ψήφο. Οι συμπρόεδροι θα είχαν περιορισμένες αλλά σημαντικές αρμοδιότητες ώστε να διατηρούν την ενότητα της ομοσπονδίας. Νέοι θεσμοί προερχόμενοι από μια κοινοβουλευτική δημοκρατία – πρωθυπουργός και υπουργικό συμβούλιο – θα βασίζονταν σε ψήφο εμπιστοσύνης των δύο κοινοβουλευτικών σωμάτων, αλλά κυρίως ξεχωριστών πλειοψηφιών των κοινοβουλευτικών αντιπροσωπειών των δύο κοινοτήτων. Έτσι θα διασφαλίζεται και δημοκρατικό πολίτευμα και δικαιοδική ισοότητα.

Μια τέτοια λύση θα απαιτούσε λεπτές και σκληρές διαπραγματεύσεις. Δεν μπορεί ασφαλώς να επιτευχθεί μόνο με τις δικές μας δυνάμεις, ούτε όμως χωρίς δική μας πρωτοβουλία και επιμονή. Τόσο σπάνιες όμως για έναν μικρό λαό είναι οι ευκαιρίες μιας ευεργετικής κατάληξης σε ένα μακροχρόνιο πρόβλημα, ώστε η ανάληψη της σχετικής προσπάθειας να αποτελεί εθνική επιταγή.

Ο Κώστας Καρράς είναι ο ιδρυτής της οργάνωσης «Friends of Cyprus» και ο Έλληνας συντονιστής του Ελληνοτουρκικού Φόρουμ. Οι απόψεις που εκφράζονται στο άρθρο είναι προσωπικές.

Ο Σπονδοφόρος απουσιάζει.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, δισκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ευχαριστούμε τους υποστηρικτές

που μπήκαν στη μάχη ενάντια στον καρκίνο, στηρίζοντας την 44η Πορεία Χριστοδούλας, με στόχο την ενίσχυση του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου.

Τα λογότυπα και οι ονομασίες των εταιρειών εμφανίζονται αλφαβητικά

Ευχαριστούμε επίσης τους υποστηρικτές:

A. K. Autoparts & Salvage Cars Ltd, Αρτοποιεία «Θημωνιά», Αφράτο Αρτολικοιουδιές (Αυγόρου), A&P Flowers, Φασούρι, Φούρνοι «Μαργαρίτα» (Λιοπέτρι & Ξυλοφάγου), Handmade Creations Marina, Handmade Jewellery by Marianna, K.M. Ύψωνας Ενοικιάσεις Εξοπλισμού Catering, PMA Filling Systems Ltd, Ράδιο «Πολιτεία» (Παραλίμνι), Σ.Α Κουλέντης Λτδ, Σωματείο «Ομάδα Εθελοντών Σιάς», Τοπικές Αρχές Ελεύθερης Περιοχής Αμμοχώστου, Zaxaromania.

Θερμές ευχαριστίες προς όλους τους Δήμους και τις Κοινότητες.
Ευχαριστούμε τα τηλεοπτικά κανάλια και τους ραδιοσταθμούς για τις φιλοξενίες.

Τα ενεργειακά στο τραπέζι θέλει η Αγκυρα

Είχε μιλήσει γι' αυτό τον Ιανουάριο του 2015 ο Εσπεν Μπαρθ Αϊντε και τώρα οι τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ σε αυτό στοχεύουν

Ηνωμένα Έθνη - Ανάλυση
του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Την εβδομάδα που πέρασε οι ΗΠΑ επεφύλαξαν ευχάριστη έκπληξη στην Κύπρο, καθώς το Στέιτ Ντι-πάρτμεντ με δήλωση της εκπροσώπου του Μόργκαν Ορτέγκους εξέδωσε την ισχυρότερη από ποτέ ανακοίνωση σε σχέση με τις τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η γραπτή δήλωση —που εκδόθηκε αργά την Κυριακή— ανέφερε ότι «οι ΗΠΑ ανησυχούν βαθιά για τις εξαγγελθείσες προθέσεις της Τουρκίας να ξεκινήσουν τις υπεράκτιες γεωτρήσεις σε μια περιοχή την οποία ανακάλυψε (claimed) η Κυπριακή Δημοκρατία (Κ.Δ.) ως Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της. Αυτό το βήμα είναι ιδιαίτερα προκλητικό και διακινδυνεύει να αυξήσει τις εντάσεις στην περιοχή». Και κάλεσαν τις τουρκικές αρχές να σταματήσουν αυτές τις επιχειρήσεις, ενθαρρύνοντας όλα τα μέρη να ενεργήσουν με αυτοσυγκράτηση. Μόλις την προηγούμενη μέρα, η αμερικανική πρεσβεία στη Λευκωσία είχε εκδώσει ανακοίνωση, η οποία επαναλάμβανε την πάγια αμερικανική θέση για τα κυρίαρχα δικαιώματα της Κύπρου να εκμεταλλεύεται τους πόρους της, οι οποίοι στην περίπτωση λύσης θα διανέμονται ακριβοδικαία μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Μία θέση θετική, αλλά κάτω των περιστάσεων. Όπως πληροφορείται η «Κ», η αλλαγή της αμερικανικής στάσης ήταν αποτέλεσμα παρέμβασης του ΥΠΕΞ Ν. Χριστοδουλίδη, προς τον αρμόδιο για ενεργειακές υποθέσεις υπφυπουργό Εξωτερικών, Φράνσις Φάνον, ο οποίος, να σημειωθεί, είχε μόλις την Πέμπτη κάνει ανάλογη δήλωση με αυτή της πρεσβείας στη Λευκωσία, στο Συνέδριο του Economist στη Νέα Υόρκη. Όμως στην έδρα του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη τα πράγματα δεν ήταν τόσο ευχάριστα, καθώς η Γραμματεία συνεχίζει να βλέπει τα ενεργειακά της Κύπρου ως δικοινοτικό πρόβλημα, αποφεύγοντας να σχολιάσει τη σαφή παραβίαση των δικαιωμάτων ενός κυρίαρχου κράτους μέλους του από ένα άλλο. Ερωτήσεις

Τον Ιανουάριο του 2015 ο Αϊντε είχε δηλώσει πως υπήρχε αποδοχή ότι το θέμα των υδρογονανθράκων μπορεί να συζητηθεί στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Την περασμένη Δευτέρα, ενώ ο εκπρόσωπος του γ.γ. των Η.Ε., περιορίστηκε να πει, «η θέση του ΟΗΕ Η.Ε. σχετικά με την εξερεύνηση των υδρογονανθράκων δεν έχει αλλάξει. Οι υπεράκτιοι υδρογονάνθρακες μπορούν να ωφεληθούν και τις δύο κοινότητες στην Κύπρο», δήλωση που εξόργισε τη Λευκωσία.

Στόχος της Αγκυρας είναι να πείσει, μέσω της έντασης, τον γ.γ. να μιλήσει υπέρ μιας διαπραγματεύσης μεταξύ των δύο ηγετών για τη διανομή των υδρογονανθράκων.

σχετικά ο εκπρόσωπος του γ.γ. Στεφάν Ντουζαρίκ είπε, «όσον αφορά την απόφαση της Τουρκίας να στείλει πλοία για να ξεκινήσουν υπεράκτιες γεωτρήσεις γύρω από την Κύπρο, ο γ.γ. παρακολουθεί στενά και με ανησυχία τις εξελίξεις. Η θέση μας σχετικά με την εξερεύνηση των υδρογονανθράκων δεν έχει αλλάξει. Οι υπεράκτιοι υδρογονάνθρακες μπορούν να ωφεληθούν και τις δύο κοινότητες στην Κύπρο». Ενώ υπενθύμισε ότι ο Ε/κ ηγέτης και ο Τ/κ συμφώνησαν στις διαπραγματεύσεις τους ότι οι φυσικοί πόροι σε μια ενωμένη Κύπρο

θα ανήκουν στην αρμοδιότητα της μελλοντικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Η αποφυγή της καταδίκης εξόργισε τη Λευκωσία, καθώς ξύπνησε μνήμες του 2015, όταν αρχικά μέσω της έκθεσης του γ.γ. του ΟΗΕ για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ και στη συνέχεια μέσω δηλώσεων του ειδικού συμβούλου, Έσπεν Μπαρθ Αϊντε, δινόταν κάλυψη στις τουρκικές παραβιάσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Με διπλωματικά διαβήματα της επιτετραμμένης της μόνιμης αντιπροσωπείας στον ΟΗΕ, Πόλνους Ιωάννου, η Λευκωσία προσπάθησε να λάβει διορθωτική δήλωση από τα Η.Ε., ωστόσο παρά τις υποσχέσεις ότι θα υπάρξει βελτιωμένη τοποθέτηση, μέχρι την Πέμπτη όταν ο αν. εκπρόσωπος του γ.γ. Φερχάν Χακ σε ερώτηση Τουρκάλας δημοσιογράφου είπε ότι ακόμη δεν έχει κάτι νεότερο να πει.

Μνήμες της εποχής Αϊντε

Η ερώτηση, όμως, ήταν πιο ενδιαφέρουσα από την απάντηση, καθώς η Τουρκάλα δημοσιογράφος

ρώτησε «αν ο γ.γ. ανησυχεί από το γεγονός ότι οι φυσικοί πόροι γύρω από την Κύπρο θα ωφεληθούν μόνο μία κοινότητα και όχι τους Τ/κ, γιατί δεν υπάρχει λύση του Κυπριακού». Ήταν ερώτηση που επιζητούσε προφανώς να εκμαιεύσει απάντηση ανάλογη με αυτή που είχε δώσει ο κ. Αϊντε στις 8/4/2015, σε συνέντευξη προς τη δημοσιογράφο του ΚΥΠΕ, Αιμιλία Χριστοφή. Είχε πει τότε ο Αϊντε, ότι το θέμα έχει δύο διαστάσεις: «Υπάρχει μια νομική διάσταση, η οποία είναι πολύ έντονη στην πλευρά της Κ.Δ., ότι η Κ.Δ. είναι μια χώρα όπως όλες οι χώρες και μπορεί να καθορίσει ποια είναι η οικονομική της ζώνη. Και να πούμε την αλήθεια, κανείς δεν την έχει αξιοποιήσει. Είναι θέμα σε ποιο βαθμό πραγματικά έγινε παραβίαση, γιατί πολλές χώρες δεν βλέπουν τις σεισμικές έρευνες ως παραβίαση, εφόσον δεν οδηγούν σε εξόρυξη. Γιατί η οικονομική ζώνη δεν είναι κυρίαρχη περιοχή. Βασικά οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει οτιδήποτε

Αϊντε: «Έτσι, η κρίση υδρογονανθράκων στην ουσία απεικονίζει τις μεγάλες διαφωνίες της όλης αντίληψης του τι είναι το Κυπριακό». (08/04/2015).

εκεί εκτός από το να λαμβάνει πόρους. Αλλά αυτό είναι ένα πολύ τεχνικό θέμα». Πρόσθεσε ότι υπάρχει μια άλλη διάσταση - επιχείρημα της τ/κ πλευράς, ότι οι υδρογονάνθρακες του νησιού ανήκουν σε όλους τους Κυπρίους: «Και δεν μπορεί μια πλευρά στην Κύπρο να λαμβάνει όλες τις αποφάσεις που θα έχουν κάποιου είδους επίδραση για πάντα πάνω σε όλους, χωρίς να συμβουλευτείται η μια την άλλη πλευρά. Έτσι, υπάρχει ένα νομικό επιχείρημα και ένα πολιτικό επιχείρημα. Και αυτό δείχνει πραγματικά πόσο βαθύ είναι το κυπριακό

πρόβλημα. Ουσιαστικά υπάρχει μια διαμάχη του τι είναι το Κυπριακό. Είναι ένα απαχθέν κράτος (hi-jack state) ή μέρος της χώρας είναι υπό κατοχή; Και γνωρίζουμε ότι ποτέ δεν θα υπάρξει μια πλήρης συμφωνία σχετικά με αυτό. Αλλά μπορείτε να συμφωνήσετε για το πώς θα επανενώσετε τη χώρα. Έτσι, η κρίση υδρογονανθράκων στην ουσία απεικονίζει τις μεγάλες διαφωνίες της όλης αντίληψης του τι είναι το Κυπριακό».

Βεβαίως, σε σχέση με το πρώτο σκέλος, μάλλον σήμερα που η Τουρκία προχωρά πέραν των σεισμικών ερευνών, ούτε καν ο Αϊντε δεν θα τολμούσε να το αναφέρει. Το δεύτερο όμως σκέλος είναι αυτό που επιδιώκει σταθερά η τουρκική πλευρά από το 2011 που ανακαλύφθηκε το κοιτάσμα στην «Αφροδίτη», πέζοντας να υπάρξουν διαπραγματεύσεις για το φυσικό αέριο στο πλαίσιο των συνομιλιών. Σχετικές προτάσεις έχουν επιδώσει στον Μπαν Κι Μουν και ο Έρογλου και ο Ακιντζι, ενώ το 2017 πριν από το Κραν Μοντάνα, ο Μουσταφά Ακιντζι έθετε —αρχικά— ως όρο για να παρουσιάσει χάρτη, τη συμφωνία για διαπραγμάτευση των ενεργειακών. Πολλοί πολιτικοί παρατηρητές υποπετεύονται ότι αυτό ακριβώς στοχεύουν οι νέες πρωτοφάνειες προκλήσεις της Άγκυρας, να πείσει —μέσω της έντασης— τον γ.γ. να μιλήσει υπέρ μιας διαπραγματεύσης μεταξύ των δύο ηγετών για τη διανομή των υδρογονανθράκων. Θα θυμίσουμε ότι τον Ιανουάριο του 2015 ο Αϊντε είχε δηλώσει πως υπήρχε αποδοχή ότι το θέμα των υδρογονανθράκων μπορεί να συζητηθεί στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων: «Αυτό δεν ήταν σε ισχύ πριν από το νέο έτος, αλλά ισχύει τώρα και θεωρώ πως είναι προς την ορθή κατεύθυνση», είχε πει ο τώας ειδικός ανταποκριτής. Το ερώτημα είναι μήπως σε πολιτική βάση, ο εκβιασμός της Άγκυρας δημιουργήσει ρήγματα στο μέτωπο της διεθνούς κοινότητας, ανάλογα με τοποθετήσεις Ιταλών αξιωματούχων οι οποίοι μετά την παρεμπόδιση της ENI ενθάρρυναν συνομιλίες για τους υδρογονάνθρακες.

Ράβει κοστούμι στα μέτρα του Ερσίν Τατάρ η Τουρκία

Η τ/κ Δεξιά στα Κατεχόμενα επιχειρεί να επιστρέψει στο προσκήνιο ως «κυβέρνηση» με συγκεκριμένη λίστα της Αγκυρας

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η προηγούμενη εβδομάδα περνά ως μια νέα σύντομη περίοδος μεγάλης πολιτικής αναταραχής, στην πολιτική ιστορία της τ/κ κοινότητας, καθώς μέσα σε λίγες ώρες μια υπόθεση διαφθοράς με επίκεντρο τον Σερντάρ Ντενκτάς είχε ως αποτέλεσμα τη διάλυση της τετρακομματικής «κυβέρνησης», που σχηματίστηκε πριν από περίπου ενάμιση χρόνο. Ο Σερντάρ Ντενκτάς, «υπουργός Οικονομικών» παρείχε διευκολύνσεις για την ενοίκιαση οικοπέδων στο «πανεπιστήμιο» που φέρει το όνομα του πατέρα του, Ραούφ, και στο οποίο πρόεδρος του δ.σ. είναι ο γιος του. Η αποκάλυψη των ενεργειών Ντενκτάς προκάλεσε έκρηξη οργής στον «κυβερνητικό» εταίρο Κουντρέτ

Όζερσαϊ του Κόμματος του Λαού (ΚΛ), το κόμμα του οποίου αποφάσισε την αποχώρηση από την «κυβέρνηση». Σύμφωνα με τους άλλους τρεις «κυβερνητικούς» εταίρους ο Όζερσαϊ έψαχνε αφορμή και του την έδωσε ο Σερντάρ.

Η διάλυση της τετρακομματικής «κυβέρνησης» προέκυψε εν μέσω της χειρότερης οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει η τ/κ κοινότητα, η οποία είναι κυρίως απότοκο της κρίσης στην Τουρκία, η οποία και έκλεισε τη στρόφιγγα της χρηματικής τροφοδότησης των Κατεχομένων εντελώς, καθώς για 15 μήνες, η Άγκυρα καθυστερεί την υπογραφή της νέας οικονομικής συμφωνίας. Η Άγκυρας έχει όρους για το νέο οικονομικό μνημόνιο. 1: μικρότερο «δημόσιο τομέα». 2: αυστηρά μέτρα

Ο Τατάρ αναμένει από τον Μουσταφά Ακιντζι να του δώσει την εντολή για σχηματισμό «κυβέρνησης».

λιτότητας. 3: ιδιωτικοποιήσεις. Απαιτεί επίσης από την τ/κ πλευρά νέες «πολιτογραφίες», στις οποίες αντιτίθεται ο Μουσταφά Ακιντζι.

Ανεβάζει τον πήχη η Δεξιά

Το μεγαλύτερο κόμμα της τ/κ Δεξιάς, το ΚΕΕ του Ερσίν Τατάρ, συμφωνεί με τις νέες οδηγίες της Άγκυρας και έχει ξεκαθαρίσει εδώ και καιρό ότι θα θέσει σε εφαρμογή όλα τα απαιτούμενα μέτρα, αμέσως μετά την επιστροφή του στην εξουσία. Ευκαιρίας δοθείσης, ο κ. Τατάρ στοχεύει να σχηματίσει τώρα την επόμενη «κυβέρνηση» και λέγεται ότι στο παρασκήνιο συνομιλεί εδώ και καιρό με τον κ. Όζερσαϊ και τα άλλα δύο κόμματα της τ/κ Δεξιάς για τον σχηματισμό της νέας «κυβέρνησης». Σε περίπτωση που οι συνομιλίες του

ΚΕΕ με το ΚΛ δεν καρποφορήσουν, ο Τατάρ θα στραφεί στα δύο μικρότερα κόμματα για «κυβέρνηση μειοψηφίας».

Μάχη με τον χρόνο

Το ενδεχόμενο της συνεργασίας του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ) με το ΚΕΕ χαρακτρίζεται ως απομακρυσμένο από την τ/κ κεντροαριστερά λόγω του χάσματος μεταξύ των δύο στο Κυπριακό. Το ΡΤΚ παραδέχεται ότι στενεύουν απειλητικά τα χρονικά περιθώρια για την αντιμετώπιση σοβαρών προκλήσεων, όπως η οικονομική κρίση και οι «προεδρικές εκλογές» του 2020. Το όνομα του απερχόμενου «πρωθυπουργού» Τουφάν Έρχιουρμαν ακούγεται όλο και περισσότερο για τον ρόλο του υπο-

ψηφίου της τ/κ κεντροαριστεράς για τον επόμενο Απρίλη, πράγμα που θα βάλει σε σοβαρό προβληματισμό τον Μουσταφά Ακιντζι, ο οποίος δεν αποκλείει το ενδεχόμενο νέας διεκδικήσεων.

Πάντως, σε περίπτωση που καταρρεύσει η προσπάθεια σχηματισμού νέας «κυβέρνησης», δεν αποκλείεται η καταφυγή σε «πρώτες εκλογές», λίγους μήνες πριν από τις «προεδρικές». Σε τελική ανάλυση, με νέα «κυβέρνηση» συνασπισμού ή «πρώτες εκλογές», η τ/κ πλευρά θα επιχειρήσει να δημιουργήσει ένα «κυβερνητικό» σχήμα που θα είναι κομμένο και ραμμένο στις νέες επιταγές της Άγκυρας. Παράλληλα, θα αναδυθεί το πολιτικό πλαίσιο πάνω στο οποίο θα εκτυλιχθεί η κούρσα για τις «προεδρικές εκλογές».

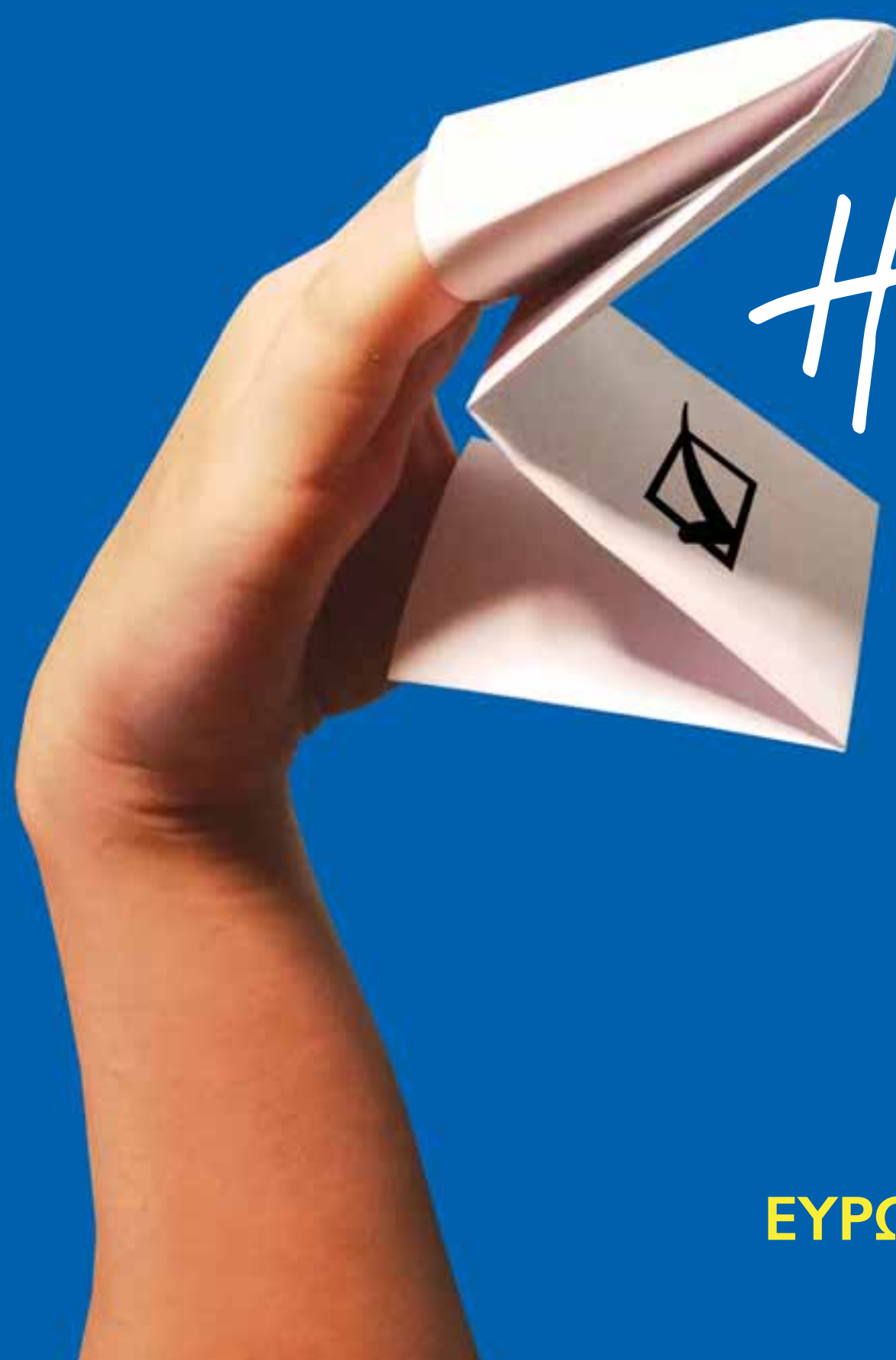
Πίστεψε. Πρότεινε. Υποστήριξε.

Ποιος είναι ο άνθρωπος που πιστεύεις ότι έχει τη δύναμη να πετύχει πολλά, παρά τις δυσκολίες;

Πες μας την ιστορία του στο **www.exeistidynami.com** και έλα να τον βοηθήσουμε μαζί.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

**Μπαίνω στο παιχνίδι.
Τα οφέλη είναι πολλά.**

*Η ψήφος σου
μιλά!*

ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 26 ΜΑΪΟΥ 2019

Αυτή τη φορά ψηφίζω!

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

www.euroelections2019.gov.cy

Στον ίσκιο της πόλωσης Αβέρωφ και Αντрос

Το παρασκήνιο πίσω από την ένταση στις σχέσεις των δύο μεγάλων κομμάτων

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν κατά την υποβολή υποψηφιοτήτων, ο Αβέρωφ Νεοφύτου και ο Άντρος Κυπριανού συναντήθηκαν έξω από το Συνεδριακό Κέντρο και ανταλλάξαν θερμούς χαιρετισμούς, κανείς δεν ανέμενε πως λίγα εικοσιτετράωρα αργότερα, θα άρχιζε το αλληλοφάγωμά τους, σε τηλεοπτικά πάνελ, κοινωνικά δίκτυα και προεκλογικές συγκεντρώσεις. Είχαν, άλλωστε, αναπτύξει λόγω Κυπριακού και παρά τις όποιες άλλες ιδεολογικές τους διαφορές, κώδικα επικοινωνίας και μία σχέση συνεννόησης. Τόσο κατά την παραμονή τους στο Κραν Μοντάνα, όταν ανταλλάξαν απόψεις, πληροφορήση και ανησυχίες, όσο και προηγουμένως, σε σημείο που να καλλιεργείται από τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις το αφήγημα του ΔΗΣΑΚΕΛ. Τόση συνεννόηση υπήρχε που ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ εξήρε συχνά την «υπεύθυνη και πατριωτική στάση του ΑΚΕΛ» και απέφευγε για καιρό τις όποιες επικρίσεις απέναντι στο κόμμα της Αριστεράς. Όμως και το ΑΚΕΛ, ενώ κτυπούσε καθημερινά την κυβερνηση Αναστασιάδη για τους χειρισμούς και τις θέσεις τους απέφευγε για καιρό να επικρίνει τον συναγερμικό πρόεδρο. Χρειάστηκε να απομακρυνθούν οι δύο πλευρές από το τραπέζι των συνομιλιών, να δημοσιοποιηθεί το πόρισμα του Συνεργατισμού, να γίνει η αποκάλυψη των δολοφονιών και να βρεθούμε μία ανόσθα πριν από τον προεκλογικό γύο να πουν και οι δύο «ως εδώ». Φάνηκε τότε, πως οι διαφωνίες ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ, όχι απλώς δεν γεφυρώνονταν, αλλά και αξιοποιούνται πλήρως προεκλογικά. Το αν αυτή η αντιπαράθεση θα φέρει την πόλωση και τη συσπείρωση άλλων εποχών, αν θα ωφελήσει ή αν τελικά θα βλάψει τα δύο μεγάλα κόμματα είναι ακόμα θολό.

Η αρχή της σύγκρουσης

Το περασμένο Σάββατο ο Αβέρωφ Νεοφύτου ανέβαινε στο βήμα του παγκύπριου συνεδρίου και συνταύτιζε την Αριστερά με την Ακροδεξιά ως τον κύριο κίνδυνο για το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, θυμίζοντας τη στάση του ΑΚΕΛ επί κούρεματος. Έθετε, όμως, και ερωτήματα γύρω από το τι τάξει το ΑΚΕΛ στους Τ/κ, ανοίγοντας έτσι τη συζήτηση για το πού το πάει και ο Αβέρωφ Νεοφύτου, αλλά και ο ΔΗΣΥ με τη σύγκρουσή του απέναντι στο ΑΚΕΛ.

Από το αφήγημα του ΕΛΚ

Η κίνηση συνταύτισης Αριστεράς και Ακροδεξιάς δεν αποτελεί βεβαίως κυπριακό φαινόμενο του ΔΗΣΥ. Είναι αφήγημα από το πολιτικό μανιφέστο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Καθόλου τυχαίο, καθώς το κόμμα των Χριστιανοδη-

μοκρατών, πλέον αντιμετωπίζει πολλαπλά κτυπήματα και προκλήσεις στις επικείμενες εκλογές. Είναι σίγουρα η άνοδος της Ακροδεξιάς και της Αριστεράς σε κάποιες χώρες που παίζουν τον ρόλο τους. Είναι, όμως, και η απώλεια εδρών που παρουςίασε στις τελευταίες ευρωεκλογές σε συνδυασμό με τη ενίσχυση των Φιλελευθέρων που τείνουν να αποκτήσουν ρόλο κλειδί. Ήδη η υποψηφιότητα Βέμπερ και η διαδικασία εκλογής νέου προέδρου της Κομισιόν, με την οποία ο υποψήφιος της μεγαλύτερης κοινοβουλευτικής ομάδας αναμένεται να είναι ο διάδοχος Γιούνκερ, έχει διχάσει τους ηγέτες της Ε.Ε. Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα κάνει σοβαρά ερείσματα στη Γαλλία, τη Ισπανία, απουσιάζει από τη Μεγάλη Βρετανία, καθώς εκεί επικρατούν οι Μεταρρυθμιστές και αντιμετωπίζει σοβαρά ζητήματα εξαιτίας του κεφαλαίου Όρμπαν. Με αυτά ως δεδομένα, η επικράτηση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος δεν θεωρείται για κάποιους σίγουρη. Αυτός είναι και ο λόγος που το ΕΛΚ έχει δώσει έμφαση σε πιο συντηρητική ρητορική, η οποία, όπως λέγεται, θα αποκόψει από τη μία τις διαρροές προς την Ακροδεξιά και θα αποδυναμώσει την Αριστερά, την οποία εκπροσωπούν κόμματα που ενισχύονται τελευταίως, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ στην Ελλάδα, οι Podemos στην Ισπανία και στην περίπτωση της Κύπρου το ΑΚΕΛ.

Η αλλαγή

Πώς μεταφράζονται όμως αυτά τα δεδομένα στην Κύπρο; Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ δίνει έμφαση πλέον και στη ρίζα και στη θρησκεία του, απορρίπτει όμως κατηγορηματικά τα περί συντηρητικοποίησης του ΔΗΣΥ. Όπως αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» (σελ. 8), «δεν θα γίνω άπατρις ούτε άθρησκος, γιατί κάποιος θα μου πουν ότι είμαι συντηρητικός». Στην ΔΗΣΥ εδώ και καιρό παρακολουθούν μέσω δημοσκοπήσεων το κόμμα, όχι μόνο να μη συσπειρώνεται, αλλά να παρουσιάζει και διαρροές προς το ΕΛΑΜ. Διαρροές που ερμηνεύονται από κάποιους ως ψήφος διαμαρτυρίας απέναντι στους κυβερνητικούς χειρισμούς και από άλλους ως μήνυμα ότι το κυβερνών κόμμα έχει χάσει την ιδεολογικοπολιτική του ταυτότητα και ρέπει σε πιο αριστερά μονοπάτια.

Σιωπή για ΕΛΑΜ

Στην Πινδάρου δεν θέλουν βεβαίως με τίποτα να ανοίξουν μετωπική επίθεση με το ΕΛΑΜ. Κάτι τέτοιο, όπως λέγεται, θα ενισχύσει τη δυναμική τους, καθώς αποτελεί μία καθαρά αρνητική ψήφο, ψήφο θυμού απέναντι στα συστημικά κόμματα. Καθόλου τυχαίο ότι στη

Ο καιρός που οι Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρος Κυπριανού είχαν τον δικό τους κώδικα επικοινωνίας λόγω Κυπριακού έχει παρέλθει.

Το μπουρλότο Σταύρου

Όσο κι αν ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ θέλησε να κρατήσει κάποιες ισορροπίες κατά την ομιλία του, αποφεύγοντας ονόματα η ανάρτηση της υποψήφιας του ΔΗΣΥ Ελένης Σταύρου λίγη ώρα μετά την ομιλία του, κατά την οποία άφηνε ξεκάθαρες αιχμές ότι ο κ. Κιζιλγιουρεκ δεν θα ήταν υποψήφιος, αν δεν είχε την έγκριση της Τουρκίας, θεωρείται πως έκανε τεράστια ζημιά στην Πινδάρου. Αφενός γιατί επισκίασε το επίσημο επικοινωνιακό αφήγημα του ΔΗΣΥ την ώρα που κορύφωσε την προεκλογική του συγκρούση και αφετέρου γιατί έδωσε σε πολλούς την αίσθηση -δικαίως ή αδικώς- πως η κίνηση Σταύρου έγινε με τις ευλογίες της Πινδάρου. Σε αυτό το πλαίσιο ο επικεφαλής της προεκλογικής καμπάνιας, Νίκος Νουρής φρόντισε, έστω και εκ των υστέρων, να στείλει αυστηρή οδηγία προς τους έξι υποψήφιους ευρωβουλευτές ότι απαγορεύεται να βγαίνουν εκτός πλαισίου και εκτός της επίσημης θέσης του κόμματος. Το αν αυτό δέσωσε την κατάσταση είναι λίγο πολύ αμφίβολο, καθώς οι αντιδράσεις σε κοινωνικά μέσα δικτύωσης ενισχύθηκαν, με συναγερμικούς κύκλους να καταγγέλλουν τον ΔΗΣΥ ότι ρέπει προς τον εθνικισμό και ευνοεί τον ρατσισμό, μέσω της υποψηφιότητας Σταύρου. Όπως μαθαίνει η «Κ», ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ ήδη έχει ζητήσει να μετρηθεί στη νέα δημοσκοπήση κατά πόσο θα ήθελαν οι ερωτώμενοι να εκλεγεί Τ/κ ευρωβουλευτής. Κίνηση που καταδεικνύει πως θέλει να προσμετρήσει τις αντιδράσεις, είτε για να ενισχύσει την εν λόγω ρητορική είτε για να αναδιπλωθεί.

Στην Πινδάρου είδαν με δυσφορία την ανάρτηση Σταύρου για τον Νιαζί, με τον Νίκο Νουρή να στέλνει εκ των υστέρων οδηγία προς τους υποψηφίους να ακολουθούν κατά γράμμα την επίσημη γραμμή του κόμματος.

συνέντευξή του στην «Κ» ο Αβέρωφ Νεοφύτου απέφυγε να τοποθετηθεί συγκεκριμένα για τον κίνδυνο του ΕΛΑΜ, υπογραμμίζοντας πως δεν τον ενδιαφέρει το εκλογικό ποσοστό άλλων κομμάτων, όμως τη δυναμική τους και την παρακολουθούν και τους ανησυχεί.

Τους ανησυχεί, όμως, και η ανάκαμψη που παρουσιάζει το ΑΚΕΛ. Ανάκαμψη που βάσει δημοσκοπήσεων που έγιναν σε ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ την τρέχουσα εβδομάδα μειώνει αρκετά την ψαλίδα. Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο το κόμμα της Δεξιάς ξεκίνησε μια μετωπική επίθεση εναντίον της Αριστεράς, η οποία ανέκαθεν πόλωνε και συσπείρωνε τα δύο ακροατήρια. Υπενθύμισε μέσω διαφημίσεων και αναρτήσεων τη διακυβέρνηση Χριστόφια με το «δεν θα αφήσουμε να μας γυρίσουν πίσω» τη στάση του ΑΚΕΛ επί κούρεματος, αλλά και τις εναλλακτικές

περί εξόδου από το ευρώ. Το κατά πόσο αυτή η πολιτική των όσων έγιναν το 2013, θα έχει έρεισμα σε αυτή την εκλογική μάχη δεδομένου ότι χρησιμοποιήθηκε και στο παρελθόν είναι βεβαίως ανοικτό.

Η κάθοδος των μυριών;

Όμως η αντιπαράθεση των δύο δεν μένει, όπως άλλοτε, στην οικονομία. Πλέον ανοίγει μέτωπο και στο Κυπριακό. Στην ΔΗΣΥ θέλησαν πρώτα να αποδομήσουν το αφήγημα του ΑΚΕΛ περί προσήλωσης στη λύση, επαναφέροντας στο προσκήνιο τη στάση που κράτησε το ΑΚΕΛ επί Σχεδίου Ανάν και παλαιότερα. Την ίδια στιγμή θέλησαν να κτυπήσουν την τ/κ υποψηφιότητα του ΑΚΕΛ, καθώς ο αριθμός των Τ/κ που θα προσέλθουν στην κάλπη αποτελεί το μεγάλο ερώτημα και ανησυχεί κύκλους ότι μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε ανατροπές. Αυτός είναι και ο λόγος που επικοινωνιακά το κυβερνών κόμμα επέλεξε να θέσει ερωτήματα προς το ΑΚΕΛ για το τι λένε στα Κατεχόμενα για να κάμψει τις όποιες εισροές Τ/κ αλλά και να φέρει κοντά το πιο σκληρό ακροατήριό του. Ερωτήματα που δεν ήθελαν βεβαίως να στοχοποιήσουν ευθέως τον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, καθώς ο υποψήφιος του ΑΚΕΛ, πέραν από το ότι διατηρούσε στενούς δεσμούς και με τον ΔΗΣΥ και με συναγερμικά στελέχη, ήταν μέχρι πρότινος σύμβουλος του Νίκου Αναστασιάδη.

Σε μετωπική επίθεση το ΑΚΕΛ

Το πώς συμπεριφέρεται σε όλο αυτό το ΑΚΕΛ έχει το δικό του ενδιαφέρον. Οι ευρωεκλογές αποτελούσαν ανέκαθεν δύσκολη μάχη για το αριστερό ακροατήριό, με το διακύβευμα να αποτελεί πάντα ένα δύσκολο γρίφο. Η άνοδος της Ακροδεξιάς σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε συνδυασμό με τη σκληρή θέση της στάσης του ΔΗΣΥ δίνει στο ΑΚΕΛ την κατάλληλη ευκαιρία και να συσπειρώσει, αλλά και να πλώσει το ακροατήριό του, χρησιμοποιώντας το αφήγημα πως ο ΔΗΣΥ ρέπει στον εθνικισμό. Σε αυτό βοήθησε, όπως λένε, η παρουσία της Ελένης Σταύρου. Πρώτα με τη συνθηματολογία του Ελάλας - Κύπρος - Ένωσις και τις δοξασίες του -κόκκινου πανιού για το ΑΚΕΛ- Γρίβα, αλλά και με την προσωπική της επίθεση απέναντι στον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ.

Όσο, όμως, κι αν βλέπουν ότι η υποψηφιότητα Νιαζί έχει ενισχυθεί από την επίθεση Σταύρου, υπάρχουν και κομματικοί κύκλοι που βλέπουν με ανησυχία το γεγονός ότι ο κ. Κιζιλγιουρεκ δεν έδωσε σαφή απάντηση γύρω από το θέμα της άρσης του εμπάργκο, ενώ δεν κρύβουν την ανησυχία τους για δηλώσεις που κάνει και διαφοροποιείται από το ΑΚΕΛ. Από την εξέταση δεν θα πρέπει να αγνοηθεί και η αντίδραση υποψηφίων ευρωβουλευτών, μπροστά στη δυναμική, αλλά και την κάλυψη που δέχεται ο κ. Κιζιλγιουρεκ από την ηγεσία.

Στην Εξέκλια Παπαϊωάννου μπη-

όπλο που έβγαλε την Πινδάρου από την αμνηστία, όπως άλλωστε έκανε και κατά την κρίση της ΑΟΖ. Η ανάρτηση του Άντρος Κυπριανού την επόμενη μέρα της έλευσης του «Πορθητή» κατά την οποία σχολίαζε σκωπτικά τις τριμερείς και τις χειραφτίες σε συνδυασμό με τη συνέντευξη του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του ΑΚΕΛ Γιώργου Λουκαΐδη στο ραδιόφωνο του «Π» για το ότι πρέπει να συζητήσουμε τα αίτια της τουρκικής επιθετικότητας, αποτέλεσαν την κατάλληλη πάσα για τον Αβέρωφ Νεοφύτου να ενισχύσει το αφήγημά του ότι το ΑΚΕΛ προχωρά σε ισοπεδωτική κριτική, αποδυ-

Στην Εξέκλια Παπαϊωάννου αντιλήφθηκαν εκ των υστέρων ότι οι επικρίσεις προς τον Αναστασιάδη, αμέσως μετά τις τουρκικές προκλήσεις, έκανε και ζημιά και πως έδωσαν την πάσα που έψαχνε ο ΔΗΣΥ.

ναμώνοντας με τη στάση του τον πρόεδρο στη διεθνή κοινότητα. Καθόλου τυχαίο ότι στο ΑΚΕΛ συζητήσαν το θέμα και αντιλήφθηκαν την γκάφα και αποφάσισαν να τηρήσουν χαμηλούς τόνους, στέλνοντας το μήνυμα σε στελέχη, να χαμηλώσουν τους αντιπολιτευτικούς τόνους γύρω από την ΑΟΖ. Αυτό φάνηκε και στο Εθνικό Συμβούλιο και στις τοποθετήσεις του Άντρος Κυπριανού. Στο ΑΚΕΛ θα δώσουν έμφαση και στις πολιτικές λιτότητας της Ε.Ε. τις οποίες, όπως λένε, μεθοδεύει το ΕΛΚ. Καθόλου τυχαίες και οι διαφημίσεις στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης περί φτωχοποίησης και υψηλών ενοικίων. Το κατά πόσο αυτή η καμπάνια θα συσπειρώσει, δεδομένου ότι πολλοί συνδέουν το ΑΚΕΛ με την οικονομική καταστροφή ακόμα, θα φανεί το επόμενο διάστημα.

MC
MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

Φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

depa.org.cy

ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

26
ΜΑΪΟΥ
2019

Ανατροπή Τώρα Ελπίδα Αύριο!

@depa.org.cy @depa_2018 @depa.org.cy

ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ 58, 1061 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΗΛ. 22 270007, ΦΑΞ 22 270008
info@depa.org.cy

Ο ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Μόνο μετά την επανένωση θα είχε ο ΔΗΣΥ Τ/κ υποψήφιο

Δεν θα γίνω άπατρις ούτε άθρησκος, γιατί κάποιος θα πουν ότι είμαι συντηρητικός

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«**Μένω** προσπλωμένος στη ρίζα και τη θρησκεία μου και ως καλός Έλληνας και καλός χριστιανός σέβομαι τον συμπατριώτη μου τον Τ/κ και τη μουσουλμανική του θρησκεία. Δεν θα γίνω άπατρις ούτε άθρησκος γιατί κάποιος θα μου πουν ότι είμαι συντηρητικός», λέει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, απαντώντας στις κριτικές που δέχεται ότι ο ΔΗΣΥ συντηρητικοποιείται. Όπως είπε, ανέχθηκε για έξι χρόνια το ΑΚΕΛ για το εθνικό καλό και δεν μετανιώνει που εξήρε τη στάση του μέχρι και το Κραν Μοντάνα, υπογραμμίζοντας, ωστόσο, πως η ανοχή έχει και τα όριά της. Όπως επισημαίνει, ο ίδιος δεν θα έβαζε Τ/κ υποψήφιο στο ψηφοδέλτιο, παρά μόνο μετά την επανένωση και σημειώνει πως στο ενδεχόμενο που εκλεγεί ο Νιαζί Κιζιλγιουρεκ είναι το ΑΚΕΛ που θα έχει πρόβλημα μαζί του.

—Αναμένετε τις τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ και την έλευση του «Πορθητή»;

—Θα σας παραπέμψω σε συνεντεύξεις μου τον περασμένο Σεπτέμβριο, όταν ανέλυα πως η Τουρκία έχει συγκεκριμένους σχεδιασμούς και η προτεραιότητά της —πέραν από την κατοχή στην Κύπρο— είναι να τριχοτομήσει την ΑΟΖ. Είπα πως θα προσπαθήσει ναγκριζάρει μια περιοχή, διεκδικώντας την ως επέκταση της δικής της ΑΟΖ, όπως κάνει τώρα, και σε μεταγενέστερο στάδιο ναγκριζάρει μια άλλη περιοχή ως Αποκλειστική δόθεν Ζώνη του ψευδοκράτους.

—Λάβαμε, όμως, τα αναγκαία μέτρα για να αποτρέψουμε τέτοιες ενέργειες;

—Τα εργαλεία μας είναι πολιτικά και γι' αυτό θεωρώ πως η κυβέρνηση έπραξε ό, τι μπορούσε μέσα από καλές σχέσεις με σημαντικούς παίκτες, τόσο στη διεθνή κοινότητα όσο και στην Ευρώπη, ούτως ώστε να έχει πολιτικά ερείσματα και στηρίγματα. **—Σε θέμα ενεργειών κάναμε κάτι;**

—Θέλω να είμαι πραγματιστής. Δεν πρέπει να δημιουργούμε ψευδαισθήσεις ότι θα έρθει οποιαδήποτε τρίτη χώρα να κάνει πόλεμο για μας. Είναι πολιτικά τα στηρίγματά μας και έχουμε ήδη τα πρώτα δείγματα. Βγήκε μια χώρα όπως η Αίγυπτος και καταδικάζει την Τουρκία, η οποία είναι από τις πιο σημαντικές χώρες στον Οργανισμό Μουσουλμανικής

Διάσκεψης. Βγαίνει το Ισραήλ να μας στηρίξει, η Αμερική, η Ρωσία, ενώ η Μογκερνι, ο Γούνκερ, ο Τουσκ και ο Ταγιάνι έκαναν σημαντικές δηλώσεις. Μαζί φυσικά και με την ανακοίνωση του Άντπου Συμβουλίου που τάσσεται κατά των κινήσεων της Τουρκίας στην ΑΟΖ. Φαίνεται ξεκάθαρα πως έχουμε πολιτική στήριξη. Η χώρα μας σήμερα είναι κάτω από απειλή. Όταν ο τόπος είναι υπό απειλή ανεξαρτήτως του ποιος κυβερνά, έχουμε την εθνική υποχρέωση να θωρακίσουμε και τον οποιοδήποτε πρόεδρο. Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι κάποιος ξεφεύγουν και σε αυτό το σημείο.

—Το ΑΚΕΛ;

—Ναι. Δεν είναι δυνατόν να καταδικάζεις την Τουρκία, αλλά την ίδια στιγμή να λες πρέπει να βρούμε και τα αίτια που την οδήγησαν σε αυτή την ενέργεια. Τι εννοούμε;

—Ότι δεν έγιναν οι κατάλληλες ενέργειες για να τα αποτρέψουμε...

—Όχι, η δική μου ερμηνεία είναι ωσάν να στέλνουμε στη διεθνή κοινότητα το μήνυμα ότι καταδικάζουμε μεν την Τουρκία, αλλά είναι τα δικά μας λάθη που ώθησαν την Τουρκία στην εν λόγω ενέργεια. Το 2006, όταν υπέβαλλε τις παράνομες συσταγμένες η Τουρκία, έφταιγε ο Τάσος Παπαδόπουλος γι' αυτό; Αυτό πιστεύει το ΑΚΕΛ; Κατανοώ ότι έχουμε εκλογές, αλλά η χώρα βρίσκεται σε κίνδυνο και στέλνουμε μια εικόνα ότι ναι μεν καταδικάζουμε την Τουρκία αλλά να δούμε και τα αίτια που την οδήγησαν.

—Ευνοείτε την προσφυγή στο Συμβούλιο Ασφαλείας;

—Είναι κάτι που κουβεντιάσαμε και στο Εθνικό. Η κάθε κίνησή μας πρέπει να είναι μετρημένη και πρέπει να ξέρουμε εκ των προτέρων ότι θα έχουμε θετικό αποτέλεσμα. Διαφορετικά, αν προβούμε σε οποιαδήποτε ενέργεια και δεν έχουμε το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα καλύτερα να μην κάνουμε την κίνηση.

—Με βάση ότι —όπως είπατε— βρισκόμαστε σε εθνική απειλή, μπορούμε να μιλάμε για επανέναρξη των συνομιλιών;

—Δεν μπορεί να επαναρχίσει ο διάλογος με τη τρυπάνι της Τουρκίας να παραβιάζει τα ζωτικά κυριαρχικά μας δικαιώματα. Εάν ο γ.γ. του ΟΗΕ, αν η Ε.Ε., η διεθνής κοινότητα πείσουν την Τουρκία να σταματήσει αυτή την εκθρηκτική ενέργεια, τότε ξέρете τη θέση του κόμματός μας. Θέλουμε διάλογο, χθες.

όχι. Είναι συνεπώς ψέμα αυτό που λένε στους Τ/κ ότι αν βγει Τ/κ ευρωβουλευτής θα γίνει επίσημη γλώσσα η τουρκική.

—Δεν δικαιούται να πει ότι θα αγωνιστεί να εισαγάγει την τουρκική γλώσσα;

—Βεβαίως. Άλλο να λες να προσπαθήσει και άλλο να λέει το ΑΚΕΛ κατά την προεκλογική του στα Κατεχόμενα ότι αν βγει Τ/κ θα μιλάει την τουρκική στο Ευρωκοινοβούλιο. Αυτό είναι ένα ψέμα. Ο Συναγερμός σέβεται τους Τ/κ υποψήφιους και τους Τ/κ που θα ψηφίσουν. Εμείς του καιρετίζουμε, γιατί είτε οι υποψηφιότητές τους είτε η συμμετοχή τους στέλνουν ένα μήνυμα της αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της καταδίκης του ψευδοκράτους. Ας μου απαντήσουν, λοιπόν, από το ΑΚΕΛ, αν η συμμε-

«**Δηλαδή** για να είμαι φιλελεύθερος πρέπει από το πρώι μέχρι το βράδυ να ακούω το ΑΚΕΛ να κτυπά την κυβέρνηση και τον ΔΗΣΥ και να τους λέω ευχαριστώ», διερωτάται στη συνέντευξη του στην «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

“

Μαθήματα από το ΑΚΕΛ για το Κυπριακό δεν δέχεται ο ΔΗΣΥ και ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Οποτε κλήθηκαν να πάρουν αποφάσεις για τον τόπο, έβαλαν το κόμμα πάνω από την πατριδα.

—Μετά και τις επιθέσεις προς το ΑΚΕΛ, αλλά και την τοποθέτησή σας για τον Τ/κ υποψήφιο του ΑΚΕΛ πολλοί θεωρούν ότι ο ΔΗΣΥ γίνεται πιο συντηρητικός. Αληθεύει; Τι σημαίνει αυτό για το φιλελεύθερο ακροατήριο του κόμματος;

—Το απορρίπτω κατηγορηματικά. Θεωρείται συντηρητισμός να πω ότι ανεξαρτήτως αν είμαι Ευρωπαίος, νιώθω περήφανος και δεν απαρνούμαι τη ρίζα μου που είναι ελληνική; Είναι συντηρητισμός να μην απαρνούμαι τη θρησκεία μου και να λέω πως είμαι χριστιανός ορθόδοξος; Μένω προσπλωμένος στη ρίζα και τη θρησκεία μου και ως καλός Έλληνας και καλός χριστιανός σέβομαι τον συμπατριώτη

μου τον Τ/κ και τη μουσουλμανική του θρησκεία. Δεν θα γίνω άπατρις ούτε άθρησκος, γιατί κάποιος θα μου πουν ότι είμαι συντηρητικός. Δεν θα απεμπολήσω ποτέ αυτή την ταυτότητά μου και επειδή έχω αυτή την ταυτότητα γι' αυτό και είμαι Ευρωπαίος. Ο ΔΗΣΥ με αυτές τις ιδιότητες έβαλε την Κύπρο στην Ευρώπη. Κάποιοι πολέμησαν την Ευρώπη. Να θυμίσω πως το 2013 μάς πρότειναν να φύγουμε από το ευρύ και από την Ευρώπη. Όμως πέραν της οικονομίας, μαθήματα από το ΑΚΕΛ για το Κυπριακό δεν δέχεται ο ΔΗΣΥ και ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Όποτε κλήθηκαν να πάρουν αποφάσεις για τον τόπο, έβαλαν το κόμμα πάνω από την πατριδα. Και δεν αναφέρω μόνο στο 2004, αλλά και στο τέλος της δεκαετίας του 1980. Τα ιδεολογήματα και το κόμμα πάνω από την ουσία. Βεβαίως και υπάρχει σήμερα ο κίνδυνος της διχοτόμησης που είναι κατάρη για μένα και την παράταξή μου. Κάποιοι θα πρέπει να αναλογιστούν μήπως το όχι για να τσιμεντώσουν το ναι, σταδιακά τσιμεντώνει και τη διχοτόμηση.

—Μέχρι πριν από λίγους μήνες βεβαίως εξήρατε τη στάση του ΑΚΕΛ...

—Μέχρι το Κραν Μοντάνα. **—Δεν είναι βαρύ να τους καταλογίζετε σήμερα μικροκομματικές σκοπιμότητες και να τους εξισώσετε με την Ακροδεξιά ως την κύρια απειλή για την Ευρώπη;**

—Η καμπάνια από εκεί είναι διαφορετική. Τους λέει «ελάτε να ψηφίσετε για να έχετε φωνή στην Ευρώπη».

—Μπορεί οποιοσδήποτε υποψήφιος να έχει τέτοιο προεκλογικό σύνθημα...

—Καλά γιατί μόνο στα Κατεχόμενα; Γιατί τις διαφημίσεις που κάνουν στα Κατεχόμενα δεν τις βλέπουν και εδώ; Δεν είναι ειλικρινείς έναντι των Τ/κ όπως δεν ήταν ειλικρινείς μαζί τους ούτε το 2004, ούτε το 1990.

—Εσείς θα βάζατε Τ/κ υποψήφιο στο ψηφοδέλτιό σας;

—Με την επανένωση του τόπου ναι.

—Τώρα γιατί όχι;

—Αν έβαζε Τ/κ υποψήφιο θα τους έλεγα ευθέως πως ο υποψήφιος είναι στο ψηφοδέλτιο του ΔΗΣΥ,

—Δεν παίρνω τίποτα πίσω για τα όσα έλεγα για την υπεύθυνη στάση του ΑΚΕΛ μέχρι το Κραν Μοντάνα. Όμως από τότε μέχρι σήμερα, έχουν μία ρητορική που δίνει την αίσθηση στην κοινωνία ότι δεν λύθηκε το Κυπριακό εξαιτίας του Αναστασιάδη και ότι ο λόγος που δεν επαναρχίζει ο διάλογος είναι γιατί ευθύνεται η δική μας πλευρά. Αυτή η ρητορική τους συνεχίζει και αυτές τις μέρες που δεχόμαστε επίθεση ως χώρα. Συνεπώς δεν μπορώ να συμφωνήσω με αυτά, χωρίς βεβαίως να παίρνω πίσω αυτά που έλεγα για το ΑΚΕΛ μέχρι το Κραν Μοντάνα. Θα επιμείνω έτσι ότι οι εθνικιστές και ευρωσκειπτικιστές είναι κίνδυνος για την Ευρώπη.

—Λέτε ότι άλλαξε για μικροκομματικές σκοπιμότητες;

—Γίνεται να δεχόμαστε επίθεση από την Τουρκία, η χώρα να είναι κάτω από κίνδυνο και εσύ να κλειδιάζεις με μικροψυχία τις τριμερείς; Να κινδυνεύει η χώρα κι εμείς να θεωρούμε πως πρέπει να αυτοδικαιωθούμε; Είναι αυτός πατριωτισμός;

—Κάποιοι βεβαίως θεωρούν ότι η αντιπαράθεσή σας με το ΑΚΕΛ έχει ως στόχο την αποτροπή διαφορών προς το ΕΛΑΜ...

—Δεν σχολιάζω άλλα κόμματα όσον αφορά την εκλογική τους δύναμη, ούτε και με ενδιαφέρει, όμως κάποιος ας αποφασίσουν τι είμαι. Είμαι νεοφιλελεύθερος ή συντηρητικός; Είμαι νενέκος ή απορριπτικός;

Ανέχτηκα το ΑΚΕΛ έξι χρόνια

—Λέγεται πως έχετε στραφεί πλέον προς τον συντηρητισμό.

—Δηλαδή για να είμαι φιλελεύθερος πρέπει από το πρώι μέχρι το βράδυ να ακούω το ΑΚΕΛ να κτυπά την κυβέρνηση και τον ΔΗΣΥ και να τους λέω ευχαριστώ; Για να είμαι φιλελεύθερος και ωραίος για κάποιους πρέπει να συνεχίσω να σιωπώ; Μία υπόσχεση θέλω να δώσω στην κυπριακή κοινωνία και στους συναγερμικούς: Η ανοχή έχει τα όριά της και δεν θα αφήσω κανέναν στην κοινωνία ή στον ΔΗΣΥ να νιώθει ηθικά μειονεκτικά έναντι του ΑΚΕΛ. Σιωπήσαμε έναντι της σκληρής και ισοπεδωτικής κριτικής του ΑΚΕΛ επί όλων των θεμάτων. Έγινε το ΑΚΕΛ φιλελεύθερο; Το κόμμα που πήγε να απομυζήσει κομματικά οφέλη από ένα στυγερό έγκλημα, λέγοντας ότι είναι αποτέλεσμα του εθνικού ναρκισσισμού μας; Ζήτησε να παραιτηθεί ο υπουργός. Όταν παραιτήθηκε ο υπουργός, ζήτησε την παύση του αρχηγού, όταν παύτηκε και ο αρχηγός παραπονέθηκε γιατί καθυστέρησε να παυτεί. Ξέρετε γιατί το κάνουν αυτό; Γιατί δεν έχουν πλέον το φύλλο συκής για να συνεχίσουν να απομυζούν κομματικά οφέλη, ακόμα και από κοινωνικά φαινόμενα και εγκλήματα που συμβαίνουν στον τόπο. Ανέχτηκα το ΑΚΕΛ έξι χρόνια.

—Κακώς;

—Όχι, δεν το μετανιώνω. Το ανέχτηκα και για το Κυπριακό και για τη σταθερότητα της χώρας και δεν το μετανιώνω. Ήταν απαραίτητο. Όμως την ανεκτικότητα μου για το υπέρτατο, να σώσουμε δηλαδή τον τόπο, να μην το παρεξηγήσουν. Να μη θεωρούν ότι πρέπει από το πρώι μέχρι το βράδυ να βαράνε την κυβέρνηση και τον ΔΗΣΥ και για να μη χάσω από το φιλελεύθερο προφίλ μου να αναμείνουν πως θα σιωπώ. Πού φτάσαμε! Να ακούω τους αριστερούς να σου λένε ότι ξέρουμε από το φιλελεύθερο προφίλ σου. Πού φτάσαμε, να παρουσιάζονται οι αριστεροί ως φιλελεύθεροι! Να πάω στην Ευρώπη και να τους πω ότι οι κουμουνιστές της Κύπρου είναι φιλελεύθεροι και με κατηγορούν ότι έγινα συντηρητικός!

—Δεν σας κατηγορεί μόνο το ΑΚΕΛ, αλλά και μερίδα των συναγερμικών, ιδιαίτερα μετά την τοποθέτησή σας για τις Τ/κ ψήφους.

—Ο Αβέρωφ Νεοφύτου και ο ΔΗΣΥ έχουν μία ειλικρινή στάση με τους Τ/κ στο σύνολό τους. Εμείς δεν έχουμε σχέση μόνο με δύο κόμματα από την Τ/κ κοινότητα. Προσωπικά, μπορώ να συναντιέμαι, να ανταλλάζω απόψεις να ξέρω πώς σκέφτονται και να ξέρουν κι αυτοί τις θέσεις μου. Ο ΔΗΣΥ ουδέποτε έπαιξε σε δύο ταμπλό. Εμείς δεν απευθυνθήκαμε σε πρόσωπα, αλλά στη διγλωσσία του ΑΚΕΛ.

Αν εκλεγεί ο Νιαζί, είναι το ΑΚΕΛ που θα συγκρουστεί μαζί του

—Προσωποποιείται αναπόφευκτα το θέμα, γιατί ένας είναι ο Τ/κ υποψήφιος του ΑΚΕΛ και είναι ο Νιαζί Κιζιλγιουρεκ.

—Δεν είναι ένας ο Τ/κ υποψήφιος, είναι επτά στο σύνολό τους. Κι αν είναι ένα κόμμα που έκανε επίθεση ονομαστικά σε Τ/κ υποψήφιο με πλήρη συνδυασμό έξι Τ/κ, αυτό δεν είναι άλλο από το ΑΚΕΛ που επιτέθηκε και άρπασε υπονοούμενα για τον Σενέρ Λεβέντ. Ζήτησαμε να είμαστε ειλικρινείς με τους Τ/κ, να τους εξηγήσουμε ότι και να βγει Τουρκοκύπριος δεν μπορεί η ομιλία του είτε στην ορκωμοσία είτε στη συζήτηση να γίνει στα τουρκικά. Όχι γιατί δεν το θέλουμε. Να σας θυμίσω ότι το 2016, δεν είναι ο Χριστόφιας και το ΑΚΕΛ, αλλά ο Νίκος Αναστασιάδης που ζήτησε να γίνει επίσημη γλώσσα και του είχαν πει

όχι. Είναι συνεπώς ψέμα αυτό που λένε στους Τ/κ ότι αν βγει Τ/κ ευρωβουλευτής θα γίνει επίσημη γλώσσα η τουρκική.

—Δεν δικαιούται να πει ότι θα αγωνιστεί να εισαγάγει την τουρκική γλώσσα;

—Βεβαίως. Άλλο να λες να προσπαθήσει και άλλο να λέει το ΑΚΕΛ κατά την προεκλογική του στα Κατεχόμενα ότι αν βγει Τ/κ θα μιλάει την τουρκική στο Ευρωκοινοβούλιο. Αυτό είναι ένα ψέμα. Ο Συναγερμός σέβεται τους Τ/κ υποψήφιους και τους Τ/κ που θα ψηφίσουν. Εμείς του καιρετίζουμε, γιατί είτε οι υποψηφιότητές τους είτε η συμμετοχή τους στέλνουν ένα μήνυμα της αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της καταδίκης του ψευδοκράτους. Ας μου απαντήσουν, λοιπόν, από το ΑΚΕΛ, αν η συμμε-

“

Αν είναι ένα κόμμα που έκανε επίθεση ονομαστικά σε Τ/κ υποψήφιο με πλήρη συνδυασμό έξι Τ/κ, αυτό δεν είναι άλλο από το ΑΚΕΛ που επιτέθηκε στον Σενέρ Λεβέντ.

τοχή των Τ/κ σημαίνει αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας και καταδίκη του ψευδοκράτους. **—Δεν την αναγνωρίζουν με το να ψηφίζουν;**

αλλά με τη συμμετοχή του απορρίπτει το ψευδοκράτος. Πως με τη συμμετοχή του θα είναι εκπρόσωπος της Κυπριακής Δημοκρατίας και όχι ως Ευρωπαίος πολίτης που δεν δεσμεύεται αν θα στηρίξει ή όχι την Κυπριακή Δημοκρατία.

—Το όλο ζήτημα βεβαίως προσωποποιείται απέναντι στον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, έναν στενό συνεργάτη του Νίκου Αναστασιάδη και του Γλαύκου Κληρίδη.

—Ακούσατε να πω οτιδήποτε για τον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ; Εγώ προβλέπω πως αν βγει ο Νιαζί, είναι το ΑΚΕΛ που θα συγκρουστεί μαζί του και να μου το θυμάστε. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου δεν συγκρούστηκε με τον Νιαζί, ο ΔΗΣΥ υποβάλλει στο ΑΚΕΛ ερωτήματα, που δεν απάντησε και δεν θα απαντήσει ποτέ. Γιατί αν απαντήσουν το αυ-

τόντο, την επόμενη μέρα ξέρουν ότι θα μεταφραστεί στα τουρκικά ότι το ΑΚΕΛ είπε ότι η συμμετοχή των Τ/κ σημαίνει αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας και καταδίκης του ψευδοκράτους. Κι αυτό δεν τους βολέει να ακουστεί στα Κατεχόμενα **—Σας φοβίζει η κυβερνητική φθορά στις επικείμενες εκλογές;**

—Είναι φυσιολογικό κι εμείς ως κόμμα να κάνουμε λάθη και η κυβέρνηση να κάνει λάθη. Δεν είμαστε ποτέ αλάνθαστοι, αλλά παρά τα λάθη μας σώσαμε τη χώρα. Μετρήθηκε η Δεξιά και η Αριστερά στην Κύπρο. Εμείς βάλαμε την Κύπρο στην Ευρώπη για να την πολεμήσουν εκείνοι. Εκείνοι χρεοκόπησαν την οικονομία και εμείς τη στήσαμε στα πόδια της και μας ζητούν και τα ρέστα.

Σκέψεις για χρησιμοποίηση ραντάρ στις λίμνες

Ανεξάρτητοι ποινικοί ανακριτές που θα αναζητήσουν ευθύνες, η συγγνώμη που άργησε και τα τραύματα της Πολιτείας

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Δύο σοροί δεν έχουν ακόμα ανευρεθεί, αν οι ομολογίες του 35χρονου λάρκου ισχύουν, ωστόσο οι έρευνες φαίνεται ότι δεν θα είναι καθόλου εύκολες, σε «Κόκκινη Λίμνη» και λίμνη Μεμί, σε Μιτσερό και Ξυλιάτο, αντίστοιχα. Στην «Κόκκινη Λίμνη» εξακολουθεί να αγνοείται η τρίτη ταξιδιωτική βαλίτσα, με τη σορό της Maricar Valdez, ενώ στη λίμνη Μεμί, με τη βοήθεια του sonar, σηματοδοτήθηκαν σημεία που θα ερευνηθούν, με την ελπίδα του εντοπισμού της σορού της 6χρονης Sierra, κόρης της Marry Rose. Το απόγευμα της Παρασκευής πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στο Αρ-

Οι ανεξάρτητοι ποινικοί ανακριτές που ανέλαβαν να αναζητήσουν τυχόν ευθύνες είναι οι δικηγόροι Άθως Κανναουρίδης, Χριστίνα Σκουλιά και Λεωνίδα Χατζηπέτρου.

κνηγείο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, σε σχέση με τα επόμενα βήματα στις έρευνες. Στη σύσκεψη έγινε ανασκόπηση των ερευνών και αποφασίστηκε όπως συνεχιστούν με δύτη και σκάφανδρο στην «Κόκκινη Λίμνη».

Συζητήθηκε και η χρήση ραντάρ διεισδυσης εδάφους από το Λονδίνο, ενδεχόμενο το οποίο θα αξιολογηθεί μετά από συνεννόηση με ειδικούς από τη Βρετανία. Σημειώνουμε ότι την Κυριακή 5 Μαΐου, από τον βυθό της «Κόκκινης Λίμνης», ανασύρθηκε η δεύτερη βαλίτσα, η οποία περιείχε τη σορό

της 8χρονης Elena Natalia Bunea κόρης της 36χρονης Livia Florentina, το πτώμα της οποίας ανασύρθηκε ανήμερα του Πάσχα. Η βαλίτσα εντοπίστηκε σε σημείο μερικά μέτρα μακριά από την πρώτη, γεγονός που ενισχύει τις εκτιμήσεις ότι πρόκειται για μητέρα και κόρη. Στη μάχη του εντοπισμού, εκτός από έμπειρους δύτες, έχουν επιστρατευθεί σύγχρονα μέσα, όπως η ρομποτική κάμερα και το ηχοεντοπιστικό σύστημα Sonar που παρέχονται από ιδιωτική εταιρεία.

Πλήγωσε την Πολιτεία
Ένας περίπου μήνας έχει περάσει από την ημέρα έναρξης των ερευνών για την αποκάλυψη της μακάβριας δράσης του 35χρονου καθ’ ομολογία κατά συρροή δολοφόνου, Νίκου Μεταξά. Παρά το γεγονός ότι ο ίδιος έχει ομολογήσει δολοφονίες πέντε ενήλικων γυναικών και δύο παιδιών, τα τραύματα που έχει προκαλέσει η υπόθεση στην κυπριακή πολιτεία είναι πολύ πιο βαθιά από ό,τι θα ανέμενε κανείς. Το κύρος των θεσμών έχει τρωθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό και το στοίχημα των αρχών είναι η αποκατάστασή του στη συνείδηση των πολιτών.
Εκ μέρους της κυβέρνησης, ωστόσο ήδη έγιναν κινήσεις, σε σχέση με αλλαγές στο Αστυνομικό Σώμα και στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως. Αφού τα πυρά κατά των θεσμών του κράτους στράφηκαν στον υπουργό Δικαιοσύνης, Ιωάνη Νικολάου, ο οποίος υπέβαλε την παραίτησή του στον πρόεδρο στις 2 Μαΐου. Ο κ. Αναστασιάδης την έκανε αποδεκτή, εκφράζοντας λύπη για την εξέλιξη και για το γεγονός ότι έχει απολέσει έναν εκ των στενότερων συνεργατών του, ο οποίος συνέβαλε στη

Ο νέος αρχηγός Αστυνομίας Κύπρος Μιχαηλίδης υποσχέθηκε ότι οι ευθύνες θα αποδοθούν, μίλησε για «μια νέα αρχή», με σεβασμό στον πολίτη, και εξέφρασε ετοιμότητα να βάλει πλάτη και να στηρίξει τους ευσυνείδητους αστυνομικούς, καθώς και να φανεί άτεγκτος απέναντι στους διεφθαρμένους. Στη φωτογραφία ο αρχηγός στην Κόκκινη Λίμνη ενημερώνεται από τον διευθυντή της Πυροσβεστικής Μάρκο Τράγκολα.

μεταρρύθμιση του συστήματος απονομής δικαιουσύν. Ο κ. Νικολάου, αν και οι αιχμές αφορούσαν σε μεγάλο βαθμό τον ίδιο, όσον αφορά την αδικαιολόγητη ολιγωρία

της Αστυνομίας, στις υποθέσεις ελλειπόντων προσώπων, δήλωσε ότι παραιτήθηκε για λόγους ευθιξίας και μόνον, κρίνοντας ως άδικη την επίρριψη ευθυνών στον ίδιο, αφού

δεν είχε ενημερωθεί σχετικά από την Αστυνομία.

Επιπρόσθετα, είπε ότι ζήτησε ανεξάρτητη έρευνα, η οποία αναμένεται να καταδείξει τις τυχόν ποινικές και πειθαρχικές ευθύνες εντός της Αστυνομίας Κύπρου. Την επόμενη μέρα, στις 3 Μαΐου, ο αρχηγός Αστυνομίας, Ζαχαρίας Χρυσόστομου, μετά από συνάντηση στο Προεδρικό Μέγαρο με τον κ. Αναστασιάδη, ανακοινώθηκε ότι παύθηκε από τον πρόεδρο. Στην ανακοίνωση της Προεδρίας εξηγείται ότι ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έλαβε τη σχετική απόφαση λόγω «της διαφαινόμενης αμέλειας ή παράλειψης επιτέλεσης των καθηκόντων αστυνομικών οργάνων

στη διερεύνηση καταγγελιών για ελλείποντα πρόσωπα». Το όνομα του υπαρχηγού του Σώματος Κύπρου Μιχαηλίδη φαινόταν ως το επικρατέστερο, τις επόμενες μέρες μέχρι και τις 6 Μαΐου, όταν ανακοινώθηκε ο διορισμός του στη θέση του αρχηγού της Αστυνομίας. Υπαρχηγός διορίστηκε ο Στυλιανός Παπαθεοδώρου. Ο νέος αρχηγός, σε δήλωσή του κατά την τελετή διορισμού, υποσχέθηκε ότι οι ευθύνες θα αποδοθούν, ενώ απολογήθηκε και στις οικογένειες των θυμάτων. Επίσης, σε τηλεδιάσκεψή, την Παρασκευή, μίλησε για «μια νέα αρχή», με σεβασμό στον πολίτη, τον οποίο θεωρεί στήριγμα της Αστυνομίας και εξέφρασε ετοιμότητα να βάλει πλάτη και να στηρίξει τους ευσυνείδητους αστυνομικούς, καθώς και να φανεί άτεγκτος απέναντι στους διεφθαρμένους.

Καυστερημένη απολογία
Κι ενώ ήταν ο πρώτος ο οποίος βαλλόταν από κάθε κατεύθυνση, ο απερχόμενος πολιτικός προϊστάμενος της Αστυνομίας, Ιωάνης Νικολάου, είπε συγγνώμη με καθυστέρηση, είκοσι και πλέον ημερών κατά τη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στις 9 Μαΐου.
Ο κ. Νικολάου, απαντώντας σε ερωτήσεις, άφησε αιχμές κατά της Αστυνομίας, αναφερόμενος σε μέλη της τα οποία δεν μπορούν να αποδώσουν τα αναμενόμενα ή δεν χρησιμοποιούν όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του το Σώμα. Η επόμενη μέρα για τη διαδοχή στο Υπουργείο Δικαιοσύνης παραμένει άγνωστο τι θα φέρει. Η θέση του Ιωάνη Νικολάου παραμένει κενή ακόμα, ενώ δεν έχουν διαρρεύσει ονόματα υποψηφίων διαδόχων.

ΕΡΑΝΟΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ
ΕΡΥΘΡΟΥ
ΣΤΑΥΡΟΥ

8-28/5

Αγάπη σημαίνει δίνω

Χρόνια τώρα, σε όλη την Κύπρο, άνθρωποι με καρδιά γεμάτη αγάπη μάς υποδέχονται με χαμόγελο, για να προσφέρουν ό,τι μπορούν στο έργο μας.

Με σύμμαχο την ΟΠΑΠ Κύπρου, κάνουμε πάλι την αγάπη πράξη στον έρανο του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού, από τις 8 μέχρι τις 28 Μαΐου.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ

SMS στο 7060:
redcross (κενό) 1 για €1
redcross (κενό) 3 για €3
redcross (κενό) 5 για €5

cyta

www.redcross.org.cy

ΤΕΛΙΑ & ΠΑΥΛΑΡΙΔΟΥ

Ο ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Η κρίση μας επιβεβαίωσε για τη Νέα Στρατηγική

Η κατάσταση θα μπορούσε να αποτραπεί, αν η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ ασχολείτο με την ουσία και όχι με την επικοινωνία

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«**Θα μπορούσαμε** να αποτρέψουμε την κρίση με το «Φατίχ», εάν τα τελευταία χρόνια ακολουθούσαμε μια αποτρεπτική πολιτική», λέει ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος. Όπως είπε η κατάταξη επιβεβαιώνει την ανάγκη και την ορθότητα της νέας στρατηγικής που έθεσε ο ίδιος στις προεδρικές εκλογές. «Η δημιουργία κόστους δεν είναι κάτι που μπορεί να γίνει σε ένα διήμερο ή σε μία βδομάδα, ούτε είναι κάτι που πρέπει να επιδιώκεται αποσπασματικά ή επικοινωνιακά. Και λυπούμαι να σημειώσω ότι η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ όλα αυτά τα χρόνια ασχολείτο περισσότερο με την επικοινωνιακή διαχείριση παρά με την ουσία», τονίζει ο κ. Παπαδόπουλος. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος απορρίπτει το ότι έχουν χαμπλώσει τους αντιπολιτευτικούς τόνους μετά και την προαναγγελία της παραίτησης του Χάρη Γεωργιάδη. «Δεν αποτελεί ανάλυση της κραυγαλέας πολιτικής ευθύνης που αποδίδει στον υπουργό το πόρισμα, αλλά είναι απλώς μέρος των προσωπικών πολιτικών σχεδιασμών του κ. Γεωργιάδη», αναφέρει χαρακτηριστικά. Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ μιλάει και για τη συνεργασία με το ΑΚΕΛ και κρατά χαμηλούς τόνους γύρω από το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών. Ο ίδιος ξεκαθαρίζει πως όποιος υποψήφιος εκλεγεί με το ψηφοδέλτιο του κόμματος θα ανήκει στους Σοσιαλιστές, στέλνοντας έτσι μήνυμα και στην Ελένη Θεοχάρους, η οποία αφήνει σε συνεντεύξεις της ανοικτό το σε ποια ομάδα θα ανήκει εάν επανεκλεγεί.

—**Θα μπορούσαμε να αποτρέψουμε την κρίση που προκλήθηκε με την έλευση του «Φατίχ»;**

—Θεωρώ πως ναι, θα μπορούσαμε να αποτρέψουμε την κρίση με το —, εάν τα τελευταία χρόνια ακολουθούσαμε μια αποτρεπτική πολιτική. Και θα σας πω ένα μικρό παράδειγμα. Αν τα εντάγματα σύλληψης φυσικών προσώπων είχαν εκδοθεί από την αρχή και αφορούσαν το προσωπικό του «Μπαρμπαρός» τα προηγούμενα χρόνια, ενδεχομένως να ήταν πιο δύσκολη η δράση του «Φατίχ» σήμερα. Εάν, δηλαδή αυτή η παρούσα στάση μας έναντι του είχε προηγηθεί με το «Μπαρμπαρός», ίσως να μη φτάναμε στη δράση του «Φατίχ». Διότι, εξίσου παράνομες είναι οι ενέργειες και των δύο σκαφών, οι οποίες είναι μέρος μιας συνολικής διαδικασίας.

—**Πόσο ανθρωπικτικά είναι τα δεδομένα σήμερα και με ποιο τρόπο θα πρέπει να δράσουμε ως Κυπριακή Δημοκρατία;**

—Σε κάθε περίπτωση, τα δεδομένα, σήμερα, προφανώς είναι πολύ ανθρωπικτικά. Οι ενέργειες του «Φατίχ», αλλά και του «Μπαρμπαρός», είναι παράνομες και συνιστούν εισβολή στην κυπριακή ΑΟΖ, περιφρόνηση του διεθνούς δικαίου και της διεθνούς νομιμότητας και αμ-

φισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η χώρα μας οφείλει να αντιδράσει, αξιοποιώντας τα πολιτικά, διπλωματικά και νομικά μέσα τα οποία διαθέτει, προκειμένου να δημιουργήσει πολιτικό, διπλωματικό και οικονομικό κόστος στην Τουρκία ώστε να σταματήσει τις παράνομες ενέργειές της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία η χώρα μας είναι πλήρες μέλος, είναι το πιο σημαντικό πεδίο άμυνας και διεκδίκησης. Γι' αυτό προτείναμε από την πρώτη μέρα ο πρόεδρος Αναστασιάδης να θέσει το θέμα στο άτυπο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που έγινε προχτές και να ζητήσει, στην τακτική σύνοδο τον Ιούνιο, συμπεράσματα επικριτικά για την Τουρκία και λήψη απόφασης για κυρώσεις και μέτρα. Η επιβολή κυρώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ακόμη ένα σημαντικό εργαλείο άσκησης πίεσης. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τη σύμφωνη γνώμη της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία έχει και δικαίωμα βέτο, επιβάλλει κυρώσεις στη Ρωσία για το θέμα της Κριμαίας/Ουκρανίας, χωρίς μάλιστα να είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ουκρανία. Αναλογιστείτε πόσο

Το να λέει κάποιος ότι φταιει η στασιμότητα για τη στάση της Τουρκίας συνιστά απενοχοποίηση της κατοχικής δύναμης και δίνει άλλοθι στις παράνομες ενέργειές της.

επιβεβλημένη είναι η επιβολή κυρώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Τουρκία για όσα κάνει εναντίον της χώρας μας, η οποία είναι και μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, δυνατότητες δημιουργίας κόστους υπάρχουν. Και είναι πολλές. Αυτό που χρειάζεται είναι πολιτική βούληση, συνέπεια και συνέχεια και όχι σπασμωδικές ή πρόχειρες ενέργειες. Είναι γι' αυτό τον λόγο, που τις τελευταίες μέρες αναδεικνύεται η ορθότητα και η αναγκαιότητα της Νέας Στρατηγικής που το Δημοκρατικό Κόμμα και εγώ προσωπικά προτείνουμε από το 2017.

—**Έχετε υπογραμμίσει την ανάγκη καθορισμού των συντεταγμένων, οι οποίες, όπως είχατε αναφέρει, καθυστέρησαν να καθοριστούν από την κυβέρνηση. Κάτι τέτοιο, εκτός από θετική εξέλιξη μπορεί να είναι αρκετό για την αντιμετώπιση της κρίσης;**

—Ασφαλώς και καθυστέρησαν. Θυμίζω ότι τον Δεκέμβριο του 2017 η κυβέρνηση ΔΗΣΥ είχε αντιγράψει και διακρίψει αυτή την πρότασή

Εάν αυτή η παρούσα στάση μας έναντι του «Φατίχ» είχε προηγηθεί με το «Μπαρμπαρός», ίσως να μη φτάναμε στη δράση του «Φατίχ», λέει ο Νικόλας Παπαδόπουλος στη συνέντευξή του στην «Κ».

Ο Χάρης φεύγει για τους προσωπικούς του σχεδιασμούς

—**Με τη δημοσιοποίηση του πορίσματος απαιτούσατε καθημερινά την παραίτηση Χάρη Γεωργιάδη, αφήνοντας ανοικτό το ενδεχόμενο σταυρώματος σημαντικών νομοσχεδίων. Με δεδομένο ότι πλέον έχετε χαμπλώσει τους τόνους, να θεωρήσουμε πως η προαγγελία της παραίτησης του κ. Γεωργιάδη σας ικανοποιεί;**

—Δεν χαμπλώνουμε τους τόνους ούτε μας ικανοποιεί η προαναγγε-

λία αποχώρησης του υπουργού Οικονομικών το τέλος του χρόνου. Συνεχίζουμε με την ίδια ένταση να ζητούμε την παραίτηση του υπουργού Οικονομικών και να κρίνουμε ότι έχει χάσει πλήρως την αξιοπιστία του έναντι της Βουλής, απλώς τα τριτογενή εγκλήματα εναντίον παιδιών και γυναικών και οι τουρκικές ενέργειες των τελευταίων ημερών προσέλκυ-

σαν, αναπόφευκτα, το ενδιαφέρον της κοινωνίας και των ΜΜΕ. Σε ό,τι αφορά την εξαγγελθείσα πρόθεση αποχώρησης, θέλω να σημειώσω ότι αυτή δεν αποτελεί ανάληψη της κραυγαλέας πολιτικής ευθύνης που αποδίδει στον υπουργό το πόρισμα, αλλά είναι απλώς μέρος του προσωπικών πολιτικών σχεδιασμών του κ. Γεωργιάδη.

τετελεσμένα, όπως αυτό με τη γεώτρηση στην ΑΟΖ; Αυτό από μόνο του δεν αποτελεί αποτυχία της πολιτικής που προτείνετε;

—Δεν είναι η στασιμότητα που προκαλεί τις τουρκικές ενέργειες, είναι η τουρκική πολιτική που τις προκαλεί. Και είναι την τουρκική πολιτική που πρέπει να προσπαθήσουμε να αλλάξουμε, μέσω της δημιουργίας πολιτικού κόστους και όχι το περιβάλλον μέσα στο οποίο η Τουρκία ενεργεί. Οι θέσεις μας για το Πλαίσιο Γκουτέρες είναι γνωστές. Και σαφείς από την πρώτη μέρα, καθώς για εμάς ένα ήταν και ένα είναι το Πλαίσιο. Ούτε πρακτικά χάσαμε εμείς, ούτε θυμηθήκαμε ότι υπάρχουν διαφορετικές εκδοχές. Από κει και πέρα, το να λέει κάποιος ασχολείτο περισσότερο με την επικοινωνιακή διαχείριση παρά με την ουσία.

—**Το ΔΗΚΟ διαφωνεί με την επανένταξη συνομιλιών στη βάση του πλαισίου Γκουτέρες. Η στασιμότητα στο Κυπριακό δεν επιτρέπει στην Τουρκία να επιβάλει**

θασμένη τελικός η στρατηγική του προεκλογικού περί «ΔΗΣΑ-ΚΕΛ»;

—Η ταύτιση των ηγεσιών ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ στο Κυπριακό και σε κάποια άλλα θέματα δεν ήταν δική μας στρατηγική, αλλά εμφανής πολιτική στάση των δύο αυτών κομμάτων. —**Να υποθέσουμε πως μετά και το κοινό ψήφισμα για τον Συνεργατισμό αρχίζει μία νέα περίοδος συνεννόησης-συνεργασίας μεταξύ ΔΗΚΟ-ΑΚΕΛ;**

—Συνεννόηση και συνεργασία με το ΑΚΕΛ υπήρχε και θα υπάρχει όταν και όποτε υπάρχουν κοινές εκτιμήσεις, απόψεις και στόχοι. Και αυτό αφορά τη σχέση του Δημοκρατικού Κόμματος με όλες τις δημοκρατικές πολιτικές δυνάμεις εντός Βουλής.

—**Έχετε θέσει ως εκλογικό στόχο για τις ευρωεκλογές ένα ποσοστό υψηλότερο από το ποσοστό που λάβατε το 2014. Δεν είναι χαμηλά ο πήχης δεδομένου και του τι δείχνουν τα δημοσκοπικά ευρήματα;**

ποσοστό 91% θέλουν το Ευρωκοινοβούλιο να αποκτήσει περισσότερες εξουσίες. Αυτό είναι σημαντικό, καθώς όλοι γνωρίζουμε ότι η Ε.Ε. βρίσκεται σε διαρκή εξέλιξη, συνεπώς με τη συμμετοχή μας, συμβάλλουμε στις προσπάθειες για να έχουμε την περισσότερη αμεσότητα και την περισσότερη ταχύτητα στον τρόπο λειτουργίας της.

Από την προσωπική μου εμπειρία στον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι όποιος ετοιμαστεί σωστά και έχει καλά μελετημένες προτάσεις κερδίζει την ευρωπαϊκή υποστήριξη, είτε αυτή αφορά τα κοινοτικά, είτε τα εθνικά, είτε τα συγχρηματοδοτούμενα έργα. Το «κλειδί» βρίσκεται στη σωστή κατανόηση της κοινοτικής διαδικασίας,

—Σεβόμαστε και μελετούμε τις δημοσκοπήσεις, αλλά πάνω απ' όλα σεβόμαστε και αναμένουμε το αποτέλεσμα των εκλογών. Επομένως, δεν προτρέχουμε, ούτε εφησυχάζουμε. Και θέλω με την ευκαιρία να ευχαριστήσω τους εκατοντάδες εθελοντές και εθελόντριες του κόμματος που καθημερινά εργάζονται σκληρά, μαζί με τους υποψήφιους και τις υποψήφιες, για να πετύχουμε τους στόχους μας.

—**Οι ευρωεκλογές αποτελούσαν ανέκαθεν μία εκλογική μάχη αδιάφορη, ιδιαίτερα για το ακροατήριο του ΔΗΚΟ. Για ποιο λόγο να έρθουν να ψηφίσουν αυτή τη φορά; Ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι που θα θέσει το κόμμα του Κέντρου για την επόμενη πενταετία;**

—Το ενδιαφέρον ή η αδιαφορία —για να χρησιμοποιήσω τη δική σας λέξη— του κόσμου για τις ευρωεκλογές είναι ένα οριζόντιο χαρακτηριστικό, που σχετίζεται με τον βαθμό επίδρασης του αποτελέσματός τους στην καθημερινότητα των πολιτών, σύμφωνα πάντα με την αντίληψη των ίδιων των πολιτών. Ως Δημοκρατικό Κόμμα απευθυνόμαστε στους πολίτες με την εγκυρότητα και την αξιοπιστία του κόμματός μας, η οποία πηγάζει από την ορθότητα των θέσεών μας, αλλά και τη διαχρονική συμβολή μας, ως κυβερνών κόμμα τότε, στην Τελωνειακή Ένωση Κύπρου-ΕΟΚ, το 1987, στην ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 2004, και την ένταξη μας στην Ευρωζώνη, το 2008, καθώς και την αφοσίωσή μας στην ευρωπαϊκή πορεία και προοπτική της χώρας, τη δύσκολη περίοδο της χρεοκοπίας και του Μνημονίου. Και ζητάμε από τους πολίτες να μας δώσουν τη δύναμη να συνεχίσουμε την πετυχημένη 15ετή δράση μας, εντός του Ευρωκοινοβουλίου και εντός της δεύτερης μεγαλύτερης ομάδας του, την ομάδα του S&D και να μας ενισχύσουν εκλογικά και πολιτικά ώστε να εδραιώσουμε ακόμα περισσότερο την παρουσία και τον ρόλο του κόμματός μας στα πολιτικά πράγματα του τόπου.

—**Η συμμαχία με την Ελένη Θεοχάρους δίνει σε πολλούς την αίσθηση πως είστε ένα βήμα πριν από τη συγχώνευση. Ισχύει; Ποια είναι τα επόμενα βήματα της συνεργασίας σας;**

—Δεν ισχύει κάτι τέτοιο και ούτε έχουμε συζητήσει οτιδήποτε πέρα από τη συνεργασία που βρίσκεται σε εξέλιξη για τις ευρωεκλογές.

—**Η πρόεδρος της Αλληλεγγύης άφησε ανοικτό το σε ποια ομάδα θα ανήκει στο ενδεχόμενο εκλογής της. Δεν αποτελεί προϋπόθεση για εσάς να ανήκει στην ομάδα των Σοσιαλιστών;**

—Το Δημοκρατικό Κόμμα ανήκει στην Ομάδα των Σοσιαλιστών & Δημοκρατών (S&D) και όπως είναι φυσικό σε αυτή την ομάδα θα ανήκει και ο/η ευρωβουλευτής που θα εκλεγεί με το ψηφοδέλτιο του κόμματος.

έτσι που η Κύπρος να έχει διαρκώς και περισσότερη πρόσβαση στα ευρωπαϊκά προγράμματα. Η Λεμεσός υπήρξε τα τελευταία χρόνια ένα εξαιρετικό παράδειγμα για την έγκαιρη προετοιμασία, τη μελέτη προτάσεων και οργάνωση των σχεδιασμών που εξασφάλισαν ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Σε κάθε περίπτωση έπαιξε ρόλο η ικανότητα να διαχειριστούμε σύγχρονα έργα με βιώσιμο χαρακτήρα και έμπρακτο κοινωνικό όφελος.

Η 15χρονη πορεία μας μέσα στην Ε.Ε. βεβαιώνει ότι η πλειοψηφία των Κυπρίων εγκρίνει το ευρωπαϊκό εγχείρημα. Η πλειοψηφία μας ζητάει να γίνουν πιο ενεργά μέλη της για να εξυπηρετούμε καλύτερα τα συμφέροντα της Κύπρου.

Ο κ. Γιάννης Αρμεύτης είναι αρχιτέκτονας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΑΡΜΕΥΤΗ

Η γόνιμη παρουσία μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι ευρωεκλογές στις 26 Μαΐου είναι μια καλή ευκαιρία για να σκεφτούμε την ευρωπαϊκή μας πορεία, από το 2004 μέχρι σήμερα. Προσωπικά, εκτιμώ ότι ο απολογισμός της 15ετίας είναι θετικός. Μπήκαμε στην Ε.Ε. και αποκτήσαμε τις βασικές ιδιότητες του μέλους με τη συμμετοχή μας στην κοινοτική ζωή: με έναν επίτροπο, με έξι ευρωβουλευτές, με συμμετοχή στα Συμβούλια Υπουργών, με συμμετοχή στην Επιτροπή των Περιφερειών που αφορά θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με συμμετοχή των μελών στις συναλλαγές μας. Καταργούμε τις πλαστικές σακούλες. Λαμβάνουμε μέρος στις κοινές εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η πλειοψηφία των Κυπρίων αποτιμά με θετικό τρόπο τη συμμετοχή

ιστορία της συμμετέχει σε μια πολυεθνική οντότητα με ομοσπονδιακά χαρακτηριστικά και, βεβαίως, συμμετέχει ως ισότιμο μέλος στη λήψη των αποφάσεων ανάμεσα στα άλλα κράτη μέλη.

Οι «λειπομέρειες» έχουν τη σημασία τους. Όλοι έχουμε παρατηρήσει να συμβαίνουν πολλά στην καθημερινότητά μας, όπως για παράδειγμα, να ταξιδεύουμε, βλέποντας τις ταμπέλες στο εσωτερικό των αεροδρομίων με την οδηγία «Ευρωπαίοι Πολίτες». Χρησιμοποιούμε το ευρώ, το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα στις συναλλαγές μας. Καταργούμε τις πλαστικές σακούλες. Λαμβάνουμε μέρος στις κοινές εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η πλειοψηφία των Κυπρίων αποτιμά με θετικό τρόπο τη συμμετοχή

μας στην Ε.Ε. Το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έδειξε πως «το 68% των Ευρωπαίων και το 60% των Κυπρίων θα ψήφισαν υπέρ της παραμονής της χώρας τους στην Ε.Ε. σε περίπτωση δημοψηφίσματος». Κάθε ανάλυση χρειάζεται να έχει σφαιρικότητα, να βλέπει το σύνολο και έτσι να επιτρέπει στον καθένα μας να εργάζεται πάνω σε καθορισμένους στόχους. Θεωρώ ότι, παρά τη μεγάλη πρόοδο τις τελευταίες δεκαετίες, η Ε.Ε. χρειάζεται να βελτιώσει τις αδύνατες πλευρές της, να έρθει πιο κοντά στους πολίτες της και να γίνει πιο γρήγορη στις αποφάσεις της. Δίνω ιδιαίτερο βάρος στις πολιτικές αλλαγές που δίνουν στους ευρωπαίους θεσμικούς περισσότερη αμεσότητα και περισσότερη ταχύτητα στον τρόπο λήψης των αποφάσεων.

Ομάδες από πολίτες επισκέπτονται τις Βρυξέλλες με πρωτοβουλία των ευρωβουλευτών. Κρίνω ότι είναι χρήσιμο οι Κύπριοι ευρωβουλευτές να ανοίξουν τον διάλογο για τις επισκέψεις και σε πολίτες που δεν ανήκουν στις διάφορες κομματικές γραμμές. Αυτό το άνοιγμα θα επιτρέψει και σε άλλους Κυπρίους πολίτες να έχουν την εμπειρία της άμεσης γνώσης του χώρου και των προσώπων στην πρωτεύουσα της Ε.Ε.

Οι συζητήσεις μπροστά στις ευρωεκλογές μάς δίνουν την ευκαιρία να θέσουμε στον δημόσιο διάλογο το ζήτημα της ενίσχυσης των εξουσιών του Ευρωκοινοβουλίου, καθώς είναι το μόνο σώμα που εκλέγεται απ' ευθείας από όλους τους πολίτες. Το ίδιο Ευρωπαϊκό μέτρο μάς ενθαρρύνει ότι οι Κύπριοι πολίτες σε

Το λάβαρο της Αγίας Λαύρας και τα κουκιά

Πάγωσαν οι φιλελεύθεροι

Η υποψηφιότητα της Ελένης Σταύρου, εκτός από το να προκαλέσει ενδιαφέρον σε μία εντελώς αδιάφορη μάχη, κατάφερε να προκαλέσει απανωτά κτυπήματα στους φιλελεύθερους του ΔΗΣΥ. Ήταν πρώτα τα συνθήματα Ελλάς-Κύπρος- Ένωσηις μπροστά από το μνημείο του Γρίβα, τώρα πυροδότησε το κλίμα με τις καταγγελίες της ότι ο Νιαζί Κιζίλγιουρεκ είναι εγκάθετος της Άγκυρας. Πονοκέφαλο προκάλεσε και στην Πινδάρου, καθώς η ανάρτησή της, όχι μόνο επισκίασε την ομιλία Αβέρωφ στην κορύφωση του προεκλογικού, αλλά την ίδια στιγμή εξόργισε συναγερμικά στέλεχη, που όχι μόνο βλέπουν με ανησυχία τη σκληρή-νωση στάσης του ΔΗΣΥ, αλλά και που έχουν φιλικές σχέσεις με τον Τ/κ ακαδημαϊκό.

• • • • •

Ο νικητής

Όπως λένε στα κομματικά πηγαδάκια, η κίνηση της κυρίας Ελένης Σταύρου Σύρου ήταν αρκετή για να εκλέξει πανηγυρικά τον Νιαζί Κιζίλγιουρεκ. Υποψήφιοι του ΑΚΕΛ είδαν με ανησυχία την δυναμική που απέκτησε πάντως ο κ. Κιζίλγιουρεκ, ενώ κύκλοι πέριξ της Αριστεράς διαρρέουν πως ο ίδιος δεν αποκλείεται να προκαλέσει προβλήματα στο ΑΚΕΛ με την εκλογή του, καθώς δεν φαίνεται διατεθειμένος να υπακούει πλήρως στις θέσεις και τοποθετήσεις του ΑΚΕΛ. Όσοι γνωρίζουν τον καθηγητή ξέρουν ότι η αλητεία έχει μια γοητεία, αλλά και η ευφυΐα είναι αυτό που κρατεί πάντοτε τους αλητές αδέσμευτους. Και ο νοών νοεΐτω.

• • • • •

Περί δραστηρίων

«Ο ευρωβουλευτής μας ο Νεοκλής Συλικιώτης είναι ο πιο δραστήριος ευρωβουλευτής» έλεγε τις προάλλες ο γ.γ. του ΑΚΕΛ, θέλοντας να υποδείξει πως το κόμμα δεν αντιστρατεύεται την Ευρώπη, αλλά μάλλον το αντίθετο. Η αλήθεια είναι πως ο κ. Συλικιώτης έχει κάνει πολύ έργο στην ευρωβουλή κατά τη θητεία του. Ένα αυτό και άλλο το πόσο αξιόπιστο είναι το MEP Ranking. Η συγκεκριμένη μέθοδος δεν καταγράφει ούτε τις πρωτοβουλίες ούτε τις δράσεις, αλλά δίνει βαθμούς ανάλογα με το πόσες τροπολογίες και ερωτήματα έχεις καταθέσει.

• • • • •

Προς τι η έκπληξη

Προ εκπλήξεως βρέθηκε η κυβέρνηση μπροστά στην έλευση του «Πορθητή». Για

Οι δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου πήγαν την Παρασκευή στο Προεδρικό Μέγαρο, συνοδευόμενοι από τον Ιωνά Νικολάου στο πλαίσιο της εξαγγελθείσας μεταρρύθμισης στη Δικαιοσύνη. Ακούω ότι ο αγαπητός κύριος Νικολάτος μόλις είδε τον Ιωνά άρχισε να τραγουδά με νόημα το άσμα του Μίκη, «της δικαιοσύνης ήλπε νοπέε». Ερώτημα: Αληθεύει ότι οι Ολύμπιοι υπαναχωρούν από τις δεσμεύσεις τους;

ποιο λόγο όμως; Ο πρόεδρος των Οικολόγων είχε πει πως ο Ε/κ διαπραγματευτής Ανδρέας Μαυρογιάννης είχε προειδοποιήσει για το ενδεχόμενο κορύφωσης των τουρκικών προκλήσεων. Τις ίδιες εκτιμήσεις περί εντάσεων και όξυνσης είχε κάνει και το μέλος του πολιτικού γραφείου του ΑΚΕΛ Χρίστος Χριστοφίδης αμέσως μετά τις προεδρικές εκλογές και την επανεκλογή του Νίκου Αναστασιάδη. Αν λοιπόν κάποιοι ήταν σε θέση να το προβλέψουν και προειδοποιούσαν, για ποιο λόγο η κυβέρνηση φάνηκε τόσο απροετοίμαστη;

• • • • •

Πού ήταν;

Είναι και λίγο αστειό να μιλά κανείς για έκπληξη, καθώς από το καλοκαίρι και εντεύθεν τα ελληνικά κανάλια πρώτα και καλύτερα και τα κυπριακά πιο συγκρατημένα

έκαναν τηλεναυμαχίες στα δελτία ειδήσεων, με όλους του Βερύκιους να περπατούν ανάμεσα σε φρεγάτες και υποβρύχια και να αλαλάζουν για το θερμό καλοκαίρι στα θαλασσοτεμάχια της κυπριακής ΑΟΖ. Μου τηλεφωνούσαν σοβαροί συνάδελφοί από την Αθήνα, να τους πω τι γίνεται, αν θα μετακομίσουμε οικογενειακά και τα τσιαούτα... Μόνο στην κυβέρνηση δεν πήραν πρέφα;

• • • • •

Έμεινε μόνος

Τώρα για να λέμε και του στραβού το δίκαιο, εκεί που φαίνεται ότι υπάρχει μια φουρτούνα είναι στην επικοινωνιακή διαχείριση που γίνεται στο Προεδρικό. Ο Νίκαρος είναι εκ γενετής ξερόλας και δεν δέχεται μύγα στο σπαθί του, αλλά αφήστε τον πρόεδρο στην μπάντα και μοιράστε

παιχνίδι οι άλλοι. Δεν γίνεται την εμφανέστατη κυβερνητική ολιγωρία στα κατά συρροή εγκλήματα, που μετεξελιχθηκαν σε κατά συρροή γκάφες με αποκορύφωμα τη φοβερή απολογία στις οικογένειες των θυμάτων έστω κι αν αυτές -τα θύματα- ήταν αλλοδαπές. Ύστερα δεν γίνεται να αποπέμψεις έναν υπουργό κι έναν αρχηγό αστυνομίας και στις σχετικές προεδρικές ανακοινώσεις, να τους γλείφεις από πάνω ως κάτω. Ποιος είναι πρόεδρε ο επικοινωνιολόγος σου ή τους έδιωξες όλους κι έμεινες μόνος.

• • • • •

Το λάβαρο

Δεν είναι τυχαίο όμως που ο συμπαθής Φούλης, μέσα σε δύο βδομάδες φόρεσε τα άμφιά του, πήρε το λάβαρο της Αγίας Λαύρας και ανέκραξε: πατρίς, θρησκεία,

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Μάρκος Τράγκολας

Ο διευθυντής της Πυροσβεστικής Υπηρεσία Μάρκος Τράγκολας και δεν χρειάζεται να εξηγήσουμε γιατί.

οικογένεια. Η πρώτη που χάρηκε ήταν η Ελένη φυσικά, όχι η Θεοκάρου, αλλά η Σταύρου που ο αρχηγός της τελικά μπήκε στον δρόμο που έδειξε πρώτη η ίδια. Η στροφή του Αβέρωφ είναι λόγω του ότι και το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα άλλαξε πορεία, έσφιξε τα ζωνάρια και πάει συντηρητικά. Κι αυτό γιατί είδε ότι τα ακροδεξιά κόμματα, έχουν παραβιάσει της πίσω πόρτες του ΕΡΡ κι άρχισαν να του παίρνουν κόσμο, πολύ κόσμο. Τόσο που η επικράτηση του στις ευρωεκλογές να μη θεωρείται πια εντελώς σίγουρη όπως παλιά. Για τούτο βγάλανε από τα μπουλά παλιά συντηρητικά λάβαρα και ύπνους που θυμίζουν λίγο πολύ μελανοχίτωνες και πιάσανε τις λεωφόρους των μεγαλουπόλεων και τις ρούγες των επαρχιών. Μόνο που με τα λουστρίνια δεν βγαίνεις για κυνήγι ...

• • • • •

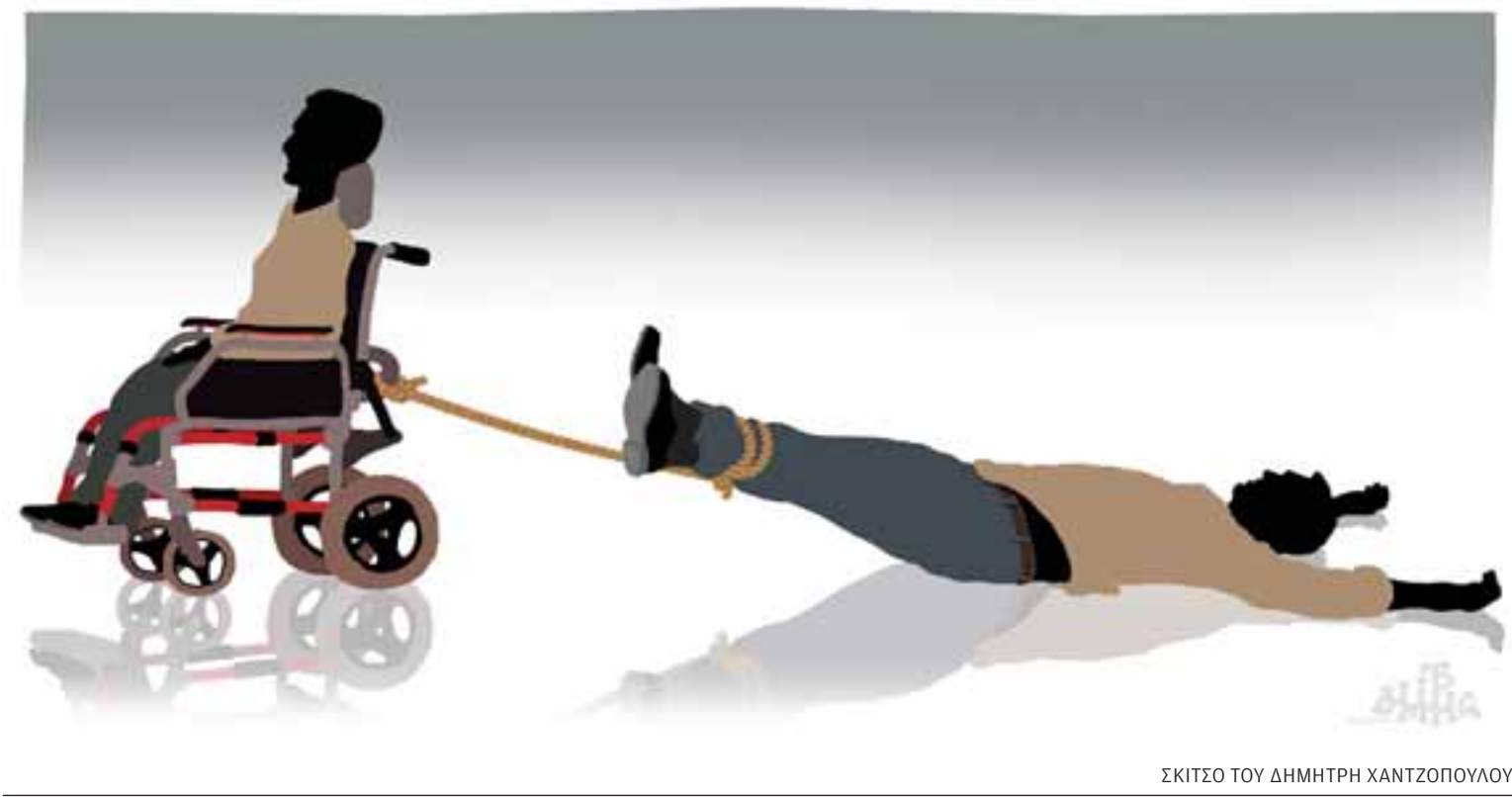
Τα κουκιά

Η κοινωνία μας είναι κατά βάθος συντηρητική κι έπρεπε να το είχαμε συνειδητοποιήσει, μου είπε ένας φίλος του ΔΗΣΥ, προσπαθώντας να δικαιολογήσει τη στροφή του κόμματος. Ήταν μεσημέρι και τρώγαμε. Εγώ κουκιά φρέσκα κι εκείνος μπριζόλα με πατατούλες τηγανιτές. Του είπα ότι τα κουκιά τα φρέσκα είναι υπέροχα και μου απάντησε ότι ποτέ δεν έφαγε διότι η μάνα του από μικρό δεν τον άφηνε να τρώει κουκιά. Κι εγώ του απάντησα ότι μόλις είχα επακριβώς καταλάβει γιατί θεωρούσε ότι η κοινωνία μας είναι κατά βάθος συντηρητική. Διότι δεν τρώει κουκιά...

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Όπως με τη βία, έτσι και με τα κότερα

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Πέρασα τρεις αξέχαστες ημέρες (πού να σας τα λέω...), παρακολουθώντας επί ώρες τη συζήτηση στη Βουλή και για ένα πράγμα μπορώ να είμαι βέβαιος: από όσα ανάποδα του έχουν συμβεί, τίποτε δεν έχει ενοχλήσει περισσότερο τον Αλέξη Τσίπρα όσο οι περίφημες φωτογραφίες του στο κότερο της συνεργατιδός του κ. Παναγοπούλου. Το δειχνε το πρόσωπό του στη Βουλή. Από τις ημέρες της ιστορικής κολο-τumba του 2015 έχω να τον δω έτσι: σφιγμένος, συνοφρυμένος, περίεργα ηρωσμένος στο πρόσωπο, έδινε την εντύπωση ανθρώπου που με το ζόρι είχε καταφέρει εκείνο το πρωί να συρθεί έξω από το κρεβάτι του. Ήταν για λύπη.

Ευνόητη η αξιοθρήνητη κατάσταση του, διότι η αποκάλυψη που τον έπληξε δεν είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί, ούτε όμως και να δικαιολογηθεί - ιδίως μετά τη σωστική παρέμβαση της κ. Παναγοπούλου. Φυσικά, ο Τσίπρας το ήξερε και, γι' αυτό, όταν αναγκάστηκε να μιλήσει για το θέμα των διακοπών του, το έκανε με μια αφ' υψηλού διάθεση, ισχυριζόμενος μάλιστα ότι επρόκειτο για κάτι ήδη γνωστό. Ήταν εμφανής η προσπάθειά του να μεταθέσει το κέντρο του ενδιαφέροντος από τις διακοπές του στο σκάφος της κ. Παναγοπούλου στην παραβίαση της ιδιωτικότητάς του.

Φυσικό, διότι η αποκάλυψη εξέθεσε τον Τσίπρα πολλαπλώς. Κατ' αρχάς, τον εκθέτει απέναντι στον κοινωνικό φθόνο, που ο ίδιος καλλιέργει συστηματικά στον κόσμο εδώ και χρόνια, με τον σκοπό να σχηματίσει μια εκλογική βάση καυτε-ρημένων και κρατικοδίαιτων (τους «Ινδιάνους» που χρειάζεται ο τσα-

βισμός). Ο Τσίπρας σκαφάτος δεν χωνεύεται με τίποτα από εκείνο τον κόσμο που είναι πια μαθημένος, έπειτα από τόσες δεκαετίες ΠΑΣΟΚ, να ποθεί τον ψόφο της κατσίκας του γείτονα. Σε αυτούς, εξηγήσεις δεν μπορεί να δώσει. Δεν μπορεί να δώσει, όμως, ούτε στους αριστερούς και στους ιδεολόγους της ομάδας των «53», που ανησυχούν φοβούμενοι πως ο ΣΥΡΙΖΑ πασοκοποιείται. Πώς να τους αντιμετωπίσει, όταν οι φωτογραφίες αποκαλύπτουν τόσο ενδιαφέρουσες ομοιότητες, ως προς τα γούστα, με τον Ανδρέα Παπανδρέου;

Τέλος, ας μην υποτιμάμε τον αντίκτυπο της αποκάλυψης στο άμεσο και στενό περιβάλλον του. Στη γυναίκα του δεν θα άρεσε καθόλου η παραβίαση της ιδιωτικότητάς τους. Θυμίζω τον θόρυβο που είχε προκληθεί το 2015, όταν δημοσιεύθηκε φωτογραφία του γιου τους από εκδήλωση του νηπιαγωγείου της Σχολής Χιλ. Η σύζυγος του πρωθυπουργού είχε τότε προκαλέσει έντονο επεισόδιο στο σχολείο και, εξ όσων γνωρίζω, κατάφερε τελικά να επιβάλει το δικό της. Μην αμφιβάλετε, λοιπόν, ότι, κατά το λεγόμενο, πρέπει να έπεσε παντόφλα, δεδο-

μένου ότι η κ. Μπέτυ έχει τη φήμη δυναμικής προσωπικότητας. Ας μη λησμονούμε, επίσης, πόσο ακραιφνής είναι στις αριστερές θέσεις της: εκείνη είναι που παραπονιέται επειδή «δεν έχουμε την πραγματική εξουσία» (ευτυχώς, θα έλεγα εγώ...), εκείνη είναι που κλαίει κάθε που φτάνει «η 15 του Ιούνη».

Μπορώ να φαντασθώ, επομένως, πόσο θα εθίγη η ίδια από την αποκάλυψη των οικογενειακών διακοπών τους στο σκάφος που τους παραχώρησε μια κυρία εφοπλιστού. Τι να κάνουμε όμως; Αυτά συμβαί-

νουν, επειδή έτσι είναι το παιχνίδι στη δημοκρατία τη δική μας, όπως θα έλεγε ο Πολάκης. Στη δική τους δημοκρατία, αυτά δεν θα συνέβαιναν ποτέ! Εκεί, ναι, σέβονταν τους ηγέτες. Ο Στάλιν, π.χ., κειτόταν για πολλές ώρες νεκρός, βουτηγμένος μέσα στα ούρα του, επειδή κανείς από τους υπηρέτες του δεν τολμούσε να ανοίξει την πόρτα, εφόσον δεν είχε πάρει καταφατική απάντηση από τον ίδιο. Τέτοιος σεβασμός στην ιδιωτικότητα του ηγέτη...

Ο Τσίπρας στη Βουλή είχε πλήρη επίγνωση της ζημίας που του έκανε

η αποκάλυψη. Αυτό ήταν η αιτία του θυμού που τον κατέκλυζε και ο οποίος τελικά ξέσπασε εναντίον του Μητσοτάκη. Είδα τρεις φορές τις επίμαχες ομιλίες, τις δευτερολογίες, που τόσο σκανδάλισαν, ώστε να μην έχω αμφιβολία. (Σας συνιστώ να τις δείτε για να κρίνετε. Υπάρχουν στο YouTube και διαρκούν λίγο περισσότερο από 15 λεπτά και οι δύο μαζί.) Προσωπικώς, δεν έχω δι- ποτέ худαιότερο τον Τσίπρα έναντι του Μητσοτάκη και έχω την εντύπωση ότι θα πρέπει να σκάρε και ορισμένους από την Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ. Διότι εκείνη την ώρα όσοι έχουν κάποια αξιοπρέπεια στον ΣΥΡΙΖΑ έβλεπαν τον αρχηγό τους να ταυτίζεται με τον Πολάκη, και μάλιστα με τον πιο αδιάφρευστο τρόπο: μέσω της απεριόριστης худαιότητας με την οποία μιλούσε στον Μητσοτάκη. Οπωςδήποτε το αισθάνθηκαν, ανεξαρτήτως της θετικής ψήφου τους.

Όσο για τη δευτερολογία του Κυριάκου, ειλικρινά προσπαθώ να βρω τι το μεμπτό υπήρχε. Ισως μόνο ότι απέδωσε στην οικογένεια του Τσίπρα την ιδιοκτησία της εταιρείας «Σκαπανέας». Πέραν αυτού, όλα τα υπόλοιπα ήσαν σωστά και στο αρμόζον ύψος. Αριστα έκανε ο Μητσοτάκης και αντιμετώπισε τον Τσίπρα στο ίδιο επίπεδο, διότι, στο κάτω κάτω, η ουσία της τριήμερης συζήτησης αφορούσε τα διπλά μέτρα και σταθμά που προσπαθεί να επιβάλει προς όφελός της η Αριστερά. Ας αρχίσει να μαθαίνει ότι όπως δεν μπορεί μόνο εκείνη να δέρνει, έτσι δεν μπορεί μόνο εκείνη να κάνει ανενόχλητη διακοπές με κότερα εφοπλιστών.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

Η στέγαση είναι κοινωνικό δικαίωμα

Η αξιοπρεπής διαβίωση περιλαμβάνει ουσιαστικά τρία πράγματα, φραγτό, στέγη και ελευθερία επιλογής. Η στέγαση είναι ένα βασικότατο ανθρώπινο δικαίωμα, το οποίο θεωρώ ότι θα πρέπει να καθιερωθεί και νομοθετικά. Σύμφωνα με δημοσίευμα στον «Guardian» ημερομηνίας 17/4/19 η μισή γη της Αγγλίας ανήκει στο 1% του πληθυσμού, δηλαδή η κατοικίασημη γη ανήκει σε χέρια πολύ λίγων, και ως ολιγοπώλια βασικά καθορίζουν πανύψηλα ενοίκια. Σύμφωνα με το σχετικό δημοσίευμα, περίπου 25 χιλιάδες ιδιοκτήτες ελέγχουν τη μισή γη της χώρας. Σε μεγάλες πόλεις σε όλο τον κόσμο ισχύει το ίδιο, με τον έλεγχο των κατοικιών από οιονεί καρτέλ και η τιμή των ενοικίων αυξάνεται συνεχώς: μόνο το 2017, οι τιμές σημείωσαν άνοδο κατά 20,5% στο Βερολίνο, 16% στο Βανκούβερ και 14,8% στο Χονγκ Κονγκ. Ενεργοί πολίτες στο Βερολίνο πήραν την κατάσταση στα χέρια τους και πλέον ζητούν κάτι που ακούγεται ριζοσπαστικό, αλλά στην πραγματικότητα είναι απλώς ένα λογικό μέτρο για την κατοχύρωση της αξιοπρεπούς διαβίωσης. Οι πολίτες στο Βερολίνο επικαλούμενοι το γερμανικό Σύνταγμα στο άρθρο 15 προτάσσουν μια νέα πρόταση για εθνικοποίηση της στέγασης με το 54,9% των κατοίκων του Βερολίνου να το θεωρούν λογικό και αντί να περιμένουν την κυβέρνηση να ενεργήσει, οι πολίτες έχουν πάρει τα πράγματα στα χέρια τους. Στις 6 Απριλίου 2019 η δημοτική εκστρατεία Deutsche Wohnen & Co Entaignen (DWE) ξεκίνησε συλλογή υπογραφών με σκοπό τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε επανεθνικοποίηση μέχρι και 200.000 κοινοτικών διαμερισμάτων, τα οποία προηγουμένως πωλήθηκαν σε εταιρίες. Εάν είναι επιτυχής, η κίνηση θα μπορούσε να αποτελέσει ένα νομικό προηγούμενο για άλλες πόλεις να ζητήσουν την εθνικοποίηση ως μια σύγχρονη λύση στις στεγαστικές τους κρίσεις. Θα μπορούσε, επίσης, να επιφέρει αλλαγές στο διεθνές δίκαιο, ενισχύοντας τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που θεωρούν τη στέγαση ως ανθρώπινο δικαίωμα. Κρίσιμο είναι, όπως ανέφερα, το άρθρο 15 του γερμανικού Συντάγματος, το οποίο καθιερώθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το οποίο επιτρέπει είτε στο γερμανικό κράτος είτε στις τοπικές κυβερνήσεις να μετατρέπουν τη γη, τους φυσικούς πόρους και τα μέσα παραγωγής σε συλλογικά ιδιοκτησία, για σκοπούς κοινωνικοποίησης που ουσιαστικά καθιερώνει τη στέγαση ως βασικό ανθρώπινο και κοινωνικό δικαίωμα. Στόχος είναι να τεθεί ένα πλάφον στη δημιουργία ολιγοπωλίων, αφού θα απαγορεύει την απόκτηση σε ένα μονοπώλιο ή ολιγοπώλιο πέραν των 3.000 διαμερισμάτων/κατοικιών της πόλης. Τα τελευταία 15 χρόνια οι τιμές ενοικίου έχουν αυξηθεί τόσο πολύ που υπολογίζεται ότι το 40% των Βερολινέζων ηλικιών 45 με 55 δεν θα μπορούν να αντεπεξέλθουν οικονομικά να ενοικιάζουν στην πόλη του Βερολίνου, μετά τη συνταξιοδότησή τους εκτός και αν γίνει πραγματικότητα η προσπάθεια κοινωνικοποίησης.

Το προτεινόμενο δημοψήφισμα, το οποίο θα μπορούσε να γίνει ακόμη και στα μέσα του 2020, αν οι ακτιβιστές κατορθώσουν να συγκεντρώσουν 20.000 υπογραφές μέσα στους επόμενους έξι μήνες και άλλους 170.000 μέχρι τον Φεβρουάριο, θα δημιουργούσε ένα νομικό προηγούμενο για τον καθορισμό της στέγης ως ανθρώπινου δικαιώματος. Σύμφωνα με δημοσκόπηση της Forsa από τον Φεβρουάριο, το 44% των Βερολινέζων ασπάζονται αυτή την ιδέα ενώ μόνο το 39% την απορρίπτει. Σύμφωνα, επίσης, με υπολογισμούς των διοργανωτών, αν υλοποιηθεί η πρότασή τους και οι ιδιοκτήτες που κατέχουν περισσότερα από 3.000 διαμερίσματα εξαναγκαστούν μέσω απαλλοτρίωσης να τις αποδώσουν υπό τον έλεγχο ενός νέου δημόσιου φορέα, υπεύθυνου για την κοινωνική στέγαση, μια τέτοια κίνηση θα μπορούσε να απελευθερώσει περίπου 200.000 διαμερίσματα. Δυστυχώς, όπως λειτουργεί σήμερα η ελεύθερη αγορά, πολλές φορές αφήνει ανοικτή την πόρτα στις καταχρήσεις και τη δημιουργία καρτέλ, που επιτρέπει σε μεγάλες επιχειρήσεις παγκόσμιας ή και περιφερειακής εμβέλειας, λόγω της δεσπόζουσας οικονομικής τους δύναμης, να μπορούν να επιβάλουν πρακτικά αυτό που οι ίδιες θέλουν. Αυτή η τεράστια προσπάθεια έχει πολύ μεγάλη σημασία για όλους μας, αφού σηματοδοτεί μια σειρά από ζητήματα, πρώτον τη δυνατότητα των απλών πολιτών να λαμβάνουν ενεργά μέρος στις αποφάσεις που αφορούν τις ζωές τους με την καθιέρωση δημοψηφισμάτων, αλλά και πλέον την καθιέρωση μιας σειράς από ζητήματα που αφορούν την ουσία της αξιοπρεπούς διαβίωσης, όπως αυτό της στέγασης. Έχουμε πάρα πολλές δυνατότητες φτάνει να τις επιδιώξουμε!

Ο κ. Μιχάλης Παρασκευάς είναι δικηγόρος.

Μία χαρτορίχτρα εξηγεί τα σημάδια στην Ταϊπέι της Ταϊβάν. Στη χώρα συνυπάρχουν το σύγχρονο με τις παραδοσιακές πρακτικές, όπως η λαϊκή θρησκεία.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Σε ένα τοξικό κλίμα

«Οι χειραφίες στις τριμερείς, τα μεγάλα λόγια περί θωράκισης, οι πρωτοσέλιδοι τίτλοι δοκιμάζονται τώρα με τις τουρκικές προκλήσεις» έλεγε την περασμένη Κυριακή ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού, την ώρα που με την έλευση του «Πορθνή» στην ΑΟΖ μας κάποιοι μιλούσαν για δεύτερη εισβολή. Είχε, βεβαίως, όλο τον χρόνο να ψέξει και να ειρωνευτεί τις κινήσεις εντυπωσιασμού του διαστήματος που προηγήθηκε και τη μεγαλομανία των κυβερνώντων, που παραμυθιάζονται και μας παραμυθιάζουν για τους φίλους μας τους ξένους, που θα βάλουν πλάτη για μας. Λίγο αργότερα, όμως, και όχι όταν η Τουρκία βρίσκεται στον ζωτικό μας χώρο. Γιατί οι όποιες επιθέσεις τη στιγμή που η χώρα σου δέχεται επίθεση ενισχύει την αίσθηση ότι το κόμμα χαιρεκακεί και δείχνει μικροπρέπεια στην πιο δύσκολη στιγμή για τον τόπο. Όμως, την ίδια ώρα που ο «Πορθνής» βρισκόταν στην ΑΟΖ μας, απειλώντας ότι θα τρυπήσει, ούτε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας φάνηκε αντάξιος των περιστάσεων. Αποδείχτηκε όταν από το βήμα του παγκύπριου συνεδρίου του ΔΗΣΥ επέλεγε

συνειδητά να μετατραπεί από αρχηγός του κράτους και από πρόεδρος όλων των Κυπρίων σε κομματάρχη παλαιάς κοπής.

Ένας κομματάρχης που στόχο έχει μέσα από συναισθηματική έξαρση και συνθηματολογία να κερδίσει το χειροκρότημα του ακροατηρίου του και να πωλώσει, ανεξαρτήτως του κόστους που θα προκαλέσει η ρητορική του στην κοινωνία. Και δεν το λέμε, γιατί φρόντισε να επικαλεστεί το Μαρί για να πωλώσει τον συναγερμικό κόσμο, αλλά γιατί φρόντισε να ρίξει το δηλητηριό του σε μία κοινωνία από καιρό διαιρεμένη και πολωμένη. Ένας πρόεδρος στον οποίο έλαχε κατά τα άλλα ο κλήρος να λύσει το Κυπριακό, όταν μιλάει απαξιωτικά για τη συμμετοχή των Τ/κ και την ψήφο τους θα έπρεπε να γνωρίζει τη σύνδρομο ζυγνά στην κοινωνία. Γιατί όταν ο πρόεδρος παρουσιάζεται κατώτερος των περιστάσεων και συμπεριφέρεται ως κομματάρχης που σκέφτεται αποκλειστικά τη δική του επιβίωση, τότε τι μπορούμε να αναμένουμε από το κόμμα του και τους υποψηφίους του; Μάλλον τα ίδια και χειρότερα. Γιατί τη ρητορική του υιοθέτησε

κάπως και ο ΔΗΣΥ του κατά τα άλλα πατριωτικού ρεαλισμού και κορύφωσε η υποψήφια ευρωβουλευτής τους Ελένη Σταύρου, με την επίθεσή της εναντίον του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, χαρακτηριζοντάς τον στην ουσία εγκάθετο της Τουρκίας. Και εδώ είναι η υποκρισία. Γιατί ο κ. Κιζιλγιουρεκ δεν είναι άγνωστος στον ΔΗΣΥ και στα στελέχη του. Τον καλούσαν στις εκδηλώσεις τους να μιλήσει για την ομοσπονδιακή Κύπρο. Τον συνέχαιραν μέχρι προχθές για την προσήλωσή του στο όραμα της επανένωσης. Ήταν στενός συνεργάτης του ιδρυτικού γγέτη του ΔΗΣΥ Γλαύκου Κληρίδη. Και ακριβώς επειδή ούτε οι θέσεις του ούτε το έργο του κ. Κιζιλγιουρεκ ήταν άγνωστο, ο πρόεδρος Αναστασιάδης φρόντισε να τον διορίσει μέλος του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου. Ενός συμβουλίου που έδειχνε με τον πιο σαφή τρόπο

την εμπιστοσύνη που είχε στο πρόσωπό του, καθώς με αυτόν τον τρόπο είχε πρόσβαση σε ευαίσθητες και εν πολλοίς απόρρητες πληροφορίες γύρω από το εθνικό μας θέμα. Αυτό, βεβαίως, δεν καθιστά τον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ ιερή αγγελάδα, ο οποίος θα πρέπει να μείνει εκτός κριτικής. Είναι υποψήφιος ευρωβουλευτής και θα πρέπει να απαντήσει στα ερωτήματα που του θέτουν για τη θέση του στο Κυπριακό, την ιδεολογική του προσέγγιση, τις σκέψεις του γύρω από την Ε.Ε., αλλά και για το τι προτίθεται να κάνει στο ενδεχόμενο που εκλεγεί. Όπως άλλωστε οφείλουν να κάνουν όλοι οι υποψήφιοι ευρωβουλευτές. Όμως ένα είναι αυτό και άλλο η στοχοποίησή του. Η προσπάθεια να εμφανιστεί ως υπονομευτής της Κυπριακής Δημοκρατίας και των συμφερόντων της, αλήθεια ποιον εξυπηρετεί; Οι εκλογές θα τελειώσουν σε λίγες μέρες και θα φανεί και η συσπείρωση, αλλά και η αποχή. Αυτό που δεν είναι μετρήσιμο είναι η ζημιά που προκαλέσε στον τόπο και στην όποια προσπάθεια επαναπροσέγγισης των δύο κοινοτήτων η συγκεκριμένη συζήτηση. Είναι μάλλον ανεπανόρθωτη, σε ένα τοξικό προεκλογικό κλίμα. Όλα αυτά καλά είναι καλά να τα θυμούνται την επομένη των εκλογών και την επόμενη φορά που θα μας κάνουν μαθήματα πατριωτικού ρεαλισμού και διαβεβαίωσης πως εργάζονται για τη λύση.

economidoum@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Η δικαίωση του Πρωτοπαπά

«Ουδείς προφήτης εν τη πατρίδι αυτού», είπε ο Χριστός, απευθυνόμενος στους συγχωριανούς του, στη Ναζαρέτ και ο λαός παράφρασε την αναφορά, λέγοντας «κανένας δεν άγιασε στον τόπο του». Ο Χριστόδουλος Πρωτοπαπάς, διευθύνων σύμβουλος σήμερα των δορυφόρων του Hellas Sat πρέπει να αισθάνεται πλέον δικαιωμένος, γιατί η μικρή του πατρίδα τον τίμησε και μαζί τους αγώνες του, για εισαγωγή πρώτα του διαδικτύου και αργότερα της ανάδειξη της Κύπρου και της Ελλάδας στον διαστημικό χάρτη, δηλαδή στο κλαμπ των ισχυρών χωρών με δορυφορική τεχνολογία. Και στα δύο «κατορθώματα» αντιμετώπισε σκληρές επιθέσεις, πολλές φορές από δικούς του ανθρώπους. Για να επιβεβαιωθεί το ρηθέν ότι «κανένας δεν αγάζει στον τόπο του.» Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι ο Χριστόδουλος Πρωτοπαπάς είναι, μεταξύ άλλων, και πρόεδρος του Ελληνικού Διαστημικού Οργανισμού. Ασχολήθηκε επιστημονικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη, τα Έμπειρα Συστήματα, τις νοήμονες μηχανές και τον νοήμονα έλεγχο. Πρωτοστάτησε στην ίδρυση της Κυπριακής Επιτροπής Διαστήματος. Διετέλεσε πρόεδρος της Ένωσης Ευρωπαϊκών Δορυφορικών Οργανισμών . Είναι ισόβιο μόνιμο μέλος της ειδικής τετραμελούς Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τις τηλεκοινωνίες έκτακτης ανάγκης. Τιμήθηκε από την Εταιρεία Ελλήνων Ευεργετών ως πρεσβευτής του Ελληνισμού. Και επιπλέον πολλοί θα ήλθευαν να νιώσεις του, στην αρχαία ελληνική γραμματεία και τα πατερικά ορθόδοξα κείμενα.

Πριν από μερικές ημέρες η Οργάνωση Νέων Επιστημόνων του ΔΗΣΥ, απένειμε διά του Προέδρου της Δημοκρατίας, στον «Hellas Sat» και ειδικότερα στον Χριστόδουλο Πρωτοπαπά και τους συνεργάτες του, το 19ο βραβείο «Μανώλης Χριστοφίδης». Αυτό το οποίο ξεχώρισε στην εκδήλωση ήταν οι αποκαλυπτικές ομιλίες για την πάλη, με το δημοσιοϋπαλληλικό κατεστημένο, το οποίο πολέμησε την εισαγωγή του διαδικτύου και την ανάδειξη της Κύπρου στον διαστημικό χάρτη. Πριν από τρεις και πλέον δεκαετίες, η CΥΤΑ έχετε απίστευτα εμπόδια στην εισαγωγή του ίντερνετ με τον «LO-GOSNET». Ωστόσο, από τους λίγους, οι οποίοι στήριξαν τις προσπάθειες του τότε διευθυντή του Λογοδικτύου και του ραδιοηλεκτρονικού σταθμού «Ο ΛΟΓΟΣ», ήταν ο τότε αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ Νίκος Αναστασιάδης. Αποκαλυπτικός ήταν και ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, τότε υπουργός Συγκοινωνιών, ο οποίος πολέμησε για να συμπορευτούν η CΥΤΑ και η ΑΗΚ, στο εγχείρημα του Hellas Sat, παρά τις επιφυλάξεις του Χριστόδουλου Πρωτοπαπά. Αποκάλυψε μελέτες τις οποίες ετοίμασε το Υπουργείο Οικονομικών στις οποίες γινόταν εισήγηση να μην εμπλακεί το κράτος, στο εγχείρημα. Αποκάλυψε και τις πιέσεις τις οποίες άσκησε στον Χριστόδουλο Πρωτοπαπά να υπογράψει συμφωνία με τη CΥΤΑ, για συμμετοχή στο 10% του μετοχικού κεφαλαίου της Hellas Sat, στην περίπτωση επιτυχημένης εκτόξευσης του δορυφόρου. Ωστόσο και πάλι ο ημικρατικός οργανισμός αρνήθηκε τη συμμετοχή. Αντιθέτως προτίμησε να επενδύσει στην Ελλάδα και στη CΥΤΑ Hellas να χάσει δεκάδες ή και εκατοντάδες εκατ. ευρώ. Αντιθέτως, ο Hellas Sat πέτυχε κέρδη δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της εταιρίας, ενώ τα κέρδη στη συνέχεια ήταν πολλαπλάσια. Εξάλλου δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι έσπευσε ο Arab Sat να αγοράσει τους δορυφόρους και να επεκτείνει τις δραστηριότητές του, στην Κύπρο και την Ελλάδα. Ο πρωταγωνιστής Χριστόδουλος Πρωτοπαπάς συγκινημένος ανέφερε ότι «είναι η πρώτη φορά που απολαμβάνει η εταιρεία μας στην Κύπρο τέτοιας τιμής και αναγνώρισης.» Αποκάλυψε ότι στα πρώτα βήματα του Hellas Sat, το Υπουργείο Οικονομικών χαρακτήριζε καταστροφική και ζημιόγωνα οποιαδήποτε συμμετοχή του κράτους στην επένδυση, ενώ διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών στοιχημάτιζε και το μικρό του δακτυλάκι αν κατάφερε ο Hellas Sat να εκτοξεύσει δορυφόρο. Αποκάλυψε και τις απειλές για κακή βαθμολογία, σε λειτουργία, από τον διευθυντή του Γραφείου Προγραμματισμού, ο οποίος αξιολόγησε θετικά το επιχειρησιακό σχέδιο της Hellas Sat. Το σημαντικότερο ίσως επίτευγμα του Hellas Sat είναι ότι κατάφερε να εργοδοτήσει στην Κύπρο 20 και πλέον επισημίτηνες του διαστήματος, πολλοί από τους οποίους έχουν και διδακτορικά. Σίγουρα αυτά τα άτομα με τις σπουδαίες ικανότητες δεν θα έμεναν στο νησί, αν δεν υπήρχε ο Hellas Sat. Το κατόρθωμα του Hellas Sat δίνει ελπίδα σε πολλούς νέους, οι οποίοι ακόμη πολεμούν με τις «Σκύλες και τις Χάρυβδες». Και όπως έγραφε και ο Διονύσιος Σολωμός : «με λογισμό και μ' όνειρο», για το καλό και για την πρόοδο των νέων γενεών.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Είμαστε ρατσιστές;

Είναι το ερώτημα που περιφέρεται τις τελευταίες ημέρες στα πάνελ μετά από τα δημοσιεύματα ξένων μέσων που μας θέτουν στο στόχαστρο. Είναι το τραγικό ερώτημα που τίθεται προκειμένου να αποφύγουμε την ουσία και να υπεραμυνθούμε εαυτών για να τη βγάλουμε ακόμη μία φορά καθαρή με τη συνεπίσημη μας. Με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας να συμπεκνώνει σε μια μόνο φράση όλο το μεγαλείο της ρατσιστικής μας νοοτροπίας χωρίς καν να αντιλαμβάνεται τι ακριβώς εκτόχιζε και με τον κάθε πολιτικό ή πολιτικάντη (όπως το προτιμάτε) να επιρρίπτει ευθύνες (αναλόγως με το πού τον συμφέρει προεκλογικά) σχετικά με το πού στεκόμαστε σαν κοινωνία και σαν θεσμοί απέναντι στον ρατσισμό, είναι τουλάχιστον αφελές να θεωρούμε ότι έχουμε

ξεμπερδέψει μ' αυτό το ερώτημα. Ή ότι το θέτουμε γιατί πραγματικά αναζητούμε μια ουσιαστική απάντηση και όχι γιατί αγωνιούμε να διασώσουμε την εικόνα μας (ως συνήθως). Ή γιατί προσφέρεται ώστε να βρουν αιτία οι πολιτικοί αρχηγοί να παίξουν το προεκλογικό τους παιχνίδι εις βάρος ενός φρικτού εγκλήματος, το οποίο καταδεικνύει τη βαθύτερη παθογένεια αυτής της κοινωνίας που είναι να κοιταχτεί στον καθρέφτη και να θέσει τα σωστά ερωτήματα. Πόσο στα αλήθεια όλη αυτή η ιστορία μας έχει κάνει να συνειδητοποιήσουμε πικρές αλήθειες, οι οποίες αντανακλούν ένα τρόπο σκέψης που πλέον θεωρείται «κοινή λογική» και η οποία ως τέτοια δεν μας «επιτρέπει» να συνειδητοποιήσουμε τη ρατσιστική μας νοοτροπία που κρύβεται από πίσω; Πόσο αντιλαμβανόμαστε ότι στην πλειοψηφία μας θεωρούμε αυτούς τους ξένους

που ζουν ανάμεσα μας ως ανθρώπους δεύτερης διαλογής; Δηλαδή «υπηρέτες» μας και όχι εργοδοτούμενους μας. Ανθρώπους που στη χώρα τους «ζουν σε καλύβες» και άρα πρέπει να αισθάνονται ευγνώμονες απέναντί μας διότι τους δώσαμε ένα δωμάτιο 2X2 για να κοιμούνται ή γιατί τους νοικιάζουμε ένα κατάστημα που έχουμε μετατρέψει σε «σπίτι» για να μείνουν έξι-έξι, χωρίς να απασχολεί κανένα μας ότι είναι αδιανόητο να θεωρούνται «επιτρεπτές» αυτές οι συνθήκες. Είναι ok δηλαδή στη συνειδησή μας να ενοικιάζουν τα χαμόσπιτά μας και να ζουν μέσα στις τρώγλες μας διότι αυτοί είναι «έτσι μαθημένοι». Είναι ok να τρώνε σε διαφορετικό τραπέζι, αφού στη χώρα τους τρώνε με τα χέρια τους, άρα δεν είναι του δικού μας επιπέδου, ώστε να μοιραζόμαστε το ίδιο τραπέζι. Είναι ok να είμαστε καχύποπτοι απέναντί τους γιατί

η φτώχεια τους τους καθιστά όλους εν δυνάμει κλέφτες και απατεώνες και κοφνούρηδες. Είναι ok να τους βάζουμε δύο και τρεις δουλειές έξτρα χωρίς να τους πληρώνουμε, αφού πρέπει να είναι και ευχαριστημένοι που τους «σώζουμε» από τη «μιζέρια» τους. Είναι ok να επιζητούμε τα εύσημα όταν τους συμπεριφερόμαστε καλά, διότι αυτή η κατανόηση που επιδεικνύουμε δεν εκπορεύεται από την ανθρωπιά μας, αλλά από τη θέση ισχύος στην οποία τοποθετούμε τον εαυτό μας. Είναι ok που δεν μας ενδιαφέρει καν να μάθουμε κάτι περισσότερο για την κοულτούρα και την ιστορία τους, γιατί για μας είναι πιο βολικό να κρατάμε αποστάσεις ασφαλείας, όπως απέναντι σε σιδηπότες μας είναι «ξένο». Είναι ok να μην έχουμε καν διερωτηθεί για τις συνθήκες στη χώρα τους που τους ανάγκασαν να εγκαταλείψουν παιδιά και

οικογένεια και να έρθουν εδώ να ξεσκατίσουν τα παιδιά και τους πατεράδες μας, θεωρώντας πως αυτή είναι η μοίρα τους η οποία δεν τους «επιτρέπει» να έχουν άλλα όνειρα. Είναι ok αυτή η ανισορροπία που διαχωρίζει τους ξένους μας σε κείνους που μας «χρηματοδοτούν» με τα κινέζικα και ρωσικά τους εκατομμύρια στους οποίους «υποκλινόμαστε». Όλες αυτές οι παθογενείς μας είναι ok, γιατί εμείς δεν είμαστε ρατσιστές, απλώς αυτοί είναι «μυαυροί/ες», αλλά και γιατί εμείς επιλέγουμε να ζούμε στην κοσμάρα μας προκειμένου να παριστάνουμε τους σερ και τις μάνταμ, ώστε να αποκτή μια υπόσταση η χρεωκοπημένη από αξίες, αρχές και ουσιαστική παιδεία, ύπαρξή μας.

elenixenou11@gmail.com

Κατρακύλα

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Το ελληνικό πολιτικό σύστημα έχει μια μοναδική ικανότητα να απορρυθμίζεται και να κατρακυλάει πολύ χαμηλά. Όταν το παθαίνει αυτό, συμπαρασύρει και τη χώρα σε περιπέτειες. Ολα γίνονται βαθύτατα προσωπικά και κυριαρχεί το «ο θάνατός σου η ζωή μου». Τα όρια στην αντισυμβατική καταργούνται, δεν υπάρχει ούτε φραγμός ούτε πάτος. Οι θεσμοί γίνονται εργαλεία. Ο διαχωσμός το ίδιο.

Η ελληνική κοινωνία παθαίνεται και αυτή μαζί με τους μοιραίους

Οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν στη γειτονιά μας μεγαλώνουν μέρα με τη μέρα, ενόσω είμαστε απορροφημένοι με το εσωτερικό πολιτικό μας παιχνίδι.

πρωταγωνιστές, γιατί είμαστε λαός μεσογειακός, εύκολα «ανάβουμε» και ενθουσιαζόμαστε ή απογορευόμαστε. Πριν από το 1974 η απορρύθμιση του πολιτικού συστήματος οδηγούσε πάντοτε σε στρατιωτικά κινήματα, εθνικές περιπέτειες ή εμφύλιους δικασμούς. Ο στρατός ήταν ένας ισχυρός παράγων που επενέβαινε κάθε φορά που οι πολιτικοί έφταναν σε αδιέξοδα. Μαζί στο παρασκήνιο και οι Μεγάλες Δυνάμεις, οι οποίες παρενέβαιναν για να ελέγξουν το παιχνίδι.

Ευτυχώς όλα αυτά τελείωσαν το 1974. Ο στρατός έχει περιορισθεί αυστηρά στον θεσμικό του ρόλο

και υποφέρει ο ίδιος από τις πολιτικές παρεμβάσεις, όχι η πολιτική από τις δικές του. Το γεγονός ότι μπήκαμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση μας έδωσε θεσμική σταθερότητα, μας έβαλε πάνω σε ράγες από τις οποίες δύσκολα μπορούμε να εκτροχιαστούμε εντελώς. Ο ρόλος των Μεγάλων Δυνάμεων γίνεται ενίοτε σημαντικός, αλλά, παρά τη σχετική νεοελληνική μυθοποίηση, σπανιότατα μπορεί να επηρεάσει τις εσωτερικές εξελίξεις.

Κάποιοι παλαιότεροι ισχυρίζονται ότι αν η Ελλάδα περνούσε την οικονομική και πολιτική κρίση διαρκείας που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια τη δεκαετία του 1960, το πιθανότερο είναι ότι θα είχε πάλι καταλήξει σε δικτατορία. Δύσκολο να ξέρει κανείς αν αυτό ευσταθεί ως ιστορική υπόθεση. Γεγονός είναι ότι θεσμοί, κοινωνία, η ίδια η δημοκρατία έχουν υποβληθεί σε ένα γερό κρας τεστ διαρκείας. Και στο τέλος της ημέρας μείναμε πάνω στις ράγες, εμφύλιος δεν έγινε και η χώρα στέκεται όρθια.

Οι κυβερνώντες πίεσαν όμως πολύ τα πράγματα προς τα κάτω, όσο κανείς άλλος στη μεταπολίτευση. Τώρα γεύονται τους καρπούς της ανεύθυνης συμπεριφοράς τους. Οδήγησαν ακόμη και τους πιο εκέφρονες πολιτικούς τους αντιπάλους στην υιοθέτηση ακραίων μεθόδων. Η χώρα είναι βαθιά διχασμένη. Οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν στη γειτονιά μας μεγαλώνουν μέρα με τη μέρα, ενόσω είμαστε απορροφημένοι με το εσωτερικό πολιτικό μας παιχνίδι. Ένας αόρατος, πολύ δυνατός μαγνήτης μάς τραβάει, όλους, προς τα κάτω. Ας αντισταθούμε όλοι στη «γοητεία» του και ας μη δοκιμάζουμε πάλι την τύχη μας.

Α. Μέρκελ και Αλ. Τσίπρας

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΔΗ**

Το αποτέλεσμα των εκλογών της 6ης Μαΐου 2012 συγκλόνισε τη μεταπολιτευτική πολιτική τάξη της χώρας. Η Νέα Δημοκρατία πολυδυσπάση, με την ανάδειξη των ΑΝΕΛ και της Χρυσής Αυγής. Το ΠΑΣΟΚ υπέστη ήττα συντριπτική και ανεδείχθη ως αξιωματική αντιπολίτευση ο ΣΥΡΙΖΑ με πρόεδρο τον Αλέξη Τσίπρα.

Στις επόμενες εκλογές, έναν μήνα αργότερα, άρχισε να καθίσταται σαφές ότι οι ανθεκτικότεροι από τους νέους πολιτικούς σχηματίσους ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ και η Χρυσή Αυγή, η οποία ευθύς εξαρχής αντιμετωπίστηκε ως μετενσάρκωση του ναζισμού εν Ελλάδα.

Με τον Αλέξη Τσίπρα τα πράγματα ήταν πιο περίπλοκα. Δεξιοιστικό κόμμα δεν ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ, διότι απλούστατα δεν ήταν κόμμα,

γνηθεί του κόμματος των συντηρητικών πολιτών μετά την επανένωση της Γερμανίας, και τα κατάφερε όντως για ένα πολύ μεγάλο διάστημα, εάν λάβει κανείς υπ' όψιν τους ξέφρενους ρυθμούς των αλλαγών στα χρόνια μας.

Ο κ. Τσίπρας αντιμετώπιστηκε από της εμφανίσεώς του στην ελληνική πολιτική σκηνή ως ένας νέος «μπολσεβικικών» τάσεων και κάποιοι θεωρούν ότι παρέμεινε σε αυτήν τη φάση. Εάν κάποιος του έδινε ένα ποτήρι νερό να το μεταφέρει από το ένα τραπέζι στο άλλο, υποστηρίζουν ορισμένοι, η τάση του θα ήταν να το μετατρέψει σε «μολότοφ» και να τη ρίξει σε αυτόν που του είχε δώσει το ποτήρι.

Η Γερμανίδα καγκελάριας διέγινωσθε ορθώς την ανατρεπτική του τάση, αλλά ταυτόχρονα την ισχυροτάτη θέληση παραμονής του στην εξουσία. Επεξεργάσθη πρόγραμμα, που διασφάλιζε απολύτως τα συμφέροντα της χώρας της, επέβαλε τεράστια πλεονάσματα στην Ελλάδα, αλλά επέτρεψε στον κ. Τσίπρα να διαχειριστεί το υπερπλεόνασμα κατά βούληση.

Ετσι επέπεσε ο ΣΥΡΙΖΑ επί της ανωτέρας μεσαιας τάξεως—οι άλλες τάξεις είχαν ήδη συνθλιβεί— και στην κυριολεξία την εξουθένωσε, προς ικανοποίηση των εταίρων μας. Διότι οι «Ευρωπαίοι» δεν ενδιαφέρονται τόσο για τις συνταξιοδοτήσεις δίδεν τυφλών και άλλους παρόμοιους, με τους οποίους ουδεμία είχαν επαφή, αλλά για τους «πίλεκτους» της κοινωνίας μας, που θεωρούν ότι τους εξαπάτησαν. Ετσι κατέστημεν οι Έλληνες πολίτες οι *Greco maskara*—όπως λέγε ένα ημέτερο τραγούδι πριν από αρκετές δεκαετίες.

Εδόθη εν ολίγοις η δυνατότητες εις τον κ. Τσίπρα της εκ των έσω αλλαγής του ευρωπαϊκού συστήματος—μία άλλη αυταπάτη και «ανατάξεις» της ελληνικής κοινωνίας—αποδιοργανώσεώς της δηλαδή. Το θηριώδες όμως ενυπάρχει στον κ. Τσίπρα και εκδηλώνεται, διότι ισχύει και εις την πολιτική η θεολογική προειδοποίηση «σκληρόν προς κέντρα λακτίζειν».

Από τη βραδιά της εκλογικής ήττας του κόμματός του στην Κωνσταντινούπολη την 31η Μαρτίου, πολλοί περίμεναν τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν να εξαντλήσει κάθε μέσο για να ακυρώσει το αποτέλεσμα, κι ως επιδείκνυνε την πολιτική και οικονομική κατάσταση στη χώρα του. Προβλέψιμο, επίσης, ήταν ότι ο Τούρκος πρόεδρος θα χρησιμοποιούσε κάθε μέσο που διαθέτει εντός της χώρας του, και κάθε μέτωπο της εξωτερικής πολιτικής, για να πετύχει τον στόχο του. Μέσα στα σχέδιά του να προκαλέσει έκρηξη πατριωτισμού, που θα ωφεληθεί το κόμμα του, ήταν σίγουρο ότι η Κύπρος και η Ελλάδα θα αποτελούσαν στόχο. Οι εξελίξεις επιβεβαίωσαν τις προβλέψεις. Το ότι η συγκυρία σήμερα θα ήταν τόσο δύσκολη για την Τουρκία δεν ήταν προβλέψιμο. Αυτό, όμως, δεν πρέπει να μας καθοσμυάζει.

Με την επιλογή του να ανατρέψει την εκλογή του δημάρχου Εκρέμ Ιμάμογλου, ο κ. Ερντογάν αναλαμβάνει μεγάλο ρίσκο. Εάν αποτύχει και ο Ιμάμογλου επανε-

Η Τουρκία στη δίνη Ερντογάν

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

κλείγει στις 23 Ιουνίου, ο πρόεδρος θα είναι δύο φορές πτυπνόμενος. Επιπλέον, θα χρεώνεται και την επιδείνωση της ήδη ταλαιπωρημένης οικονομίας, ενώ οι οπαδοί της αντιπολίτευσης θα έχουν γευθεί αίμα. Γι' αυτό ο πρόεδρος θα κάνει ό,τι είναι δυνατό για να κερδίσει. Ελέγχοντας τον κρατικό μηχανισμό, τα σώματα ασφαλείας, τη Δικαιοσύνη, τα μέσα ενημέρωσης κ.ά., θεωρεί ότι μπορεί να πετύχει. Αδιαφορεί για το γεγονός ότι περαιτέρω χειραγώγηση του κρατικού μηχανισμού θα πλήξει ακόμη περισσότερα την εικόνα της Τουρκίας στα μάτια ξένων κυβερνήσεων και επενδυτών. Το πλήγμα στο προσωπικό του κύρους εάν αποτύχει είναι πιο σοβαρό ζήτημα γι' αυτόν. Όπως έχει επισημανθεί, ο Τούρκος ηγέτης είναι «υποχρεωμένος» να καταγάγει νίκες χωρίς τέλος, αλλιώς η εικόνα του θα υποστεί μοιραίο πλήγμα στα μάτια των οπαδών. Τώρα που ο κ. Ιμάμογλου εμφανίζεται ως ηγτική φυσιογνωμία, ο κ. Ερντογάν έχει κάθε λόγο να φοβάται, και ως είναι προγραμματισμένες για το 2023 οι προεδρικές εκλογές.

Εκτός από την κατάχρηση εξουσίας εντός συνόρων, ο Τούρκος

πρόεδρος θα εκμεταλλευθεί κάθε ευκαιρία που του προσφέρεται στην εξωτερική πολιτική για να δείξει ότι εξασφαλίζει τα «δικαιώματα» της χώρας και την «αξιοπρέπεια» του λαού του, δύο αγαπημένα θέματα κάθε εθνικολαϊκιστή. Το πρόβλημα του κ. Ερντογάν, όμως, είναι ότι δεν ελέγχει αυτός πλέον τον βαθμό της έντασης, όπως έκανε τόσα χρόνια. Σήμερα η συγκυρία στην περιοχή είναι επικίνδυνη. Οι σχέσεις μεταξύ Αγκυρας και Ουάσινγκτον βρίσκονται στα Τάρταρα. Όσον αφορά τις σχέσεις με τη Ρωσία, σε διμερές επίπεδο αλλά και στις εξελίξεις στη Συρία, ο Βλαντιμίρ Πούτιν κρατάει τα νήια. Η αυξημένη ένταση μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν σημαίνει ακόμη ισχυρότερη σύνδεση μεταξύ των κυρίων Τραμπ και Νετανιάχου, με αποτέλεσμα ο Τούρκος πρόεδρος να δυσκολεύεται να εμπλακεί στο Παλαιστινιακό. Επειδή αυτοπροβάλλεται ως προστάτης όλων των μουσουλμάνων, κινδυνεύει είτε να τραβήξει πολύ το σχοινί και να υποστεί τις συνέπειες είτε να φανεί αδύναμος.

Επίσης, οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. έχουν πάρει σαφή θέση υπέρ της Κυπριακής Δημοκρατίας, όσον αφορά την

παρουσία της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ. Η Αγκυρα, όμως, δεν οπισθοχωρεί εάν δεν βρεθεί σε αδιέξοδο, οπότε είναι κρίσιμο να κοπεί από τώρα η προκλητική της συμπεριφορά. Αυτό, όμως, εξαρτάται κυρίως από την ίδια και από την πίεση των συμμάχων μας. Οπότε το καλύτερο που μπορούν να κάνουν Λευκωσία και Αθήνα είναι να βρίσκονται σε επιφυλακή και να διατηρούν την ψυχραιμία τους, έως ότου κάτι πιο επείγον απαιτήσει την προσοχή της Αγκυρας. Αυτή η κρίση ίσως προκληθεί από την προσπάθεια του κ. Ερντογάν να σπάσει το κοινό μέτωπο της αντιπολίτευσης στη χώρα του, ώστε το κοινοβουλευτικό κόμμα HDP να μη σπνρίξει τον κ. Ιμάμογλου. Την ώρα που ο ίδιος απειλεί με πόλεμο τους Κούρδους της Συρίας, όποια προσπάθεια χειραγώγησης των Κούρδων της Τουρκίας θα συμπεριλάβει κάποια συμφωνία, είτε εντός είτε εκτός συνόρων, πράγμα που θα εξοργίσει τους ακραίους εθνικιστές συμμάχους του Ερντογάν στο κόμμα MHP.

Οι αυτοσχεδιασμοί του κ. Ερντογάν καθιστούν την Τουρκία απρόβλεπτη και επικίνδυνη.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Πανούργος απατεωνία

Η δημοκρατία δεν είναι συνταγή, είναι κατόρθωμα.

τερατώδη) εθελουφλία, κάθε φορά που στίννονται κάλπες. Εκούσια παραδινόμαστε, άνευ όρων, σε μικρονοϊκές ψευδολογίες απατεώνων, ανθρώπων που δεν πιστεύουν σε τίποτα, ούτε στις ιδεολογίες που δήθεν εκπροσωπούν ούτε σε «αρχές» ούτε σε εντιμότητα—αλληλοβρίζονται και την άλλη μέρα συγκυβερνάνε, καλύπτει ο ένας τις πομπές και τα εγκλήματα του άλλου, ενώ ταυτόχρονα μαλλιοτραβιούνται έχοντας όλοι υπερψηφίσει «νόμους» a priori αμνήστευσης των εγκλημάτων τους.

Το ολοκληρωτικά πια σαπισμένο και ανήμπορο να λειτουργήσει κράτος (απομνημείωσαν την ανυπαρξία του οι εικόνες του εφιάλτη από το ολοκαύτωμα στο Μάτι) είναι αποκύημα των ιδίων (ή με παραλλαγμένα ψευδώνυμα) κομμάτων, που πάλι ζητάνε την ψήφους την επόμενη Κυριακή. Αξιώσουν, «δίκως αιδώ ή λύπην», να μας «εκπροσωπήσουν» στην Ευρωβουλή και να «στελεχώσουν» με δευτεροκλασάτους δικούς τους αυλοδίατους το κουκλοθέατρο της τάχα και «τοπικής αυτοδιοίκησης».

Δεν υπάρχει κόμμα που δείχνει ότι καταλαβαίνει, έστω, το ολοκληρωτικό αδιέξοδο, την εξόφθαλμη ανάγκη «επανίδρυσης του κράτους». Κόμμα που να συνειδητο-

ποιεί ότι η λέξη «κράτος» εξακολουθεί να σημαίνει: λειτουργίες στην υπηρεσία των αναγκών του πολίτη, όχι στην υπηρεσία των λειτουργών κάθε λειτουργήματος. Αλλά για να στηθεί στην Ελλάδα σήμερα σωστό κράτος, πρέπει να απολυθούν (με ανένδοτη συνέπεια) κάποιες εκατοντάδες χιλιάδες παρασιτικών δημόσιων υπαλλήλων. Δηλαδή διορισμένων με κομματικό ρουσφέτι, δίκως κριτική αποτίμηση προσόντων και επάρκειας. Που παραμένουν δημόσιοι λειτουργοί, χωρίς καμιά ποτέ αξιολόγηση της αποδοτικότητάς τους.

Εκατοντάδες χιλιάδες οι άκριτα και αυθαίρετα διορισμένοι δημόσιοι λειτουργοί, όπως εκατοντάδες χιλιάδες και ιλιγγιώδους ανηθικότητας συντάξεις—άνθρωποι που συνταξιοδοτήθηκαν σε ηλικία κάτω των πενήντα ετών. Τι νόημα λοιπόν έχει η ψήφος του πολίτη, όταν είναι των αδυνάτων αδύνατο να ανακατίσει τόσο απανθρωπία και τόσο κακουργία μασκαρεμένη σε «δημοκρατία» και «κοινοβουλευτισμό»;

Δύσκολα τολμάει να θυμίσει κανείς το ακαταμάχητο συμπέρασμα που συνάγεται από την πανανθρώπινη εμπειρία: Ότι η περιφρόνηση, η καμπλέρια, η διαστρέφηση των όρων-κανόνων της δημοκρατίας δεν θεραπεύονται με ηθικοδιδασκαλίες ούτε με νομοθετήματα και σωφρονιστικό ποινολόγιο. Η δημοκρατία δεν είναι συνταγή, είναι κοινωνικό κατόρθωμα. Μπορεί να διαθεθεί μια χώρα όλα τα «υλικά» της συνταγής για δημοκρατία: σύνταγμα, εκλογές, κοινοβούλιο, Πρόεδρο Δημοκρατίας, Συμβούλιο

Επικρατείας, ελευθεροτυπία—αλλά να μην έχει δημοκρατία. Αυτή την καταπληκτική απατεωνία μπορεί να την πετύχει μόνο το καθεστώς της κομματοκρατίας.

Ο βασικός μοχλός της καθεστωτικής αυτής τυραννίας είναι: το πελατειακό κράτος (ρουσφέτι), η υποταγή της τοπικής αυτοδιοίκησης στον κομματισμό, η εξαγορά του συνδικαλισμού από τα κόμματα, η κομματικοποίηση των φοιτητικών νεολαιών, ο διορισμός από την κυβέρνηση της ηγεσίας των Δικαστικών Λειτουργιών, της ηγεσίας των Ενόπλων Δυνάμεων, σύσσωμου του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου.

Δυνατότητες αποτίναξης του ζυγού της κομματοκρατίας μάλλον δεν υπάρχουν. Μόνο λαϊκές εξεγέρσεις με μακρά αντοχή συνέπειας: Πεντακόσιες χιλιάδες πολίτες στην Πλατεία Συντάγματος, αμετακίνητοι μέρα-νύχτα, μέχρι να γίνει δεκτό το ένα αίτημα: Υπηρεσιακή κυβέρνηση «τεχνοκρατών» με επίσημη προθεσμία, που θα ετοιμάσει συνταγματική αναθεώρηση καταλυτική της κομματοκρατίας.

Τέτοιες εξεγέρσεις δεν σχεδιάζονται, δεν υποδεικνύονται, δεν επιβάλλονται. Γεννιούνται. Η γέννησή τους είναι συνάρτηση της κατά κεφαλήν καλλιέργειας ενός λαού. Γι' αυτό και πρώτη μέριμνα της κομματοκρατίας είναι η μέγιστη δυνατή υποβάθμιση σχολείου και πανεπιστημίου, η μεθοδική εξηλιθίωση του τεράστιου πλήθους με την τηλεθέαση. Και η θεσμική θρησκοποίηση του εκκλησιαστικού γεγονότος.

Το τσουνάμι ήδη ξεκίνησε

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

«**Ε**νός κακού μύρια έπονται» μας είπε ο αρχαίος τραγικός Σοφοκλής. Μια σοφή ρήση που σχεδόν πάντα αποδεικνύεται σωστή. Στη νεότερη ιστορία της μικρής μας πατρίδας, δυστυχώς για μας, η πιο πάνω φράση κατάντησε κανόνας. Μήπως το κακό του 1963 δεν ακολουθήσαν άλλα και μάλιστα χειρότερα με κορύφωση την τουρκική εισβολή του 1974 και την ανακήρυξη του ψευδοκράτους το 1983; Και επειδή ποτέ δεν μάθαμε από τα παθήματά μας και ούτε η κατοχή της μισής μας πατρίδας μας συνέτισε, τα μύρια κακά συνεχίσσαν να έπονται με τα σχέδια και τις ιδέες λύσης που απορρίπταμε, με αποκορύφωμα την καταψήφιση του σχεδίου Ανάν το 2004.

Όλα τα πιο πάνω τρανή απόδειξη του τι έπεται όταν η σώφρονα και ρεαλιστική πολιτική δίνει τη θέση της στα μεγάλα λόγια, στα κούφια συνθήματα και στην πολιτική της φουστανέλας, των προτάξεων και των μακροχρόνιων αγώνων.

Τις προάλλες, διά στόματος του πρόεδρου της Δημοκρατίας, η κάθοδος του «Πορθητή» στην κυπριακή ΑΟΖ σωστά χαρακτηρίστηκε δεύτερη εισβολή. Δεν ξέρω αν κατανοήσαμε τη δήλωση αυτή, αλλά όταν ο πρώτος πολιτής ενός κράτους μιλάει για εισβολή τότε δεν υπάρχουν λόγια για να περιγράψουν την τραγική κατάσταση στην οποία έχουμε βρεθεί. Ακόμα ένα κακό επακόλουθο των όσων συνέβησαν στο Κραν Μοντάνα. Η κατάσταση γίνεται ακόμα πιο κρίσιμη, γιατί η γεώτρηση, δυτικά της Πάφου, δεν είναι το απόγειο των τραγικών γεγονότων που ακολουθούν το ναυάγιο στο ελβετικό θέρετρο. Έπονται δυστυχώς και άλλα, όπως τουλάχιστον διακηρύττουν Τούρκοι αξιωματούχοι.

Πριν από σχεδόν έναν χρόνο ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου μίλησε για τσουνάμι που έρχεται. Ανεξαρτήτως αν κάποιος πιστεύουν ότι το είπε για συγκεκριμένες σκοπιμότητες, ανεξαρτήτως αν το είπε για να μπορεί στο τέλος να λείει το γνωστό, «εγώ σας το έλεγα» και ανεξαρτήτως ότι έχει τεράστια ευθύνη, γιατί οι κομματικές σκοπιμότητες δεν τον άφησαν να συνηκίσει και τώρα μιλάει για καλοκαιρία, δυστυχώς για μας επιβεβαιώνεται. Τότε του απαντούσαμε ότι δεν ασχολούμαστε με καιρικά φαινόμενα, απαξιώνοντας τις προειδοποιήσεις του. Χαρακτηρίστηκε, μάλιστα, κινδυνό-

λόγος και υπερβολικός. Είτε το παραδεχόμαστε είτε όχι η γεώτρηση του «Πορθητή», η δεύτερη εισβολή κατά τον ΠτΔ, είναι η αρχή των καιρικών φαινομένων που κοροϊδεύαμε. Είναι το τσουνάμι του Αβέρωφ Νεοφύτου που μόλις ξεκίνησε και για το οποίο τον χλευάζαμε.

Σίγουρα η αντίδραση της δικής μας πλευράς είναι η ενδεδειγμένη υπό τις περιστάσεις. Η Κυπριακή Δημοκρατία σωστά αντιδρά στις τουρκικές προκλήσεις με τις πεινχρές δυνατότητες που διαθέτει. Σωστά τα μέτρα που εφαρμόζουμε τα οποία βέβαια θα μπορούσαν να ήταν αχρείαστα αν λαμβάναμε τα σωστά μέτρα πρόληψης. Σε ανάλογα δύσκολη, ίσως και δυσκολότερη, θέση βρεθήκαμε όταν η Τουρκία απειλούσε για την ένταξη μας στην Ε.Ε. Τότε ο Γλαύκος Κληρίδης σε πλήρη συνεννόηση με ένα άλλο συνετό ηγέτη, τον Κώστα Σημίτη, δεν σχεδίαζαν μέτρα αντίδρασης, αλλά μέτρα πρόληψης και τελικά δικαιώθηκαν πανηγυρικά.

Η αντίδραση των εταίρων και των άλλων συμμάχων μας σίγουρα μας ικανοποιεί. Το αποτέλεσμα, όμως, είναι εκεί. Η κυπριακή ΑΟΖ έχει ήδη «διακορευθεί» από τον «Αττίλα». Τα τετελεσμένα πλέον εδραιώνονται και στη θάλασσα. Το τσουνάμι που ξεκίνησε φουντώνει και αργά ή γρήγορα θα κτυπήσει τον χερσαίο χώρο. Το αν μπορεί κανείς να το σταματήσει είναι πλέον αμφίβολο. Ο θυμός της φύσης δυστυχώς δεν αντιμετωπίζεται με ρητορικές ασπίδες, αλλά με δραστικά μέτρα. Μόνο με την αλλαγή της φοράς και της έντασης των θαλασσιών ρευμάτων σταματά ένα τσουνάμι.

Στην προκειμένη περίπτωση μόνο με σόφρονα, ρεαλιστικά και συνετή πολιτική θα μπορούσαμε να προλάβουμε τις καταστροφικές εξελίξεις. Μόνο με ουσιαστική και όχι με λεκτική πολιτική βούληση για λύση του Κυπριακού θα μπορούσαν τα μανιασμένα κύματα να σταματήσουν από το να συνεχίσουν την καταστροφική τους πορεία.

Δυστυχώς, όμως, με μεταλλάξεις κόκκινες γραμμές γι' αυτού αρμενίζαμε και προς αυτού αληθωνίζαμε. Όταν θα αντιληφθούμε ότι τα τετελεσμένα δεν αποτρέπονται με νέες στρατηγικές, νεοφανείς ιδέες και «τροφές προς σκέψη», θα είναι ήδη αργά. Το τσουνάμι ήδη ξεκίνησε.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμματίων ηλεκτρ. υπολογιστών.

Επί τη ευκαιρία της ενθρόνισης του νέου βασιλιά στην Ταϊλάνδη Maha Vajiralongkorn δόθηκε χάρη σε χιλιάδες τροφίμους των φυλακών της χώρας. Στη φωτογραφία φυλακισθέντες βουδιστές μοναχοί προσεύχονται υπέρ του νέου βασιλιά.

Το τέλειο άλλοθι!

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Τι τρέχει στην «ΑΟΖ μας»; Το τουρκικό ερευνητικό πλοίο «Πορθητής» διενεργεί ερευνητικές γεωτρήσεις στη Φοινίκη, 60 χιλιόμετρα δυτικά της Πάφου, στην προέκταση που σχηματίζουν οι θαλάσσιες ζώνες μεταξύ Ελλάδας, Αιγύπτου και Κύπρου.

Από τη μία ο γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρρες «παρακολουθεί στενά και με ανησυχία τις εξελίξεις», σημειώνοντας ότι «οι υπεράκτιοι υδρογονάνθρακες μπορούν να ωφελήσουν και τις δύο κοινότητες», (6/5). Ο πρόεδρος του Συμβουλίου Ντ. Τουσκ κάλεσε την Τουρκία «να σεβαστεί τα κυριαρχικά δικαιώματα ενός κράτους μέλους της Ε.Ε., ενώ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις» (9/5). Η εκπρόσωπος τύπου της Ύπατης Εκπροσώπου για την Εξωτερική Πολιτική Φ. Μογκερίνι είπε «έχουμε μια ξεκάθαρη τοποθέτηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Μάρτιος, 2018» (8/5). Χώρες όπως οι ΗΠΑ, το Ισραήλ, η Γαλλία και η Αίγυπτος ασκούν κάποιου βαθμού κριτική στην απόφαση της Άγκυρας. Από την άλλη ο Ν. Αναστασιάδης λέει ότι «αυτές τις κρίσιμες ώρες θα πρέπει να τεθεί το συμφέρον της πατρίδας υπεράνω όλων, το οποίο εκπροσωπεί μέσα από την ενότητα και τις δράσεις μας» (7/5). Αντίδραση προέκυψε και από το «Ράδιο Κύπρος»: με μήνυμά του προειδοποίησε για «σύλληψη των μελών του πληρώματος του «Πορθητή»... μέσω ενός διεθνούς εντάλματος σύλλη-

ψης». Σχετικές δηλώσεις έκαναν τόσο ο υπουργός Εξωτερικών Ν. Χριστοδουλίδης, όσο και ο υφυπουργός παρά τω Προέδρω Β. Πάλλμας, για έκδοση δικαστικού εντάλματος από το επαρχιακό δικαστήριο Λευκωσίας. Τι πραγματικά συμβαίνει 60 χιλιόμετρα δυτικά της Πάφου; Για να εξηγήσουμε τις εξελίξεις στη Φοινίκη, χρειάζεται να πάμε μια βόλτα στο Μον Πελεράν (2016) και μια στο Κραν Μοντάνα (2017). Ο Ν. Αναστασιάδης σπκώθηκε και έφυγε από το πρώτο και διέλυσε με τους χειρισμούς του το δεύτερο. Έκτοτε έπαιζε με τον χρόνο και τους τακτικισμούς (δίδθεν αποκεντρωμένη ομοσπονδία, παιχνίδι με το προεδρικό/κοινοβουλευτικό σύστημα, ανατροπή συμφωνηθέντων, τοξικό κλίμα στην κοινή γνώμη), ενώ, απέρριψε την πρόταση Μ. Ακιντζί (30 Απριλίου 2018) να γίνει το Πλαίσιο Γκουτιέρρες «Στρατηγική Συμφωνία» για την επίλυση. Το πάγωμα των συνομιλιών συνέπεσε με διάφορες «τριμερείς» συναντήσεις, οι οποίες είχαν ως κύριο αντικείμενο την εσωτερική κατανάληση και τον αποκλεισμό της Τουρκίας από τις ζυμώσεις για τα ενεργειακά στην Α. Μεσόγειο.

Επί τις ουσίας, ακόμη και ένας μαθητής του νηπιαγωγείου θα μπορούσε να προβλέψει πώς θα εξελισσόταν τα πράγματα με διαλυμένο το διαπραγματευτικό τοπίο στο νησί και με συγκρουσιακή σχέση ανάμεσα στους ηγέτες των δύο κοινοτήτων. Η Τουρκία διενεργεί εξορύ-

ξεις έξω από την Πάφο και ουδείς θα την παρεμποδίσει, ενώ ο Μ. Τσαβούσογλου κάνει λόγο και για αποστολή δεύτερου γεωτρήπανου. Εκδίδονται ανακοινώσεις χωρίς πρακτικό αντίκρισμα, άλλωστε η Κύπρος κατέχει διδακτορική διατριβή σχετική με την αξία των ψηφισμάτων. Στους πραγματικούς όρους άσκησης πολιτικής (συσχετισμοί δυνάμεις, ισορροπίες ισχύος, διεθνείς συνθήκες) η Κύπρος δεν μπορεί να επβάλει τους όρους της, και γι' αυτό τον λόγο εκτίθεται στον κλασικό ορισμό της. Ο Ν. Αναστασιάδης είτε υπερεκτίμησε υποσχέσεις από εταιρείες εξόρυξης, είτε, πράγμα πιθανότερο, οδήγησε τα πράγματα με επιδέξιο τρόπο στο να έχει το «τέλειο άλλοθι» για να μην «υποχρεωθεί» από τον ΟΗΕ για νέο, τελικό κύκλο συνομιλιών. Όσοι μπλόκαραν τη διαδικασία επίλυσης ή έθεσαν την ενεργειακή τους πολιτική σε στραβή βάση δεν μπορούν να παριστάνουν τους αγαπηκτισμένους. Γιατί είναι με τους δικούς τους χειρισμούς, που έχουμε φτάσει στον ορατό κίνδυνο της διπλής δικοτομησης: στο έδαφος με την παγίωση των τετελεσμένων της εισβολής και στη θάλασσα με την «καθιέρωση» δραστηριοτήτων σε «δυό ΑΟΖ», στην «ΑΟΖ μας» και στην άλλη, υπό τον έλεγχο της Τουρκίας. Με εξήλιξη, την οποία, ούτε ο Ρ. Ντενκτάς δεν θα μπορούσε να φανταστεί, ακόμα και στα πιο τρελά δικοτομικά του όνειρα...

www.larkoslarkou.org.cy

Η καθημερινή μόλυνση του περιβάλλοντος

Του **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία αφενός για την ανεπανόρθωτη καταστροφή που σημειώνεται στις θάλασσες από τα πλαστικά απορρίμματα και αφετέρου για την αναγκαιότητα περιορισμού της χρήσης επί καθημερινής βάσεως των πλαστικών ειδών. Ας σημειωθεί ότι στις αναπτυσσόμενες χώρες το πλαστικό αποτελεί τον σοβαρότερο κίνδυνο μόλυνσης του περιβάλλοντος. Τα υποκατάστατα του πλαστικού, όπως μακαίρια, προούνια, πάτα, καλαμάκια, ακόμη και η διάφανη μεμβράνη για φύλαξη του φαγητού αποτελούν συνεπώς σοβαρότατο κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, ενώ ταυτόχρονα επηρεάζουν και την επιβίωση των ζωντανών οργανισμών σε θάλασσες, λίμνες και ποταμούς.

Αυτό επιβεβαιώνεται από το περιοδικό «Der Spiegel», σύμφωνα με το οποίο το ένα τέταρτο των πλαστικών απορριμμάτων που καταλήγουν στη φύση, προέρχεται από τα σκουπίδια, αλλά και τα οικιακά λύματα. Τα υπόλοιπα τρία τέταρτα προέρχονται από κομμάτια συνθετικού υλικού, από την επεξεργασία ελαστικών και από την ακάθαρτη κομποστοποίησης.

Οι θάλασσες της Ασίας είναι ακριβώς εκείνες που αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο πρόβλημα με τα πλαστικά απορρίμματα που φτάνουν

στις παραλίες της Κίνας, της Ινδονησίας, των Φιλιππίνων, του Βιετνάμ, της Σρι Λάνκα, της Ινδίας, της Μαλαισίας και της Ταϊλάνδης. Δυστυχώς, αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα για την αναγωγή της ανεξέλεγκτης απόρριψης πλαστικών υλικών στη φύση, μέχρι το 2025 θα συγκεντρωθούν στις θάλασσές αυτές –και όχι μόνο– 250 εκατομμύρια τόνοι πλαστικών απορριμμάτων, κάτι που υποδεικνύει ότι οι άνθρωποι και τα λιγοστά ψάρια θα κολυμπούν πλέον μέσα σε στοιβές σκουπιδιών.

Η συνεχιζόμενη μετατροπή των θαλασσών σε ανοιχτές χωματερές πλήττει σοβαρά τον θαλάσσιο πλούτο, τον τουρισμό, αλλά και την αλιεία, στερώντας έτσι ένα σταθερό εισόδημα από όσους εξαρτώνται από τη θάλασσα. Η υπεραλίευση, τα εγκαταλείμμενα δίκτυα των ψαριών, καθώς και η απόρριψη σκουπιδιών από τα πλοία αναψυχής και τα κρουαζιερόπλοια αποτελούν επίσης σοβαρούς μολυσματικούς παράγοντες για τους ωκεανούς.

Γι' αυτούς τους λόγους η Κίνα αρνείται πλέον να εισάγει απόβλητα από την Ευρώπη, αφού θεωρούνται μολυσμένα και θέτουν σε κίνδυνο την υγεία των εργαζομένων. Η Ε.Ε. προσπαθεί και αυτή με τη σειρά της να εξεύρει καλύτερους τρόπους ανακύκλωσης μέσω της προώθησης της κυκλικής οικονομίας, στην οποία

η ενέργεια και οι πόροι περισυλλέγονται και επαναχρησιμοποιούνται. Οι εξαγωγές απορριμμάτων σε άλλες χώρες δεν προσφέρουν λύση στο πρόβλημα, αφού θα πρέπει η ίδια η Ευρώπη να διαχειρίζεται τα απόβλητά της, είτε αυτά είναι καλής ή χαμηλής ποιότητας.

Με τόσους τόνους πλαστικών απορριμμάτων που ξεβράζουν οι ωκεανοί δεν είναι καθόλου τυχαίο που κάποιος έχουν κάνει επικείμενη την πώλησή τους, όπως γίνεται στην Ασία και στην Αφρική, θέτοντας σε κίνδυνο τους σκυβαλοσυλλέκτες λόγω μολυσματικών ασθενειών. Άλλωστε, σύμφωνα με την εφημερίδα «Τα Νέα», ένα εκατομμύριο θαλάσσιων πουλιών πεθαίνει κάθε χρόνο από την πλαστική ρύπανση, όπως και 100.000 θαλάσσια θηλαστικά, ενώ 25% των θαλάσσιων κελωνιών παγκοσμίως έχουν καταναλώσει πλαστικά απορρίμματα. Σοβαρή μορφή μόλυνσης για τις θάλασσες αποτελούν επίσης τα εγκαταλελειμμένα ή βυθισμένα πλοία, τα οποία μολύνουν τον βυθό των θαλασσών με αργό πετρέλαιο. Υπολογίζεται ότι γύρω στα οκτώ εκατομμύρια πλαστικά εισέρχονται στους ωκεανούς κάθε χρόνο, ενώ περίπου 51 τρισεκατομμύρια μικροπλαστικά καταλήγουν σε αυτούς, μολύνοντας αισθητά τα υδατικά οικοσυστήματα. Ανησυχητικό φαινόμενο αποτε-

λεί και η χρήση συνθετικού γρασιδιού σε χώρους άθλησης, αφού σύμφωνα με το περιοδικό «Der Spiegel», 8.000 τόνοι αυτής της κατηγορίας μικροπλαστικών καταλήγουν στη φύση. Οι κάψουλες του καφέ αποτελούν επίσης ρυπογόνο ουσία, αφού είναι κατασκευασμένες από αλουμίνιο, το οποίο καταλήγει στο υπέδαφος. Υπάρχουν, όμως, χώρες, όπως το Βέλγιο, όπου οι συγκεκριμένες κάψουλες παραδίδονται σε ανακυκλώσιμες σκαούλες για επαναχρησιμοποίηση. Το υπόλοιπο περιεχόμενο του καφέ χρησιμοποιείται για εμπλουτισμό του εδάφους, για κομποστοποίηση, αλλά και για την παραγωγή ενέργειας. Το αλουμίνιο χρησιμοποιείται στη βιομηχανία για την κατασκευή κονσερβών, σκελετών ποδηλάτων και ατομικών πολυμαχαριών. Η φύση, λοιπόν, έχει γεμίσει με σκουπίδια, τα οποία μολύνουν το φυσικό περιβάλλον με τη συμβολή του ανθρώπινου παράγοντα. Όσες προσπάθειες κι αν καταβάλουν οι τοπικές αρχές, μέσω της εμπέδωσης σωστής παιδείας και αγωγής για την προστασία του περιβάλλοντος, τόσο θα υπάρχουν κράτη που δεν θα νοιάζονται για την επιβίωση του πλανήτη και της ανθρώπινης ύπαρξης.

Ο κ. Αντρός Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

Γιατί ψηφίζω Λεβέντ

Της **ΑΝΝΑΣ ΤΕΝΕΖΗ**

Επειδή είναι γλυκός και ήπιος και δεν καλεί σε αντιπαράθεσεις, λεονταρισμούς και λογομαχίες. Επειδή τιμά το όνομά του: Λεβέντης όνομα και πράμα, αλλά όχι ψευτοπαλικαρό. Επειδή είναι σταθερός και συνεπής στις θέσεις του, καθαρός στη διατύπωση τους, δεν κρύβεται πίσω από ασάφειες και δεν στρεψοδικεί. Επειδή προτιμά το ενιαίο κράτος και απορρίπτει τους διαχωρισμούς και τις διζωνικότητες.

Επειδή προτιμά την ειρήνη και την ειλικρινή αλληλοαποδοχή των δύο κοινοτήτων.

Επειδή παραδέχεται ότι κάναμε λάθη εκατέρωθεν, αλλά δεν μένει σ' αυτά. Θέλει να προχωρήσουμε στην αναγνώριση των λαθών μας, ώστε, συγχωρώντας ο καθένας τον εαυτό του (είτε ως άτομα είτε ως κοινότητες), να προχωρήσουμε στο μέλλον λυτρωμένοι, καθαροί και με πραγματική συμβίωση και συνύπαρξη στην κοινή μας πατρίδα. Επειδή θέλει αυτή την πατρίδα να μην κινδυνεύει από νέες αιματοχυσίες. Επειδή τη θέλει απαλλαγμένη από εισβολείς –τάχα προστάτες, αλλά στην πραγματικότητα εκμεταλλευτές για ιδιοτελείς σκοπούς– απαλλαγμένη

από ξένους στρατούς, που ευθύνονται κατά μεγάλο μέρος για τη σημερινή κατάσταση του νησιού. Επειδή ο ανθρωπισμός του είναι γνήσιος και δεν τον θυμάται μόνο όποτε τον συμφέρει. Επειδή δεν επικαλείται το δικαίωμα ως τιμωρός. Επειδή θέλει την αξιοπρέπεια αυτού του τόπου και του λαού, που μάθαμε να τον λέμε πολύπαθο, αλλά δεν θέλουμε να κάνουμε κάτι για να πάψει να είναι. Επειδή, όντως έχουμε πάθει πολλά και δεν θέλω να επικρέματα από πάνω μας η απειλή και η δαμόκλειος σπάθη ότι θα πάθουμε κι άλλα, αν όχι και χειρότερα. Επειδή είναι ο μόνος που με κάνει να νιώθω ότι θα δώσω την ψήφο μου καλά και δεν θα φοβάμαι το τι θα προκύψει, άμα τη δώσω και μετά. Επειδή είναι από τις ελάχιστες φορές, αφότου έχω έρθει το 1972, που δίνω την ψήφο μου θετικά και όχι με τη στρεβλή, υποχρεωτική και αναπόφευκτη επιλογή του να ψηφίζω, ώστε να μη βγει εκείνος που θέλω λιγότερο. Και για ένα κάρο ακόμη λόγους. Ευχαριστώ.

Η κ. Άννα Τενέζη είναι φιλόλογος –συγγραφέας.

Καλοδεχούμενη η συμμετοχή Τ/κ σε ψηφοδέλτια

Κλιμάκωση μέτρων και κυρώσεις για αναίρεση τετελεσμένων από πλευράς Τουρκίας προκρίνει ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΣΥ

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Το πλαίσιο αντίδρασης στις τουρκοικές προκλήσεις εντός της ΑΟΖ ξεδιπλώνει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Νίκος Τορναρίτης. Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΥΣΗ και υποψήφιος ευρωβουλευτής αναφέρεται στα οφέλη από τη συμμετοχή της Κύπρου στην ευρωπαϊκή ομπρέλα, καθώς και για τις επιδιώξεις του ίδιου και του κόμματός του στη νέα ευρωβουλή.

–Πώς μπορεί η Κυπριακή Δημοκρατία να αντιμετωπίσει τις συνεχιζόμενες παράνομες και προκλητικές τουρκοικές ενέργειες εντός της κυπριακής ΑΟΖ;

–Η νέα επιθετική ενέργεια της Τουρκίας στρέφεται ευθέως όχι μόνο εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και όλης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εφαρμόζει νέα τετελεσμένα και επιδιώκει να προκαλέσει ένταση και αποσταθεροποίηση. Η απάντησή μας είναι η πολιτική και διπλωματική αντιμεπαση, γιατί η Τουρκία πρέπει να καταβάλει ακριβό τίμημα για τις ενέργειές της. Ισχυρές χώρες, όπως οι ΗΠΑ και οι χώρες της περιοχής μας, έχουν καταδικάσει την τουρκική ενέργεια. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης εξασφάλισε ομόθυμη στήριξη και έμπρακτη αλληλεγγύη από τους Ευρωπαίους εταίρους στο Σίμπου της Ρουμανίας. Θα ακολουθήσει κλιμάκωση πολιτικών μέτρων, που αναλόγως της στάσης της Τουρκίας θα λάβουν συγκεκριμένη μορφή. Η Κύπρος διεκδικεί πλήρη ευρωπαϊκή ομπρέλα ασφάλειας και κλιμακωτές κυρώσεις που θα καταδείξουν ότι δεν είναι μόνη. Αυτό πρακτικά μεταφράζεται σε τερματισμό των προεπιδικών χρηματοδοτήσεων προς την Τουρκία, επιβολή διπλωματικών και πολιτικών κυρώσεων στο πλαίσιο της υφιστάμενης διαδικασίας πολιτικού διαλόγου Τουρκίας – Ε.Ε., αλλά και σύνδεση των επιθετικών ενεργειών της Τουρκίας με αναστολή κάθε συζητήσης για ενισχυμένη Τελωνειακή Ένωση ή φιλέλευθερο-

Η Ε.Ε. δεν είναι τέλεια, έχει αδυναμίες και πρέπει να γίνει καλύτερη, να ισχυροποιηθεί, να έρθει πιο κοντά στους πολίτες. Θα πρέπει να οργανώσει κοινή άμυνα απέναντι σε απειλές και προκλήσεις.

ποίηση της βίζας. Ως επόμενο βήμα, θα μπορούσε να μπει στο ευρωπαϊκό τραπέζι και το αίτημα για ενεργοποίηση του Άρθρου 42 της Συνθήκης της Λισαβόνας για αμοιβαία συνδρομή των κρατών μελών στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος δέχεται επιθετικές ενέργειες.

–Ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα συγκρατήσει τις δύο έδρες στο νέο Ευρωκοινοβούλιο;
–Η κυπριακή κοινωνία έχει υψηλό αισθητήριο και σε κάθε εκλογική αναμέτρηση δίνει στον ΔΗΣΥ την πρωτοπορία, γιατί μας εμπιστεύεται. Δώσαμε αγώνες για την ένταξη στην Ευρώπη, είμαστε η κατ' εξοχήν ευρωπαϊκή πολιτική δύναμη. Με τις προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας, ο κάθε πολίτης αντιλαμβάνεται ότι η ασφάλειά μας απέναντι στην κατοική δύναμη και την κάθε πρόκλησή της, είναι η Ευρώπη και η δραστήρια συμμετοχή μας. Η Ε.Ε. δεν είναι τέλεια, έχει αδυναμίες και πρέπει να γίνει καλύτερη, να ισχυροποιηθεί, να έρθει πιο κοντά στους πολίτες. Θα πρέπει να οργανώσει μια κοινή άμυνα απέναντι σε ξένες απειλές και προκλήσεις. Ο λαός μας αναγνωρίζει στη μεγάλη του πλειοψηφία τα έμπρακτα οφέλη της συμμετοχής μας, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, το περιβάλλον, τους κανόνες για το 80% της νομοθεσίας που ισχύει στην καθημερινή μας ζωή.

«Το μέλλον της Ευρώπης» –Τον Συναγερμό τον εννοχείς που το ΑΚΕΛ έχει Τ/κ στο ψηφοδέλιό του;

Ο Νίκος Τορναρίτης στη συνέντευξή του στην «Κ» εισηγείται τον τερματισμό των προεπιδικών χρηματοδοτήσεων προς την Τουρκία, καθώς και την επιβολή διπλωματικών και πολιτικών κυρώσεων.

–Όχι βέβαια. Γιατί να μας ενοχλήσει; Για εμάς δεν τίθεται καν αυτό το ερώτημα. Η συμμετοχή Τουρκοκυπρίων συμπολιτών μας σε ψηφοδέλτια για τις Ευρωεκλογές είναι και ευπρόσδεκτη και καλοδεχούμενη. Όπως ευπρόσδεκτοι είναι και όσοι Τουρκοκύπριοι συμπολίτες μας θελήσουν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, όπως κάθε πολίτης. Έτσι δυναμώνουμε ακόμη περισσότερο την Κυπριακή Δημοκρατία.

–Γιατί διεκδικείτε έδρα στη νέα ευρωβουλή;

Κατά τη νέα 5ετία θα γίνουν πολλά στο Ευρωκοινοβούλιο και θα δρομολογηθούν σημαντικές αλλαγές για το μέλλον της Ευρώπης. Ως βουλευτής ανέπτυξα δράση, εκπροσωπώντας τον ΔΗΣΥ στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και παράλληλα διεθνή δράση στην Ασιατική Κοινοβουλευτική Συνέλευση. Γνωρίζω πολύ καλά την ανθρωπογεωγραφία στις Βρυξέλλες και το Στρασβούργο. Θεωρώ ότι με τις γνώσεις και την εμπειρία

μου θα συμβάλω ώστε η Κύπρος να έχει ξεκάθαρες θέσεις και δυνατή φωνή στο Ευρωκοινοβούλιο. Είμαστε μόνο έξι Κύπριοι σε 700 και πλέον ευρωβουλευτές. Λοιπόν, χρειάζομαστε ισχυρή εκπροσώπηση και συντονισμένες κινήσεις. Μπορεί να είμαστε μικρή χώρα, αλλά τα ευεργετήματα της συμμετοχής της Κύπρου γίνονται πολλαπλάσια. Αν οι πολίτες με τιμήσουν με την ψήφο τους, θα εργαστώ εξηντα και σωστά, με σαφήνεια ως προς τον προανατολισμό μας, στον κεντρικό δρόμο της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

–Τι είναι αυτό το οποίο πιστεύετε πως θα προσπαθήσετε να πετύχετε αν εκλεγείτε;

Στην Ευρώπη κερδίζει αν καταφέρετε να συντονίσεις το δικό σου εθνικό συμφέρον με τις κοινές ευρωπαϊκές επιδιώξεις. Δεν αρκεί να σπακνείς το χέρι για να κάνεις τον μονολόγο σου. Σήμερα, 15 χρόνια μετά, μάθαμε ότι η τέχνη της ευρωπαϊκής πολιτικής, είναι να εκλύεις την προσοχή των εταίρων, βρίσκοντας

στόχους για την Κύπρο με πανευρωπαϊκή κατεύθυνση. Χρειάζεται αξιοπιστία και συνέπεια σε κάθε πρωτοβουλία μας. Με αυτό το σκεπτικό θα εργαστώ για μεγάλους, αλλά και πιο μικρούς αλλά συγκεκριμένους στόχους: (1) Στην Κοινή Ενεργειακή Πολιτική, να γίνει η Κύπρος αναπόσπαστο μέρος της συζητήσης για την εναλλακτική τροφοδοσία, κόμβος για τις πηγές της ανατολικής Μεσογείου, (2) στην ενίσχυση των πρωτοβουλιών για έμπρακτη στήριξη της νέας γενιάς, ιδίως στον τομέα της εργασίας και των νέων επαγγελματιών, (3) χρηματοδοτική στήριξη προς τους πρόσφυγες και εκτοπισθέντες μας, σε σχέση με την απώλεια χρήσης της περιουσίας τους στα Κατεχόμενα, (4) ανάπτυξη ενός πλήρους σχεδίου για την Κύπρο, με βάση τη στρατηγική της Ε.Ε. για την Κλιματική Αλλαγή, (5) άμεση πρόωθηση και χρηματοδοτική στήριξη του αιτήματος για θαλάσσια σύνδεση Κύπρου – Ελλάδας – Ευρώπης. Βέβαια, η όλη δράση στο Ευρωκοινοβούλιο, η δικτύωση, η άσκηση επιρροής στην πολιτική που ομάδα, θα έχει ως επίκεντρο να κερδίσουμε συμμαχίες στον κορυφαίο σκοπό: την Ελευθερη Ευρωπαϊκή Κύπρο.

«Η ακροδεξιά...»

–Πολύς λόγος γίνεται για την αποχή. Γιατί ο πολίτης πρέπει να συμμετάσχει στις εκλογές της 26ης Μαΐου;

–Ο Κύπριος πολίτης πρέπει να λάβει μέρος στις Ευρωεκλογές, διότι τον αφορούν άμεσα. Οι Βρυξέλλες δεν είναι τόσο μακριά όσο μπορεί να νομίζουν κάποιοι. Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των αποφάσεων που αφορούν την καθημερινότητα μας αποφασίζονται εκεί. Οπότε με την αποχή αφήνουμε τους άλλους να καθορίζουν το δικό μας παρόν και άμεσο μέλλον. Ειδικά αυτές οι ευρωεκλογές είναι πολύ κρίσιμες διότι σε αυτές διακυβεύεται το ίδιο το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλοι μαζί, οι Ευρωπαίοι πολίτες, θα αποφασίσουμε εάν θα προχωρή-

σουμε μπροστά με μια ισχυρότερη και καλύτερη Ευρώπη ή εάν θα επιτρέψουμε στις φωνές του λαϊκισμού και του εθνικισμού να καταστρέψουν αυτό που με τόσο κόπο κτίσαμε τα τελευταία 60 χρόνια.

–Ποια είναι τα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει η Ευρώπη;

–Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις, όπως είναι το Brexit, το μεταναστευτικό, η ασφάλεια των συνόρων της, η υψηλή ανεργία των νέων και η ενίσχυση κρατών ή περιοχών που είναι υποθαμβισμένες. Όλα αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά μόνο μέσα από συλλογική προσπάθεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Καμία χώρα σήμερα, μικρή ή μεγάλη, δεν μπορεί να διαχειριστεί τα σύγχρονα προβλήματα από μόνη της. Γι' αυτό και η δική μου επιλογή είναι ξεκάθαρη: σταθερή στήριξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς δευτε-ρες σκέψεις ή υστεροβουλίες. Θέλω μια ισχυρή Ε.Ε., με κοινή άμυνα και περισσότερη αλληλεγγύη προς τους πολίτες της.

–Η Ευρώπη κινδυνεύει από την άνοδο της ακροδεξιάς;

–Το καμπανάκι ήδη κτυπά και πρέπει να κτυπήσει και σε όλα τα κυπριακά στίπια. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι κοινωνία αγέλων, αλλά παρ' όλα αυτά είναι μέρος της λύσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε σήμερα, και όχι μέρος των ιδίων των προβλημάτων. Η ακροδεξιά θέλει να πάρει την Ευρώπη πίσω. Θέλει την Κύπρο να σκέφτεται όπως πριν από 60 χρόνια! Η λύση στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης δεν είναι να κρυφτούμε στο χωριό μας! Η απειλή για την Ευρώπη προέρχεται τόσο από την ακροδεξιά όσο και από τις δυνάμεις του λαϊκισμού που παραπλανούν, κτίζοντας πάνω σε υπαρκτά προβλήματα χωρίς να έχουν τίποτα να προτείνουν. Η Ευρώπη, όμως, προχωρά και η Κύπρος μαζί της, γιατί στην Ευρώπη είναι η ασφάλεια, η σταθερή ανάπτυξη, η ευμεμερία και το κράτος δικαίου.

ΑΡΘΡΟ / Του KARMENU VELLA

Το διακύβευμα της περιβαλλοντικής πολιτικής

Οι ευρωπαϊκές εκλογές βρίσκονται πια προ των πυλών. Στο χρονικό διάστημα που τελειώνει στις 23-26 Μαΐου, ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων και κινητοποίησης για τους πολίτες είναι το πώς θα προστατεύσουμε το κλίμα και το περιβάλλον μας. Η προστασία του περιβάλλοντος είναι ένας τομέας στον οποίο οι Ευρωπαίοι θεωρούν πως η Ε.Ε. έχει καλές επιδόσεις, θα μπορούσε να κάνει περισσότερα και θα έπρεπε να έχει περισσότερες εξουσίες. Οι πολίτες αντιλαμβάνονται πως η νομοθεσία έχει περιορισμένο νόημα, εάν δεν εφαρμόζεται πλήρως και δίκαια. Πρόσφατα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη δεύτερη Επισκόπηση Εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Πολιτικής (ΕΕΠΠ). Το εργαλείο αυτό προορίζεται για την ενίσχυση της πλήρους και δίκαιης εφαρμογής της νομοθεσίας. Είναι το αποτέλεσμα δύο χρόνων δουλειάς, το τελικό συμπέρασμα ενός κύκλου ανάλυσης, διαλόγου και συνεργασίας. Πρόκειται για μία συνοπτική, αντικειμενική ματιά σε αυτά που λειτουργούν στην περιβαλλοντική πολιτική, όπως και σε αυτά που απομένουν ακόμα να γίνουν.

Σε όλη την Ε.Ε., οι πολιτικοί, οι επιχειρήσεις και η κοινωνία των πολιτών υποστηρίζουν το κάλεσμά μας για μεγαλύτερη βιωσιμότητα. Έχουμε προχωρήσει αρκετά στην πορεία μας προς μία πιο κυκλική οικονομία, στην οποία αυτά που παράγουμε θα μπορούν να επαναχρησιμοποιούνται, να επισκευάζονται ή να ανακυκλώνονται. Όταν γίνουν Επιτροπές, πριν από τέσσερα χρόνια, με κινούσε το όραμα πως μία φιλόδοξη στρατηγική για τα πλαστικά και η απαγόρευση των πλαστικών μιας χρήσης θα ήταν κάτι το εφικτό,

Η Κύπρος θα πρέπει να καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για τη δημιουργία ενός κατάλληλου δικτύου εγκαταστάσεων, το οποίο θα διαχειρίζεται αποτελεσματικά όλα τα απόβλητά της.

αλλά είχα τις επιφυλάξεις μου για το αν θα τα καταφέρναμε τόσο γρήγορα. Θα έπρεπε να είχα μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις ικανότητές μας και στην υποστήριξη σας. Όμως δεν αποδίδουν όλες οι πολιτικές μας τόσο καλά όσο θα μπορούσαν, και για αυτό χρειαζόμαστε αυτή την επισκόπηση, η οποία θέτει τα θεμέλια για την καλύτερη εφαρμογή τους σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη. Επίσης, φέραμε τις αρχές των κρατών μελών σε επαφή μεταξύ τους, επιτυγχάνοντας αυτά αποτελέσματα. Το περασμένο έτος υλοποιήθηκαν 19 προγράμματα μάθησης μεταξύ ομότιμων με τη συμμετοχή όλων των κρατών μελών, στα οποία φέτος θα προστεθούν τουλάχιστον 20 ακόμα. Κάθε χώρα έχει σημειώσει τις δικές της συγκεκριμένες επιτυχίες και αντιμετωπίζει ιδιαίτερες προκλήσεις. Οι 28 εκθέσεις ανά χώρα δείχνουν πού σημειώθηκε ικανή πρόοδος και πού υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν συγκεκριμένες δράσεις προτεραιότητας για κάθε χώρα, συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου. Οι περισσότερες δράσεις αφορούν σε τομείς, όπως είναι η ποιότητα του αέρα και των υδάτων, η διαχείριση αποβλήτων και η προστασία της φύσης. Πρόκειται για τομείς που

Η πλήρης εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ε.Ε. θα σήμαινε εξοικονόμηση 55 δισ. ευρώ ετησίως για έξοδα σε υγεία και περιβαλλοντικό κόστος. Κάθε χρόνο πάνω από 400.000 άνθρωποι πεθαίνουν πρόωρα λόγω ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

είναι πολύ σημαντικοί για εσάς. Μεταξύ των κύριων συμπερασμάτων είναι το ότι η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων παραμένει μία σημαντική πρόκληση για όλα τα κράτη μέλη. Εννέα χώρες βρίσκονται σε καλό δρόμο και πέντε έχουν ήδη επιτύχει το 50% των στόχων ανακύκλωσης για το 2020, αλλά δεκατέσσερις, μεταξύ αυτών και η Κύπρος, διατρέχουν κίνδυνο να μην τους εκπληρώσουν. Η Κύπρος έχει σημειώσει κάποια πρόοδο στη διαχείριση αποβλήτων, καθώς έχει πλέον θεσπιστεί το στρατηγικό πλαίσιο για τα απόβλητα, και τα εθνικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων έχουν εγκριθεί. Επιπλέον, ο παράνομος χώρος υγειονομικής ταφής στη Λεμεσό έχει κλείσει, ενώ αυτός στη Λευκωσία αναμενόταν να κλείσει πριν από το τέλος του 2018. Η κατάλληλη αποκατάσταση των δύο χώρων πρέπει να διασφαλιστεί, όταν

αυτοί κλείσουν. Στο εθνικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων έχουν προβλεφθεί νέα οικονομικά εργαλεία, αλλά σημειώνεται σημαντική καθυστέρηση στην έγκριση και εφαρμογή τους. Η Κύπρος θα πρέπει να καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για τη δημιουργία ενός κατάλληλου δικτύου εγκαταστάσεων, το οποίο θα διαχειρίζεται αποτελεσματικά όλα τα απόβλητά της, ώστε να επιτύχει τους στόχους ανακύκλωσης για το 2020 και ακόμα υψηλότερους στόχους.

Αυτά που στην Κύπρο

μας προκαλούν ανησυχία
Όσον αφορά στην προστασία της φύσης, τα περισσότερα κράτη μέλη, όπως και η Κύπρος, θα πρέπει να επισπεύσουν τη προσπάθειή τους για την ολοκλήρωση και την ορθή διαχείριση του δικτύου Natura 2000. Στην Κύπρο, η αποτελεσματική προστασία των ζωνών Natura 2000

—και ιδίως της παράκτιας ζώνης— από δραστηριότητες ή εξελίξεις που τις κατακερματίζουν ή τις υποβαθμίζουν συνεχίζει να προκαλεί ανησυχία. Κάποια πρόοδος έχει σημειωθεί όσον αφορά στην παράνομη παγίδευση πτηνών, χάρη στην αυξημένη επιβολή της νομοθεσίας και αυστηρότερα πρόστιμα για την παγίδευση με δίκτυα στενής πλέξης. Ωστόσο, οι αριθμοί παγιδευμένων πτηνών παραμένουν σε απαράδεκτα υψηλά επίπεδα.

Τα δύο τρίτα των κρατών μελών μας συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν προβλήματα με την επεξεργασία των αστικών λυμάτων. Σε αυτό το πλαίσιο, ουσιαστική σημασία έχει η επίτευξη περισσότερων επενδύσεων, ενώ η έκθεση δείχνει πως τα χρηματοδοτικά μέσα της Ε.Ε. μπορούν να αξιοποιηθούν για την υποστήριξη προσαρμογών εφαρμογών. Αυτό ισχύει, επίσης, για την ποιότητα του νερού γενικότερα. Όσον αφορά στη διαχείριση των υδάτων, η Κύπρος έχει σημειώσει κάποια πρόοδο, κυρίως με την έγκριση του δεύτερου σχεδίου διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών και τη θέσπιση νέας πολιτικής τιμολόγησης νερού, η οποία καλύπτει συγκεκριμένες υπηρεσίες ύδρευσης. Ωστόσο, απομένει να διαπιστωθεί αν το νέο νομικό πλαίσιο για την τιμολόγηση του νερού παρέχει στους χρήστες τα κατάλληλα κίνητρα για αποδοτική χρήση του νερού, καθώς η κατάλληλη μέτρηση του νερού πραγματοποιείται σε περιορισμένο βαθμό.

Η ΕΕΠΠ εξετάζει επίσης τη διακυβέρνηση, ρωτά αν οι περιβαλλοντικές αρχές διαθέτουν τους πόρους και τις δεξιότητες που χρειάζονται και ερευνά επίσης πώς η περιβαλλοντική πολιτική ενσωματώνεται σε άλλες τομεακές πολιτικές, όπως αυτές για τη γεωργία, τις μεταφορές,

κ.τ.λ. Είναι η δεύτερη φορά που εκπονούμε τέτοιου είδους επισκόπηση και αυτή τη φορά ήμασταν πιο φιλόδοξοι, καλύπτοντας για πρώτη φορά την κλιματική αλλαγή, τις βιομηχανικές εκπομπές και τα χημικά.

Και το κάναμε για έναν πολύ απλό λόγο: Τέτοια κενά εφαρμογής βλάπτουν την υγεία των πολιτών. Επίσης, αποτελούν εμπόδιο για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Γνωρίζουμε πως αυτό ισχύει, επειδή διαθέτουμε επίσης μία νέα μελέτη εκτίμησης του κόστους τέτοιων κενών. Αυτή μας δείχνει πως η πλήρης εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ε.Ε. θα σήμαινε μία εξοικονόμηση 55 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως για την οικονομία της Ε.Ε. Πρόκειται για έξοδα για την υγεία και το άμεσο περιβαλλοντικό κόστος, αλλά το ζήτημα είναι πιο σημαντικό από οποιοδήποτε χρηματικό ποσό. Κάθε χρόνο, πάνω από 400.000 άνθρωποι πεθαίνουν πρόωρα λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Αυτό είναι το διακύβευμα της περιβαλλοντικής πολιτικής και γι' αυτό χρειαζόμαστε εργαλεία όπως αυτή την επισκόπηση. Η δημοσίευση των αποτελεσμάτων της είναι ένα ακόμα βήμα σε έναν συνεχιζόμενο κύκλο. Συνεχίζουμε αυτές τις ανταλλαγές απόψεων, ενσωματώνουμε τα αποτελέσματά τους στο έργο μας και σύντομα θα αφιερώσουμε ένα πανευρωπαϊκό συνέδριο στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής: την Ευρωπαϊκή Πράσινη Εβδομάδα από τις 13 έως τις 17 Μαΐου 2019.

Θα βρείτε την έκθεση για την Κύπρο στον σύνδεσμο: http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_cy_el.pdf

Ο κ. Karmenu Vella είναι ο Ευρωπαίος Επίτροπος Θαλασσίων Υποθέσεων και Αλιείας.

Οι διεκδικήσεις της Τουρκίας δεν βοηθούν τους Τ/κ

Οι εξελίξεις τρέχουν χωρίς την Τουρκία, καθώς το East Med Gas Forum συνέρχεται την επόμενη εβδομάδα στο Κάιρο

Νέα Υόρκη
Συνέντευξη στην **ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΩΚΟΥ**

Ο υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού Γιώργος Λακκοτρύπης μίλησε στην «Κ» στο περιθώριο συνεδρίου του Economist για την Ανατολική Μεσόγειο. Εν μέσω της έντασης που προκαλεί στην περιοχή η Τουρκία, ο κ. Λακκοτρύπης εστιάζει στην περιφερειακή συνεργασία και στον ρόλο της Ε.Ε. και των ΗΠΑ στην εξασφάλιση συνθηκών σταθερότητας για τους επενδυτές. Όπως λέει, «οι ανακαλύψεις φυσικού αερίου στην Ανατολική Μεσόγειο είναι μία εναλλακτική επιλογή για την Ευρώπη, η οποία αναζητάει πηγές φυσικού αερίου, καθώς οι δικές της εξαντλούνται. Οι ΗΠΑ επίσης εξάγουν πλέον LNG στην Ευρώπη, υπάρχει λοιπόν ένα κοινό συμφέρον να δημιουργηθεί μία εναλλακτική πηγή για την Ε.Ε.». Παρά την παρουσία των τουρκικών πλοίων στην κυπριακή ΑΟΖ, ο κ. Λακκοτρύπης δεν θεωρεί ότι η αξιοποίηση των φυσικών πόρων της χώρας δυσχεραίνει την επίλυση του Κυπριακού. Όπως τονίζει, «ελικρινά δεν βλέπω πώς το κάνουν πιο δύσκολο από ό,τι είναι. Είναι ένα μακροχρόνιο ζήτημα που έχει αποδειχθεί ότι είναι πολύ δύσκολο. Ελπίζουμε ότι οι ενεργειακές εξελίξεις στην περιοχή και ιδιαίτερα στην Κύπρο θα είναι ένα κίνητρο για την Τουρκία να προσέλθει στο τραπέζι και να συνεισφέρει στην επίλυση του κυπριακού προβλήματος». Σύμφωνα με τον υπουργό, οι διεκδικήσεις της Τουρκίας δεν βοηθούν τους Τουρκοκύπριους, τα δικαιώματα των οποίων η χώρα υποστηρίζει ότι υπερασπίζεται. Όπως λέει, αν υιοθετήσει κάποιος τη λογική της Άγκυρας, που δεν

Ελπίζουμε ότι οι ενεργειακές εξελίξεις στην περιοχή και ιδιαίτερα στην Κύπρο θα είναι ένα κίνητρο για την Τουρκία να προσέλθει στο τραπέζι και να συνεισφέρει στην επίλυση του Κυπριακού.

αναγνωρίζει ότι η Κύπρος έχει ΑΟΖ πέρα από τα 12 ν.μ. δυτικά της νήσου, η κυπριακή ΑΟΖ περιορίζεται στο 30% της σημερινής της επιφάνειας. «Με αυτή τη λογική όλες οι μέχρι σήμερα ανακαλύψεις θα ανήκαν σε άλλες χώρες: η Άφροδιτη» στο Ισραήλ, η 'Καλυψώ' και ο 'Τλαύκος' στην Αίγυπτο... Αν λοιπόν υιοθετήσει αυτήν την πολύ περίεργη άποψη, αναρωτιέσαι πώς προστατεύεις τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων, όταν προσπαθείς να περιορίσεις την ΑΟΖ τους στο 30% αυτού που είναι στην πραγματικότητα»;

Οι σχέσεις με ΗΠΑ

Εν τω μεταξύ, οι εξελίξεις τρέχουν χωρίς την Τουρκία. Οι υπόλοιπες χώρες της περιοχής (Αίγυπτος, Ισραήλ, Ελλάδα, Κύπρος, Ιταλία, Ιορδανία και Παλαιστινιακή Αρχή) ίδρυσαν το East Med Gas Forum, το οποίο θα συνεδριάσει την επόμενη εβδομάδα στο Κάιρο. Ο κ. Λακκοτρύπης εξηγεί τον σκοπό του φόρουμ: «Συνεργαζόμαστε όχι μόνο για να δούμε πως μπορούμε να κάνουμε την Ανατολική Μεσόγειο πιο ανταγωνιστική, πως μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις κοινές μας υποδομές, ποιες υποδομές χρειαζόμαστε

για να κεφαλαιοποιήσουμε το φυσικό αέριο. Συνεργαζόμαστε, επίσης, για να συνεισφέρουμε στη δημιουργία ενός σταθερού περιβάλλοντος, το οποίο χρειάζονται οι επιχειρήσεις για να έχουν την εμπιστοσύνη να επενδύσουν τα δισεκατομμύρια που χρειάζονται για την ανάπτυξη αυτών των πηγών». Όπως τονίζει, το East Med Gas Forum έχει «την ένθερμη υποστήριξη» της Ε.Ε. και των ΗΠΑ, και σημειώνει ότι «κάθε υποστήριξη που δεχόμαστε από τις ΗΠΑ είναι κρίσιμη, όχι μόνο για την Κύπρο, αλλά και την Ανατολική Μεσόγειο γενικά. Δεν είναι μυστικό ότι η περιοχή μας έχει γεωπολιτικές προκλήσεις, χρειαζόμαστε, λοιπόν, την υποστήριξη της Ε.Ε., των ΗΠΑ, για να προωθήσουμε» τη σταθερότητα.

Το East Med Gas Forum δεν αποκλείει την Τουρκία, αλλά «όλοι οι άλλοι συνεργάζονται, μοιράζονται κοινές αξίες, σέβονται ο ένας τον άλλον, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Σέβονται τα δικαιώματα των άλλων να εκμεταλλεύονται τις φυσικές τους πηγές. Δεν είναι ένα κλαμπ ή συνεργασία που αποκλείει κάποιον, η Τουρκία είναι καλοδεχούμενη, εφόσον σεβαστεί τους κανόνες πάνω στους οποίους ιδρύθηκε». Για οποιαδήποτε εξάλλου συμμετοχή της Τουρκίας, τονίζει ότι η ομαλοποίηση των σχέσεων με την Κύπρο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τους επενδυτές. Ο κ. Λακκοτρύπης φέρνει το παράδειγμα της Αιγύπτου, με την οποία πρόσφατα η Κύπρος υπέγραψε διακρατική συμφωνία που «κατοχυρώνει τη δικαιοδοσία, τους κανόνες ασφάλειας που θα τηρούμε... τους κανόνες του παιχνιδιού. Τη συμφωνία τη ζήτησαν οι επεν-

Στο Forum συνεργαζόμαστε Αίγυπτος, Ισραήλ, Ελλάδα, Κύπρος, Ιταλία, Ιορδανία και Παλαιστινιακή Αρχή για να κάνουμε την Ανατολική Μεσόγειο πιο ανταγωνιστική και να αξιοποιήσουμε τις κοινές μας υποδομές, για να κεφαλαιοποιήσουμε το φυσικό αέριο.

δυτές, οι εταιρίες, διότι θέλουν επενδυτική βεβαιότητα που ξεπερνά τις σχέσεις των τωρινών κυβερνήσεων, καθώς οι κυβερνήσεις έρχονται και παρέρχονται, που ενσωματώνεται σε μία διακρατική συμφωνία, διότι αυτά τα έργα διαρκούν για δεκαετίες». Σημειώνει ότι κάτι ανάλογο γίνεται και για τον αγωγό East Med, όπου οι τέσσερις χώρες -Ιταλία, Ελλάδα, Κύπρος και Ισραήλ- «έχουν ήδη συμφωνήσει σε ένα κείμενο διακρατικής συμφωνίας, όπως θέλουν οι επενδυτές ώστε να δημιουργηθεί πολιτική βεβαιότητα». Όπως προβλέπει, θα υπογραφεί σύντομα, καθώς «το μόνο που απομένει είναι να ορισθεί η ημερομηνία υπογραφής».

Ο κ. Λακκοτρύπης βλέπει το νομοσχέδιο Μενέντζεζ/Ρούμπιο για την Ανατολική Μεσόγειο ως μία απόδειξη της βελτίωσης των σχέσεων των ΗΠΑ με την Κύπρο και την περιοχή. Τονίζει ότι οι σχέσεις ισχυροποιούνται συνεχώς σε όλα τα επίπεδα, με το Κογκρέσο, αλλά και με τον Λευκό Οίκο και βέβαια σε διπλωματικό επίπεδο, με το State Department να εκδίδει ανακοίνωση που ζητάει από την Τουρκία να αποχωρήσει από την κυπριακή ΑΟΖ. Όπως λέει, «δεν υπάρχει αμ-

φιβολία ότι όσο περισσότερο ενδιαφέρον έχουμε από χώρες, όπως οι ΗΠΑ και η Γαλλία, τόσο πιο κοντά ερχόμαστε σε αυτές τις χώρες, και δεν είναι τυχαίο ότι έχει βελτιωθεί η σχέση των ΗΠΑ με την Κύπρο τα τελευταία χρόνια, όταν η Noble και η Εκxon δραστηριοποιούνται στις ανακαλύψεις τους. Ούτε είναι τυχαίο ότι η Γαλλία ενδιαφέρεται να δραστηριοποιηθεί στην Ανατολική Μεσόγειο, η Total παίζει ρόλο σε αυτό. Σαφώς, λοιπόν, οι χώρες υποστηρίζουν τα συμφέροντα των εταιριών τους, όπου αυτές δραστηριοποιούνται. Και αυτό προσπαθούμε να κάνουμε, να διατηρήσουμε το ενδιαφέρον τους».

Οι επιλογές υποδομών

Ο υπουργός λέει ότι για την ώρα, οι βεβαιωμένες ανακαλύψεις δεν επαρκούν για τη δημιουργία νέου τερματικού υγροποίησης αερίου στην Κύπρο. Για το κοίτασμα της Άφροδιτης», το φυσικό αέριο θα διοχετευθεί στην Αίγυπτο μέσω αγωγού, όπου θα υγροποιείται και θα μεταφέρεται με πλοία στην Ευρώπη. Όπως υπογραμμίζει, «ως περιοχή θέλουμε να αξιοποιήσουμε τις υπάρχουσες υποδομές, και παράλληλα εξετάζουμε νέα έργα, όπως ένα ερ-

γοστάσιο LNG ή τον αγωγό East Med. Προωθούμε και τις δύο αυτές επιλογές παράλληλα, μέχρις ότου έρθει η ώρα που θα διαλέξουμε».

Το τι θα διαλέξουν «θα εξαρτηθεί από τα κοινά συμφέροντα. Πρέπει να συνεχίσουμε, λοιπόν, τις έρευνες, να δούμε πόσα κοιτάσματα έχουμε, και ποιες επιλογές βγάζουν νόημα» – αυτό εξαρτάται από βασικά ερωτήματα, όπως το αν υπάρχει αγορά για το αέριο της Ανατολικής Μεσογείου στην Ευρώπη, και σε ποια τιμή, καθώς πρέπει να είναι ανταγωνιστικό. Όπως τονίζει, όμως, «δεν μιλάμε για τεχνολογίες, αλλά για έναν διάδρομο. Θέλουμε να δημιουργήσουμε έναν διάδρομο φυσικού αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο στην Ε.Ε., και αυτός θα αποτελείται από διαφορετικές τεχνολογίες: αγωγούς, σταθμούς υγροποίησης, ίσως και επιπλέοντες». Όσο για το επενδυτικό ενδιαφέρον, δεν δείχνει να ανησυχεί: «Αν υπάρχουν οι πόροι, αν η αγορά είναι εκεί, οι επενδυτές θα ενδιαφερθούν, όπως κάνουν ήδη για το κοίτασμα της Άφροδιτης», για τις υποδομές του οποίου υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον. Αν τα νούμερα βγάζουν νόημα, οι επενδυτές δεν θα είναι ντροπαλοί».

Ρίχννει άγκυρες εντός της ΑΟΖ η γαλλική Total

Με παραχώρηση θαλασσοτεμαχίου και επέκταση της γαλλικής παρουσίας, απαντά η Λευκωσία στην Άγκυρα

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Σε έναν ιδιότυπο αγώνα δρόμου επιδίδεται από το προπερασμένο Σάββατο η κυπριακή διπλωματία, προκειμένου να προλάβει ενδεχόμενες νέες κινήσεις από πλευράς Τουρκίας, αυτή τη φορά εντός της οριοθετημένης ΑΟΖ. Σε μια πρώτη αποτίμηση των διπλωματικών μέτρων που έχουν ξεδιπλωθεί, από τότε που το τουρκικό γεωτρήπανο έριξε άγκυρες 36 ναυτικά μίλια δυτικά του Ακάμα, αποκαλύπτονται δύο σημαντικά στοιχεία τα οποία είναι αλληλένδετα.

Πρώτον γίνεται σαφές πως η Λευκωσία δεν είναι διατεθειμένη να ρίξει λευκή σημαία απέναντι στις επιδιώξεις της Άγκυρας, να δημιουργήσει τετελεσμένα και δεύτερον με διπλωματικές κινήσεις προσπαθεί να δημιουργήσει δύο ζώνες προστασίας, οριοθετημένες και μη Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Με εξασφαλισμένη έστω την τετριμμένη στήριξη Ε.Ε. και διεθνή παράγοντα σε φραστικό επίπεδο, το βάρος των προσπαθειών που καταβάλλονται πέφτει στον σκληρό πυρήνα της ΑΟΖ, εκεί δηλαδή που έχουν παραχωρηθεί τεμάχια για έρευνες σε εταιρείες. Το τελευταίο διάστημα είχαν ενταθεί οι πληροφορίες πως η κυβέρνηση έχει καταλήξει σε συμφωνία με τη γαλλο-ιταλική κοινοπραξία, TOTAL-ENI, για την παραχώρηση ενός επιπλέον τεμαχίου, ενώ ανοικτό παρέμενε και το ενδεχόμενο, όπως

Το τουρκικό γεωτρήπανο, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από πηγές ασφαλείας, παραμένει σε αδράνεια 36 ναυτικά μίλια ανοικτά της Πάφου εξέλιξη που ενισχύει πληροφορίες που υπάρχουν για τεχνικές ελλείψεις.

η συνεργασία Γάλλων και Ιταλών να επεκταθεί στο μεγαλύτερο μέρος της κυπριακής ΑΟΖ. Οι επαφές μεταξύ κυβέρνησης και γαλλο-ιταλικής κοινοπραξίας, σύμφωνα με άριστα ενημερωμένες πηγές της «Κ», έχουν ολοκληρωθεί και αυτό που απομένει μόνο είναι κάποια νομικά ζητήματα. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες έχει συμφωνηθεί όπως η TOTAL επεκτείνει την παρουσία της εντός της ΑΟΖ. Μία συμφωνία που εκ των πραγμάτων είναι αλληλένδετη με την επιχειρούμενη διεύρυνση της συνεργασίας Κύπρου – Γαλλίας και στον στρατιωτικό τομέα. Επί του προκειμένου μόνο τυχαία δεν ήταν η δημόσια αναφορά του Προέδρου Αναστασιάδη, πως η συνάντησή του με τον Εμανουέλ Μακρόν στο περιθώριο του Άττιπου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, στο Σίμπου της Ρουμανίας, επικεντρώθηκε σε πτυχές της προωθούμενης συνεργασίας με την γαλλική πλευρά,

Σε συμφωνία έχει καταλήξει η κυβέρνηση με TOTAL και ENI για το τεμάχιο 7. Η συμφωνία περιλαμβάνει την είσοδο της γαλλικής εταιρείας και σε άλλα τέσσερα τεμάχια, τα οποία έχουν αδειοδοτηθεί. Οι επίσημες ανακοινώσεις αναμένονται την επόμενη εβδομάδα.

στο πλαίσιο της PESCO, του ευρωπαϊκού μηχανισμού για την αμυντική συνεργασία.

Αρχή με το 7

Με βάση τη στρατηγική της κυβέρνησης η προσοχή στρέφεται σε τεμάχια της οριοθετημένης ΑΟΖ τα οποία δεν έχουν αδειοδοτηθεί. Διπλωματικές πηγές εκτιμώντας την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί από τότε που το τουρκικό γεωτρήπανο ήλθε στην περιοχή, υποστηρίζουν σθεναρά πως εάν η Άγκυρα κάνει επόμενη κίνηση αυτή

θα αφορά τεμάχια τα οποία παραμένουν «ορφανά». Ένα από αυτά είναι το τεμάχιο 7 για το οποίο η Λευκωσία προκήρυξε δημόσια διαδικασία υποβολής αιτήσεων. Στις 26 Νοεμβρίου 2018 ανακοινώθηκε πως υποβλήθηκε μια αίτηση χορήγησης Άδειας Έρευνας από την κοινοπραξία Total E&P Cyprus B.V. / Eni Cyprus Limited. Η διαδικασία εξέτασης της αίτησης δεν έχει ολοκληρωθεί πλην όμως πηγές υποστηρίζουν σθεναρά πως έχει επέλθει συμφωνία με το τεμάχιο καταλήγει σε Γάλλους και Ιταλούς σε

ποσοστό 50% η κάθε εταιρεία, με τις επίσημες ανακοινώσεις να τοποθετούνται τις επόμενες μέρες. Εξίσου σημαντικό με το τεμάχιο 7 είναι πως οι ίδιες πηγές κάνουν λόγο για συμφωνία γαλλικής παρουσίας και σε άλλα τεμάχια, τα οποία έχουν παραχωρηθεί στην ENI. Αυτά είναι το γειτονικό 8, το 9, το 2 και το 3. Με τα δεδομένα αυτά η κοινοπραξία TOTAL-ENI μετατρέπεται σε κυρίαρχο παίκτη στην κυπριακή ΑΟΖ, έχοντας συνολικά 7 από τα 9 αδειοδοτημένα τεμάχια. Τα άλλα δύο είναι το 10, της ΕκxonMobil και το 12 της κοινοπραξίας Noble Energy, Shell και της ισραηλινής Delek. Στη συμφωνία που έχει επιτευχθεί σημαντική παράμετρος είναι πως η TOTAL θα έχει παρουσία και στο τεμάχιο 3 που η Τουρκία παρεμπόδιζε την έναρξη εργασιών από την ENI αρχές του 2018.

Στρατηγική επιλογή

Η ενίσχυση και επέκταση της γαλλικής παρουσίας στην κυπριακή ΑΟΖ αποτελεί για τη Λευκωσία στρατηγική επιλογή, ιδιαίτερα μετά τα όσα άφησε πίσω της η παρεμπόδιση της γεώτρησης στο τεμάχιο 3. Με τη συμφωνία που επιτεύχθηκε, όπως λέγεται στο διπλωματικό παρασκήνιο, πρώτον ενισχύεται η γαλλική παρουσία στην ΑΟΖ, δεύτερον υπό τις σημερινές συνθήκες δίνεται το μήνυμα ότι τόσο η Κυπριακή Δημοκρατία όσο και οι εταιρείες δεν επηρεάζονται από

τις τουρκικές προκλήσεις, και τρίτον συνεχίζεται απρόσκοπτα ο ενεργειακός σχεδιασμός. Τούτέστιν, τέλος του χρόνου αρχές του 2019 θα ξεκινήσουν και πάλι οι γεωτρήσεις εντός της ΑΟΖ. Με βάση τον προγραμματισμό θα πραγματοποιηθούν πέντε γεωτρήσεις στα τεμάχια: 6 όπου έχει εντοπισθεί ποσότητα υδρογονανθράκων στο κοίτασμα «Καλυψώ», στο 7 στο 8, στο 11 όπου πραγματοποιήθηκε γεώτρηση χωρίς να εντοπισθεί κοίτασμα, και στο 3.

Σε αδράνεια το γεωτρήπανο

Στα δυτικά της Πάφου, το τουρκικό γεωτρήπανο δέκα μέρες μετά την άφιξή του παραμένει ακινητοποιημένο και χωρίς να διεξάγονται εργασίες. Σύμφωνα με απόλυτα διασταυρωμένες πληροφορίες της «Κ», και παρά τα όσα λέγονται από τουρκικά μέσα, στην περιοχή δεν διεξάγονται εργασίες γεώτρησης. Μία εξέλιξη, που με τα σημερινά δεδομένα επιβεβαιώνει πληροφορίες που υπάρχουν στη Λευκωσία, για τεχνικές αδυναμίες του γεωτρήπανου να πραγματοποιήσει τις εργασίες σε νερά όπως αυτά της Ανατολικής Μεσογείου, αλλά και για τεχνική ανεπάρκεια του τουρκικού προσωπικού του γεωτρήπανου. Σύμφωνα με την εικόνα που υπάρχει η πρώτη γεώτρηση που πραγματοποιήσε το γεωτρήπανο, ανοικτά της Αττάλειας αποσκοπούσε στην εκπαίδευση του τουρκικού προσωπικού.

«Κρυφτούλι» με υποβρύχια στήνει η Αγκυρα

Τον Αύγουστο, νότια του Καστελλόριζου

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Λεπτές ισορροπίες, που απαιτούν γερά νεύρα από την Αθήνα και τη Λευκωσία, αναπτύσσονται στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, όπως προκύπτει από την κινητικότητα των Τούρκων σε όλα τα επίπεδα. Μετά το πλήγμα στην κυπριακή κυριαρχία εντός της υφαλοκρηπίδας της και τις προειδοποιήσεις για έρευνες στην ελληνική πλευρά της Ανατολικής Μεσογείου, οι Τούρκοι έχουν αποδυθεί σε έναν αγώνα αμφισβήτησης όλων των κινήσεων που κάνει στην επιχειρησιακή θάλασσα σκακιέρα η Αθήνα. Πρακτικά, η Αγκυρα προειδοποιεί για «κρυφτό» υποβρυχίων στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο για τους επόμενους μήνες, οι οποίοι θεωρούνται κρίσιμοι από την Αθήνα για την εκδίπλωση της νέας τουρκικής κίνησης, δηλαδή την αποστολή του ερευνητικού πλοίου «Ορούτς Ρέις» στα νότια της Ρόδου και του Καστελλόριζου.

Η Αθήνα δέσμευσε προ ημερών, με οδηγία για άσκηση υποβρυχίων (SubNOTAM) που έχει κοινοποιηθεί στο ΝΑΤΟ, μια μεγάλη περιοχή μεταξύ Καστελλόριζου, Ρόδου και Καρπάθου και συγκεκριμένα για μια περίοδο ενός μήνα από τα μέσα Αυγούστου έως τα μέσα Σεπτεμβρίου. Η αντίδραση της Αγκυρας ήταν άμεση, καθώς αντέδρασε και σε διπλωματικό επίπεδο εξαιρετικά επιθετικά, ενώ σε δεύτερο χρόνο εξέδωσε πανομοιότυπη SubNOTAM, η οποία επικαλύπτει την αντίστοιχη ελληνική τόσο γεωγραφικά όσο και χρονολογικά.

Μια δεύτερη ένδειξη της τουρκικής επιθετικότητας καταγράφηκε ενώπιε της μεγάλης αεροναυτικής άσκησης «Θαλασσόλυκος» που ξεκινάει την ερχόμενη εβδομάδα και θα εξελιχθεί στη Μαύρη Θάλασσα, στην Ανατολική Με-

σόγειο και στο Αιγαίο από τις 13 έως τις 25 Μαΐου, με τη συμμετοχή 131 πλοίων, 57 αεροσκαφών και 33 ελικοπτέρων. Αυτή τη φορά οι Τούρκοι ζητούν την ακύρωση προγραμματισμένων βολών με πυραύλους Πάτριστ, των γερμανικών ενόπλων δυνάμεων (Ε.Δ.) από το Πεδίο Βολής Κρήτης (ΠΒΚ), διότι έχουν δεσμεύσει για ασκήσεις με υποβρύχια ολόκληρη την περιοχή στα βόρεια του νησιού, από το δυτικό έως και το ανατολικό άκρο του. Στο ΠΒΚ οι βολές από τις Εξένες Ε.Δ.-χρήστες και συνδρομητές των εγκαταστάσεων προγραμμα-

Η Αθήνα επιμένει στην αποστολή «μηνυμάτων» ετοιμότητας. Την περασμένη Τετάρτη, συνολικά 20 τουρκικά αεροσκάφη και ελικόπτερα αναχαιτίστηκαν από 30 ελληνικά μαχητικά.

τιζονται ακόμα και ένα χρόνο νωρίτερα, ως εκ τούτου είναι αδύνατον οι Τούρκοι να μη γνώριζαν για τη συγκεκριμένη γερμανική δραστηριότητα.

Στην Αθήνα, πάντως, έχει επιλεγεί μια τακτική που να δείχνει στους Τούρκους την ετοιμότητα που υπάρχει. Είναι ενδεικτικό ότι, την περασμένη Τετάρτη, από την Τουρκία χρησιμοποιήθηκαν συνολικά 20 αεροσκάφη και ελικόπτερα για τις παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου, για την αναχαίτιση των οποίων η Πολεμική Αεροπορία (Π.Α.) απογείωσε συνολικά 30 μαχητικά. Η επιλογή του ΓΕΕΘΑ ήταν η σαφής εκπομπή ενός

μηνύματος των δυνατοτήτων που υφίστανται, παρά τη γενική επιλογή διατήρησης χαμηλών τόνων και νηφαλιότητας από την Αθήνα.

Μετά την εισβολή του «Φατίχ» στην κυπριακή ΑΟΖ, αναδιαμορφώνονται ελαφρώς και οι θέσεις των διεθνών παραγόντων που έχουν ρόλο στην περιοχή. Κατ' αρχάς προκύπτει μια ουσιαστική αναβάθμιση της παρουσίας των Γάλλων, όπως φάνηκε και από τις επαφές του υπουργού Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκου Χριστοδουλίδη στο Παρίσι, αλλά και τη συζήτηση που είχε στο Σιμπίου της Ρουμανίας την περασμένη Πέμπτη ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας με τον πρόεδρο της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, οι δύο ηγέτες μίλησαν για την αύξηση της στρατιωτικής παρουσίας των Γάλλων στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Αναμένεται, πάντως, να φανεί πώς θα εξελιχθεί η γαλλική παρουσία, τη στιγμή που η Ιταλία μοιάζει να έχει αποσυρθεί από το διπλωματικό παιχνίδι.

Μάλιστα, ο έμμεσος αλλά σαφής υπαινιγμός του Ιταλού πρωθυπουργού Τζουζέπε Κόντε για αποχώρηση από το σχέδιο του αγωγού EastMed έχει ενεργοποιήσει νέες

συζητήσεις, τις οποίες προωθεί η Ιερουσαλήμ. Οι Ισραηλινοί εμφανίζονται πρόθυμοι αναζήτησης εναλλακτικής διαδρομής για τον αγωγό, ακόμα και μέσω των Βαλκανίων, μέσω δηλαδή της Βόρειας Μακεδονίας. Από τους περιφερειακούς παράγοντες, η στάση των Αιγυπτίων είναι εξίσου αρνητική έναντι των Τούρκων. Η Αγκυρα και το Κάιρο έχουν συνολικά αποκλίνοντα συμφέροντα, όπως, για παράδειγμα, στη διαμορφούμενη πολιτική κατάσταση στη Λιβύη και στο Σουδάν, η οποία εξελίσσεται αρνητικά για τα τουρκικά συμφέροντα και στις δύο περιπτώσεις.

Ο αμερικανικός παράγων

Ο πλέον σημαντικός παράγων για τη δύσκολη περίοδο που ακολουθεί είναι, βεβαίως, η Ουάσιγκτον. Σε πρακτικό επίπεδο υπάρχει ειλημμένη απόφαση, πολύ πριν από την αναχώρηση του «Φατίχ» για την κυπριακή ΑΟΖ, για τακτική παρουσία του αμερικανικού ναυτικού σε ελληνικά αλλά και σε κυπριακά λιμάνια. Η επιδείξη της σημαίας των ΗΠΑ αποτελεί μια παράμετρο που συμβάλλει στο αίσθημα ασφάλειας, ωστόσο στη Λευκωσία θα επιθυμούσαν ορισμένες εξελίξεις σε τομείς όπως η

Ο κ. Μητσοτάκης θα επιμείνει στα θετικά μηνύματα, στοχεύοντας στους αναποφάσιστους, που έχουν γυρίσει την πλάτη στον ΣΥΡΙΖΑ αλλά δεν έχουν ακόμη εμπιστευθεί τη Ν.Δ. (φωτ. από την επίσκεψη στα Ναυπηγεία Χαλκίδας).

Μια «λεπτομέρεια» της παρέμβασής του στη Βουλή την Παρασκευή δείχνει πολλά, λένε στην Πειραιώς. Ο πρόεδρος της Ν.Δ., αναδεικνύοντας πτυχές του προγράμματός του στην οικονομία, αλλά και αναφερόμενος

στο κείμενο των 64 προσωπικοτήτων για το τι συνιστά προοδευτικό σήμερα, απευθύνθηκε επανειλημμένα στον Ευκλείδη Τσακαλώτο. Προκάλεσε μάλιστα τον υπουργό Οικονομικών να κάνουν ιδεολογική

ΗΠΑ ΡΩΣΙΑ

Οι δύο δυνάμεις με τη μεγαλύτερη στρατιωτική παρουσία στην περιοχή έχουν καταδικάσει ρητά την τουρκική κίνηση.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ ΙΣΡΑΗΛ

Οι δύο περιφερειακές δυνάμεις έχουν ταχθεί σαφώς κατά της τουρκικής κίνησης.

ΓΑΛΛΙΑ-ΙΤΑΛΙΑ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Η Γαλλία είναι η πλέον ενεργή διπλωματικά υπέρ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Βρετανία στηρίζει τη διεθνή νομιμότητα. Η Ιταλία είναι σχεδόν απύσχα από τις εξελίξεις.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Πρόκειται για τις δύο χώρες-«κλειδιά» της Ε.Ε., καθώς αποτελούν, παράλληλα, τους μεγαλύτερους επενδυτές σε τουρκικό έδαφος, ως εκ τούτου διαθέτουν σημαντική δυνατότητα άσκησης πιέσεων στην Αγκυρα.

άρση της απαγόρευσης πώλησης αμερικανικών οπλικών συστημάτων προς την Κυπριακή Δημοκρατία. Ηδη στη Λευκωσία θεωρείται πολύ σημαντική η πρόσκληση των κυπριακών Ε.Δ. σε μικρής κλίμακας ασκήσεις, οι οποίες διοργανώνονται από τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους. Επίσης, στην Λευκωσία υπάρχει ανακούφιση και για την υποστηρικτική στάση που έδειξε η Μόσχα δίχως καμία περιστροφή.

Ενα από τα ερωτήματα που πλανώνται τις τελευταίες ημέρες αφορά και τον σχεδιασμό της Αθήνας να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια στο Ιόνιο. Φαίνεται ότι ο σχεδιασμός αυτός προχωρεί, ανεξάρτητα από την κατάσταση στην Αλβανία, η οποία είναι εκ των πραγμάτων εξαιρετικά ασαφής λόγω του κλυδωνιζόμενου Εντι Ράμα, αλλά και της κοινωνικής αναταραχής στη χώρα.

Εν ολίγοις, η Αθήνα εμφανίζεται έτοιμη να προχωρήσει στην επέκταση της αιγιαλίτιδας, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει συμφωνία για οριοθέτηση ΑΟΖ με την Αλβανία.

Σημειώνεται, τέλος, ότι η πρώτη εβδομάδα της «κρίσης του «Φατίχ»» κύλησε με νηφαλιότητα και ομοθυμία των πολιτικών δυνάμεων. Ο υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Κατρούγκαλος επικοινωνήσε από την πρώτη στιγμή με τον αρμόδιο τομέαρχη της Ν.Δ. Γιώργο Κουμουτσάκο. Ο ίδιος ο Κυριάκος Μητσοτάκης προήδρευσε σύσκεψης για την κατάσταση στην Ανατολική Μεσόγειο, ενεργοποιώντας και τον «φυσικό» διάλογο επικοινωνίας που υπάρχει ανάμεσα στη Ν.Δ. και το «αδελφό» κόμμα του ΔΗΣΥ στην Κύπρο, ενώ ο κ. Κουμουτσάκος μίλησε, επ' αυτού, με τον πρόεδρο των ΗΠΑ Τζέφρι Πίαιτ, αλλά και με τον Νίκο Χριστοδουλίδη.

Με θετική ατζέντα προς τις κάλπες ο Μητσοτάκης

Ο ο πρόεδρος της Ν.Δ δίνει έμφαση στη συζήτηση για τα πραγματικά προβλήματα και στην ανάδειξη του προγράμματος του

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

«Η δημοκρατία είναι μία, το Σύνταγμα στο οποίο έχουμε ορκιστεί όλοι πίστη είναι ένα, είναι το ίδιο, και στην Ελληνική Δημοκρατία ανεχόμαστε τη διαφορετική άποψη, σεβόμαστε τη διάκριση των εξουσιών, λογοδοούμε για τα πεπραγμένα μας»... Ήταν μια αποστοργή του Κυριάκου Μητσοτάκη στη Βουλή το βράδυ της Παρασκευής, που αφορούσε τόσο τις πολυσυζητημένες διακοπές του πρωθυπουργού σε πολυτελή θαλαμώρο όσο και τον Παύλο Πολάκη – το ύφος και το ήθος τους. Αλλά και σε αντίστιξη αυτών, τι συνιστά προοδευτική διακυβέρνηση, όπως την όρισε ο πρόεδρος της Ν.Δ., ως διακύβευμα των εκλογών.

Ήταν η επισφράγιση μιας τριήμερης συζήτησης που σηματοδοτήθηκε από την οξεία αντιπαράθεση του Κυριάκου Μητσοτάκη με τον Αλέξη Τσίπρα και τους ιδιαίτερα υψηλούς τόνους που υιοθέτησαν αμφότεροι. Οι υψηλοί τόνοι του προέδρου της Ν.Δ. για τις διακοπές του πρωθυπουργού, τους κυβερνητικούς χειρισμούς για το Μάτι και, βέβαια, τη «φασιστική», όπως την αποκάλεσε, συμπεριφορά του κ. Πολάκη, ήταν συνεπιδιή επιλογή. Και ο πρόεδρος της Ν.Δ. υπεραμύνθηκε του «σκληρού ροκ» επιμένοντας ότι η κριτική του ήταν πολιτική και σε ό, τι αφορά τις πρωθυπουργικές διακοπές, διότι, όπως είπε, «αίτημα της προοδευτικής διακυβέρνησης είναι η διαφα-

νεια και η λογοδοσία». Βαθιά πολιτική θεωρεί τη συζήτηση αυτή, όμως, και γιατί ανέδειξε την κυβερνητική υποκρισία και την κατάρρευση του «ηθικού πλεονεκτήματος». «Ηθική ανωτερότητα δεν έχει εξ ορισμού καμία παράταξη, δικό σας εφείρημα είναι αυτό», σημείωσε χαρακτηριστικά. Μίλησε μάλιστα για νίκη όχι μόνο της Ν.Δ., αλλά και όσων υπέστησαν αυτό το «ιδιότυπο ιδεολογικό bullying εδώ και δεκαετίες».

Η Πειραιώς μετράει ως κέρδος το γεγονός ότι ο κ. Τσίπρας αναγκάστηκε για πρώτη φορά να χαρακτηρίσει «ψήφο εμπιστοσύνης» για την κυβέρνηση της ευρωεκλογές. Ότι δηλαδή «σύρθηκε» στο πλαίσιο που έχει θέσει η Ν.Δ. εδώ και πολύ καιρό, προσδίδοντάς τους δημοψηφισματικό χαρακτήρα για την κυβέρνηση. «Τα πραγματικά διλήμματα είναι αλήθεια ή ψέματα; Ευκαιρίες για τους πολλούς ή φτωχοποίηση; Ασφάλεια ή χάος; Ενόπτητα ή δικαιοσύνη;», υπογράμμισε ο κ. Μητσοτάκης, λέγοντας το δικό του «απεταξάμπν» στο πολιτικό και ξεπερασμένο δίπολο Αριστερά - Δεξιά που επιδιώκει να επαναφέρει ο κ. Τσίπρας σε μια προσπάθεια να συσπειρώσει το κομματικό του ακροατήριο.

Ο κ. Μητσοτάκης έβαλε τη δική του διαχωριστική γραμμή για το τι είναι προοδευτικό στην οικονομία, στην Παιδεία, στην ασφάλεια, στους θεσμούς. Και φωτογράφησε την κυβέρνηση ως υπόδειγμα «αυταρχικού λαϊκισμού και παλαιοκομματισμού».

αντιπαράθεση πάνω σε αυτά. Ειμώς πλιν σαφώς ο κ. Μητσοτάκης έδειξε με αυτό τον τρόπο ότι με τον κ. Τσακαλώτο μπορεί να κάνει ουσιαστική πολιτική αντιπαράθεση. Και ότι η ένταση και η τοξικότητα προκαλούνται αποκλειστικά από τον κ. Τσίπρα, ο οποίος, όπως έλεγε στην Πειραιώς, έχει ξεπεραστεί από τις εξελίξεις.

Στην τελική ευθεία

«Από τώρα μέχρι και την 26η Μαΐου, όπως έχω κάνει συστηματικά τους τελευταίους μήνες, προσπερνά τον ΣΥΡΙΖΑ και τον κ. Τσίπρα». Η φράση ήταν ενδεικτική της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο πρόεδρος της Ν.Δ. το 15νήμερο που μεσολαβεί μέχρι τις εκλογές. Επιδιώκει το άλμα προς τα εμπρός στη συζήτηση για τα πραγματικά προβλήματα και διακυβεύματα, και στην ανάδειξη του προγράμματος, και έτσι θα κινηθεί από εδώ και στο εξής ο ίδιος στις παρεμβάσεις του, αλλά και η καμπάνια της Ν.Δ. που θα κορυφωθεί με τον ίδιο ως πρωταγωνιστή.

Θα επιμείνει στα θετικά μηνύματα, προκειμένου να πείσει και τους δισταπτικούς ότι η Ν.Δ. έχει ολοκληρωμένο σχέδιο για την επόμενη μέρα και να στοχεύσει στη μάχη των αναποφάσιστων που φαίνεται να έχουν γυρίσει την πλάτη στον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά δεν έχουν ακόμα εμπιστευθεί τη Ν.Δ. Σε αυτούς απευθύνεται με όλο και μεγαλύ-

τερη έμφαση, παραφράζοντας το κεντρικό σύνθημα του ΣΥΡΙΖΑ το 2012 («ή τους τελειώνουμε ή μας τελειώνουν»): «Δεν τελειώνω κανέναν, αρχίζω με όλους».

Κείμενο-κόλαφος

«Τριτοκοσμικές αντιλήψεις, αριστεριστική ιδεολογία, ψευδής ευρωπαϊσμός, πελατειακή προσδοκία και πρακτική εφαρμογή ενός σχεδίου εκτεταμένως εξάρτησης των λαϊκών στρωμάτων από επιδόματα και διορισμούς», κυβερνητικές παρεμβάσεις σε Δικαιοσύνη και ΜΜΕ, διχαστικό κλίμα, «χάιδεμα των ολοκληρωτισμών του 20ού αιώνα» είναι μερικά απ' όσα καταλογίζουν στην κυβέρνηση οι 64 προσωπικότητες –μεταξύ των οποίων οι Θ. Βερέμης, Γ. Παγουλάτος, Στ. Καλύβας, Π. Τσακλόγλου, Σ. Γκορίτσας, Κων. Μαρκουλάκης, Χρ. Χωμενίδης– με ένα σκληρό κείμενο που υπογράφουν και δημοσιοποιούν στην Παρασκευή. Ορίζουν ως προοδευτική την κυβέρνηση που θα ανασυντάξει τη μεσαία τάξη και θα αποκοιμηθεί από το κράτος και παρότι δεν στηρίζουν ευθέως τον Κυριάκο Μητσοτάκη, αναγνωρίζουν ότι επί της παρουσίας του αίτημα για πρόοδο μπορεί να εκφραστεί από την ηγεσία της Ν.Δ., από «τις δυνάμεις που εκφράζουν σήμερα πιο αυθεντικά αυτά τα προοδευτικά αιτήματα, πέρα και πάνω από επιπλάστες διαχωριστικές γραμμές του παρελθόντος».

Η προσπάθεια του κ. Τσίπρα να ταυτίσει πολιτικά τον κ. Μητσοτάκη με την Ακροδεξιά έχει πέσει ήδη στο κενό. Πλέον ο πρωθυπουργός εστιάζει τις επιθέσεις του στον υποψήφιο του ΕΛΚ για την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Μάνφρεντ Βέμπερ, επιχειρώντας να τον ταυτίσει με τον πρόεδρο της Ν.Δ.

Πόλεμος μέχρι εσχάτων έως τις ευρωεκλογές

Κορυφώνεται τις επόμενες ημέρες η προσωπική σύγκρουση Τσίπρα - Μητσοτάκη

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Σε «μπτέρ» των μαχών» εξελίσσεται για τον ΣΥΡΙΖΑ και τη Ν.Δ. η επερχόμενη αναμέτρηση των ευρωεκλογών, γεγονός που εξηγεί το κλίμα ακραίας πόλωσης που επικρατεί δύο εβδομάδες πριν ανοίξουν οι κάλπες, παρότι παραδοσιακά οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν «χαλαρό» πολιτικό χαρακτήρα.

Η Ν.Δ. επιδιώκει την ευρύτερη δυνατή νίκη, ώστε να αφαιρέσει κάθε περιθώριο ανάταξης του ΣΥΡΙΖΑ μέχρι τις εθνικές εκλογές που θα ακολουθήσουν – το αργότερο τον Οκτώβριο. Αντιθέτως, στόχος της Κουμουνδούρου είναι, εάν η Ν.Δ., όπως δείχνουν όλες οι τρέχουσες δημοσκοπήσεις, επικρατήσει, η διαφορά να είναι μικρότερη του 5%, ώστε να μπορέσει να οικοδομήσει το αφήγημα της «μεγάλης ανατροπής» έως τις εθνικές κάλπες. Έτσι, ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας και ο πρόεδρος της Ν.Δ. Κυριάκος Μητσοτάκης έχουν αρχίσει ήδη να αξιοποιούν όλα τα μεγάλα «όπλα» τους ενόψει των περιφερειακών εκλογών και των ευρωεκλογών της 26ης Μαΐου, με βασικότερο την οικονομία, αλλά και να δίνουν στην αναμέτρηση το στοιχείο της προσωπικής αντιπαράθεσης, που αναδείχθηκε με οξύτατο τρόπο στη μεταξύ τους σύγκρουση την περασμένη Τετάρτη στη Βουλή.

Στο πεδίο της οικονομίας, ο κ. Τσίπρας είναι σαφές πως επενδύ-

ει στο πακέτο των παροχών που εξήγγειλε την περασμένη εβδομάδα: Στην ετεροχρονισμένη –και «λειψή» για τους περισσότερους συνταξιούχους– 13η σύνταξη και στη μείωση του ΦΠΑ στην εστίαση και στα τρόφιμα. Στο Μέγαρο Μαξίμου ευελπιστούν πως τα μέτρα του 2019, που αναμένεται να ψηφιστούν την επόμενη εβδομάδα, θα μειώσουν ουσιαστικά

Στο Μέγαρο Μαξίμου ευελπιστούν πως το πακέτο παροχών του 2019 θα μειώσει ουσιαστικά τη διαφορά από τη Ν.Δ.

τη διαφορά από τη Ν.Δ. και θα μεταβάλουν υπέρ του ΣΥΡΙΖΑ το δημοσκοπικό περιβάλλον μέσα στο οποίο οι πολίτες θα οδεύσουν προς τις κάλπες σε δύο εβδομάδες από τώρα.

Ομως, επί του παρόντος, παρότι παρατηρείται ελαφρά μείωση του προβαδίσματος της Ν.Δ., δεν διαφαίνεται ότι τα μέτρα του Ζαππείου μεταβάλλουν ουσιαστικά το πολιτικό σκηνικό. Όπως αναφέρεται, η καταβολή της 13ης σύνταξης αφορά κατά κύριο λόγο τους χαμηλοσυνταξιούχους, δηλαδή μια κοινωνική ομάδα με την οποία ούτως ή άλλως ο ΣΥΡΙΖΑ είχε επιδώσει να οικοδομήσει προνομιακές σχέσεις τα προηγού-

μενα χρόνια, μέσω της προστασίας των εισοδημάτων της και της καταβολής κοινωνικού μερίσματος. Παράλληλα, η μείωση του ΦΠΑ δεν πρόκειται να γίνει άμεσα ορατή στο «πορτοφόλι» των πολιτών. Ενώ, τέλος, ως απάντηση στις εξαγγελίες του Ζαππείου, ο κ. Μητσοτάκης αναμένεται στη σημερινή συνέντευξη του να προβεί σε ανακοινώσεις για δικά του στοχευμένα μέτρα ελάφρυνσης όταν η Ν.Δ. κληθεί να κυβερνήσει.

Παράλληλα, το δεκαπενθήμερο μέχρι τις κάλπες θα κορυφωθεί η προσωπική σύγκρουση των κ. Τσίπρα και Μητσοτάκη, που εκδηλώθηκε με ιδιαίτερη ένταση στη Βουλή στη συζήτηση επί της πρότασης για παροχή ψήφου εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση. Ο πρωθυπουργός επιδιώκει την πώληση καθώς «κλειδί» για την ανάκαμψη του ΣΥΡΙΖΑ είναι η αύξηση της συστειρώσεως της εκλογικής του βάσης, που παραμένει σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα.

Ομως, από την πλευρά του, με την ανάδειξη του «τρίπτυχου» Πολάκης - Μάτι - διακοπές Τσίπρα, ο πρόεδρος της Ν.Δ. επέτυχε να επιφέρει πλήγμα στο λεγόμενο «ηθικό πλεονέκτημα» της Αριστεράς, αλλά και στο κεντρικό τις προηγούμενες ημέρες επιχείρημα του κ. Τσίπρα ότι «ο ίδιος είναι με τους πολλούς και ο Μητσοτάκης με τις ελίτ». Παράλληλα, δε, κατέδειξε στους αναποφασιστούς ψηφοφόρους από τους οποίους προσδοκά να αντλήσει δυνάμεις η Ν.Δ. –καθώς η δική της συσπει-

ρωση είναι ιδιαίτερα υψηλή– ότι εάν προκληθεί μπορεί να αντιπαρατεθεί με τον πρωθυπουργό «σε οποιοδήποτε γήπεδο».

Συγκριτικό πλεονέκτημα

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί πως καθώς ο χρόνος μετράει αντίστροφα προς τις κάλπες, ο κ. Μητσοτάκης διαθέτει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι του κ. Τσίπρα: Οτι μπορεί να φέρει σε πρώτο πλάνο τα ζητήματα της ασφάλειας στα οποία οι κυβερνητικές επιδόσεις είναι πενιχρές, παρότι απασχολούν οριζόντια την ελληνική κοινωνία. Ο πρόεδρος της Ν.Δ. θα εντάξει την ασφάλεια στην κεντρική ατζέντα της πολιτικής αντιπαράθεσης, αφού μάλιστα φαίνεται πως υπάρχει ένα κρίσιμο ποσοστό ψηφοφόρων που στην παρούσα φάση κινείται μεταξύ του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης, της Ελληνικής Λύσης του κ. Βελόπουλου και της Χρυσής Αυγής.

Αντιθέτως, η προσπάθεια του κ. Τσίπρα να ταυτίσει πολιτικά τον κ. Μητσοτάκη με την Ακροδεξιά έχει πέσει ήδη στο κενό. Δεν είναι τυχαίο ότι οι σχετικές αναφορές του πρωθυπουργού έχουν υποχωρήσει τις τελευταίες εβδομάδες και ο κ. Τσίπρας εστιάζει πλέον τις επιθέσεις του στον υποψήφιο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος για την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μάνφρεντ Βέμπερ, επιχειρώντας να τον ταυτίσει με τον πρόεδρο της Ν.Δ.

Τρεις ενστάσεις του Γ. Χουλιαράκη για τις παροχές

Απέφυγε το κάδρο του Ζαππείου

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

Η ανακοίνωση του πακέτου των παροχών από την κυβέρνηση την περασμένη Τρίτη αιφνιδίασε τους Ευρωπαίους πιστωτές, κυρίως επειδή έθετε θέμα μείωσης των πρωτογενών πλεονασμάτων και χρήσης του cash buffer, του «μαξιλαριού» ρευστότητας που έχει σχηματιστεί προκειμένου να βοηθήσει στην απρόσκοπτη πρόσβαση της χώρας στις αγορές. Ωστόσο, οι Ευρωπαίοι δεν ήταν οι μόνοι που αιφνιδιάστηκαν. Το ίδιο σοκ είχε υποστεί λίγες ημέρες νωρίτερα και ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Γιώργος Χουλιαράκης, όταν, σε μια συνάντηση στο Μέγαρο Μαξίμου, ο πρωθυπουργός και ο υπουργός Οικονομικών Ευκλείδης Τσακαλώτος του ανακοίνωσαν το σχέδιο.

Ο χαμηλών τόνων Χουλιαράκης κατέθεσε χωρίς περιστροφές τη διαφώνία του, εκτιμώντας πως είναι νωρίς για να τεθεί θέμα μείωσης του στόχου για τα πρωτογενή πλεονάσματα και να χρησιμοποιηθούν τα κονδύλια του cash buffer. Θα ήταν μια κίνηση που θα έπληττε την εύλογη αξιοπιστία της κυβέρνησης και της χώρας έναντι των ξένων επενδυτών και των Ευρωπαίων πιστωτών. Λίγες ημέρες αργότερα, η αντίδραση των αγορών θα δικαιώνει τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών. Μέσα σε 48 ώρες η διαφορά απόδοσης μεταξύ των ελληνικών και των γερμανικών ομολόγων αυξήθηκε όσο είχε μειωθεί το προηγούμενο δίμηνο. Ο κ. Χουλιαράκης υποστήριξε πως το buffer θα πρέπει να διατηρηθεί ανέπαφο προκειμένου: **1.** Να καλύψει, αν χρειαστεί, το κόστος δικαστικών αποφάσεων για αναδρομικά. **2.** Να υπάρχει ως εγγύηση για τυχόν απώλειες από το Asset Protection Scheme (την τιτλοποίηση κόκκινων δανείων των τραπεζών). **3.** Να χρησιμοποιηθεί για στήριξη των οικονομικών δραστηριοτήτων σε περίπτωση που του χρόνου ή το 2021 η παγκόσμια επιβράδυνση επηρεάσει σοβαρά την ελληνική οικονομία.

Οι προτάσεις

Ωστόσο, Τσίπρας και Τσακαλώτος είχαν ήδη λάβει την απόφασή τους και επί της ουσίας ο κ. Χουλιαράκης καλείτο να υπολογίσει το κόστος από τα μέτρα που εν είδει προφανώς έφταναν «βροχή» στο Μέγαρο Μαξίμου από κυβερνητικά και κομματικά στελέχη.

Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών είχε διαφορετική προσέγγιση και επί του περιεχομένου του πακέτου που θα ανακοίνωνε ο κ. Τσίπρας. Ήθελε τα μέτρα να εστιάζουν πρωτίστως στην ενίσχυση της παραγωγής, ώστε να τονωθούν επενδύσεις και ανάπτυξη. Επίσης, πρότεινε ένα μέρος των μέτρων του 2019 να είναι εφάπαξ, ώστε να μη

χαθεί ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ το 2020, αν οι Ευρωπαίοι δεν συμφωνήσουν τελικά με την πρόταση για μείωσή του. Γι' αυτό πρότεινε το όποιο μόνιμο μέτρο για τους συνταξιούχους να μην έχει κόστος πάνω από 400 εκατ. (η 13η σύνταξη κοστίζει 800 εκατ.) και άλλα 400 εκατ. να διατεθούν ως εφάπαξ μέτρα για τη βελτίωση του κοινωνικού κράτους (π.χ. στα νοσοκομεία, για δημιουργία βρεφονηπιακών σταθμών κ.λπ.). Την πρόταση αυτή φέρονται να υποστήριξαν κι άλλοι υπουργοί όπως ο κ. Τσακα-

Ο κ. Γιώργος Χουλιαράκης ήθελε τα μέτρα να εστιάζουν πρωτίστως στην ενίσχυση της παραγωγής.

λώς κι ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Γ. Δραγασάκης. Ωστόσο, οι συσχετισμοί στην ομάδα λήψης αποφάσεων δεν ήταν υπέρ αυτών των απόψεων.

Η βασική στόχευση του Μεγάλου Μαξίμου ήταν οι παροχές να αφορούν όσο το δυνατόν περισσότερους ψηφοφόρους. Ο ΣΥΡΙΖΑ κατακυλώντας στις δημοσκοπήσεις είχε παρασύρει όλα τα αναχώματα στον εγγενή λαϊκισμό της κυβέρνησης.

Μια τρίτη ένσταση του κ. Χουλιαράκη ήταν ότι θα έπρεπε πρώτα να υπάρξει μια ελάχιστη συνεννόηση με τους θεσμούς και στη συνέχεια να ανακοινωθούν τα μέτρα.

Το πακέτο οριστικοποιήθηκε το Σάββατο, με τον Χουλιαράκη να κάνει τους υπολογισμούς αλλά ταυτόχρονα να διατηρεί στο ακέραιο τις επιφυλάξεις του. Αυτός είναι ο λόγος που τη Δευτέρα αποφάσισε να μην είναι στο κάδρο της πανηγυρικής ανακοίνωσης του πακέτου και της συνέντευξης Τύπου του πρωθυπουργού στο Ζάππειο. Την Τετάρτη έφυγε για να συμμετάσχει σε συνέδο του ΟΟΣΑ και στη συνέχεια θα μεταβεί στο Λονδίνο. Στην Αθήνα, σύμφωνα με πηγές του ΓΛΚ, θα επιστρέψει στις 22 του μηνός. Το τι θα κάνει μετά είναι άγνωστο.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Αντιμέτωποι με τον κίνδυνο «πισωγυρίσματος»

Του **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Μηλέξαμε! Δεν ήταν απαραίτητο, αν και ήταν, δυστυχώς, προβλέψιμο. Διαφωνώ με αυτούς που με κυνισμό υποστηρίζουν ότι κάθε φορά, πριν από τις εκλογές, η εκάστοτε κυβέρνηση «τα δίνει όλα». Δεν επιβεβαιώνεται. Είναι η πρώτη φορά που πρωθυπουργός, ευθέως και προσωπικώς, μοιράζει χρήμα με τόσο κραυγαλέα ψηφοθηρικό σχεδιασμό. Το καταλαβαίνουν από την ανησυχία στις γραμμές της αντιπολίτευσης. «Λέτε να τους τουμπάρει πάλι;». Λες και οι ερωτώντες δεν είναι αυτοί που έμειναν σπίτι τους για να «τιμωρήσουν τον Σαμαρά» ή δεν ψήφισαν τη «σεισάκθεια» και την επαναφορά των συντάξεων. Παρά ταύτα, δέχομαι ότι η αναζήτηση του μέγιστου «εγωιστικού» οφέλους από πλευράς του ψηφοφόρου συνάδει

Μετά τις ανακοινώσεις Τσίπρα στο Ζάππειο, η Ελλάδα βρίσκεται αγκαλιά με τον κίνδυνο του «backtracking». Η οικονομία βρίσκεται πάλι σε κίνδυνο.

πλήρως με τον orthologισμό του δημοκρατικού παιγνίου. Ακόμη κι όταν καταλήγει σε παράλογες επιλογές, όπως συνέβη, τέσσερις φορές το 2014-15.

Στο εξωτερικό, δηλαδή σε Βρυξέλλες, Φρανκφούρτη και αλλού έχουν ήδη αρχίσει να ανησυχούν. Καθόλου δεν θέλουν να δουν την Ελλάδα να κάνει έναν ακόμη κύκλο γύρω από τον «κακό εαυτό»

της. Το 2008 δεν μαζέψαμε την κρίση των διπλών ελλειμμάτων. Το 2009 δεν ελέγξαμε τη διόγκωση του κρατικού ελλείμματος. Το 2011 διακόψαμε την προσπάθεια σταθεροποίησης. Το 2012 δεν ανασυντάξαμε αμέσως το τραπεζικό σύστημα. Το 2014 δεν κλείσαμε το δεύτερο μνημόνιο, ούτε όμως το 2015 που θα άνοιγε τον δρόμο να «εισπράξουμε» το QE μαζί με τους άλλους της ευρωζώνης. Το 2017 το κράτος αφαίρεσε χρήματα από το πρόγραμμα επενδύσεων. Το 2018 το ξανάκανε, καθυστέρησε τις ιδιωτικοποιήσεις και έργα όπως το «Ελληνικό». Το 2019 δεν ήμασταν έτοιμοι να προσελκύσουμε μαζικές διεθνείς επενδύσεις. Κάθε φορά, για πολιτικούς λόγους, ακυρώναμε ό,τι δυναμισμό χρειαζόταν η οικονομία για να βγει γερά από την κρίση.

Μετά τις ανακοινώσεις Τσίπρα στο Ζάππειο, η κυβέρνηση είναι μία: η Ελλάδα βρίσκεται μία ακόμη φορά αγκαλιά με τον κίνδυνο του «πισωγυρίσματος». Το παραθέτω και αγγλιστί: «Backtracking». Η οικονομία βρίσκεται πάλι σε κίνδυνο. Μέχρι και ο επίτροπος Μοσκοβισί είναι απογοητευμένος και έχει αναγνωρίσει ότι η ομάδα Τσίπρα δεν διαθέτει την κουλτούρα της σταθερότητας των Ευρωπαίων «social-democrates».

Ο χειρισμός των δημοσιονομικών είναι καστικός. Δεν υπάρχει κανένας προγραμματισμός. Ακυρώνουν το καλό κλίμα συνεννόησης για το οποίο δούλεψαν παράγοντες όπως ο Declan Costello και άλλοι στις Βρυξέλλες. Παραβαίνουν «στην ψύχρα» κανόνες δημοσιονομικής διαχείρισης, ενώ γνωρίζουν ότι η Ελλάδα οφείλει ήδη να ανα-

μορφώσει τον κρατικό προϋπολογισμό της για να είναι σύμφωνος με τον ευρωπαϊκό κανονισμό. Ο κ. Τσίπρας έδωσε ρεσιτάλ (τον ειρωνεύτηκε δημοσίως ο κ. Τσακαλώτος: «Τα οικονομικά του Αλέξη βελτιώνονται πιο γρήγορα από τα ελληνικά μου»), υποσχόμενος μέτρα ατάκτως ερριμμένα, τα οποία προφανώς δεν συγκροτούν οικονομική πολιτική και μάλιστα για την ανάκαμψη της οικονομίας. Για παράδειγμα, η μεταφορά του ταμειακού πλεονάσματος για να πληρωθούν οι τόκοι του χρέους ώστε να μειωθεί η δέσμευση του «3,5%» απλώς δεν μπορεί να γίνει.

Αμέσως μετά τις ευρωεκλογές θα έρθει η λυσιπτερή των αρνητικών εκθέσεων για τους κινδύνους. Η έκθεση του ΔΝΤ, το οποίο προφανώς συνεχίζει να ελέγχει ως εξωτερικός παρατηρητής (και αυτό δεν θα αλ-

λάξει ούτε όταν θα αποπληρώσουμε ένα από τα δάνεια) θα επιβαρύνει το κλίμα. Η Κομισιόν θα ακολουθήσει το Ταμείο. Οι επενδυτικοί οίκοι θα κάνουν το ίδιο. Η Ελλάδα θα βρεθεί, λόγω των λαθών της κυβέρνησης, να της κουνούν όλoi αυτοί το δάκτυλο.

Το χειρότερο όλων, όπως άπαντες συμφωνούν, είναι η ολιγωρία με την απόσυρση του κράτους από τις επενδύσεις. Οχι μόνον δεν γίνονται ιδιωτικές επενδύσεις, παρόλο που το κεφάλαιο «γερνάει», αλλά τα σχέδια που είχαν δρομολογήσει οι «Σαμαρο-Βενιζέλοι» για τα μεγάλα έργα τελειώνουν και η κυβέρνηση έχει αφήσει άδαιο το συρτάρι των επενδυτικών σχεδίων. Πρόκειται για καταστροφική εξέλιξη. Δεν θα ήθελα να είμαι στη θέση του Μητσοτάκη όταν θα παραλαμβάνει την κυβέρνηση!

Οι «Μανωλάδες» της διπλανής πόρτας

Ασυνόδευτοι ανήλικοι εργάζονται «μαύρα» έναντι εξευτελιστικών αμοιβών σε βιοτεχνίες ρούχων, όπου συχνά διανυκτερεύουν

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗ**

Από τα παράθυρα πολλών ημιυπογείων στα Πατήσια, στο Γαλάτσι, στον σταθμό Λαρίσης, πκεί νυχθημερόν ο μονότονος ήχος των ραπτομηχανών. Σπάνια κάποιος βγαίνει για να κάνει ένα τσιγάρο ή να αγοράσει κάτι από το περιπτερο. Τα φώτα σβήνουν και οι θόρυβοι παύουν αργά το βράδυ. Σε μικρή χιλιομετρική απόσταση από τους εν λόγω «άσημους» δρόμους, οι καταστηματαρχες ανανεώνουν συνεχώς τις βιτρίνες των μπουτίκ με ρούχα σε «τιμές ευκαιρίας», τα οποία κυκλοφορούν πλέον σχεδόν όλο τον χρόνο, από άγνωστες αλλά και γνωστές μάρκες. Οι δύο κόσμιοι, γεωγραφικά κοντά, αντικατοπτρίζουν το «φαίνεσθαι» και το «είναι» μερίδας της βιομηχανίας μόδας, στην οποία εσχάτως ανθεί η εργασιακή εκμετάλλευση.

«Το 2018 η Ελλάδα από την 5η θέση στο slavery index εκτοξεύθηκε στη 2η θέση, κάτι που οφείλεται στον εγκλωβισμό χιλιάδων προσφύγων στην Ελλάδα, οι οποίοι λόγω ανέχειας και έλλειψης προοπτικών πέφτουν θύματα εργασιακής εκμετάλλευσης», επισημαίνει στην «Κ» η δρ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας Φιόρη Ζαφειροπούλου, συντονίστρια του Fashion Revolution Greece. Ο κλάδος της συρραφής ενδυμάτων αποτελεί ένα από τα κατεξοχόν πεδία trafficking. Ανθρωποι, εκ των οποίων πολλοί ανήλικοι, που περνούν το 24ωρό τους συμμετέχον σε μια ραπτομηχανή, δεν συναντώνται πλέον μόνο στη γειτονική Τουρκία ή στη μακρινή Ινδία, αλλά και στην καρδιά της ελληνικής πρωτεύουσας, όπου εργάζονται για 2 έως 3 ευρώ την ημέρα.

«Η συμφωνία ήταν να παίρνω 400 ευρώ τον μήνα και να κοιμάμαι στο ραφτάδικο», λέει στην «Κ» ο 17χρονος σήμερα Χασάν, «ήμουν ο μοναδικός που έμενα μέσα». Ο νεαρός Πακιστανός γνώριζε τα «βασιικά» της δουλειάς ήδη από την πατρίδα του, αλλά η συρραφή ευρωπαϊκών ρούχων στην ελληνική βιοτεχνία έχει περισσότερες απαιτήσεις. «Μόνο τον πρώτο από τους επτά μήνες πληρώθηκε» κάθε φορά που ρωτούσα για το μνηνιάτιο, άκουγα ψεύτικες δικαιολογίες. Όταν ζήτησα λίγα χρήματα μόνο για να φάω, το αφεντικό με έβρι-

Ενήλικος εργαζόμενος στο Κοινωνικό Εργαστήριο Μόδας, SOFFA, που ίδρυσε πριν από 3,5 χρόνια η δρ Φιόρη Ζαφειροπούλου. «Δεν πρόκειται για φιλανθρωπία, εργαζομαστε βάσει πραγματικών παραγγελιών», διευκρινίζει η ίδια. Η αμοιβή τους είναι 4 ευρώ την ώρα συν τα ένοσημά τους.

«Είσαι ανήλικος χωρίς χαρτιά, αν φύγεις από εδώ, θα σε πιάσει η αστυνομία», έλεγε στον Χασάν ο Έλληνας εργοδότης του.

σε». Ο Έλληνας εργοδότης είχε ένα κυνικό αντεπιχείρημα. «Είσαι ανήλικος χωρίς χαρτιά, αν φύγεις από εδώ, θα σε πιάσει η αστυνομία».

Τον 17χρονο Ασίζ έφερε σε ανάλογη δουλειά ένας φίλος έπειτα από τις δύο πρώτες εβδομάδες του στην Ελλάδα, που τις είχε περάσει σε ένα παγκάκι. «Έμεινα έξι μήνες, αλλά δεν πληρώθηκε ποτέ, ο φίλος μου με συμβούλευε “κάτσε φορά που ρωτούσα για το μνηνιάτιο, άκουγα ψεύτικες δικαιολογίες. Όταν ζήτησα λίγα χρήματα μόνο για να φάω, το αφεντικό με έβρι-

ευρώ τον μήνα για φαγητό». Επτά μήνες αργότερα «δραπέτευσε», με το αφεντικό του να τον απειλεί. Σύμφωνα με τον Ασίζ, ο εν λόγω εργοδότης εξαπατούσε όλους τους εργαζομένους του.

Άλλος βιοτέχνης είχε εξελίξει έτι περαιτέρω την «επιχείρησή» του. «Μέσα στη βιοτεχνία είχε στήσει ένα ξύλινο παράπηγμα, όπου κοιμόμασταν πολλοί», λέει στην «Κ» ο 17χρονος Μουνίρ. Είχε, επίσης, κατασκευάσει μια κρύπτη, όπου έστελνε αυτομάτως τους εργαζομένους, άπαξ και στο κατάφλι έφτανε η επιθεώρηση εργασίας, την οποία αναγνώριζε από κρυμμένη κάμερα στην είσοδο. «Τα βράδια που είχε προηγηθεί επίσκεψη του ΙΚΑ, μας ζητούσε να μην κοιμόμαστε μέσα», συμπληρώνει. «Μια φορά, ωστόσο, με ρώτησαν κάποιοι αστυνομικοί πόσων ετών είμαι, μου συνέστησαν να μη δουλεύω εκεί, όμως δεν μου είπαν και πού αλλού θα μπορούσα να πάω».

Ο Τζαβέντ είναι ίσως ο μοναδικός που έχει καλές αναμνήσεις. «Το αφεντικό ήταν καλό, με άφηνε να ακούω μουσική όσο έραβα και, επιπλέον, με έμαθε πώς να δουλεύω τη μηχανή. Με πλήρωνε 1,5-2 ευρώ την ώρα». Από τους δώδεκα μήνες του έτους εργάστηκε τους εννέα με τις πολλές παραγγελίες ρούχων. «Το αφεντικό ήταν Σύρος που είχε έρθει παλιά στην Ελλάδα και είχε συμβόλαιο με πολύ γνωστή εταιρεία», εξηγεί, «υπήρχαν έμπειροι, μεγαλύτεροι, ράφτες πλάι μου που πληρώνονταν καλύτερα».

Θύματα του εργασιακού trafficking δεν είναι μόνον ασυνόδευτοι ανήλικοι που ζουν «εκτός συστήματος», αλλά και αρκετοί που φιλοξενούνται σε ξενώνες, όπως περιγράφουν στην «Κ» κοινωνικοί λειτουργοί τριών δομών. «Όταν ενημερώνομαι από το σχολείο για αδικαιολόγητες απουσίες κάποιου παιδιού ή διαπιστώνω ότι έχει προβεί σε κάποια αγορά, π.χ.

κινητού τηλεφώνου, αντιλαμβάνομαι ότι έχει βρει κάποια περιστασιακή δουλειά», αναφέρει ένας εξ αυτών. Συνήθως υπάρχει ένας σύνδεσμος, κάποιος συμπατριώτης, συνομήλικος ή μεγαλύτερος, που παίρει εκτίμησης και αναλαμβάνει τον ρόλο του «μεσάζοντος».

Εργαζόμενοι έφηβοι

Συνολικά, από τα 25 παιδιά του εκάστοτε ξενώνα περίπου τρία έχουν εργαστεί κατά καιρούς σε «φασόν». «Είναι έφηβοι που έχουν ωριμάσει πιο γρήγορα και έχουν ήδη εργαστεί ως παιδιά στην πατρίδα τους, δεν αντιλαμβάνονται την ασυμβατότητα», σημειώνει έτερος κοινωνικός λειτουργός. Προπάντων στο Πακιστάν υπάρχει μεγάλη παράδοση στη ραπτική, όπου απασχολούνται κυρίως άνδρες. «Όσο μένουν στη δομή οι βασικές ανάγκες καλύπτονται, αλλά εκείνοι θέλουν να στέλνουν χρήματα στις οικογένειές τους», συμπληρώνει ο ίδιος. Ακόμα και 50 ή 60 ευρώ έχουν αξία σε χώρες όπως το Αφγανιστάν και το Πακιστάν. «Αρχισα να εργάζομαι από τη στιγμή που περπάτησα», θυμάται ο Τζαβέντ, «πληρώνομουν από ένα συνεργείο 10 σεντ κάθε μέρα και γυρνούσα περήφανος σπίτι, πιστεύοντας ότι βοηθούσα στον οικογενειακό προϋπολογισμό».

Στους φροντιστές τους μιλούν ανοικτά μόνον όταν φτάνει πλέον ο «κόμπος στο χτένι». «Ενα από τα παιδιά με προσέγγισε περίλυπο, γιατί του χρωστούσαν πολλά χρήματα», διηγείται επικεφαλής ξενώνα, «οπότε επικοινωνήσα απευθείας με την ιδιοκτήτρια της βιοτεχνίας, η οποία αρχικά ισχυρίστηκε ότι είχε βάλει λουκέτο, αλλά τελικά είχε απλώς αλλάξει διεύθυνση». Η παρέμβαση ενός Έλληνα ενηλίκου, ωστόσο, τη θορύβησε και σταδιακά αποπλήρωσε το χρέος.

«Έχω βρεθεί σε μεγάλο δίλημμα για τις επόμενες κινήσεις μου, έχοντας συνείδηση ότι οι κίνδυνοι για τους εφήβους εκεί έξω είναι πολλοί και συχνά υπερβαίνουν αυτόν της εργασιακής εκμετάλλευσης», υπογράφει ο ίδιος, «ωστόσο, για να δοθεί ένα μήνυμα σε όσους τόσο αποκάλυπτα εκμεταλλεύονται ανηλίκους αλλά και στα παιδιά, σχετικά με τους νόμους που διέπουν μια χώρα της Ε.Ε., θα προχωρήσω σε καταγγελία στη ΓΣΣΕ».

Ενα κοινωνικό εργαστήριο μόδας

Την ευκαιρία να εργαστούν ισότιμα στον χώρο της ένδυσης δίνει το Κοινωνικό Εργαστήριο Μόδας, SOFFA, που ίδρυσε πριν από 3,5 χρόνια η δρ Φιόρη Ζαφειροπούλου. «Έχουμε συνεργαστεί με πολλές ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, ανέργους, θύματα εμπορίας, πρόσφυγες, αποκλειστικά ενήλικες» εξηγεί, «έως τώρα ήμασταν σε κινήσει μονάδες στο camp του Λαυρίου, στη Δημοτική Αγορά Κυψέλης και αλλού». Η φιλόδοξη Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, στην οποία είναι και πρόσφυγες μεριδιούχοι, συστεγάζεται πλέον μαζί με άλλα εργαστήρια κοινωνικού χαρακτήρα (μαγειρικής, κομμωτικής, ξυλουργείο, κατασκευές κ.λπ.) σε ένα ανακαινισμένο εργοστάσιο στον Ελαιώνα, το ΑΝΚΑΑ. «Δεν πρόκειται για φιλανθρωπία, εργαζομαστε βάσει πραγματικών παραγγελιών», διευκρινίζει η δρ Ζαφειροπούλου, «για το επόμενο πρότζεκτ έχουν εγγραφεί 77 άτομα, ενώ πολλοί βρίσκονται στη λίστα αναμονής». Η αμοιβή τους θα είναι 4 ευρώ την ώρα συν τα ένοσημά τους. «Δεν λαμβάνουμε κάποια χρηματοδότηση και έχουμε να ανταγωνιστούμε πολύ χαμηλές τιμές πολλών ανταγωνιστών, συνεπώς η δραστηριότητά μας κατά καιρούς φθίνει» διευκρινίζει, «άλλοι παράγοντες την πάνινη τσάντα με κόστος 20 σεντ και την πωλούν ένα ευρώ, ενώ εμείς πληρώνουμε τον ράφτη για κάθε τσάντα 50 σεντ και την πωλούμε τέσσερα ευρώ». Προκειμένου να εξηγηθεί σε μεγάλες εταιρείες την κοστολόγηση της εργασίας, έχει αφιερώσει πολλές «εργαστοώρες». «Ενδιαφέρονται να διερευνήσουν την οικολογική ή μη προέλευση της πρώτης ύλης, αλλά όχι τις εργασιακές συνθήκες που ισχύουν στην παραγωγική αλυσίδα - ήδη από το χωράφι».

Εκκλησίες και πολιτική στα Βαλκάνια

Η ενδοορθόδοξη κρίση με αφορμή το Ουκρανικό έχει διαχυθεί στην περιοχή

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Αναταράξεις στο ορθόδοξο χριστιανικό τόξο της Βαλκανικής, με γεωπολιτικές προεκτάσεις, προκαλεί η χορήγηση από το Φανάρι Αυτοκεφαλίας στην Εκκλησία της Ουκρανίας. Η ενδοορθόδοξη εκκλησιαστική κρίση που έχει ξεσπάσει με αφορμή το Ουκρανικό έχει διαχυθεί στις ομόδοξες χώρες της Βαλκανικής, απειλώντας τη συνοχή των Εκκλησιών τους και υπονομεύοντας τις ευθραυστες θρησκευτικές και εθνοτικές ισορροπίες στην περιοχή, όπου μαίνεται σε όλα τα επίπεδα σκληρός ανταγωνισμός επιρροής Δύσης και Ρωσίας.

Η Μόσχα έχει αντιταχθεί σφόδρα σε αυτή την απόφαση του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αισθανόμενη ότι η Αυτοκεφαλία ενισχύει την εθνική χειραφέτηση των Ουκρανών και τους απομακρύνει από την «αγκαλιά» της, αποδυναμώνοντας τα σχέδια του Βλαντιμίρ Πούτιν για μια (πιο) μεγάλη, αυτοκρατορική Ρωσία. Απεναντίας, οι ΗΠΑ και (πιο διακριτικά) οι Ευρωπαίοι, χαίρουν την θρησκευτική «απόσχιση» του Κιέβου, προβάλλοντας το δικαίωμα μιας ανεξάρτητης χώρας να έχει τη δική της Εκκλησία—το Κρεμλίνο κατηγορεί ότι την υποκίνησαν και την επέβαλαν οι Αμερικανοί και κάποιοι κύκλοι του Ρωσικού Πατριαρχείου επιμένουν ότι έβαλε το «χέρι του» και το Βατικανό—και στηρίζουν σε αυτή τη διεκυστήριδα με τη Ρωσική Εκκλη-

σία ανοικτά το Φανάρι και τον κ.κ. Βαρθολομαίο.

Μολονότι μετά τις προεδρικές εκλογές στην Ουκρανία και την ήττα του Πέτρο Ποροσένκο, πρωτεργάτη της υπόθεσης «Αυτοκεφαλία της Εκκλησίας», επικρατεί μια σχετική ύφεση γύρω από το θέμα, εν αναμονή, όπως δήλωσε και ο εκπρόσωπος της Ρωσικής Εκκλησίας μητροπολίτης Βολοκολάιμοκ Ιλαρίων, της ανάληψης καθηκόντων από τον νέο πρόεδρο Βλαντιμίρ Ζελένσκι ο οποίος προεκλογικά είχε διατηρήσει αποστάσεις από το εκκλησιαστικό, η Ρωσία δεν έχει πάψει να χρησιμοποιεί την επιρροή της στις άλλες Εκκλησίες των Βαλκανίων, ώστε να απομονώσει το Φανάρι.

Για τη Μόσχα η θρησκεία ήταν και παραμένει εργαλείο της γεωπολιτικής της, το μέσο χειραγώγησης των ορθόδοξων πληθυσμών σε ευαίσθητες για τα συμφέροντά της περιοχές, όπως η Βαλκανική, η Βαλτική, η Μέση Ανατολή αλλά και ο Καύκασος και το χρησιμοποιεί ποικιλοτρόπως για να επηρεάζει πολιτικές και εθνοτικές ισορροπίες, προς το συμφέρον της. Στη Σερβία, για παράδειγμα, κατεξοχήν εξέδρα μεγιστοποίησης της ρωσικής επιρροής στα Βαλκάνια, η Εκκλησία χρηματοδοτείται απευθείας από τη Ρωσία, η οποία στηρίζει τις ακραίες θέσεις του Πατριαρχείου για το Κόσσοβο.

Παραμονές του δημοψηφίσματος για τη συμφωνία των Πρεσπών

το Πατριαρχείο Μόσχας προσκάλεσε τον πρόεδρο της τότε ΠΓΔΜ Γκόργκι Ιβανόφ, σφοδρό πολέμιο της συμφωνίας, προκειμένου να τον τιμήσει—έλεγε η πρόσκληση—για την προσφορά του στην Ορθοδοξία. Ήταν ένας καλός τρόπος, όπως γράφτηκε στα ΜΜΕ στα Σκόπια—και όχι μόνο—να συναντηθεί με τον Βλαντιμίρ Πούτιν και να καταστεί σαφές διεθνώς με ποια πλευρά τοποθετείται το Κρεμλίνο στο δημοψήφισμα, που επιδίωκε να μπλοκάρει η ένταξη της χώρας στο ΝΑΤΟ, όπως επέβαλαν τα γεωστρατηγικά συμφέροντα της Μόσχας.

Εντονες αντιπαραθέσεις στον πολιτικό κόσμο της Βουλγαρίας προκάλεσαν οι νοουθεσίες του πατριάρχη Κυρίλλου κατά την τελευταία επίσκεψή του στη Σόφια, με αφορμή τις εορτές για την απελευθέρωση της χώρας—στον ρωσοτουρκικό πόλεμο—από τους Τούρκους. Ο Κύριλλος επέτληξε δημόσια την ηγεσία γιατί τόλμησε να συμπεριλάβει και τους Ουκρανούς, όπως και άλλες εθνότητες, στις στρατιές του Τσάρου, προκαλώντας θύελλα διαμαρτυριών, με τον πρόεδρο της χώρας Ράντεφ να αποδοκιμάζει την «αλαζονεία» του Ρώσου ιεράρχη, τονίζοντας πως «ήρθε ως θρησκευτικός ηγέτης και φεύγει ως πολιτικός...».

«Ενα εργαλείο»

«Για το Κρεμλίνο, η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία είναι απλά ένα εργαλείο, μια κανονιστική δύναμη

που μπορεί να αλλάξει τη στάση και τελικά να αναδιαμορφώσει το μετακομμουνιστικό ευρωπαϊκό γεωπολιτικό πλαίσιο προς όφελος της Ρωσίας», ανέφερε σε ανάλυσή της η ιστοσελίδα worldaffairsjournal.org. Αλλά παρνιδί θρησκευτικές επιρροής και δι' αυτές, γεωπολιτικές, δεν κάνει μόνο η Ρωσική Εκκλησία στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Το Βατικανό και μαζί το Καθολικό Δόση ασκούν ιστορικά θρησκευτική διπλωματία στην περιοχή και ο Πάπας Φραγκίσκος έχει περιοδεύσει σε όλες τις χώρες της Βαλκανικής, πλην της Σερβίας.

Την περασμένη εβδομάδα ο Φραγκίσκος επισκέφθηκε Ρουμανία, Βουλγαρία και Βόρεια Μακεδονία, από όπου εξέπεμψε μηνύματα αδελφοσύνης προς τις εθνοτικές και θρησκευτικές κοινότητες. Το ίδιο διάστημα, αρχής γενομένης από την Αθήνα και το Άγιον Ορος, περιοδεύει στη ΝΑ Ευρώπη και ο αρμόδιος για θρησκευτικά θέματα του Στέιτ Ντιπάρτμεντ υψηλόβαθμος διπλωμάτης Σάμουελ Μπράουνσκιπ.

Επισκεπτόμενος τα Σκόπια ο Ποντίφικας προσκύνει στο σπίτι όπου γεννήθηκε η Μπρέτα Τερέζα, την οποία εσχάτως το Βατικανό αγιοποίησε, προκαλώντας κύμα συμπάθειας και δύναμη πεδίο ανάπτυξης του Καθολικισμού, στους αλβανικούς πληθυσμούς της περιοχής, ενώ, ως καλός διπλωμάτης, ερωτηθείς για την απόφαση

Επισκεπτόμενος τα Σκόπια ο Πάπας Φραγκίσκος απέφυγε αναφορές που θα μπορούσαν να εκληφθούν ως εμπλοκή στο ουκρανικό ζήτημα.

της Αγίας Εδρας να αγιοποιήσει τον αμφιλεγόμενο Κροάτη καρδινάλιο Στέπνινατς, άφησε ανοικτό το θέμα. Ο Στέπνινατς είναι για τους Σέρβους ορθόδοξους «κόκκινο πανί», καθώς τον κατηγορούν ότι ευλόγησε το φασιστικό κράτος των Κροατών Ουστάσι στην Κατοχή.

Ο Ποντίφικας απέφυγε αναφορές που θα μπορούσαν να εκληφθούν ως εμπλοκή στο ουκρανικό ζήτημα, αλλά με την επιστροφή του στην Αγία Εδρα, εκκρεμεί συνάντησή του με αντιπροσωπεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ουκρανίας (Ουνίας)

την οποία η Ρωσία κατηγορεί ότι με την «ευλογία» του Βατικανού, όχι μόνο βοήθησε τον Ποροσένκο να προωθήσει την Αυτοκεφαλία, αλλά έπαιξε και πρωτεύοντα ρόλο στις μεγάλες διαδηλώσεις του 2014 στην πλατεία Μαϊντάν, οι οποίες ανέτρεψαν τον φιλορώσο πρόεδρο Γιανουκόβιτς.

Στην κορύφωση της κρίσης για την Αυτοκεφαλία, μάλιστα, ο πατριάρχης Κύριλλος κάλεσε τους πιστούς ορθόδοξους «να αντισταθούν στην απορρόφηση της Ουκρανίας από τη βέβηλη Δύση»...

Η επιβίωση της πολικής αρκούδας είναι υπό απειλή χωρίς τον πάγο, όπου κυνηγάει, ξεκουράζεται και γεννάει. Οι ειδικοί προειδοποιούν ότι το εντυπωσιακό αυτό ζώο ίσως εξαφανιστεί τελείως από την Αρκτική μέσα στα επόμενα 100 χρόνια.

Από την Αρκτική έως τον Αμαζόνιο...

Οι πάγοι λιώνουν με ταχύτητες πολύ μεγαλύτερες από αυτές που ανέμεναν οι επιστήμονες – Η Αλάσκα πρώτη σε απώλειες

Η **κλιματική** αλλαγή είναι αδιαμφισβήτητη εδώ. Εξαιτίας της υπερθέρμανσης, οι παγετώνες σε ολόκληρο τον πλανήτη εξακολουθούν να τήκονται με εντυπωσιακή ταχύτητα, χάνοντας περίπου 390 δισεκατομμύρια τόνους πάγου και χιονιού κάθε χρόνο.

Οι μεγαλύτερες απώλειες καταγράφονται στην Αλάσκα. Ακολουθούν οι παγετώνες στη Νότια Αμερική και στον Αρκτικό Κύκλο.

«Μέσα στα τελευταία τριάντα χρόνια, σχεδόν όλες οι περιοχές του πλανήτη άρχισαν να χάνουν πάγο ταυτόχρονα», επισημαίνει ο Μάικλ Ζεμπ, του πανεπιστημίου της Ζυρίχης που εκπόνησε μία μελέτη για το μέλλον των παγετώνων. «Γι' αυτό ευθύνεται η κλιματική αλλαγή, αν βέβαια κανείς κοιτάξει την παγκόσμια εικόνα». Και αυτή η εικόνα πραγματικά πρέπει να προκαλεί τρόμο, αφού ο Ζεμπ πιθανολογεί ότι οι παγετώνες μπορεί να συρρικνωθούν ολοκληρωτικά, ουσιαστικά να πάψουν να υπάρχουν, σε κάποιες ορεινές περιοχές, μέχρι τα τέλη του αιώνα. Στη μελέτη του ο Ζεμπ ερευνήσε τους παγετώνες στους μεγάλους ορεινούς όγκους της Γης, διαπιστώνοντας ότι λιώνουν με πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα από αυτά που ανέμεναν οι επιστήμονες.

Και δεν είναι μόνο αυτή η μελέτη που είναι ανησυχητική για το μέλλον των παγετώνων. Μία δεύτερη μελέτη, που εκπονήθηκε από τον παλαιόμαχο ειδικό επί των πάγων, Τζέισον Μποξ, διαπιστώνει ότι το «αρκτικό βιοφυσικό

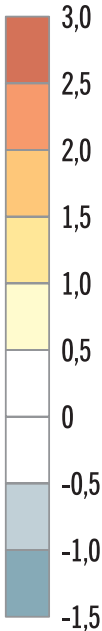
Υπερθέρμανση ρεκόρ στον Αρκτικό Κύκλο

Η μέση ετήσια θερμοκρασία αέρα πάνω από τη στεριά στον Αρκτικό Κύκλο προσέγγισε τον 1,3 βαθμό Κελσίου, πάνω από τον μέσον όρο, για το έτος που ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση που καταγράφηκε από την αρχή των παρατηρήσεων, το 1900.

ΟΙ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ

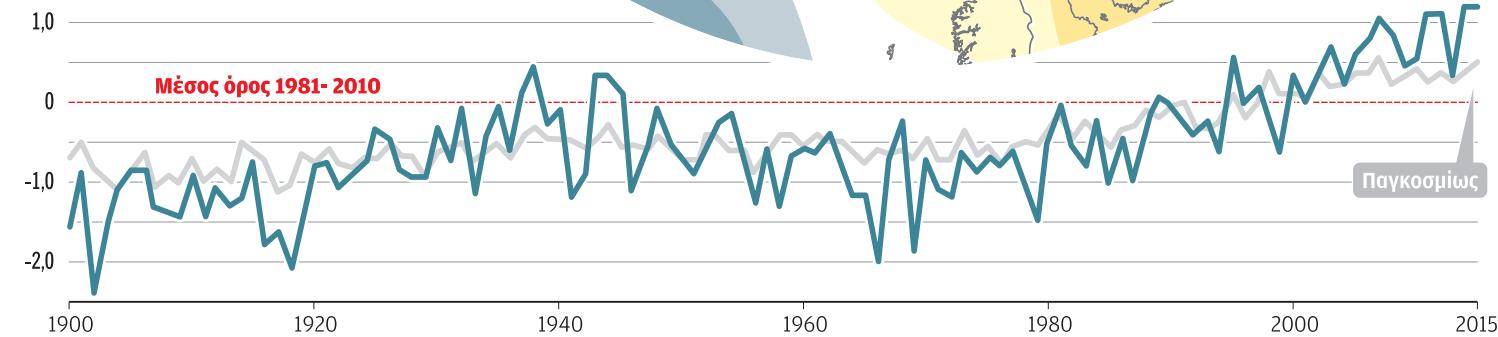
Οκτώβριος 2014 - Σεπτέμβριος 2015

Διαφορά στη μέση θερμοκρασία (σε βαθμούς Κελσίου)

Ο ΑΡΚΤΙΚΟΣ ΥΠΕΡΘΕΡΜΑΙΝΕΤΑΙ ΤΑΧΥΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΜΕΣΟ ΟΡΟ

Διαφορά από τη μέση θερμοκρασία (σε βαθμούς Κελσίου)

ΠΗΓΕΣ: National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA), Graphic News

Ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο δήλωσε κυνικά πως «η Αρκτική Θάλασσα πρέπει να γίνει το Σουέζ και ο Παναμάς του 21ου αιώνα».

σύστημα μεταβάλλεται, συγκριτικά με την κατάσταση που επικρατούσε κατά τον εικοστό αιώνα, με άνευ προηγουμένου ταχύτητα, κάτι που θα επηρεάσει και περιοχές πέρα από τον Αρκτικό Ωκεανό. Τα τελευταία δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από τους ειδικούς, υποδεικνύουν ότι μετά τις υψηλές θερμοκρασίες που καταγράφηκαν στη Βερίγγειο Θάλασσα, οι θαλάσσιοι πάγοι στον Αρκτικό Κύκλο καταγράφουν ρεκόρ συρρίκνωσης, σπάζοντας το προηγούμενο ρεκόρ που είχε καταγραφεί τον περασμένο Απρίλιο.

Την ίδια στιγμή, οι επιστήμονες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, λέγοντας ότι οι παγετώνες των Αλπεων θα αποτελούν παρελθόν μέχρι τα τέλη του αιώνα,

καθώς θα απολέσουν το 90% του όγκου τους. Από τον Καύκασο μέχρι τη Νέα Ζηλανδία, τα βουνά χάνουν περισσότερο από το 1% του πάγου τους σε ετήσια βάση.

Λειψυδρία στις Ανδεις

Οι συνέπειες της τήξης των πάγων είναι πολλαπλές και κυμαίνονται από τις καταστροφικές μέχρι τις απλά δυσάρεστες. Οι πόλεις των Ανδεων δεν θα διαθέτουν πλέον υδάτινους πόρους μετά την τήξη των πάγων, θα ανέβει η στάθμη των υδάτων των ωκεανών, απειλώντας νησιωτικά συμπλέγματα όπως οι Μαλδίβες και το Βανουάτου, ενώ οι άνθρωποι θα πρέπει να ξεχάσουν το σκι στις Αλπεις.

Πάρα τη ζοφερή πραγματικότητα που διαμορφώνεται εξαιτίας

της υπερθέρμανσης του πλανήτη, της τήξης των παγετώνων αλλά και του επαπειλούμενου αφανισμού εκατομμυρίων ειδών ζώων και φυτών λόγω της καταστροφής οικοσυστημάτων και βιοτόπων, όπως προειδοποίησε πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ, οι ΗΠΑ εξακολουθούν να πιστεύουν ότι η κλιματική αλλαγή δεν αποτελεί πρόβλημα, αλλά υπό κάποιες συνθήκες μπορεί να είναι και ευπρόσδεκτη.

Η σύνοδος των αρκτικών χωρών στο Ροβανιέμι της Φινλανδίας, κατόπιν της έντονης πίεσης των Ηνωμένων Πολιτειών, κατά το σύντομο τελικό ανακοινωθέν της, την περασμένη Τρίτη, δεν περιελάμβανε καμία αναφορά στην κλιματική αλλαγή. Πρόκειται για

την πρώτη φορά μετά τον σχηματισμό του Αρκτικού Συμβουλίου, το 1996, που δεν κατέστη δυνατόν να εκδοθεί κοινό ανακοινωθέν για τις προτεραιότητές του. Αξίζει να σημειωθεί ότι μεταξύ των στόχων του Αρκτικού Συμβουλίου, που αποτελείται από οκτώ κράτη της Αρκτικής και εκπροσώπους των ομάδων αυτοχθόνων, είναι η συνεργασία στα θέματα που τα αφορούν και ιδιαίτερα η προστασία του ευαίσθητου περιβάλλοντος της περιοχής.

Η παράλειψη της αναφοράς στην κλιματική αλλαγή ή στη Συνθήκη των Παρισίων είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτη, επειδή οι επιστήμονες έχουν επανειλημμένως επισημάνει ότι ο Αρκτικός Κύκλος υπερθερμαίνεται με

πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα από τον υπόλοιπο κόσμο εξαιτίας της εκπομπής αερίων που ευθύνεται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Χαρακτηριστικά, ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο δήλωσε: «Η Αρκτική Θάλασσα πρέπει να γίνει το Σουέζ και ο Παναμάς του 21ου αιώνα».

Ο Φινλανδός υπουργός Εξωτερικών, και απερχόμενος πρόεδρος του Αρκτικού Συμβουλίου, Τίμο Σόινι, χωρίς να κατονομάσει κανέναν, τόνισε ότι «η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί την κλιματική αλλαγή βασική πρόκληση για την Αρκτική, αναγνωρίζοντας την ανάγκη άμεσας δράσης για τον περιορισμό της».

NEW YORK TIMES, REUTERS

Η αναμέτρηση

Ούτε η τήξη των πάγων στην Αρκτική ούτε τα προβλήματα επιβίωσης που αντιμετωπίζουν οι ιθαγενείς πληθυσμοί απασχόλησαν ιδιαίτερα τον Μάικ Πομπέο στο Ροβανιέμι. Προτεραιότητα για τον Αμερικανό αξιωματούχο ήταν δύο άλλες απειλές: η στρατιωτική δραστηριότητα της Ρωσίας και η οικονομική διείσδυση της Κίνας. Πρόκειται για μία ακόμη ένδειξη του εντεινόμενου γεωπολιτικού ανταγωνισμού μεταξύ μεγάλων δυνάμεων στο «τελευταίο σύνορο» του πλανήτη.

Σε αντίθεση με την Ανταρκτική, η οποία βάσει διεθνούς συνθήκης του 1959 έχει ανακηρυχθεί διεθνής επιστημονική περιοχή, η Αρκτική δεν ανήκει σε κανέναν, αλλά διεκδικείται απ' όλους. Στον Ψυχρό Πόλεμο οι ΗΠΑ ανέπτυξαν ισχυρή στρατιωτική παρουσία από την Αλάσκα μέχρι τη Γροιλανδία και τη Νορβηγία, ενώ οι βόρειες θάλασσες αποτελούσαν προνομιακό πεδίο των σοβιετικών υποβρυχίων. Το λιώσιμο των πάγων επιτάχυνε τον διεθνή ανταγωνισμό. Η περιοχή διαθέτει πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου, φυσικού αερίου, ορυκτών και πολύτιμων λίθων, η εκμετάλλευσή των οποίων γίνεται πιο εύκολη σήμερα. Το 2017 ένα ρωσικό παγοθραυστικό δεξαμενόπλοιο μεταφοράς υγροποιημένου φυσικού αερίου ταξίδεψε από τη Νορβηγία μέχρι τη Νότια Κορέα μόλις σε 19 ημέρες μέσω Βόρειας Θάλασσας, ενώ αν πήγαινε μέσω Σουέζ θα χρειαζόταν ένα μήνα. Η επένδυση μεγάλων κινεζικών κεφαλαίων σε ρωσικά έργα στην Αρκτική θορύβησε έντονα την Ουάσινγκτον. Τον Ιούνιο του 2018, ο τότε υπουργός Αμυνας Τζιμ Μάτις έδωσε το σύνθημα: «Η Αμερική οφείλει να κλιμακώσει την ανάμειξή της στην Αρκτική», δήλωσε. Για την ώρα, κανένας δεν μπορεί να ανταγωνιστεί τον στόλο της Ρωσίας, με τα 40 παγοθραυστικά της και τα ειδικά βαθυσκάφη της, ένα εκ των οποίων κάρφωσε τη ρωσική σημαία σε βάθος 4.300 μέτρων.

...η καταστροφή της ζωής επιταχύνεται

Η ανθρωπότητα πρινιζεί το κλαδί στο οποίο κάθεται, ωθώντας ένα εκατομμύριο είδη ζώων και φυτών στον αφανισμό

Του **BRAD PLUMER**
THE NEW YORK TIMES

Ο άνθρωπος αλλοιώνει τα φυσικά τοπία της Γης με τόσο δραματικό τρόπο, ώστε ένα εκατομμύριο είδη φυτών και ζώων κινδυνεύουν με αφανισμό και παράλληλα απειλείται το σύνολο των οικοσυστημάτων από τα οποία εξαρτάται η ανθρωπότητα για την επιβίωσή της. Αυτό ήταν το συμπέρασμα της έκθεσης αξιολόγησης του ΟΗΕ – ένα παγκόσμιο SOS.

Η έκθεση αποτελεί την πιο καθαρή επιστημονική ματιά για τη μείωση της βιοποικιλότητας σε όλη την υψηλή και τους κινδύνους που αυτή εγκυμονεί για τον ανθρώπινο πολιτισμό. Μία περίληψή της, η οποία επικυρώθηκε από αντιπροσώπους των ΗΠΑ και 131 άλλων κρατών, δόθηκε στην δημοσιότητα στο Παρίσι την περασμένη Δευτέρα.

Τα συμπεράσματα της μελέτης κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου. Στα περισσότερα χερσαία οικοσυστήματα, από τις σαβάνες της Αφρικής μέχρι τα τροπικά δάση της Νότιας Αμερικής, τα ενδημικά ζωικά και φυτικά είδη μειώθηκαν κατά 20% ή ακόμα περισσότερο, κυρίως κατά τη διάρκεια του περασμένου αιώνα. Καθώς ο πληθυσμός της Γης υπερβαίνει τα επτά δισεκατομμύρια, δραστηριότητες όπως η γεωργία, η υλοτομία, η λαθροθηρία, η αλιεία, η εξόρυξη μεταλλευμάτων και άλλες μεταβάλλουν τον φυσικό κόσμο, με ρυθμούς που δεν έχουν προηγούμενο στην ανθρώπινη ιστορία.

Καμπανάκι από τον ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή, την αποψίλωση δασών, την υπεραλίευση και την κατασπατάληση φυσικών πόρων συνεπεία της υπερκατανάλωσης.

Ταυτόχρονα μία νέα απειλή εμφανίστηκε στο προσκήνιο. Η κλιματική αλλαγή αποτελεί πολύ σοβαρό παράγοντα μείωσης της άγριας ζωής, μεταβάλλοντας τις τοπικές κλιματικές συνθήκες όπου πολλά θηλαστικά, πτηνά, έντομα, ψάρια και φυτά εξελίχθηκαν προκειμένου να επιβιώσουν. Όταν συνδυάζεται με τους άλλους τρόπους που ο άνθρωπος καταστρέφει το περιβάλλον, η κλιματική αλλαγή σήμερα οδηγεί κάποια είδη, όπως οι τίγρεις της Βεγγάλης, στον αφανισμό. Ως αποτέλεσμα, η απώλεια βιοποικιλότητας αναμένεται να επιταχυνθεί μέχρι το 2050, ιδιαίτερα στους τροπικούς, εκτός βέβαια και αν τα κράτη ενισχύσουν άμεσα και σε μεγάλο βαθμό τις προσπάθειες για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.

■ Ευάλωτα ■ Απειλούμενα ■ Δραματικά Απειλούμενα

1 Γαλαζόπετρος τόνος του Ειρηνικού
Αλιεύεται εντατικά για τις ασιατικές αγορές σούσι και σασίμι.

2 Κινεζική Κόμπρα
Εξάγεται από την ηπειρωτική Κίνα στο Χονγκ Κονγκ ως έδεσμα.

3 Αμερικανικό Χέλι
Χρησιμοποιείται στην ανατολική Ασία για την αποκατάσταση των πληθυσμών μετά τη δραματική μείωση του ιαπωνικού χελιού.

4 Κινεζικό Ψάρι-Φούσκα
(τετραοδοντίδες)
Ο παγκόσμιος πληθυσμός τους έχει μειωθεί κατά 99,99% τα τελευταία σαράντα χρόνια εξαιτίας της υπεραλίευσής τους.

5 Γιγάντιος Χαμαιλέοντας των ανατολικών Ουσαμπάρα
Εντοπίζεται στην Τανζανία. Απειλείται από την καταστροφή του οικοσυστήματός του, όπως, εξάλλου και άλλα 66 είδη χαμαιλέοντα.

Το ένα τρίτο των ειδών βρίσκεται στο κατώφλι της εξαφάνισης

Η ανεξέλεγκτη αλιεία, υλοτομία, εξόρυξη μεταλλευμάτων και γεωργία οδηγεί **22.413** είδη φυτών και ζώων του κόσμου στα πρόθυρα του αφανισμού, όπως αναφέρει η Ερυθρή Λίστα της Διεθνούς Ένωσης Προστασίας της Φύσης, που αξιολόγησε **76.199** είδη.

ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΑΦΑΝΙΣΤΕΙ

6 Πεταλούδα Ocybadistes knightorum
Εντοπίζεται μόνο στις ακτές της Βόρειας Νέας Νότιας Ουαλλίας της Αυστραλίας. Απειλείται από τα παράσιτα εισβολείς και την παράκτια ανάπτυξη.

7 Plectostoma sciaphilum

Ενα σαλγκάρι που ζούσε μόνο σε έναν ασβεστολιθικό λόφο της Μαλαισίας. Αφανίστηκε μετά την καταστροφή του λόφου από εταιρεία εξόρυξης μεταλλευμάτων.

8

Γιγαντιαία Ψαλίδα

Η μεγαλύτερη ψαλίδα στον κόσμο. Φτάνει σε μήκος τα 80 χιλιοστά. Κατοικεί στη Νήσο της Αγίας Ελένης. Το τελευταίο ενήλικο έντομο εθεάθη τον Μάιο του 1967.

ΦΥΣΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ►

Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι η πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ ερευνά ενδελεχώς τη σύνδεση της ανθρωπίνης ευδαιμονίας με την τύχη των υπόλοιπων ειδών.

«Επί μεγάλο χρονικό διάστημα, οι άνθρωποι θεωρούσαν ότι η βιοποικιλότητα ήταν ταυτόσημη με τη διάσωση της φύσης», επισημαίνει ο Ρόμπερτ Ουάτσον, επικεφαλής της Διακυβερνητικής Επιστημονικής Πλατφόρμας για τη Βιοποικιλότητα

και τα Οικοσυστήματα, που εκπόνησε τη μελέτη κατόπιν αιτήματος των εθνικών κυβερνήσεων. «Ωστόσο, αυτή η έκθεση αποσαφηνίζει τους συνδέσμους ανάμεσα στη βιοποικιλότητα και στη φύση και παράγοντες όπως είναι η ασφάλεια τροφίμων και το καθαρό νερό, τόσο στις φτωχές όσο και στις εύπορες χώρες».

Οι ειδικοί απευθύνουν έκκληση για «μετασχηματιστική αλλαγή» που περιλαμβάνει τον περιορισμό της υπερκατανάλωσης, την ελάττωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της γεωργίας και την πάταξη της παράνομης υλοτομίας και αλιείας.

Η καταγραφή

Ωστόσο, οι επιστήμονες καταφεραν να δημιουργήσουν καταλόγους μόνο για ένα κλάσμα των ζωντανών

οργανισμών, περίπου 1,3 εκατ. είδη. Η έκθεση εκτιμά ότι πάνω στη Γη επιβιώνουν περίπου οκτώ εκατομμύρια είδη φυτών και ζώων, τα περισσότερα από τα οποία είναι έντομα. Από το 1.500 μ.Χ. μέχρι σήμερα, έχουν αφανιστεί ολοκληρωτικά περίπου 680 είδη, όπως η πελώρια χελώνα Πίντα των νήσων Γκαλαπάγκος και η ιπτάμενη αλεπού του Γκουάμ.

Αν τα κράτη δεν ενισχύσουν τις προσπάθειές τους να προστατεύσουν όσα φυσικά οικοσυστήματα έχουν απομείνει, μπορεί να γίνουν μάρτυρες του αφανισμού του 40% των αμφίβιων ειδών, του ενός τρίτου των θαλασσιών ειδών και του ενός τρίτου των κοραλλιογενών υφάλων. Περισσότερα από 500.000 χερσαία είδη, επισημαίνει η έκθεση, δεν διαθέτουν αρκετά φυσικά οικοσυστή-

ματα προκειμένου να διασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη επιβίωσή τους. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου μισού αιώνα, η απώλεια της παγκόσμιας βιοποικιλότητας προκαλείται από δραστηριότητες όπως είναι η αποψίλωση των δασών προκειμένου να δημιουργηθούν καλλιεργήσιμες γαίες, η επέκταση του οδικού δικτύου και των πόλεων, η υλοτομία, το κυνήγι, η υπεραλίεια, η ρύπανση των υδάτων αλλά και η μεταφορά ειδών-εισβολέων σε ολόκληρο τον κόσμο.

Ο διαρκώς μειούμενος αριθμός ειδών δεν θα κάνει απλώς τον κόσμο λιγότερο πολύχρωμο και θαυμαστό, σημειώνει η έκθεση. Ταυτόχρονα, αποτελεί και ένα πολύ σημαντικό κίνδυνο για τον άνθρωπο.

Ωστόσο, μία αχνή ελπίδα περιέχεται στην έκθεση. Όταν οι κυβερ-

Το έκτο κύμα

Η ιστορία του γαλάζιου πλανήτη είναι μια αλληλουχία δημιουργίας και καταστροφής. Μετά τη μεγάλη εξάπλωση της ζωής στην Κάμβρια περίοδο, σημειώθηκαν πέντε μαζικές εξαφανίσεις ειδών τα τελευταία 500 εκατ. χρόνια, με τελευταίο εκείνο που αφάνισε και τους δεινόσαυρους, πριν από 65 εκατ. χρόνια. Οι επιστήμονες εκτιμούν ότι 99% των ζωικών και φυτικών ειδών που έζησαν κάποτε στη Γη, δεν υπάρχουν πια. Η διαφορά του έκτου κύματος μαζικής εξαφάνισης ειδών, που βρίσκεται σε εξέλιξη στις μέρες μας, είναι ότι για πρώτη φορά δεν ευθύνονται φυσικά φαινόμενα, όπως οι διακυμάνσεις της ηλιακής ακτινοβολίας, οι εκρήξεις ηφαιστειών και οι πτώσεις αστεροειδών, αλλά σχεδόν αποκλειστικά, σε ποσοστό της τάξης του 99%, η ανθρώπινη δραστηριότητα. Υπολογίζεται ότι, ενώ ο φυσικός ρυθμός εξαλειψής ειδών είναι γύρω στα πέντε τον χρόνο, σήμερα χάνουμε 1.000 έως και 10.000 περισσότερα είδη. Η καταστροφή βίωσιμων (τροπικά δάση, κοραλλιογενείς ύφαλοι, πολικές θάλασσες, λιβάδια κ.ά.) σε μεγάλη κλίμακα, η εισβολή εξωτικών ειδών εκεί που δεν υπήρχαν πριν και η κλιματική αλλαγή είναι ορισμένοι από τους βασικούς παράγοντες της καταστροφής, που προέρχονται βασικά από την ανθρώπινη δραστηριότητα.

Τέλος, οι συντάκτες της βαρυσφαιρικής έκθεσης επισημαίνουν ότι οι προσπάθειες για τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής είναι κομβικής σημασίας, αλλά υπογραμμίζουν ότι η ανάπτυξη βιοκαυσίμων, προκειμένου να μειωθεί η εκπομπή αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, μπορεί να προκαλέσει βλάβες στη βιοποικιλότητα εξαιτίας της περαιτέρω καταστροφής των δασών.

Στη Γερμανία τον περίμεναν, στο Ιράκ βρέθηκε ο Πομπέο

Νέο επεισόδιο στις ψυχρές σχέσεις Ουάσιγκτον - Βερολίνου λόγω Τραμπ

Τη ριζική αναδιάταξη της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ, μακριά από τους μεταπολεμικούς άξονές τους, συνεχίζει ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, πιστός στην προεκλογική δέσμευσή του να ταράξει τα λιμνάζοντα ύδατα της Ουάσιγκτον αλλά και του κόσμου. Ένα ακόμη δείγμα αμερικανικής αλλοπρόσαςσης διπλωματίας πρόσφερε αυτή την εβδομάδα ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάικ Πομπέο, ακυρώνοντας προγραμματισμένη επίσκεψή του στο Βερολίνο, προφασίζόμενος την ιρανική κρίση. «Η κίνηση αυτή ήταν ασυγκώρητη», σχολίαζε η γερμανική εφημερίδα Süddeutsche Zeitung, που αναρωτήθηκε τι θα μπορούσε να είναι πιο επείγον και σημαντικό

Επισημως η καγκελαρία κράτησε χαμηλούς τόνους όσον αφορά την προσβολή του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών.

από την πρώτη επίσημη επίσκεψη του υπουργού στη γερμανική πρωτεύουσα. Η ιρανική πρόταση που χρησιμοποίησε εξόργισε ακόμη περισσότερο τους Γερμανούς, σύμφωνα με άρθρο του περιοδικού Politico. Το Βερολίνο συνεχίζει να διατηρεί την ψευδαίσθηση ότι η Ευρώπη είναι ικανή να διασώσει την πυρηνική συμφωνία με το Ιράν, από την οποία η Ουάσιγκτον υπαναχώρησε πριν από έναν χρόνο, εκτιμώντας ότι η στάση των ΗΠΑ απέναντι στην Τεχεράνη είναι πολεμοχαρής και τυχοδιωκτική. Αντί να μεταβεί στο Βερολίνο, ο Πομπέο επέλεξε να ταξιδέψει στο Ιράκ, προβαίνοντας σε απειλητικές δηλώσεις από τη Βαγδάτη, με στόχο την Τεχεράνη.

Όσο πιο προβληματικές είναι οι σχέσεις μίας χώρας με τη Γερμανία τόσο το Βερολίνο περιχαράκωνεται πίσω από την τελετουργία των διπλωματικών συμβάσεων, αντιδρώντας με ευγενική κατανόηση στις αιτιάσεις του Αμερικανού υπουργού. Σε κατ' ιδίαν συζητήσεις τους, όμως, τα στελέχη της γερμανικής κυβέρνησης εκφράζουν την οργή τους για τη στάση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Παρότι αυτό οφείλεται εν μέρει στη δύσκολη φύση των γερμανοαμερικανικών σχέσεων στην εποχή Τραμπ, αντικατοπτρίζει επίσης την προσήλωση της γερμανικής διπλωματίας στους τύπους ως εγγύηση μιας αξιόπιστης εξωτερικής πολιτικής. Οι Γερμανοί πιστεύουν βαθιά ότι ο διάλογος, ανεξάρτητα από το περιεχόμενό του, είναι

Ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάικ Πομπέο (αριστερά), με τον πρόεδρο του Ιράκ, Μπαρχάμ Σαλίχ.

Ο Ορμπαν «ανακαινίζει» την ιστορία

Πόλεμο κατά της ιστορικής μνήμης διεξάγει ο ακροδεξιός Ούγγρος πρωθυπουργός Βίκτορ Ορμπαν, που επιλέγει να επαναφέρει έναν πρωτότυπο ανιστόρητο συνδυασμό ηρωοποίησης του αυστρουουγγρικού αυτοκρατορικού παρελθόντος και των χειρότερων εκφράσεων ακραίων ουγγρικών ιδεολογημάτων του 20ού αιώνα. Ενδεικτική της φιλοδοξίας του Ορμπαν, ενός από τους αγαπημένους συνομιλητές του προέδρου Τραμπ, είναι η συζήτηση γύρω από τα δημόσια μνημεία και την ανάγκη «ανακαινίσεως» τους. Σε όλη τη χώρα, αγάλματα της σοσιαλιστικής εποχής κατεδαφίζονται για να αντικατασταθούν από ανδριάντες στη μνήμη του φασιστικού καθεστώτος του ναυάρχου Χόρθι, συμμάχου της ναζιστικής Γερμανίας. Λίγο πριν από την Πρωτοχρονιά, ανδριάντας του πρωθυπουργού Ιμρε Νάγκι, εκτελεσθέντος ήρωα της εξέγερσης κατά της ΕΣΣΔ το 1956, αποσύρθηκε μέσα στη νύχτα από την πλατεία των Μαρτύρων για να αντικατασταθεί από άγαλμα του αντισημίτη πρωθυπουργού του 1934, Γκιούλα Γκομπός.

προτιμότερος από τη σωπή. Την πίστη της γερμανικής διπλωματίας στη μέθοδο αυτή απέδειξε η Άγκελα Μέρκελ στον απόηχο της προσάρτησης της Κριμαίας στη Ρωσία, με την καγκελαρία να συζητεί δεκάδες φορές με τον Ρώσο πρόεδρο Πούτιν για το ζήτημα. Παρότι οι προσπάθειές της δεν έπεισαν τον Πούτιν να μεταβάλει τη στάση του, οι Γερμανοί ψηφοφόροι εκτιμούν τις ειλικρινείς προσπάθειές της. Αδιαφορώντας για τα προσχήματα, ο Μάικ Πομπέο αρκέστηκε σε ασαφή δέσμευση για επόμενη επίσκεψή του στο Βερολίνο, έχοντας ωστόσο προγραμματίσει επισκέψεις σε Μόσχα και Βουδαπέστη, υπογραμμίζοντας για μία ακόμη φορά την προτίμηση της κυβέρνησης Τραμπ προς τα νεοαυταρχικά καθεστώτα της Ρωσίας και της Ουγγαρίας. Ο Αμερικανός υπουργός δεν συγκατατίθετο ούτε και κατά την επίσκεψή του στη Βρετανία, όπου επαναβεβαίωσε τη διατήρηση της μεταπολεμικής «ειδικής σχέσης» μεταξύ Ουάσιγκτον και Λονδίνου. Μιλώντας στο Λονδίνο, ο Πομπέο έσπευσε να ασκήσει αυστηρή κριτική στους οικοδεσπότες του για την απόφαση της Βρετανίας να

αξιοποιήσει το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο 5G, στην κατασκευή του οποίου εμπλέκονται κινεζικές εταιρείες. Ο διδακτικός τόνος του Πομπέο θα είχε εξοργίσει κάθε άλλο συνομιλητή του. Η εσωκομματική αναταραχή στο Συντηρητικό Κόμμα της Βρετανίας όμως, με αφορμή το φιάσκο του Brexit, και οι αλληπάλληλες εικασίες για τον χρόνο παραιτήσεως της πρωθυπουργού Τερέζα Μέι, έχουν υποβάσει τη σχέση ΗΠΑ - Βρετανίας σε δεύτερη μοίρα.

Ζήτημα αξιοπιστίας

Η έλλειψη διπλωματικής ευαισθησίας της κυβέρνησης Τραμπ κάνει πολλούς Ευρωπαίους να αναρωτιούνται πλέον ανοικτά για την αξιοπιστία της ίδιας της ευρωατλαντικής συμμαχίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η γερμανική πολιτική ελίτ, η οποία εκτιμάει ότι οι ΗΠΑ δεν αποτελούν πλέον αξιόπιστο εταίρο. «Πρέπει να αποδεχθούμε ότι η Ουάσιγκτον δεν είναι πια ένας σταθερός Δυτικός σύμμαχος, όπως ίσχυε κάποτε», είπε ο Φρίντριχ Μερτς, ηγετικό στέλεχος του Χριστιανοδημοκρατικού κόμματος. Τα λόγια του Μερτς έχουν ιδιαι-

τερη βαρύτητα, ως προέδρου της ομάδας «Ατλαντική Γέφυρα», εκφραστή των επιχειρηματικών και διπλωματικών σχέσεων μεταξύ Ουάσιγκτον και Βερολίνου. Παρότι οι ΗΠΑ συνεχίζουν να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ, προχωρώντας για παράδειγμα στην αποστολή στρατιωτικών δυνάμεων στην Πολωνία, ως προειδοποίηση για τη ρωσική επιθετικότητα στην Ουκρανία, η εδραιωμένη πλέον άποψη στο γερμανικό κοινό και στον πολιτικό κόσμο της χώρας είναι ότι η Ευρώπη δεν μπορεί πια να βασίζεται στις ΗΠΑ.

Στα μάτια των ΗΠΑ, όμως, η Γερμανία αποτελεί τον αδύναμο κρίκο στη ΝΑΤΟϊκή αλυσίδα, καθώς, παρά τις απειλές του Τραμπ κατά του Βερολίνου για το Ιράν, τον αμυντικό προϋπολογισμό του ΝΑΤΟ και άλλα θέματα, το Βερολίνο είναι αυτό που υποσκάπτει την επιχειρησιακή ικανότητα της συμμαχίας, με την άρνησή του να αυξήσει τις αμυντικές δαπάνες της χώρας. Ο αμυντικός προϋπολογισμός της Γερμανίας θα είναι 44,7 δισ. ευρώ το 2020, αντί των 47,2 δισ. που ζήτησε ο υπουργός Άμυνας, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Οργή στην κυβέρνηση Τραμπ προκαλεί η άρνηση της Γερμανίας να αποκλείσει την κινεζική εταιρεία Huawei από την εγκατάσταση του δικτύου 5G στη χώρα. «Ανισχυόμε ότι η τηλεπικοινωνιακή ικανότητα της Γερμανίας θα υποστεί πλήγμα, καθώς η ικανότητα άντλησης δεδομένων είναι πολύ μεγάλη με το δίκτυο 5G. Αν χρησιμοποιήσουν το σύστημα αυτό στις αμυντικές τους επικοινωνίες, τότε δεν θα επικοινωνούμε μαζί τους για στρατιωτικά θέματα. Αυτό θα είναι σοβαρό πρόβλημα για τις αμυντικές μας σχέσεις», είπε πρόσφατα ο Αμερικανός επικεφαλής του ΝΑΤΟ, στρατηγός Κέρτις Σκαπαρότι.

REUTERS

Κινούμενη άμμος το πολιτικό σκηνικό στη Μεγάλη Βρετανία

Λόγω των οπαδών του σκληρού Brexit

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

«**Η πρωθυπουργός** λυπάται για το γεγονός ότι δεν κατορθώσαμε να αποχωρήσουμε εγκαίρως από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατανοεί τη δυσφορία που αυτό προξενεί σε μερίδα του πληθυσμού». Η παραδοχή της Τερέζα Μέι ότι η Βρετανία θα λάβει μέρος στις ευρωεκλογές συνδυεζόμενες από την ελπίδα ότι η βρετανική Βουλή θα ψηφίσει, στην τέταρτη προσπάθεια, τη συμφωνία αποχώρησης, ώστε οι Βρετανοί ευρωβουλευτές που θα εκλεγούν στα τέλη Μαΐου να μην αναλάβουν τα καθήκοντά τους, τον Ιούλιο.

Ο μόνος τρόπος να συμβεί αυτό είναι να καρποφορήσουν σύντομα οι συνομιλίες ανάμεσα στη συντηρητική πρωθυπουργό και στον επικεφαλής των Εργατικών Τζέρεμι Κόρμπιν, που άρχισαν στα τέλη Μαρτίου. Οι συνομιλίες διεξάγονται εν μέσω όλο και μεγαλύτερης ριζοσπαστικοποίησης των οπαδών της εξόδου της Βρετανίας από την Ε.Ε., οι οποίοι θεωρούν υπερβολικά στενή τη σχέση Βρετανίας - Ε.Ε. που διαμορφώνεται από τη συμφωνία αποχώρησης, πολύ περισσότερο απορρίπτουν τις όποιες παραχωρήσεις περί παραμονής στην τελωνειακή ένωση επιχειρεί να αποσπάσει το Εργατικό Κόμμα. Ένα ρεύμα οργής απέναντι στη βρετανική πολιτική ελίτ τροφοδοτείται από ιαχές περί «εθνικής μειοδοσίας» με αστάθμητο παράγοντα τη μετεωρική άνοδο του νεοούστατου «κόμματος Brexit» του Νάιτζελ Φάρατζ, που ξεπερνά τους Συντηρητικούς σε όλες τις δημοσκοπήσεις.

Η ολιγαρχία

Στο νέο αφήγημα των οπαδών της βρετανικής εξόδου, η συμφωνία της Τερέζα Μέι έχει ήδη μετατραπεί σε «συμφωνία Μέι - Κόρμπιν» και ο προσεκτικός χορός του επικεφαλής των Εργατικών, ο οποίος δεν θέλει να αποξενώσει ούτε τους οπαδούς της εξόδου ούτε τους οπαδούς της παραμονής, γίνεται όλο και πιο δύσκολος. Αν η

Η Τερέζα Μέι με τον σύζυγό της κατά την πρόσφατη επίσκεψή τους στο Σόβινγκ. Στους κόλπους των Συντηρητικών αυξάνονται τα στελέχη που θέλουν να της δείξουν την έξοδο από το κόμμα.

REUTERS / SIMON DAVISON

υπόθεση του Brexit κατορθώσει να αποκόψει τον Τζέρεμι Κόρμπιν από τη λαϊκή βάση στην οποία απευθύνονται οι πολιτικές του, αποτρέποντας έτσι την ανάδειξη του αριστερού πολιτικού στην πρωθυπουργία της Βρετανίας, τότε όλα τα χρήματα που έριξαν παράγοντες της βρετανικής ολιγαρχίας στην καμπάνια υπέρ της βρετανικής εξόδου θα έχουν πιάσει τόπο εις διπλούν: πρώτον, εξουδετερώνοντας τον Κόρμπιν και, δεύτερον, μετατρέποντας τη Βρετανία σε παράδεισο της πλήρως ανεξέλεγκτης οικονομικής δραστηριότητας.

Στις αυτοδιοικητικές εκλογές της 2ας Μαΐου, πάντως, το Εργατικό Κόμμα διατήρησε σε μεγάλο βαθμό τις δυνάμεις του, σε αντίθεση με τους Συντηρητικούς, οι οποίοι υπέστησαν σαρωτική ήττα, χάνοντας 17 φορές περισσότερους δημοτικούς συμβούλους απ' ό,τι οι Εργατικοί. Η συντριβή αυτή και οι φόβοι για πανωλεθρία

Οι Συντηρητικοί της Μέι απειλούνται με κατάρρευση, οι Εργατικοί δέχονται πιέσεις, το ακροδεξιό κόμμα του Φάρατζ ανεβαίνει επικίνδυνα.

στις ευρωεκλογές έχουν επισπεύσει τις διεργασίες για αντικατάσταση της Τερέζα Μέι. Ο κατάλογος των υποψηφίων διαδόχων όλο και μακραίνει, αλλά δεν είναι σαφές τι θα κάνει όποιος βρεθεί στη θέση της. Η πορεία της Μέι προς ένα σκληρό Brexit ανακόπηκε από τη συνειδητοποίηση ότι αυτό θα είχε καταστροφικές συνέπειες για τις εύθραυστες ισορροπίες στην Ιρλανδία. Οι οπαδοί του σκληρού Brexit, μέσα και έξω από τους Συντηρητικούς, μακάριοι στη βεβαιότητα ενός υποτιθέμενου λαμπρού μέλλοντος, δεν συγκινούνται από τέτοια ρεαλιστικά προβλήματα.

Πολεμικά παιχνίδια από τον Ντόναλντ Τραμπ στον Περσικό Κόλπο

Την ίδια στιγμή, η Τεχεράνη καλεί την Ευρώπη να πάρει θέση και απειλεί με μερική επιστροφή στο πυρηνικό πρόγραμμα

Του **DAVID E. SANGER**
THE NEW YORK TIMES

Σε νέα, ακαρτογράφητη περιοχή εισέρχεται η αντιπαράθεση μεταξύ Ουάσιγκτον και Τεχεράνης, ύστερα από την ενίσχυση της αμερικανικής στρατιωτικής παρουσίας στον Περσικό Κόλπο και την απειλή του Ιρανού προέδρου Χασάν Ροχανί για ακύρωση ορισμένων από τις δεσμεύσεις που είχε αναλάβει η χώρα του με τη διεθνή συμφωνία του 2015 για το πυρηνικό της πρόγραμμα.

Οι δηλώσεις Ροχανί, την περασμένη Τετάρτη, συνέπεσαν με τη συμπλήρωση ενός χρόνου από την απόφαση Τραμπ για απόσυρση των ΗΠΑ από την ιστορική συμφωνία που είχε επιτευχθεί επί προεδρίας Μπαράκ Ομπάμα. Ωστόσο ο Ιρανός πρόεδρος δεν ακολούθησε το παράδειγμα του Αμερικανού ομολόγου

του, αποφεύγοντας να αποσύρει την Ισλαμική Δημοκρατία από τη συμφωνία. Αντί γι' αυτό, ο Ροχανί έδωσε προθεσμία δύο μηνών στους Ευρωπαίους να επιλέξουν αν θα ακολουθήσουν τον Τραμπ ή αν θα σώσουν τη συμφωνία αγοράζοντας ιρανικό πετρέλαιο, σε πείσμα των αμερικανικών κυρώσεων.

Αν οι Ευρωπαίοι δεν ανταποκριθούν θετικά, τότε το Ιράν θα αποδεσμευθεί από τα όρια που του έχουν τεθεί ως προς τον εμπλουτισμό ουρανίου, προετοιμάσει ο Ροχανί. Κάτι τέτοιο θα έφερνε πιο κοντά την Τεχεράνη στο τεχνολογικό κατώφλι για την παραγωγή ατομικών βομβών και θα αναζυγίρωνε τη συζήτηση στην Ουάσιγκτον για προληπτικό πλήγμα εναντίον του ιρανικού πυρηνικού προγράμματος. Κίνα και Ρωσία συνέστησαν σε όλες τις πλευρές αυτοσυγκράτηση, αλλά έριξαν τις ευθύνες για

Το αμερικανικό αεροπλανοφόρο «Αβραάμ Λίνκολν» ενώ περνάει, την Πέμπτη, τη Διώρυγα του Σουέζ με προορισμό τον Περσικό Κόλπο.

την επιδείνωση του κλίματος ολοκληρωτικά στις ΗΠΑ. Στη διάρκεια πρόσφατης επίσκεψής του στη Νέα Υόρκη, ο Ιρανός υπουργός Εξωτερικών Τζαβάντ Ζαρίφ αποκάλυψε ότι η πολιτική ηγεσία της χώρας του δέχεται αυξανόμενες πιέσεις εκ των έδρων προκειμένου να απαντήσει στην προσπάθεια στραγγαλισμού της ιρανικής οικονομίας από τον Τραμπ. Τα πράγματα έγιναν χειρότερα το προηγούμενο Σάββατο-κυριακό, όταν ανώτατοι Αμερικανοί αξιωματούχοι αποκάλυψαν την αποστολή του αεροπλανοφόρου «Αβραάμ Λίνκολν» και μοίρας βομβαρδιστικών μεγάλων ακτίνας δράσης στον Περσικό Κόλπο.

Προειδοποίηση

Η κίνηση αυτή των ΗΠΑ ήταν ένα προειδοποιητικό μήνυμα προς την Τεχεράνη. Τρεις Αμερικανοί αξιωματούχοι υποστήριξαν ότι οι

αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες είχαν πληροφορίες περί επικείμενων επιθέσεων εναντίον αμερικανικών στρατευμάτων στο Ιράκ και τη Συρία, είτε από ένοπλες δυνάμεις του ίδιου του Ιράν είτε από συμμάχους του στην περιοχή. Η αιφνιδιαστική επίσκεψη του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών Μάικ Πομπέο στο Ιράκ προφανώς σχετιζόταν με αυτά τα σενάρια. Ο ίδιος ο Πομπέο γνωστοποίησε στους δημοσιογράφους ότι συζήτησε με την ιρακινή ηγεσία «την αλληλουχία των απειλών» από την πλευρά της Τεχεράνης.

Από την πλευρά του, ο Ροχανί διαβεβαίωσε ότι η χώρα του δεν τρέφει επιθετικές διαθέσεις έναντι οποιουδήποτε, καλώντας τις ΗΠΑ και τις άλλες μεγάλες δυνάμεις σε νέες διαπραγματεύσεις, στη βάση της συμφωνίας του 2015, για την οποία, όμως, η κυβέρνηση Τραμπ δεν θέλει ούτε να ακούει.

Αναζητεί σωσίβιο σε Συρία - Κύπρο ο Ταγίπ Ερντογάν

Η οικονομική και πολιτική διολίσθηση του Τούρκου προέδρου

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

«**Νιώθω ακριβώς** την ίδια πικρία, την οποία αισθάνθηκα πριν από 12 χρόνια. Δεν μπορώ να κατανοήσω την απόφαση για ακύρωση των εκλογών στην Πόλη», υπήρξε η αντίδραση του Αμπντούλάχ Γκιουλ στις τελευταίες εξελίξεις βδομάδα που πέρασε. Όπως πολλοί συμπολίτες του, έτσι και ο τέως πρόεδρος της Τουρκίας εκφράζει προβληματισμό για την τροπή των εξελίξεων και διαφωνεί με τις αντιδημοκρατικές πρακτικές που ακολουθεί σήμερα το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) και οι οποίες έχουν κοινά σημεία, με αυτές που πριν από 12 χρόνια επιχείρησαν να μπλοκάρουν την είσοδό του στο προεδρικό μέγαρο. Ο κ. Γκιουλ, η εσωκομματική αντιπολίτευση στο ΑΚΡ, η οποία το τελευταίο διάστημα εστιάζει σε διάφορα σχέδια δράσης σχετικά με τη δημιουργία ενός νέου κεντρώου πολιτικού φορέα θεωρεί ότι η κυβέρνηση Ερντογάν αδυνατεί πλέον αντιμετώπισει μεγάλα προβλήματα, όπως η οικονομία και η σταδιακή συρρίκνωση του ΑΚΡ. Εξαιτίας αυτών ο κ. Ερντογάν αναζητεί νέα αφηγήματα εθνικιστικής ρητορικής, στη βόρεια Συρία και στην ΑΟΖ της Κύπρου.

Οι εκλογές στην Κωνσταντινούπολη θα επαναληφθούν σε μια συγκυρία που η κατρακύλα της τουρ-

Η Άγκυρα καταφεύγει στην προβολή της στρατιωτικής ισχύος, ικανοποιώντας τους εθνικιστικούς κύκλους και συμμάχους του Ερντογάν, ο οποίος οχυρώνεται πίσω από μια μιλιταριστική ρητορική για να προφυλαχθεί από την οικονομική και πολιτική κρίση που συρρικνώνει την εκλογική του δύναμη.

κικής λίρας δεν έχει τέλος. Την πρώτη δεκαετία της διακυβέρνησης του ΑΚΡ, η αντιστοιχία της λίρας έναντι του αμερικανικού δολαρίου κυμαινόταν μεταξύ μιας με δύο μονάδες. Την περίοδο Γκεζί, το δολάριο ξεπέρασε το φράγμα των τριών μονάδων και κατά τη μεγάλη κόντρα με τις ΗΠΑ λόγω του φυλακισμένου Αμερικανού πάστορα πέρασε στις τέσσερις μονάδες. Την προηγούμενη εβδομάδα, μετά την τόσο αμφιλεγόμενη απόφαση ακύρωσης των δημοτικών εκλογών στον δήμο της Κωνσταντινούπολης, το δολάριο έσπασε το φράγμα των

6 τουρκικών λιρών. «Δεν αποκλείεται να δούμε το δολάριο να πιάνει προσεχώς τις 7 και 8 λίρες, αν δεν ληφθούν έκτακτα μέτρα», προειδοποιούν σοβαροί Τούρκοι οικονομολόγοι.

Εκτιμούν ότι η τουρκική κυβέρνηση έχει στη διάθεσή της λιγοστές, ορθολογικές επιλογές για να κάνει τις αναγκαίες επώδυνες διορθώσεις στην οικονομία, όπως η προσφυγή στο ΔΝΤ, η αύξηση των επιτοκίων και λήψη αυστηρών μέτρων λιτότητας. Μπορεί, όμως, ο Ερντογάν να ξεπεράσει εαυτόν και να το πράξει, αναλαμβάνοντας και το ανάλογο πολιτικό κόστος; Πολιτικοί αναλυτές με τον ένα ή τον άλλο τρόπο απαντούν ότι ο πρόεδρος δεν είναι σε θέση να λάβει επώδυνες αποφάσεις.

Σημειώνουν, μάλιστα, ότι «οι ξένοι αναλυτές έχουν τη λαθεμένη αντίληψη ότι η Τουρκία είναι μια χώρα που συνεχίζει ομαλά την πορεία της με την παντοδυναμία και την αυτοδυναμία του κόμματος του Ερντογάν».

Η εξάρτηση των ισορροπιών της κυβέρνησης από τους Γκρίζους Λύκους και τους εκπροσώπους του πολιτικού κατεστημένου, είναι μεγάλη. Στο ΑΚΡ επικρατεί κλίμα ανταρσίας και τα ποσοστά του συρρικνώνονται. Και όλα αυτά συμβαίνουν εν μέσω μιας τέλειας οικονομικής καταιγίδας».

Η προσφυγή στο ΔΝΤ, η αύξηση των επιτοκίων και η λήψη αυστηρών μέτρων λιτότητας είναι οι απόλυτα αναγκαίες κινήσεις για τον Ερντογάν κατά τους Τούρκους οικονομολόγους, αναλαμβάνοντας και το ανάλογο πολιτικό κόστος. Μπορεί όμως να ξεπεράσει εαυτόν και να το πράξει;

Από την κυπριακή ΑΟΖ στη βόρεια Συρία

Η Τουρκία πολιτική αναλύτρια, Μουχντάν Σαγλάμ, αναφερόμενη στις αναζητούμενες από τον Ερντογάν εξόδους από την κρίση, λέει για την περίπτωση της κυπριακής ΑΟΖ: «Οι εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο, οι ανακοινώσεις των ΗΠΑ, της Ε.Ε., της Κύπρου μπορούν να αναλυθούν μονάχα σε περίπτωση που συσχετιστούν με την κατάσταση στην Τουρκία. Τα προβλήματα μας με τους γείτονές μας, το γεγονός ότι το δολάριο ξεπερνά τις 6 τουρκικές λίρες, η ακατανόητη απόφαση για επαναληπτικές εκλογές στην Κωνσταντινούπολη, τα ρίσκα της οικονομίας, η μείωση της εμπιστοσύνης προς τις δομές του κράτους, επηρεάζουν την τροπή των εξελίξεων στις θάλασσες περίξ της Κύπρου». Η κ. Σαγλάμ τονίζει ότι οι εξαιτίας της συμπεριφοράς της Άγκυρας οι πε-

«Δεν αποκλείεται το δολάριο να πιάσει προσεχώς τις 7 και τις 8 λίρες, αν δεν ληφθούν έκτακτα μέτρα», προειδοποιούν Τούρκοι οικονομολόγοι.

ριφερειακοί παράγοντες, οι μεγάλες δυνάμεις και οι σύμμαχοι της παραγωνρίζουν πια τις απαιτήσεις και τα συμφέροντα της Τουρκίας, η οποία αντιμετωπίζει με τον κίνδυνο της περιφερειακής απομόνωσης καταφεύγει στην προβολή της στρατιωτικής ισχύος. Κάτι που ζητούν εδώ και καιρό οι σύμμαχοι Ερντογάν, ο τουρκικός στρατός, οι Γκρίζοι Λύκοι και οι εθνικιστικοί κύκλοι. Έτσι η μιλιταρι-

στική και εθνικιστική ρητορική, στο εσωτερικό, βοηθάει τον πρόεδρο να προφυλάξει όσο μπορεί, από τη μεγάλη οικονομική και πολιτική κρίση, τα ποσοστά της ολοένα και πιο συρρικνούμενης συντηρητικής συμμαχίας». Για τον αναλυτή Φεχίμ Τάστεκιν, ακριβώς το ίδιο σενάριο εκτυλίσσεται σήμερα στο βόρειο τμήμα της Συρίας. Εδώ και καιρό η Άγκυρα εκφράζει έντονο προβληματισμό για την ανάδυση ενός αυτόνομου κουρδικού κράτους στην περιοχή. Οι ΗΠΑ και οι συμμαχικές δυνάμεις δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις αντιρρήσεις της Άγκυρας κυρίως εξαιτίας των μεγάλων προβλημάτων στις διμερείς σχέσεις τους με την Τουρκία. Αντιδρώντας σε αυτήν την εξέλιξη, σήμερα η Τουρκία απειλεί τη Δύση με νέες στρατιωτικές περιπέτειες στην περιοχή.

ΑΝΑΤΡΟΠΗ!

12 μόλις μήνες μετά την παγκύπρια εκπομπή του
ο ΣΠΟΡ FM 95.0 κατακτά τα δυναμικά κοινά

10,2

* ΗΛΙΚΙΕΣ 35-44
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΚΡΟΑΣΗ

SSPORT

9,2

ΣΠΟΡ FM 95.0

ACTIVE

9,0

ΣΠΟΡ FM 95.0

ACTIVE

5,5

* ΗΛΙΚΙΕΣ 25-34
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΚΡΟΑΣΗ

SSPORT

5,0

ACTIVE

4,6

ACTIVE

GET IT ON
Google play

Download on the
App Store

* Σύγκριση ραδιοφώνων με αθλητικό περιεχόμενο
* Επίσημη έρευνα Συνδέσμου Ραδιοφώνων ΙΑΝ-MAP 2019

LISTEN LIVE
24sports.com.cy

Να επιστρέψει στους ομίλους

Ο πρωταθλητής για 7η στη σειρά χρονιά ΑΠΟΕΛ, ονειρεύεται ξανά τα αστέρια του Τσάμπιονς Λιγκ

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΚΗ**

Ο ΑΠΟΕΛ συνεχίζει με επίδειξη ισχύος την κυριαρχία του στο ποδόσφαιρό μας, δείχνοντας μάλιστα αποφασισμένος να μείνει στον θρόνο του πρωταθλητή Κύπρου και για περισσότερα χρόνια. Ο νέος τίτλος πρωταθλήματος είναι ο 7ος σερί και 28ος στην ιστορία του συλλόγου. Είναι η ομάδα με τους περισσότερους τίτλους πρωταθλήματος στο νησί μας, ενώ με το 7ο συνεχόμενο πρωτάθλημα πέτυχε μια νέα επίδοση που πολύ δύσκολα θα μπορέσει άλλος σύλλογος να ξεπεράσει. Κατέκτησε δώδεκα πρωταθλήματα στα τελευταία 17 χρόνια. Φιλοδοξία των γαλαζοκιτρίνων της Λευκωσίας είναι να διευρύνουν αυτό το σερί και την κυριαρχία τους. Έχουν την ικανότητα και την εμπειρία για να συνεχίσουν να κυριαρχούν. Στόχος του Ιταλού τεχνικού διευθυντή Ντομένικο Τέτι και όλων όσοι ασχολούνται με τον προγραμματισμό να μην προβούν σε πολλές αλλαγές παικτών, αλλά να κάνουν προσθήκες με ποιοτικούς παίκτες για να μπορέσει να βελτιωθεί ακόμη περισσότερο η ομάδα. Η ενίσχυση των πρωταθλητών θα στοχεύει περισσότερο στη στελέχωση της επιθετικής γραμμής με πρωτοκλασάτους παίκτες, που να είναι αποτελεσματικοί και θα δώσουν ουσιαστικές λύσεις.

Σε ευρωπαϊκά πρότυπα

Οι επιτυχίες του ΑΠΟΕΛ μόνο τυχαίες δεν είναι. Έφτασε και έμεινε στην κορυφή, αφού οργανώθηκε σε πλήρως επαγγελματικά πλαίσια και στα πρότυπα των μεγάλων ευρωπαϊκών συλλόγων. Έχτισε μεθοδικά, βάζοντας πολύ γερές βάσεις, επένδυσε και επένδυε σε νέους ταλαντούχους παίκτες και ενίσχυσε με κάθε ευκαιρία τον χαρακτήρα της ομάδας που κάνει σε μόνην βάση πρωταθλητισμό και διεκδικεί κάθε χρόνο συμμετοχή του στους Ομίλους μιας εκ των δύο ευρωπαϊκών διοργανώσεων. Στην περσινή σεζόν δεν τα κατάφερε, όμως αυτό το καλοκαίρι θα επιδιώσει να επιστρέψει στους ομίλους είτε του Τσάμπιονς Λιγκ είτε του Γιουρόπα Λιγκ. Αυτός είναι ο μεγάλος και αναγκαίος στόχος για την οικονομική βιωσιμότητά του. Η κατάκτηση του 28ου πρωταθλήματος στην ιστορία της ομάδας και έβδομου διαδοχικού για πρώτη φορά στα χρονικά του κυπριακού ποδοσφαίρου, του δίνει τη δυνατότητα και την ευκαιρία να κυνηγήσει τη συμμετοχή του στους χρυσόφορους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ. Ένας στόχος πολύ δύσκολος (θα προκριθούν στους ομίλους μόνο 4 από τις πρωταθλήτριες που θα συμμετάσχουν στα προκριματικά), αλλά όχι ανέφικτος.

Ξεκινά ως «ισχυρός»

Ο ΑΠΟΕΛ με 25.500 βαθμούς συγκομιδή θα είναι σίγουρα στους δυνατότερους στους πρώτους δύο προκριματικούς γύρους του Τσάμπιονς Λιγκ και ενδεχομένως στον γ' προκριματικό γύρο εφόσον φυσικά καταφέρει να προκριθεί. Για να συμβεί κάτι τέτοιο ο ΑΠΟΕΛ μάλλον θα χρειαστεί να προκύψουν στους

Μέσα στη σεζόν αμφισβητήθηκαν, πέρασαν δύσκολες στιγμές, όμως οι ποδοσφαιριστές του ΑΠΟΕΛ στο τέλος πανηγύρισαν.

Το βάρος της οργάνωσης του ποδοσφαιρικού τμήματος και της επόμενης μέρας πέφτει στους ώμους του Ντομένικο Τέτι.

προηγούμενους γύρους αποκλεισμοί ομάδων, όπως οι Σέλτικ, Ντιναμό Ζάγκρεμπ, Μπάτε Μπορίσοφ και Αστάνα. Η πρόκριση της Τότεναμ στον τελικό του Τσάμπιονς Λιγκ eague επηρεάζει θετικά τον πρωταθλητή μας, ο οποίος εκτός συγκλονιστικού απροόπτου θα αρχίσει το ευρωπαϊκό του ταξίδι από τον δεύτερο προκριματικό γύρο. Αν ολοκληρωθεί (σήμερα, 12/5 θα διεξαχθεί η τελευταία αγωνιστική) η Πρέμιερ Λιγκ χωρίς να διαφοροποιηθούν δραματικά τα υφιστάμενα βαθμολογικά δεδομένα, ο ΑΠΟΕΛ θα κερδίσει έναν προκριματικό γύρο. Θα ξεκινήσει δηλαδή την προσπάθειά του από τον δεύτερο και όχι από τον πρώτο προκριματικό γύρο. Έτσι θα κερδίσει δύο εβδομάδες που θα αξιοποιηθούν για να πάρουν οι ποδοσφαιριστές περισσότερες μέρες διακοπών και η ομάδα θα έχει περισσότερες μέρες για την προετοιμασία της. Επίσης, θα υπάρχει μικρότερη πίεση του χρόνου για τη συμπλήρωση του ρόστερ με καλές, ποιοτικές προσθήκες.

Οι ημερομηνίες που ενδιαφέρουν τους ΑΠΟΕΛίστες

18 Ιουνίου	Κλήρωση 1ου και 2ου προκριματικού γύρου
22 Ιουλίου	Κλήρωση 3ου προκριματικού γύρου
23-24 Ιουλίου	Πρώτοι αγώνες 2ου προκριματικού
30-31 Ιουλίου	Επαναληπτικοί αγώνες 2ου προκριματικού
5 Αυγούστου	Κλήρωση πλέι οφ
6-7 Αυγούστου	Πρώτοι αγώνες 3ου προκριματικού
13 Αυγούστου	Επαναληπτικοί αγώνες 3ου προκριματικού
20-21 Αυγούστου	Πρώτοι αγώνες των πλέι οφ
27-28 Αυγούστου	Επαναληπτικοί αγώνες πλέι οφ
29 Αυγούστου	Κλήρωση ομίλων

Η συμμετοχή του ΑΠΟΕΛ στον Β' προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ, αντί του Α', αναμένεται να οριστικοποιηθεί σήμερα Κυριακή, όταν θα ολοκληρωθεί και το πρωτάθλημα της Πρέμιερ Λιγκ. Η Τότεναμ βρίσκεται στην 4η θέση τρεις βαθμούς πάνω από την Άρσεναλ. Για να αλλάξουν τα δεδομένα θα πρέπει να πέσει στην 5η θέση. Για να συμβεί αυτό θα πρέπει νττηθεί από την Έβερτον και ταυτόχρονα η Άρσεναλ να κερδίζει την Μπέρνλι, καλύπτοντας παράλληλα και τη διαφορά των οκτώ τερμάτων έτσι ώστε να υπερτερεί στη ισοβαθμία. Οι πιθανότητες για ένα τέτοιο ακραίο σενάριο είναι ελάχιστες. Η κατάληψη της τέταρτης θέσης στην Πρέμιερ Λιγκ από την Τότεναμ φέρνει ένα ντόμινο ανακατατάξεων. Ο πρωταθλητής της χώρας Νο11 πάει απευθείας στους ομίλους, της Νο 13 στα πλέι οφ, της Νο 15 (Ελλάδα) στον 3ο προκριματικό, ενώ οι πρωταθλήτριες των χωρών που βρίσκονται στις θέσεις 18-19 θα ξεκινήσουν από τον δεύτερο

γύρο. Η Κύπρος μας βρίσκεται στο Νο 19 της βαθμολογίας της UEFA.

Αρχίζει 23 ή 24 Ιουλίου

Αν ο ΑΠΟΕΛ ξεκινούσε από τον πρώτο προκριματικό θα έδινε το πρώτο του παιχνίδι στις 9 ή 10 Ιουλίου. Με τα νέα δεδομένα οι «γαλαζοκιτρίνοι» θα δώσουν το πρώτο τους ματς στις 23 ή στις 24 Ιουλίου. Ο Πρόδρομος Πετρίδης είχε αναφέρει πως η προετοιμασία θα αρχίσει στις 14 Ιουνίου όμως με τα νέα δεδομένα αναμένεται να αλλάξει η ημερομηνία. Το βασικό στάδιο της προετοιμασίας θα γίνει φέτος στην Αυστρία. Ο πρόεδρος του ΑΠΟΕΛ είχε πει επίσης ότι υπήρχε η σκέψη να παραχωρηθεί άδεια σε κάποιους παίκτες πριν το τελικό κυπέλλου με την ΑΕΛ προκειμένου να έχουν την ευκαιρία να ξεκουραστούν. Αυτό όμως τώρα μάλλον δεν θα γίνει καθώς θα μετατεθεί η ημερομηνία έναρξης της προετοιμασίας και έτσι θα υπάρχει χρόνος για τους παίκτες, να πάρουν τις ανάσες που χρειάζονται.

σχεδιασμός του θα υλοποιηθεί και να τον προχωρήσει απρόσκοπτα και σύντομα θα μάθουμε σημαντικά νέα. Όλοι εμπιστεύονται πως ο Κετσπάγια μπορεί να φτιάξει ομάδα, αλλά και να την οδηγήσει, κοουτσάροντάς την στην άμεση επιστροφή της στα κύπελλα Ευρώπης. Όλο αυτό τον φέρνει σε ρόλο απόλυτου πρωταγωνιστή, ρόλος που είχε και στην προηγούμενη θητεία του και τότε τον άντεξε. Έχει ενδιαφέρον να δούμε αν θα το διαχειριστεί με τον ίδιο τρόπο και τώρα.

* * * * *

Ο εκρηκτικός Χαμπουλάς

Εάν ο συμπαθής παράγοντας υπερασπιστεί ως πρόεδρος την Ανόρθωση όπως ακριβώς έκανε στην υπόθεση των αποδημητικών πουλών, τότε αναμένονται πολλές εκρήξεις και διαξιφισμοί στον παραγοντικό χώρο του κυπριακού ποδοσφαίρου. Καιρός ήταν πια γιατί πολλή ξενερωμάρα έπεσε τα τελευταία χρόνια.

* * * * *

Η δήλωση Σάββα Κωφίδη

«Για σκεφτείτε ο Ρονάλντο ή ο Μέσι αντί να διαφήμιζαν πατατάκια να μιλάγαν στον κόσμο για τα γεγονότα στην Παλαιστίνη». Για σκεφτείτε...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Και πάλι Αγιαξ...

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Για ακόμη μία φορά τα γεγονότα επιβεβαιώνουν ότι ο Άγιαξ είναι μια χαρισματική ομάδα σε σχέση με πολλές άλλες, μικρού ή μεγάλου μεγέθους. Και εξ όσων φαίνεται τούτη η διαφορά δεν έχει να κάνει, ούτε γιατί κατέχουν την τεχνολογία του αθλήματος, ούτε γιατί αναδεικνύουν ποδοσφαιριστές από την ακαδημία, ούτε πολύ περισσότερο

γιατί παρουσίασαν φέτος μια ομάδα μοντέλο. Ίσα, ίσα που όλα τα πιο πάνω στοιχεία μάλλον προκύπτουν μέσα από το ήθος και την κοουλτούρα που προσπαθούν να καλλιεργήσουν ή μάλλον καλύτερα να διατηρήσουν, αφού πρόκειται για έναν οργανισμό που για δεκαετίες έχει επιβάλει την ταυτότητά του ανάμεσα στον ποδοσφαιρικό κόσμο.

Μια μέρα, λοιπόν, μετά τον οδυνηρό, ενδεχομένως και άδικο, αποκλεισμό της ομάδας από τον τελικό του Τσάμπιονς Λιγκ, ο ολλανδικός σύλλογος δημοσίευσε ένα βίντεο μέσα από το οποίο διαφαίνεται η ηθική υπόσταση πάνω στην οποία στηρίζεται το κλαμπ.

Χωρίς φανφάρες και μεγάλα λόγια, δίχως καμία πρόθεση να απολογηθούν στον «τεράστιο» κόσμο τους, μη έχοντας πρόθεση να δώσουν έμφαση στην αδικία που κάποιοι άλλοι θα χρησιμοποιούσαν για να «γλυκάνουν» την πίκρα, οι άνθρωποι του Αϊαντα υπενθυμίζουν απλώς στο κοινό, το ταξίδι των συναισθημάτων έτσι όπως προέκυψαν μέσα από το ταξίδι της ομάδας στο φετινό Τσάμπιονς Λιγκ. Ακολουθως υπενθυμίζουν στον θεατή, την ηθική ταυτότητα που έχει το σωματείο και βεβαίως στο τέλος διαβεβαιώνει ότι έτσι ακριβώς θα συνεχίσει. Έχοντας δηλαδή ως προτεραιότητα να παραμείνουν όπως είναι ανεξαρτήτως επιτυχιών ή αποτυχιών. Γιατί αλήθεια, πιο σημαντικό από το αποτέλεσμα είναι η αναγνώριση του ποιος είσαι και πώς θα πορευτείς.

Στον Άγιαξ φαίνεται να έχουν άλλες προτεραιότητες. Η διαφύλαξη της ταυτότητας και η διατήρηση της ελπίδας είναι μάλλον πολύ πιο βαρύνουσες από την όποια διάκριση. Γνωρίζουν μάλλον ότι το μεγαλείο του σωματείου δεν μπορεί να κλυδωνίζεται ανάλογα με το αποτέλεσμα, επιτυχημένο ή αποτυχημένο. Σ' αντίθεση μ' άλλες χώρες, κουλτούρες και νοοτροπίες που μιλούν για μεγαλεία και παλätια και τα έχουν μάλλον κτιομένα σε άμμο.

Ρεαλιστική προσέγγιση

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΔΗ**

Με αφορμή την ολοκλήρωση του στόχου της κατάκτησης του τίτλου, ο πρόεδρος του ποδοσφαιρικού ΑΠΟΕΛ Πρόδρομος Πετρίδης επανέλαβε την άποψη για το φετινό ρόστερ της ομάδας του, το οποίο θεωρεί ως το καλύτερο των τελευταίων χρόνων. Ακόμη και έτσι να είναι, η εικόνα στο γήπεδο, στα περισσότερα φετινά παιχνίδια, άλλα έδειχνε

και σαφώς δεν επιβεβαίωσε την εκτίμηση αυτή. Με ή χωρίς το καλύτερο ρόστερ των τελευταίων χρόνων, η ουσία για τους πρωταθλητές και τη φετινή χρονιά δεν αλλάζει, ούτε και με ενδεχόμενη κατάκτηση και του κυπέλλου. Σε δύο με τρεις μήνες, το ΑΠΟΕΛ θα κληθεί να υλοποιήσει έναν άλλο μεγάλο στόχο, πολύ πιο δύσκολο, αλλά και ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα της ποδοσφαιρικής του εταιρίας. Γιατί είναι γνωστός οι επιπτώσεις του περσινού (διπλού) αποκλεισμού, γιατί έχει ήδη... ανοίξει επικίνδυνα η «μαύρη» οικονομική τρύπα, συνέπεια της απουσίας από ευρωπαϊκό όμιλο, αν και πρώτης μετά από πολλά χρόνια. Ποιοτικότερη των τελευταίων χρόνων ή όχι, η ομάδα του ΑΠΟΕΛ, στην τωρινή της μορφή, πολύ δύσκολα θα μπορέσει να υλοποιήσει τον στόχο αυτό.

Αν και εκκρεμεί ακόμη η διεξαγωγή του τελικού κυπέλλου, το κεφάλαιο προγραμματισμός έχει ήδη ανοίξει στον ΑΠΟΕΛ. Σε αντίθεση με προηγούμενα χρόνια, με προηγούμενα καλοκαίρια, οι κρίσιμες αποφάσεις στο κεφάλαιο αυτό θα εξαρτηθούν, σχεδόν σε απόλυτο βαθμό, από τις απόψεις των δύο Ιταλών, τεχνικού διευθυντή και προπονητή, στη βάση του μοντέλου λειτουργίας που εφαρμόστηκε πριν από μερικούς μήνες. Αν κάτι διαφορετικό επιχειρηθεί, τότε είναι απαραίτητο και το συγκεκριμένο μοντέλο και επικίνδυνο το σκηνικό που θα δημιουργηθεί, ως προς το προσδοκώμενο ποσοστό επιτυχίας των όποιων προσθαφαιρέσεων στο ρόστερ.

Η πίεση αυτό το καλοκαίρι είναι μεγαλύτερη, όπως και η ανάγκη να προκύψει ουσιαστική ενίσχυση σε στενά χρονικά περιθώρια. Οι μεταγραφές, δαπανηρές ή όχι, πάντα περιέχουν ρίσκο. Αποφευχθούν, τουλάχιστον, κινήσεις επηρεασμένες από τον ενθουσιασμό που η κατάκτηση ενός τίτλου δημιουργεί, από τις τελικές εντυπώσεις που συνήθως μένουν, αποπροσανατολίζουν, και διαφοροποιούν εκτιμήσεις, τόσο ως προς τις πραγματικές ανάγκες ενίσχυσης, όσο και ως προς τις πραγματικές δυνατότητες...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Τσάμπιονς Λιγκ

Ζήσαμε τις τελευταίες μέρες κορυφαίες ποδοσφαιρικές στιγμές, τεράστιες ποδοσφαιρικές συγκινήσεις στο φετινό Τσάμπιονς Λιγκ, με τρόπο που επιβεβαίωσε πως δικαίως θεωρείται η κορυφαία διοργάνωση σε επίπεδο συλλόγων. Αχρείαστες, λοιπόν, οι συζητήσεις για κορυφαίους ή υπερεκτιμώμενους ποδοσφαιριστές, για πετυχημένες προπονητικές τακτικές ή λάθος κινήσεις από τον πάγκο που επηρέασαν το τελικό αποτέλεσμα. Ας αποδεχούμε απλώς ότι έτσι είναι το ποδόσφαιρο, ειδικά σε κορυφαίο επίπεδο ομάδων. Ας το κατανοήσουμε πως είμαστε τυχεροί, στην εποχή που ζούμε, απλώς και μόνο με τη δυνατότητα που έχουμε να απολαμβάνουμε ποδόσφαιρο τέτοιου επιπέδου. Σε τέτοιο επίπεδο μας φθάνει και μας περισσεύει απλώς και μόνο η ιδιότητα του φιλάθλου, και αρρεϊαστη μας είναι η... ιδιότητα του προπονητή της κερκίδας και του καναπέ...

* * * * *

Θερμό καλοκαίρι

Η στήλη παίρνει τα σημάδια και τα μηνύματα από τα... επιτελεία των ομάδων

Εποχή Τιμούρ Κετσπάγια

Λαμβάνοντας υπόψη τις τραυματικές εμπειρίες της φετινής αγωνιστικής περιόδου, εύκολα μπορεί να δικαιολογηθεί κάποιος τον ενθουσιασμό που έχει προκαλέσει στους φίλους της Ανόρθωσης η επιστροφή Τιμούρ Κετσπάγια. Αν μη τι άλλο, υπάρχει ελπίδα, από μια δοκιμασμένη λύση. Θα χρειαστεί, ωστόσο, υπομονή και πίστωση χρόνου σε μεγάλο βαθμό. Η παρουσία και μόνο του Τιμούρ Κετσπάγια δεν αρκεί και μόνο εύκολη δεν είναι μια πορεία πρωταθλητισμού. Και άδικο θα είναι, τόσο για τη νέα διοίκηση όσο και για τη νέα τεχνική ηγεσία, να φορτωθεί ένα τέτοιο «βάρος» μια τόσο μεγάλη πίεση με το ξεκίνημα της προσπάθειας.

* * * * *

Η καρδιά του Τιμούρ

Το καταλαβαίνει όποιος έχει επαφή με κάποιον που είχε εμπλοκή στα διοικητικά της Ανόρθωσης, πως για ένα θέμα δεν αγχώονταν ιδιαίτερα όσοι ξέρουν από μέσα τις καταστάσεις. Το κομμάτι του αγωνιστικού σχεδιασμού, εξ αρχής ο Χρήστος Πουλλαΐδης το είχε αφήσει στον Τιμούρ Κετσπάγια και ο ίδιος ασχολήθηκε να λύσει όλα τα υπόλοιπα ζητήματα στο οικονομικό, αλλά και το διοικητικό τοπίο. Ο Γεωργιανός είχε καθ' όλη αυτή την πορεία διαβεβαιώσεις πως ο

και σας ενημερώνει πως το φετινό καλοκαίρι θα είναι ιδιαίτερα θερμό όχι μόνο ως προς τις θερμοκρασίες, αλλά και στο μεταγραφικό παζάρι. Αρκετές από τις ομάδες μας έχουν πάρει την απόφαση να αλλάξουν σημαντικά τα ρόστερ τους και είναι πιθανό παίκτες που εδώ και χρόνια βλέπουμε στα γήπεδά μας είτε να φύγουν είτε να αλλάξουν στέγη. Αυτό το γεγονός ανοίγει τον δρόμο για να γίνουν σημαντικές προσθήκες. Πιο προχωρημένοι στον σχεδιασμό τους είναι οι Ευρωπαίοι μας και οι πρώτες ανακοινώσεις δεν θα αργήσουν.

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-1,06%

Χ.Α.
-4,95%

Dow Jones
-2,68%

Nasdaq
-3,59%

Nikkei
-4,50%

Dax
-3,01%

FTSE 100
-2,41%

Μ. ΝΤΡΑΓΚΙ
Το QE έχει
δημιουργήσει
10 εκατ. θέσεις
εργασίας
Σελ. 10

Πετρέλαιο
-0,15%

€/ \$
0,26%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΝΙΚΟΛΕΑΣ

Με επένδυση 10 εκατ. έρχεται η ΜΕΤΡΟ ΑΕΒΕ

Με επένδυση ύψους 10 εκατ. ευρώ, κατεβαίνει στην Κύπρο η ΜΕΤΡΟ ΑΕΒΕ, μέσω της θυγατρικής της MCC Best Value Ltd. Μέχρι τέλος του 2019 αναμένεται να λειτουργήσει το κατάστημα της εταιρείας στη Λεμεσό. Συνέντευξη του γεν. διευθυντή της εταιρείας Γιάννη Βλαχονικολέα. Σελ. 4

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

✓ Δεν αποτελεί αθέμιτο ανταγωνισμό η απόκτηση ακινήτων από το κράτος. Σελ. 12

✓ Ασχολούνται με την απόκτηση κατοικίας και παραμελούν τα παιδιά τους. Σελ. 12

✓ Cybarco: Ρεκόρ πωλήσεων το 2019. Συνέντευξη του Γιώργου Γεωργίου. Σελ. 3

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	1,36%	-0,03%
Γερμανία	-0,05%	-0,08%
Γαλλία	0,34%	-0,03%
Ιταλία	2,68%	0,13%
Ισπανία	0,98%	-0,01%
Ιρλανδία	0,51%	-0,04%
Ελλάδα	3,51%	0,19%
Ην. Βασίλειο	1,12%	-0,06%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Η Τράπεζα Κύπρου βρήκε τον CEO της

Επικρατέστερος ο Ιωάννης Ζωγραφάκης - Στο shortlist και οι Ξάνθος Βράχας και Νίκολας Σμιθ

Κύπριος του εξωτερικού θα είναι κατά πάσα πιθανότητα ο νέος διευθύνων σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου σε διαδοχή του Τζων Πάτρικ Χούρικαν, ο οποίος αποχωρεί τον Σεπτέμβριο. Το όνομα του νέου CEO αναμένεται να ανακοινωθεί αύριο ή μεθαύριο μαζί με τα αποτελέσματα της Τράπεζας για το πρώτο τρίμηνο του 2019.

Πληροφορίες της «Κ» ανέφεραν ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να δούμε στο πηδάλιο της Τράπεζας Κύπρου, τον Κύπριο τραπεζίτη και μη εκτελεστικό της μέλος, Ιωάννη Ζωγραφάκη. Έχει 20 χρόνια εμπειρίας στη Citibank σε Αμερική, Ηνωμένο Βασίλειο και Ελλάδα, ενώ είναι και στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μη εκτελεστικό μέλος, την τράπεζα όπου διετέλεσε διευθύνων σύμβουλος ο νέος

πρόεδρος της Τράπεζας Κύπρου, Τάκης Αράπογλου. Δεύτερο πρόσωπο το οποίο εξετάστηκε για τη θέση του διευθύνοντα συμβούλου της Τρ. Κύπρου, είναι ο νυν CEO της ΡQH, Ξάνθος Βράχας, του Ενιαίου Ειδικού Εκκαθαριστή για όλα τα πιστωτικά

και χρηματοδοτικά ιδρύματα υπό ειδική εκκαθάριση στην Ελλάδα. Τρίτο όνομα –αν και απομακρυσμένο ως σενάριο– είναι ο διευθυντής Διεύθυνσης Αναδιάρθρωσης & Ανάκτησης Χρεών της Τράπεζας Κύπρου, Νικόλας Σκοτ Σμιθ. Σελ. 3

Αύξηση επιτοκίων για στήριξη της τουρκικής λίρας

Σε μια έμμεση αύξηση του κόστους δανεισμού προχώρησε η Τράπεζα της Τουρκίας, εξωθώντας τις τουρκικές τράπεζες να δανειστούν με υψηλότερο επιτόκιο. Στόχος της είναι να στηρίξει την τουρκική λίρα, που εξακολουθεί να υποχωρεί μαζί με τα ομόλογα της χώρας. Ακόμη και οι ριψοκίνδυνοι επενδυτές εγκαταλείπουν τους τουρκικούς τίτλους μετά την απόφαση για επαναληπτικές δημοτικές εκλογές στην Κωνσταντινούπολη. Σελ. 9

Υπό τον φακό της Moneyval πάλι η Κύπρος

Ετοιμάζεται έκθεση

Στην τελική ευθεία βρίσκεται η ετοιμασία της έκθεσης της Moneyval που εξετάζει την εφαρμογή των νομοθεσιών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Κλιμάκιο της Moneyval θα εξετάσει κατά πόσον η Κύπρος έχει υλοποιήσει τις εισηγήσεις που είχαν γίνει. Πηγές σημειώναν ότι η έκθεση θα είναι θετική αλλά θα γίνονται και κάποιες παρατηρήσεις. Σελ. 5

Μειώνουν κόμβους και ρύπους

Εισήγηση πλοιοκτητών

Με μείωση των ταχυτήτων των πλοίων θα μειωθούν και οι ρύποι από τη ναυτιλία. Το θέμα τέθηκε ενώπιον του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού. Όπως δήλωσε ο πρόεδρος της Κυπριακής Ένωσης Πλοιοκτητών Ανδρέας Χατζηγιάννης ο τομέας της ναυτιλίας συγκεντρώνει μόλις το 1,5% των εκπομπών ρύπων στον τομέα των μεταφορών. Σελ. 7

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Θα υπάρξουν σημαντικές αλλαγές στην αγορά εργασίας

Η εποχή που ζούμε χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη ανάπτυξη στον χώρο της αυτοματοποίησης και της τεχνητής νοημοσύνης. Αυτές οι εξελίξεις επηρεάζουν ήδη την αγορά εργασίας και θα την επηρεάσουν ακόμα περισσότερο. Υπολογίζεται ότι σε μερικές δεκαετίες τα μισά επαγγέλματα θα είναι πολύ διαφορετικά από τα σημερινά. Στην Κύπρο το θέμα αυτό συζητείται ελάχιστα. Ίσως να επικρατεί η εντύπωση ότι πιο πολύ από τις εξελίξεις επηρεάζονται τα τεχνικά επαγγέλματα και εφόσον ο τεχνικός τομέας δεν είναι τόσο αναπτυγμένος, δεν πρόκειται να υπάρξουν μεγάλες αλλαγές. Όμως οι εξελίξεις σχετικά με το τι μπορούν να κάνουν πια

οι μηχανές αφορούν ένα τεράστιο εύρος επαγγελμάτων που εκτείνεται και στα λεγόμενα επαγγέλματα του λευκού κολάρου. Καταρχάς, όσον αφορά το μέγεθος των αλλαγών, που θα επέλθουν σε μία ή δύο δεκαετίες, ίσως αυτή να είναι ισοδύναμη με τη μηχανοποίηση της γεωργίας ή την εισοδο των κομπούτερ στον επαγγελματικό χώρο. Το πρώτο φαινόμενο μείωσε κατά πολύ την απασχόληση στη γεωργία, συνέβη όμως σταδιακά με αποτέλεσμα να μην επιφέρει άνοδο της ανεργίας. Το δεύτερο φαινόμενο άλλαξε τη μορφή πολλών επαγγελμάτων. Ποια επαγγέλματα κινδυνεύουν περισσότερο; Εκ πρώτης

ώψεως εκείνα τα οποία έχουν μέσα το στοιχείο της επαναλαμβανόμενης εργασίας και πολύ περισσότερο εκείνα που γίνονται με τα χέρια. Για τη δήλωση αυτή, όμως, υπάρχουν επιφυλάξεις. Μια μηχανή ή ένα ρομπότ δεν μπορεί να κάνει πολλές χειρωνακτικές εργασίες μαζί, όπως το να κουρέψει το γρασίδι, να βάψει τον τοίχο και να οδηγήσει το αυτοκίνητο. Επίσης, κάποια επαγγέλματα θα μπορούσαν να αυτοματοποιηθούν, αλλά αυτό θα είχε κοινωνικό κόστος. Δεν θα ήθελε κάποιος να τον σερβίρει ένα ρομπότ, ούτε θα πήγαινε να παρακολουθήσει ένα κονσέρτο που ο βιολιστής θα είναι μια μηχανή. Επίσης, υπάρχουν δουλειές του

λευκού κολάρου που σε μεγαλύτερη έκταση θα διεκπεραιώνονται από μηχανές, όπως η επεξεργασία ή ανάλυση στοιχείων. Το πιο πιθανόν είναι ότι αλγόριθμοι σύντομα θα καθορίζουν αν η τράπεζα θα μας εγκρίνει ή όχι ένα δάνειο. Γενικά σε μία ή δυο δεκαετίες πολλά αυτοκίνητα θα κινούνται χωρίς οδηγό, οι παραδόσεις θα γίνονται από drones και οι αλγόριθμοι θα είναι σε θέση να μας δώσουν νομικές ή ιατρικές συμβουλές. Πάντως, μια κατηγορία επαγγελμάτων που δεν κινδυνεύει δραματικά είναι όσα έχουν να κάνουν με την προσωπική επαφή. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα, οι γυμναστές, σερβιτόροι,

δασκαλοί κ.λπ. Βεβαίως, θα αλλάξουν πολλά από τα εργαλεία αυτών των επαγγελμάτων. Υπάρχουν φόβοι ότι με την εξέλιξη της τεχνολογίας των έξυπνων μηχανών και των ρομπότ πολλοί άνθρωποι θα βρεθούν χωρίς δουλειά. Αν κρίνουμε, όμως, από το τι συνέβη σε προηγούμενες μεγάλες τεχνολογικές επαναστάσεις, αυτοί οι φόβοι μάλλον είναι αβάσιμοι. Εκείνο, όμως, που θα αλλάξει πολύ είναι το τοπίο της αγοράς εργασίας. Κάποια επαγγέλματα θα εκλείψουν, άλλα θα πρωτοεμφανιστούν και τα πιο πολλά θα αλλάξουν. Γι' αυτό χρειάζεται να παρακολουθούμε τις εξελίξεις και να προβληματιζόμαστε και στην Κύπρο για τα θέματα αυτά.

Εξειδίκευση Λύσεις Αξία

ΑΠΟΨΗ Του ΔΡΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ

Οι επιπτώσεις του θαλάσσιου «Αττίλα»

Η επερχόμενη τουρκική γεωτρύπηση 50 ν.μ. δυτικά της Πάφου σε σημείο εντός της μη οριοθετημένης κυπριακής ΑΟΖ αποτελεί τη σοβαρότερη πρόκληση κατά της ανεξαρτησίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας μετά ίσως από την ανακρίρυξη του Ψευδοκράτους το 1983. Η Τουρκία δεν δοκιμάζει μέσω του γεωτρύπανου «Φατίχ» τις αντοχές μόνο της Λευκωσίας, δοκιμάζει τα αποτρεπτικά αντανάκλαστικά και της Ελλάδας και την αποφοιστικότητα της να προσπίξει τα δικά της ζωτικά συμφέροντα σε όλη τη θαλάσσια ζώνη μεταξύ του 28ου και 32ου παραλλήλου, που κατά την τουρκική διεκδίκηση βρίσκεται εντός της δικής της υφαλοκρηπίδας. Εάν η γεωτρύπηση εντός της οριοθετημένης κυπριακής ΑΟΖ ακόμη και σε τεμάχια που έχουν αδειοδοτηθεί σε διεθνείς πετρελαϊκές εταιρίες με πιθανότερα τα τεμάχια 2, 3, 8 και 9 στα οποία «βρίσκεται» η ΕΝΙ ή το τεμάχιο 7, ιδίως εάν δεν αδειοδοτηθεί άμεσα στην Total. Η επιλογή αυτή δεν είναι τυχαία η Τουρκία θεωρεί ότι έχει την ΕΝΙ και την Ιταλία του χεριού της. Στο τεμάχιο 3 το τουρκικό ναυτικό ταπεινώσε τον Φεβρουάριο του 2018 Ρώμη, Λευκωσία και ΕΝΙ, παρεμποδίζοντας τη γεωτρύπηση της ΕΝΙ στο στόχο «Σουπιά» χωρίς να επιβληθεί στην Άγκυρα κανένα κόστος πέραν μιας θετικής δήλωσης που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματα του Μαρτίου 2018. Στη δήλωση αυτή δεν προειδοποιείτο καν η Άγκυρα για την επιβολή κυρώσεων εναντίον της, εάν συνεχίσει η κλιμακώσει την επιθετικότητα της. Η δήλωση υποστήριξης που έλαβε η Κύπρος στο άτυπο συμβούλιο της 9ης Μαΐου 2019 επίσης δεν προειδοποιεί με μέτρα κατά της Τουρκίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και η ίδια η Κύπρος ουσιαστικά θεωρούν δεδομένη τη γεωτρύπηση του «Φατίχ». Την αποδέχονται ως τετελεσμένο και επιφυλάσονται να αντιδράσουν μολοντί η Λευκωσία έχει κηρύξει τον εαυτό της «υπό εισβολή». Θα πρέπει να δούμε σε τι πρακτικά μέτρα θα προχωρήσει μέσα στους επόμενους δύο μήνες η Λευκωσία και το σύνολο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για να αξιολογήσουμε αν θα υπάρξει ουσιαστική αποτρεπτική επίδραση επί της Τουρκίας. Το συμπέρασμα που έβγαλε η Άγκυρα από την κρίση της «Σουπιάς» τον Φεβρουάριο του 2018, αλλά και την τότε αντίδραση της Ε.Ε., διευκόλυνε την επιθετική κίνηση που τώρα επι-

χειρεί σε σημείο εντός της κυπριακής υφαλοκρηπίδας, το οποίο διεκδικεί από το 2012. Ωστόσο, από το 2012 η Λευκωσία ουδέποτε διευκρίνισε τι εκείνη διεκδικεί σε αυτήν την περιοχή από φόβο μήπως προκαλέσει την Τουρκία. Το έκανε κατόπιν εορτής στις 4 Μαΐου 2019, την ημέρα που ανακοινώθηκε ότι ξεκινάει το «Φατίχ»! Η Λευκωσία γνωρίζει από το 2014 ότι το σειсмоγραφικό «Μπαρμπαρός» πραγματοποιεί παράνομες σειсмоγραφικές έρευνες εντός και εκτός της οριοθετημένης από την ίδια ΑΟΖ της. Ουδέν έκανε για να το παρεμποδίσει. Ουδέν διέθνες ένταλμα σύλληψης εξέδωσε εναντίον του «Μπαρμπαρός», των μη τουρκικών συνοδευτικών του πλοίων και των πληρωμάτων που τα επάνδρωναν. Ακόμη και τώρα που το «Μπαρμπαρός», ενεργώντας ταυτόχρονα με το «Φατίχ», διενεργεί σειсмоγραφικές έρευνες εντός της οριοθετημένης ΑΟΖ της, η Λευκωσία δεν το απειλεί με διεθνή εντάλματα σύλληψης, λες και το «Μπαρμπαρός» διενεργεί σεισμικές έρευνες για την ίδια! Η αλλαγή σε ένα δόγμα ανάσχεσης και αποτροπής δεν είναι ούτε αυτόματη, ούτε εύκολη, αλλά είναι πλέον επιβεβλημένη εάν θέλουμε να αποτρέψουμε την πλήρη αποθράσυνση της Τουρκίας που θα αύξησει δραματικά τις πιθανότητες μιας ανοικτής πλέον σύρραξης με όρους που θα ορίσει ο επιτιθέμενος. Αυτό δεν ισχύει μόνο για την Κύπρο. Ισχύει και για την Ελλάδα. Διότι τα λάθη που έκανε η Λευκωσία τα επαναλαμβάνει και η Αθήνα σε ό,τι αφορά τα όρια της ελλαδικής υφαλοκρηπίδας στη Ν.Α. Μεσόγειο. Οι συντεταγμένες αυτών των ορίων είναι έτοιμες από το 2012, αλλά και πάλι δεν κατατέθηκαν από φόβο μήπως προκληθεί η Τουρκία. Εάν δεν επιβληθεί τώρα κόστος στην Τουρκία κονδυλίων για τα έτη 2019-2020, μέσω της επιδίωξης παγώματος των χρηματοδοτήσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων προς την Τουρκία και μέσω της επιβολής κυρώσεων στα άμεσα εμπλεκόμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα στη γεωτρύπηση του «Φατίχ» και την εξερεύνηση του «Μπαρμπαρός», τότε θα αποθρασυνούμε δεν θα κατευνάσουμε το «Θηρίο». Ο δρ Θεόδωρος Τσακίρης είναι επίκουρος καθηγητής Γεωπολιτικής & Ενεργειακής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Σε ρυθμούς ΓεΣΥ

Η Ολομέλεια ενέκρινε τους πέντε τελευταίους κανονισμούς που κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων και ρυθμίζουν τη δευτερογενή νομοθεσία για την εφαρμογή της πρώτης φάσης, της πρωτοβάθμιας περίθαλψης του Γενικού Συστήματος Υγείας. Οι κανονισμοί καθορίζουν το πλαίσιο παροχής υπηρεσιών φροντίδας υγείας από φαρμακοποιούς μέσω φαρμακείων στο ΓΕΣΥ, τον τρόπο αμοιβής τους, τη διαδικασία εγγραφής τους στο ΓΕΣΥ και τη διαδικασία σύναψης σύμβασης των φαρμακοποιών με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας. Αναμένουμε τη σωστή εφαρμογή του ΓεΣΥ.

Κάνοντας υπολογισμούς

Συνεχίζουν ακάθεκτα οι αυξήσεις στα καύσιμα. Στο αργό πετρέλαιο οι αυξήσεις από την αρχή του χρόνου ανέρχονται στο 36,2%. Δεν έχει καμία σημασία όμως. Όπως διατείνονται οι εταιρείες πετρελαιοειδών, τα καύσιμα που φτάνουν στην αντλία του καταναλωτή είναι διυλισμένο προϊόν, το οποίο δεν επηρεάζεται από την τιμή του αργού πετρελαίου. Η τιμή του διυλισμένου προϊόντος επηρεάζεται μόνο κατά 30% σε σχέση με τις αυξημένες τιμές των τιμών του αργού προϊόντος. Η στήλη όμως έχει μια απορία. Πώς δικαιολογείται η αύξηση κατά 15 - 20 σεντ του ευρώ η τιμή της βενζίνης; Έχει αυξηθεί η τιμή της τιμής του αργού πετρελαίου διεθνώς κατά 45 - 60 σεντ;

Brexit False alarm

Ισχυρή ώθηση έλαβε το πρώτο τρίμηνο του 2019 η οικονομία της Βρετανίας, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία που ανακοινώθηκαν την Παρασκευή, καθώς οι βιομηχανίες έσπευσαν να ολοκληρώσουν τις παραγγελίες πριν από το Brexit, το οποίο δεν ήλθε ποτέ. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) αυξήθηκε σε τριμηνιαία βάση κατά 0,5% το πρώτο τρίμηνο του 2019, μετά από τον αργό ρυθμό του 0,2% που αυξήθηκε στα τέλη του 2018. Η αύξηση του ΑΕΠ ήταν ανάλογη με τις προσδοκίες της Τράπεζας της Αγγλίας. Ανάλογη πρακτική πρέπει να ακολουθήθηκε πάντως και από τις μάντρες των αυτοκινήτων στην Κύπρο, καθώς γέμισαν αυτοκίνητα από την Αγγλία. Βρε, λες να καθυστερούν επιτηδες εκεί στα βόρεια;

Αρχίζουν οι ποινικές για ΣΚΤ

Άντε να δούμε τι θα βγει από τη διεξαγωγή ποινι-

«**Μου αρέσει** η Κύπρος», δήλωσε το διάσημο ρομπότ Σοφία, και κήπως έτσι η χώρα μας μπήκε στον χάρτη του κόσμου της τεχνητής νοημοσύνης. Η Σοφία επισκέφθηκε το φρεστιβάλ Reflect, το μεγαλύτερο φρεστιβάλ για το μέλλον στη Νότια Ευρώπη και Μέση Ανατολή, που διοργανώθηκε στη Λεμεσό.

κών ανακρίσεων για συμπεριφορές προσώπων σε συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα προ της κρατικής ανασεφαλοποίησης του Συνεργατισμού, αλλά και για επτά ζητήματα κατά τη μετά την ανακεφαλαιοποίηση περίοδο. Το μενού έχει διαγραφές μη εξυπηρετούμενων δανείων, παραχώρηση δανείων, υπερχρέωση τόκων και τη συμφωνία με την Altamira. Τυλάχιστον αυτά ήταν τα σημεία που ζήτησε ο γενικός εισαγγελέας με επι-

στολή που απέστειλε στον αρχηγό της Αστυνομίας.

Τεστάρισμα οικονομίας

Την πρώτη έκθεση πεπραγμένων παρέδωσε το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου στον υπουργό Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη. Στην έκθεση, σύμφωνα με την ανακοίνωση, παρουσιάζονται οι κύριες εργασίες του Συμβουλίου κατά το προηγούμενο έτος και η σχετική πρόοδος, ενώ περιλαμβάνεται βασική πληροφόρηση ως προς τη σύσταση, τον ρόλο, τις αρμοδιότητες και τους στόχους, καθώς και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του Συμβουλίου. Χαιρετίζει τέτοιες ενέργειες η στήλη.

Μουσαφίρηδες τη Δευτέρα

Από τη Δευτέρα και για τις επόμενες δύο εβδομάδες θα έχουμε μουσαφίρηδες στην Κύπρο. Είναι το κλιμάκιο της Moneyval, ώστε να ολοκληρώσουν το έργο που άρχισαν τον Μάιο του 2018. Υπενθυμίζουμε τις δηλώσεις της Χρυστάλλας πως αν η Κύπρος δεν καταγράψει καλή επίδοση στην έκθεση αυτή, «αλίμονό μας». Λες και άκουγε τη μάνα του ένιωσε τότε ο Δήκτης στην κατάμεστη αίθουσα της Επιτροπής Οικονομικών.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Ελαστική προσφορά

Ελαστική προσφορά παρουσιάζουν τα αγαθά και οι υπηρεσίες των οποίων η μεταβολή στην προσφερόμενη ποσότητα τους είναι μεγαλύτερη από τη μεταβολή στην τιμή τους. Δηλαδή, η αύξηση (μείωση) της τιμής τους οδηγεί σε αύξηση (μείωση) της προσφερόμενης ποσότητάς τους, αλλά σε μεγαλύτερο βαθμό.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΧΡΙΣΤΑΚΟΥ*

Τεχνητή νοημοσύνη: Τρία ψέματα και μία αλήθεια

Ψέμα #1: Οι υπολογιστές είναι τόσο έξυπνοι που θα ελέγχουν τους ανθρώπους και θα κατακτήσουν τον πλανήτη. Αυτό το ψέμα αναφέρεται στη γενική τεχνητή νοημοσύνη, που αφορά υπολογιστές που σκέφτονται σαν άνθρωποι και αποκτούν κάποιου είδους «συνείδηση» ή «αυτογνωσία», που τους επιτρέπει να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να λειτουργούν αυτόνομα. Όσο και αν αποτελεί ένα καυτό θέμα στην επιστήμη και στην έρευνα, απέχουμε δεκαετίες από κάποιον τέτοιου είδους μηχανή. Αυτό που μας παρασύρει να νομίζουμε ότι είμαστε κοντά σε μια τόσο έξυπνη μηχανή, είναι κάτι που ήδη υλοποιείται με επιτυχία και αφορά τη λειτουργικότητα των μηχανών σε θέματα περιορισμένης τεχνητής νοημοσύνης.

Παραδείγματα με καλά αποτελέσματα είναι η αναγνώριση εικόνων, η αναγνώριση φωνής και μετάφραση, που στην ουσία απαιτούν αναγνώριση μοτίβων. Βλέπουμε για παράδειγμα μια μηχανή να κερδίζει τον παγκόσμιο πρωταθλητή στο σκάκι, ή να κερδίζει το δημοφιλές (και δύσκολο) Jeopardy ή ακόμα και στο παιχνίδι Go και νομίζουμε ότι αυτή είναι μια πολύ έξυπνη μηχανή που μπορεί να σκέφτεται σαν τον άνθρωπο. Σωστό μεν, αλλά μόνο για το πολύ περιορισμένο πεδίο που αφορά το συγκεκριμένο παιχνίδι με τους κανόνες και περιορισμούς του! Αξίζει να αναφερθεί ότι μέχρι την πρώτη νίκη της μηχανής, το Go ήταν ένας από τους πιο δύσκολους αντιπάλους της τεχνητής νοημοσύνης λόγω της μεγάλης πολυπλοκότητάς του και του τεράστιου αριθμού πιθανών κινήσεων.

Το Go είναι ένα στρατηγικό επιτραπέζιο παιχνίδι που παίζεται κυρίως στην Ανατολική Ασία –Κίνα, Ιαπωνία, Κορέα κ.λπ.– και θεωρείται ότι ξεπερνά σε βάθος άλλα παιχνίδια σαν το σκάκι. Μια μηχανή τεχνητής

νοημοσύνης που κερδίζει στο Go (που υπάρχει), δεν σημαίνει ότι έχει την ευφυΐα να κερδίζει και στο σκάκι ή στην ντάμα, γιατί χρειάζεται άλλους είδους κανόνες και «εκπαίδευση». Είναι γεγονός ότι η μηχανή μαθαίνει μόνη της και αυτός είναι ο λόγος που ο χρόνος εκμάθησης είναι πολύ μικρός και η «αντίληψη» της εξελίσσεται πολύ γρήγορα. Η μηχανή μπορεί να κάνει εκατομμύρια προσομοιώσεις, παίζοντας με αντίπαλο τον εαυτό της μέσα σε μερικές ώρες και αυτό αποτελεί και το μεγαλύτερο πλεονέκτημά της. Δεν παύει όμως, αυτή η νοημοσύνη να περιορίζεται στο συγκεκριμένο πεδίο εκμάθησης.

Ψέμα #2: Η τεχνητή νοημοσύνη υλοποιείται πολύ εύκολα, όταν υπάρχουν αρκετά δεδομένα. Πολλοί άνθρωποι ισχυρίζονται –λανθασμένα– ότι μια μηχανή τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να καταλήξει σε μια σωστή λύση χρησιμοποιώντας ισχυρούς αλγόριθμους μηχανικής μάθησης, αρκεί να την τροφοδοτήσουμε με πολλά δεδομένα. Αυτό απέχει πολύ από την αλήθεια, η οποία είναι ότι η ποιότητα των δεδομένων είναι πολλαπλάσια πιο σημαντική από την ποσότητα των δεδομένων. Κάθε αλγόριθμος είναι σαν μια αυτόνομη εφαρμογή υπολογιστή και για να λειτουργήσει σωστά απαιτούνται σωστά δεδομένα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα μεγάλο μέρος της έρευνας στην τεχνητή νοημοσύνη στρέφεται σε λύσεις και μοντέλα που μπορούν να αιτιολογήσουν την απόφασή τους και να καταδείξουν πώς κατέληξαν σε αυτήν. Επειδή ο τρόπος λήψης αποφάσεων δεν σχετίζεται καθόλου με τον ανθρώπινο τρόπο σκέψης, αν δεν ξέρουμε πώς σκέφτονται και πώς καταλήγουν σε κάποιο συμπέρασμα, αυτό αποτελεί τεράστιο πρόβλημα για τις μελλοντικές αποφάσεις.

Ψέμα #3: Οι μηχανές τεχνητής νοημοσύνης θα μας πάρουν τις δουλειές. Κάθε φορά που εξελισσόταν μια βιομηχανική επανάσταση (σήμερα βιώνουμε την 4η Βιομηχανική Επανάσταση), οι άνθρωποι απησυχούσαν για τις θέσεις εργασίας και την πιθανή ανεργία στο μέλλον, κάτι που είναι απολύτως φυσιολογικό. Τώρα, η αυτοματοποίηση εργασιών οδηγεί σε αντίστοιχους προβληματισμούς, ιδιαίτερα για τις εργασίες που αυτοματοποιούνται εύκολα και είναι θέσεις χαμηλής ειδίκευσης. Τα τελευταία 200 χρόνια πολλές από τις τεχνολογικές εξελίξεις στόχευαν στην αυτοματοποίηση και αντικατάσταση του εργατικού δυναμικού (π.χ. τρακτέρ, γραμμές παραγωγής, υπολογιστές κ.λπ.). Παρ' όλα αυτά, το ποσοστό του ενήλικου πληθυσμού που συμμετέχει στην αγορά εργασίας αυξάνεται σταθερά, κάθε δεκαετία.

Δύο παραδείγματα από το παρελθόν καταδεικνύουν πόσο ανεπιτυχείς είναι οι προβλέψεις για την ανεργία από την εξέλιξη της τεχνολογίας. Το πρώτο αφορά την αγροτική παραγωγή. Το 1900 το 40% των θέσεων εργασίας στις ΗΠΑ ήταν στην αγροτική παραγωγή. Σήμερα, το ποσοστό αυτό είναι 2% και αυτό το μικρό ποσοστό τρέφει 320 εκατομμύρια ανθρώπους. Πού πήγαν όλοι αυτοί οι αγρότες; Σε άλλες εργασίες, που δημιουργήσαν οι τεχνολογικές εξελίξεις.

Το δεύτερο παράδειγμα αφορά τις θέσεις εργασίας σε βιβλιοθήκες. Το 1992 υπήρχαν στις ΗΠΑ 8.946 βιβλιοθήκες που απασχολούσαν 110.000 εργαζομένους, από τους οποίους 36.000 βιβλιοθηκονόμους. Μετά ιδρύθηκαν η Amazon (1994), η Google (1998) και το 2017 παρουσιάστηκε το Kindle. Το 2012 υπήρχαν 9.082 βιβλιοθήκες, με 137.000 εργαζομένους και 47.000 βιβλιοθηκονόμους.

Και η μία αλήθεια για την τεχνητή

νοημοσύνη: Μας απαλλάσσει από τις εργασίες ρουτίνας και τις επικίνδυνες δραστηριότητες, βελτιώνοντας την καθημερινότητα της ζωής μας και την αποτελεσματικότητα της εργασίας μας. Πολλοί πρόσφατα χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι το ρομπότ «Κολοσός» πυροσβέστης στη Νορτ Ντακ, η βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης στη διάσωση σπάνιων ειδών, τα ιατρικά επιτεύγματα από μηχανές τεχνητής νοημοσύνης, οι εφαρμογές μετάφρασης σε κάθε γλώσσα και μία σειρά άλλα μικρά ή μεγάλα επιτεύγματα.

Αυτό που είναι εντυπωσιακό, είναι το εκθετικό αποτέλεσμα που προκύπτει από τη συνεργασία ανθρώπου-μηχανών τεχνητής νοημοσύνης. Είναι εύλογο αποτέλεσμα της χρήσης της τεχνολογίας, υπολογιστών, έξυπνων κινητών και Internet που μας υποβοηθά τις τελευταίες δεκαετίες να ζούμε καλύτερα, με μεγαλύτερη ασφάλεια και να είμαστε πιο αποτελεσματικοί στην εργασία μας. Αυτό μας οδηγεί στη συλλογική νοημοσύνη ομάδων ανθρώπων και ανθρώπων-μηχανών. Είναι δεδομένο ότι οι άνθρωποι πρέπει να αποκτούν ολοένα και περισσότερες ψηφιακές δεξιότητες, κάτι απολύτως απαραίτητο σε ένα κόσμο που γίνεται όλο και πιο ψηφιακός. Ας ενισχύσουμε λοιπόν τις δεξιότητές μας με βάση την πραγματικότητα που ζούμε και ας δούμε το μέλλον ούτε ουτοπικά, ούτε δυστοπικά, αλλά ρεαλιστικά και λαμβάνοντας πάντα υπόψη το λεγόμενο «παράδοξο του Πολάννι», που αναφέρει ότι «γνωρίζουμε περισσότερα από αυτά που μπορούμε να εξηγήσουμε»!

* Ο κ. Στέλιος Χριστόκος είναι σύμβουλος επιχειρήσεων και μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ).

Deloitte.

IFRS 9 for Corporates

Practical demonstration of the application of IFRS 9 with the use of Financial Instruments eValuation Engine (F.I.V.E.)

Register online:
www.deloitte.com/cy/ifrs-9

Deloitte
Academy

© 2019 Deloitte Limited

Παλιός γνώριμος ο CEO της Τράπεζας Κύπρου

Σε Κύπριο τραπεζίτη θα καταλήξει κατά πάσα πιθανότητα η καίρια θέση – Την Τρίτη μάλλον οι ανακοινώσεις

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σε γνώριμα πρόσωπα αναζητεί η Τράπεζα Κύπρου τον νέο της διευθύνοντα σύμβουλο. Ο χρόνος για τον νυν διευθύνοντα σύμβουλο, Τζον Πάτρικ Χούρικαν τελειώνει, αφού τον Σεπτέμβριο του 2019 θα πρέπει να έχει αποχωρήσει και να «ανηφορίσει» προς το Ηνωμένο Βασίλειο για να αναλάβει τα καθήκοντα του καθηκόντα στην εταιρεία πιστωτικών πληρωμών. Ωστόσο, ο ιρλανδός τραπεζίτης έχει αναφέρει πως θα χρειαστεί μεταβατική περίοδος, στην οποία ο ίδιος μαζί με τον νέο διευθύνοντα σύμβουλο θα πρέπει να συνυπάρξουν και να γίνει μια ομαλή

Οι απολαβές του απερχόμενου διευθύνοντα συμβούλου έφτασαν το 2018 στα 2,25 εκατ.

μετάβαση. Αν και η διαδικασία εξεύρεσης του νέου προσώπου που θα αντικαταστήσει τον κ. Χούρικαν έχει ανατεθεί σε ειδική εταιρεία εξεύρεσης προσώπων για τρίτες εταιρείες, ονόματι Egon Zehnder, ο νέος διευθύνων σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου μάλλον θα έχει περάσει ξανά τις πόρτες του κτηρίου της Αγίας Παρασκευής. Οι συνεντεύξεις για την εξεύρεση των κατάλληλων προσώπων γίνονται το τελευταίο διάστημα στο Λονδίνο, με αρκετά άτομα εντός της τράπεζας να παρακολουθούν επίμονα τις αεροπορικές λίστες. Όποιο πκνρò «τραπεζικό όνομα» περιέχεται στις αεροπορικές λίστες με κατεύθυνση το Λονδίνο, τότε αυτομάτως θεωρείτο και ως επιλαχών για να αναλάβει τα νηπία της τράπεζας. Από ό,τι φαίνεται όμως, ο νέος δι-

ευθύνων σύμβουλος μπορεί να μην έχει ταξιδέψει τους τελευταίους δύο με τρεις μήνες στο Λονδίνο, ούτε να έχει προχωρήσει σε συνεντεύξεις με την Egon Zehnder.

Σύμφωνα με πληροφορίες, δεν αποκλείεται την Τρίτη, την ημέρα δηλαδή που είναι το Ετήσιο Γενικό Συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου, να ανακοινωθεί και ο νέος διευθύνων σύμβουλος της Τρ. Κύπρου, μία ημέρα μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της για το πρώτο τρίμηνο του 2019. Τραπεζικές πηγές σημείωναν στην «Κ» πως το πρόσωπο που θα αντικαταστήσει τον κ. Χούρικαν θα είναι κατά πάσα πιθανότητα ή «Κύπριος του εξωτερικού», ή ξένος τραπεζίτης όπως ήταν ο κ. Χούρικαν. Το τελευταίο διάστημα υπήρχε συζήτηση σε τραπεζικά πηγαδάκια για «μεγάλες λίστες» (longlist), για «μικρές λίστες» (shortlist) και για λίστα προσώπων που είχαν προταθεί για πρόεδροι του Συγκροτήματος. Υπενθυμίζεται πως πριν από την αποχώρηση του κ. Χούρικαν, είχε προηγηθεί η δήλωση αποχώρησης του προέδρου της Τράπεζας Κύπρου τον Αύγουστο του 2018, Γιόσεφ Άκερμαν. Την Τρίτη αναμένεται να ανακοινωθεί και επισήμως το όνομα του κυρίου Τάκη Αράπογλου στη θέση του κ. Άκερμαν.

Παρ' όλη την εργασία που έχει προχωρήσει η Egon Zehnder, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να δούμε στο πηδόλιο της Τράπεζας Κύπρου, τον Κύπριο τραπεζίτη και μη εκτελεστικό της μέλος, Ιωάννη Ζωγραφάκη. Έχει 20 χρόνια εμπειρίας στη Citibank σε Αμερική, Ηνωμένο Βασίλειο και Ελλάδα, ενώ είναι και στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μη εκτελεστικό μέλος, την τράπεζα όπου διετέλεσε διευθύνων σύμβουλος ο νέος πρόεδρος, Τάκης Αράπογλου. Ο κ. Ζωγραφάκης περιλαμβά-

Μεθαύριο αναμένεται να ανακοινωθεί και επισήμως το όνομα του κυρίου Τάκη Αράπογλου στη θέση του κ. Άκερμαν.

νεται στη λίστα που υπήρχε για πρόεδρο της Τράπεζας Κύπρου, πριν γίνει γνωστό το όνομα του κ. Αράπογλου για πρόεδρος, ενώ με τον τελευταίο γνωρίζονται αρκετά χρόνια από την τραπεζική τους δραστηριοποίηση στην Ελλάδα. Άρχισε την καριέρα του το 1990 στη Citibank στην Ελλάδα ως management associate για την περιοχή Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Αφρικής και το 2006 αποφάσισε να αναλάβει τη θέση του γενικού διευθυντή Λιανικής Τραπεζικής στη Citibank Ελλάδας όπου παρέμεινε μέχρι το 2011. Έπειτα, επέστρεψε στην Κύπρο για να ασχοληθεί με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το όνομα του κ. Ζωγραφάκης είναι και αυτό που προκρίνεται για νέου Διευθύνοντα Συμβούλου της Τρ. Κύπρου όπως πληροφορείται η «Κ».

Δεύτερο πρόσωπο το οποίο εξε-

τάστηκε για τη θέση του διευθύνοντα συμβούλου της Τρ. Κύπρου, είναι ο νυν διευθύνων σύμβουλος της PQH, Ξάνθος Βράκας, του Ενιαίου Ειδικού Εκκαθαριστή για όλα τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα υπό ειδική εκκαθάριση στην Ελλάδα. Ο Ξάνθος Βράκας που από το 2017 που διορίστηκε σε αυτή τη θέση είχε στενές επαφές με τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, Γιάννη Στουρνάρα, αποτέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τρ. Κύπρου το 2013 και παραιτήθηκε το 2014. Διετέλεσε στην Επιτροπή Ελέγχου της τράπεζας μαζί με τον Ιωάννη Ζωγραφάκη που ήταν ο πρόεδρος της, αλλά ήταν και μέλος στην Επιτροπή Στρατηγικής και Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας. Πριν μπει στο Δ.Σ. της Τρ. Κύπρου διετέλεσε οικονομικός διευθυντής (Chief Financial Officer) και διευθυντής Επενδύσεων (Chief Investment Officer)

του ασφαλιστικού ομίλου Universal Life, ενώ εργάστηκε και στο τμήμα επενδυτικής τραπεζικής (Corporate Finance & restructuring team) στην Merrill Lynch στο Λονδίνο. Προηγούμενος, ήταν ελεγκτής στην εταιρεία Deloitte & Touche στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Τρίτο όνομα –αν και απομακρυσμένο το σενάριο επιλογής τους, διότι μάλλον θα αναλάβει Κύπριος να νηία– είναι ο διευθυντής Διευθυνσης Αναδιάρθρωσης & Ανάκτησης Χρεών της Τράπεζας Κύπρου, Νίκολας Σκοτ Σμιθ. Μέσα από αυτό τον ρόλο, ηγείται ομάδας ειδικών σε όλη την Κύπρο, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση, αναδιάρθρωση και ανάκτηση προβληματικών δανείων. Ωστόσο, όπως διαρρέει, δεν είναι ιδιαίτερα αρεστός μέσα στην Τράπεζα, γι' αυτό και οι πιθανότητες αν και υπάρχουν, είναι λίγες για να αναλάβει αυτό τον ρόλο.

Οι προκλήσεις

Η σχέση διευθύνοντα συμβούλου και προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας για την καλή διακυβέρνηση μια τράπεζας. Μια καλή χημεία των δύο ανδρών θα είναι βασική προϋπόθεση για να μπορεί μια τράπεζα να προχωρά θέματα και να αντιμετωπίζει προκλήσεις. Σε αντίθετη περίπτωση, θα υπάρχουν καθυστερήσεις στην λήψη αποφάσεων, αλλά και μεγάλες εντάσεις στο επίπεδο της ανώτατης ηγεσίας που μόνο προβλήματα θα δημιουργήσουν μεσοπρόθεσμα. Η συνεργασία για παράδειγμα Άκερμαν και Χούρικαν ήταν υποδειγματική, με κοινούς στόχους και όραμα για την τράπεζα. Σε πρόσωπο που θα είναι εύκολο να συνεννοείται θα έψαχνε και ο κ. Αράπογλου τον νέο του διευθύνοντα σύμβουλο. Παράλληλα, ο νέος διευθύνων σύμβουλος θα πρέπει να ολοκληρώσει το όραμα του κ. Χούρικαν για δραστηική μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων της Τράπεζας μέχρι το τέλος του χρόνου και της ψηφιακής μεταμόρφωσης της τράπεζας. Όσον αφορά στον μισθό που αναμένεται να λάβει ο νέος διευθύνων σύμβουλος, θα κυμαίνεται στα επίπεδα απολαβών του κ. Χούρικαν. Υπενθυμίζεται πως οι απολαβές του απερχόμενου διευθύνοντα συμβούλου έφτασαν το 2018 στα 2,25 εκατομμύρια ευρώ. Το 2017 ο ετήσιος μισθός του κ. Χούρικαν ήταν 2,1 εκατ. και το 2016 στα 1,65 εκατ. Το 2015 ήταν στα 910 χιλ. ευρώ και το 2014 στις 844 χιλ. ευρώ.

Ρεκόρ πωλήσεων για την Cybarco το 2019

Ορόσημο το 2022 για το Trilogy αναφέρει ο Sales Director της Cybarco Γιώργος Γεωργίου και ξεδιπλώνει τα επόμενα βήματα της εταιρείας

ΤΕΡΑΣΤΙΑ η δυναμική που παρουσιάζει ο τομέας των ακινήτων στην Κύπρο, αναφέρει ο Sales Director της Cybarco Γιώργος Γεωργίου. Μέσα σε αυτό το ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη ακινήτων, η εταιρεία Cybarco συνεχίζει τις εργασίες για την ολοκλήρωση του Trilogy, του Akamas Bay Villas, του Castle Residences στην μαρίνα Λεμεσού και του Aktea Residences 2. Επόμενο μεγάλο έργο της εταιρείας, το Limassol Greens, για το οποίο αναζητούνται εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης σε συνεργασία με επενδυτές. Ο κ. Γεωργίου κάνει ιδιαίτερη αναφορά στην περίπτωση του Trilogy, για το οποίο ήδη οι πωλήσεις έχουν φτάσει τα 124 εκατ. ευρώ. Όπως αναφέρει, τα μηνύματα που φτάνουν από το ενδιαφέρον των αγοραστών, δείχνουν ότι η φετινή χρονιά, θα είναι χρονιά ρεκόρ για τις πωλήσεις στο Trilogy.

Τιώς προχωρούν οι πωλήσεις διαμερισμάτων και γραφείων στον Trilogy; Ποια τα μηνύματα που λαμβάνετε από την αγορά της Κύπρου και οι εξωτερικοί για το συγκεκριμένο έργο;

«Είμαστε πολύ ικανοποιημένοι με την πορεία των πωλήσεων καθώς, μέσα σε λιγότερο από ένα χρόνο, έχουν γίνει πωλήσεις και κρατήσεις άνω των €124 εκατομμ. για τα πολυτελή διαμερίσματα και γραφεία, που αντιστοιχούν σε ένα ποσοστό πάνω από το 40% των ακινήτων των δυο μπροστινών πύργων. Τα εξαιρετικά σχεδιασμένα, ευρύχωρα διαμερίσματα και γραφεία με θέα στη θάλασσα προσφέρουν μια μοναδική ευκαιρία επένδυσης σε παραθαλάσσια ακίνητα σε μια προνομιακή τοποθεσία, με κορυφαίες εγκαταστάσεις και σε πολύ ανταγωνιστικές τιμές. Ενδεικτικά, οι τιμές των διαμερισμάτων τριών υπνοδωματίων ξεκινούν από € 1.250.000 (€ 5.500 ανά τετραγωνικό μέτρο). Τα μηνύματα τόσο από την εγχώρια αγορά, όσο και από το εξωτερικό είναι θετικά και πολύ ενθαρρυντικά, και θα έλεγα με βεβαιότητα ότι τη φετινή χρονιά θα πετύχουμε ρεκόρ πωλήσεων στο Trilogy.

Από πού προέρχεται το αγοραστικό ενδιαφέρον για το έργο;

«Τα διαμερίσματα και γραφεία του Trilogy απευθύνονται σε απαιτητικούς αγοραστές, τόσο από την Κύπρο, όσο και από το εξωτερικό. Οι μέχρι στιγμής αγοραστές προέρχονται από την Κύπρο, τη Ρωσία, τη Βορειοανατολική Ασία, τη Μέση Ανατολή, την Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική. Οι πλείστοι πελάτες μας θέλουν να επενδύσουν σε ακίνητα που τους δίνουν τη δυνατότητα να ζουν, να εργάζονται και να περνούν τον ελεύθερό τους χρόνο σε ένα προορισμό στην καρδιά της πόλης, που τους προσφέρει παράλληλα ασφάλεια και

προστασία της ιδιωτικότητάς τους, μαζί με όλες τις ανέσεις που χρειάζονται. Οι πελάτες μας, οι οποίοι επιλέγουν το Trilogy για επένδυση, αναμένεται να επωφεληθούν από το υψηλό ποσοστό απόδοσης της επένδυσης που υπολογίζουμε ότι θα έχουν οι ενοικιάσεις διαμερισμάτων και γραφείων στο Trilogy και από την άνοδο της αξίας των ακινήτων, αφού στα αρχικά στάδια του έργου αγοράζουν σε πολύ ανταγωνιστικές τιμές, που όπως ανέφερα πιο πάνω ξεκινούν από €5.500 ανά τετραγωνικό μέτρο, και με την ωρίμανση του έργου οι τιμές αυτές θα ανεβούν. Οι επενδυτές που συνδέονται με το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας έχουν σίγουρα βοηθήσει. Δεν παύει όμως να είναι σημαντικό για τους επενδυτές να αγοράζουν τα ακίνητά τους στην Κύπρο από εταιρείες που είναι γνωστές για τη σταθερότητα, τη συνέπεια και την αξιοπιστία, χαρακτηριστικά για τα οποία είναι γνωστή η Cybarco, η εταιρεία που βρίσκεται πίσω από το Trilogy. Η μακρά ιστορία ακεραιότητας, η φήμη για την έγκαιρη ολοκλήρωση των έργων και τα υψηλά πρότυπα ποιότητας της Cybarco έχουν κερδίσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και όλα αυτά την έχουν κάνει ξεχωρίζει από τον ανταγωνισμό και να πετυχαίνει ρεκόρ πωλήσεων σε όλα τα έργα της.

Τι κάνει το Trilogy να διαφέρει από τα υπόλοιπα ψηλά κτήρια;

«Με τη χρηματοδότηση του έργου να είναι εξασφαλισμένη και με μια ομάδα έμπειρων διεθνών συμβούλων να έχουν αναλάβει το σχεδιασμό και την ανάπτυξη του, το Trilogy είναι ένα από τα μεγαλύτερα high-rise έργα στην περιοχή της Μεσογείου και το μοναδικό έργο μεγάλης κλίμακας στο νησί του οποίου οι κατασκευαστικές εργασίες ξεκίνησαν πριν την έναρξη των πωλήσεων ακινήτων. Το έργο αποτελεί μια μεκική ανάπτυξη, κόστους €350 εκατομμυρίων, και χαρακτηρίζεται ως το απόλυτο μέρος για διαβίωση, εργασία και αναψυχή (live, work & play). Δεν αποτελεί μόνο ένα οικοσύστημα με πολυτελή διαμερίσματα και γραφεία, αλλά και ένα παραθαλάσσιο, ελκυστικό προορισμό στην καρδιά της Λεμεσού, με όλες τις ανέσεις και υπηρεσίες πεντάστερου ξενοδοχείου. Οι τρεις εντυπωσιακοί πύργοι, 36, 37 και 39 ορόφων, περιλαμβάνουν πολυτελή διαμερίσματα, ενώ το West Tower διαθέτει και υπερσύγχρονους, ευρύχωρους γραφειακούς χώρους, όλα με θέα τη θάλασσα. Ο κάθε πύργος συμπληρώνεται με ιδιωτικές εγκαταστάσεις spa και γυμναστήριο. Οι τρεις πύργοι μοιράζονται επίσης έναν ιδιωτικό εξωτερικό χώρο 7.500 τ.μ. με πισίνα, pool-bar, γήπεδο τένις, παιχνιδότοπο και τοποτεχνημένους

Πέραν των 124 εκατ. ευρώ οι πωλήσεις γραφείων και διαμερισμάτων στον Trilogy σε λιγότερο από ένα χρόνο, με τους αγοραστές να προέρχονται από Κύπρο, Ρωσία, Βορειοανατολική Ασία, Μέση Ανατολή, Ευρώπη και Βόρεια Αμερική, αναφέρει ο Sales Director της Cybarco Γιώργος Γεωργίου.

“

Στο Trilogy θα προσφέρονται υπηρεσίες concierge για την ικανοποίηση όλων των αναγκών των ενοίκων, όπως και υπηρεσία η οποία θα αναλαμβάνει τις ενοικιάσεις των ακινήτων των ιδιοκτητών.

κήπους, για αποκλειστική χρήση από τους ιδιοκτήτες, αλλά και μια δμήσια πλατεία 6.850 τ.μ. με ποιοτικά εστιατόρια και καταστήματα στην οποία θα έχουν πρόσβαση όλοι οι επισκέπτες. Πρόκειται για μια ανάπτυξη η οποία καταλαμβάνει μόνο το 12% του συνόλου του οικοπέδου μεγέθους 21.500 τ.μ. Στο έργο θα προσφέρονται υπηρεσίες concierge για την ικανοποίηση όλων των αναγκών των ενοίκων, όπως και υπηρεσία η οποία θα αναλαμβάνει τις ενοικιάσεις των ακινήτων των ιδιοκτητών. Τέλος η ομάδα του Property Management θα διασφαλίζει ότι όλα θα κυλούν ομαλά και θα ελέγχει την κατάσταση των ακινήτων και των εγκαταστάσεων.

Σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι κατασκευαστικές εργασίες στο Trilogy;

«Οι κατασκευαστικές εργασίες στο Trilogy Limassol Seafont προχωρούν βάσει χρονοδιαγράμματος. Μέχρι σήμερα, έχουν ολοκληρωθεί ο διαφραγματικός τοίχος της πρώτης φάσης, το σύστημα αποστράγγισης του νερού, η πασάλωση του West και East Tower, και η ανύψωση των δυο οικοδομικών γερανών. Η κατασκευή του διαφραγματικού τοίχους της δεύτερης φάσης και η πασάλωση των υπογείων βρίσκονται σε εξέλιξη. Το West Tower θα είναι ο πρώτος πύργος που θα ολοκληρωθεί στα τέλη του 2021 και θα ακολουθήσει το East Tower στις αρχές του 2022. Θα ήθελα να διευκρινίσω ότι το Trilogy Limassol Seafont εκτελεί όλες τις εργασίες εντός και εκτός εργοταξίου απολύτως νομότυπα και τηρώντας τους όρους των εκάστοτε αδειών και τις υποδείξεις των Αρμοδίων Αρχών, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα και προφυλάξεις σε κάθε στάδιο.

Ολοκληρώνεται το 2020 η μαρίνα Λεμεσού

Πώς προχωρούν τα άλλα έργα της Cybarco;

«Στη Μαρίνα Λεμεσού - τον καθιερωμένο προορισμό για πολυτελή σκάφη - λιγοστές επαύλεις και διαμερίσματα είναι πλέον διαθέσιμα προς πώληση. Από το σύνολο των 285 οικιστικών μονάδων της εν λόγω ανάπτυξης, οι τελευταίες 30 παραθαλάσσιες κατοικίες, ενοικιώνουν πλήρως την ιδέα του να ζει κανείς «πάνω στη θάλασσα». Οι ετοιμοπαράδοτες επαύλεις του συγκροτήματος Island Villas διαθέτουν τις δικές τους θέσεις ελλιμενισμού, κήπο και πισίνα, ενώ τα πολυτελή διαμερίσματα στο Castle Residences, που περιβάλλονται από νερό, βρίσκονται υπό κατασκευή, με την παράδοσή τους να προγραμματίζεται τον Απρίλιο του 2020. Η παράδοση του Castle

Residences θα σηματοδοτήσει και την ολοκλήρωση του έργου. Στην πιο ειδική περιοχή της Κύπρου, κοντά στη κερσόνησο του Ακάμα, βρίσκεται το Akamas Bay Villas, ένα ιδιωτικό καταφύγιο φυσικής ομορφιάς. Η κατασκευή της δεύτερης φάσης του πολυτελούς έργου βρίσκεται σε εξέλιξη, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση και πώληση της πρώτης φάσης. Η απρόσκοπτη θέα της καταγάλανης θάλασσας και τον απέραντο ουρανό συνδυάζεται με την αρμονική αρχιτεκτονική και τον εξαιρετικό σχεδιασμό των δώδεκα επαύλεων που ανήκουν στη δεύτερη φάση έργου, τοποθετημένες σε τοποτεχνημένα οικοπέδα μέχρι 1.640m2, με τιμές που ξεκινούν από περίπου €5.000 ανά τετραγωνικό. Τέλος, στο Aktea Residences 2, ένα μικρό έργο διαμερισμάτων στην καρδιά της Λεμεσού και μόλις 250μ. από τη θάλασσα, έχουμε πωλήσει τα 16 από τα 33 διαμερίσματα, πριν καν ξεκινήσουμε τις κατασκευαστικές εργασίες. Πρόκειται για άψογα σχεδιασμένα διαμερίσματα 1, 2 και 3 υπνοδωματίων, με μεγάλες βεράντες με θέα προς τη θάλασσα και με κοινόχρηστη πισίνα στο ισόγειο. Οι τιμές των διαμερισμάτων στο Aktea Residences 2 ξεκινούν από €360.000.

Ποια τα επόμενα έργα τα οποία ετοιμάζει η εταιρεία;

«Το επόμενο μεγάλο έργο που σχεδιάζεται από τον Όμιλο Λανίτη είναι το Limassol Greens για το οποίο έχουν εξασφαλιστεί οι αναγκαίες κυβερνητικές αδειοδοτήσεις για το master plan του έργου και τώρα βρίσκεται στο στάδιο μελέτης των εναλλακτικών τρόπων χρηματοδότησής του σε συνεργασία με επενδυτές. Πρόκειται για ένα σύνθετο έργο που περιλαμβάνει ακίνητα, γήπεδο γκολφ, χώρους αναψυχής, καθώς και εμπορικούς χώρους με εστιατόρια και καταστήματα. Το Limassol Greens θα αναπτυχθεί σε ιδιόκτητη γη του αγροκτήματος Λανίτη στη Δυτική Λεμεσό και συνορεύει με άλλες μεγάλες αναπτύξεις της περιοχής, όπως το καζίνο, το Mall και το waterfront.

Ποια τα κύρια χαρακτηριστικά της κυπριακής αγοράς ακινήτων;

«Η αγορά ακινήτων στην Κύπρο χαρακτηρίζεται από μια σταθερή αναζωογόνηση. Θεωρούμε ότι λόγω των πολλαπλών πλεονεκτημάτων της Κύπρου και του τρόπου ζωής που προσφέρει, ο τομέας των ακινήτων εξακολουθεί να παρουσιάζει μεγάλη δυναμική. Οι αναπτύξεις ακινήτων έχουν θετική επίδραση στην οικονομία, αφού δημιουργούν εκατοντάδες θέσεις εργασίας, αναζωογονούν την περιοχή στην οποία αναπτύσσονται και προσελκύουν υψηλότερης ποιότητας τουρισμό.

Υπάρχει πεδίο για επενδύσεις στην Κύπρο

Μετονομάζεται σε MCC Best Value και ανοίγει τέλος του 2019 στη Λεμεσό η METRO AEBE – Συνέντευξη Γιάννη Βλαχονικολέα

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το μάτι στην κυπριακή αγορά έχουν κλείσει αρκετές ξένες εταιρείες τους τελευταίους μήνες. Στην περίπτωση του METRO AEBE η απόφαση για επέκταση στην Κύπρο πάει 14 χρόνια πίσω, αφού η ελληνική εταιρεία εντόπισε από νωρίς τις ευκαιρίες και τις προοπτικές που προσφέρονται. Τελικά η κίνησή τους για επένδυση στην Κύπρο, ύψους 10 εκατ. ευρώ, υλοποιείται φέτος με την εταιρεία να κατεβαίνει μέσω της θυγατρικής της MCC Best Value Ltd. Μέχρι τέλος του 2019 αναμένεται να λειτουργήσει το κατάστημα της εταιρείας στη Λεμεσό, το οποίο θα απευθύνεται σε επαγγελματίες στον κλάδο της μεταπώλησης και χονδρέμπορους. Στην πρώτη του συνέντευξη στην Κύπρο, ο γενικός διευθυντής της εταιρείας Γιάννης Βλαχονικολέας αναφέρεται στα πλεονεκτήματα της κυπριακής αγοράς και τις προκλήσεις που παρουσιάζει ο κλάδος των HORECA (εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφετέριες), ενώ ξεκαθαρίζει ότι η δραστηριοποίηση στο λιανικό εμπόριο δεν είναι στους στόχους της εταιρείας επί του παρόντος.

—Βλέπουμε γενικότερα να υπάρχει μία τάση καθόδου ελληνικών εταιρειών στην Κύπρο. Πρόκειται για τάση την οποία ακολουθήσε και η δική σας εταιρεία;

—Η δική μας διερεύνηση ουσιαστικά ξεκίνησε ουσιαστικά πριν από 14 χρόνια, άρα προϋπήρχε αυτής της τάσης των τελευταίων χρόνων. Από τότε είχαμε προχωρήσει σε μια έρευνα αγοράς και είχαμε εντοπίσει την ευκαιρία που υπήρχε για επένδυση στην Κύπρο. Πρέπει να πω ότι η κυπριακή αγορά έχει εξελιχθεί σημαντικά στο περάσμα των χρόνων παρά την περίοδο κρίσης που πέρασε και σημειώνει μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Αυτό είναι στοιχείο που δημιουργεί μεγάλο επαγγελματικό ενδιαφέρον για δραστηριοποίηση εταιρειών, όχι μόνο ελληνικών, στην Κύπρο. **—Για ποιους λόγους όμως προσελκύει η κυπριακή αγορά ξένες εταιρείες; Ποια κατά την άποψή σας είναι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της κυπριακής αγοράς;**

—Στον δικό μας κλάδο, αυτόν του λιανικού και χονδρικού εμπορίου, η κυπριακή αγορά προσφέρει σταθερή ανάπτυξη τα τελευταία δύο χρόνια, και παρά την κρίση του 2013 φαίνεται ότι υπάρχουν ευκαιρίες περαιτέρω ανάπτυξης. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο είναι αλληλένδετα. Αναπτύσσοντας το χονδρικό εμπόριο αναπτύσσεται και το λιανικό εμπόριο, και κατά συνέπεια ενισχύονται οι προμηθευτές και τα τοπικά προϊόντα. Αυτό είναι κάτι που μας ενδιαφέρει πάρα πολύ ως εταιρεία. Θέλουμε να δραστηριοποιηθούμε στην τοπική αγορά και να αναπτύξουμε τα προϊόντα των τοπικών παραγωγών,

«Ακόμα και αν μείνει στάσιμος ο τουρισμός το 2019, αυτό δεν θα δημιουργήσει ιδιαίτερο πρόβλημα σε επαγγελματίες του κλάδου του λιανικού και χονδρικού εμπορίου».

Πέραν των 10 εκατ. ευρώ η επένδυση της εταιρείας στην Κύπρο, που πρόκειται ουσιαστικά για το πρώτο άνοιγμα της εκτός ελληνικών συνόρων.

τα οποία μέσα από τη δική μας εταιρεία θα μπορούν να μεταπωληθούν σε άλλα σημεία πώλησης ή να χρησιμοποιηθούν σαν πρώτη ύλη, κάτι που προσφέρει και σε αυτούς ευκαιρίες περαιτέρω ανάπτυξης. **—Έχετε αναφέρει ότι επιλέξατε τη Λεμεσό λόγω των νέων επενδύσεων στην περιοχή και κατ'επέκταση τη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού επαγγελματιών που δυνητικά θα αποτελέσουν πελάτες σας. Αυτό αφορά μόνο τη Λεμεσό ή θεωρείτε ότι είναι χαρακτηριστικό και της υπόλοιπης κυπριακής αγοράς;**

—Οντως θεωρούμε ότι είναι χαρακτηριστικό όλων της κυπριακής αγοράς. Δεδομένου όμως ότι η Λεμεσός είναι τα τελευταία χρόνια το μεγαλύτερο κέντρο τουριστικής ανάπτυξης και συγκεντρώνει μεγάλη επισκεψιμότητα καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου, θεωρούμε ότι αυτό δίνει σημαντική ώθηση στις επιχειρήσεις, είτε μεταποιήσης είτε μεταπώλησης, και δυνατότητα να λειτουργούν ολόκληρα. Άρα όσο περισσότερος τουρισμός υπάρχει τόσο μεγαλύτερη κατανάλωση γίνεται και κατ'επέκταση ευνοείται η τοπική οικονομία και η κοινωνία της χώρας. Μέσα από αυτή την ανάπτυξη μπορούμε εύκολα να δούμε ότι ανοίγουν νέα σημεία πώλησης, νέα σημεία HORECA (εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφετέριες), καθώς και νέα μίνι μάρκετ. Εμάς μας ενδιαφέρει να στηρίξουμε αυτή την αγορά, της μικρής και χαμηλής μεταπώλησης, αφού έτσι δίνουμε τη δυνατότητα σε αυτούς τους ανεξάρτητους επαγγελματίες να έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των μεγάλων αλυσίδων.

—Φυσικά να πούμε ότι φέτος καταγράφεται μια μικρή απηυσία για τον τουριστικό τομέα, τον οποίο θεωρείτε καθοριστικό πα-

Δεν υπάρχουν επί του παρόντος σχέδια για δραστηριοποίηση της εταιρείας στον τομέα του λιανικού εμπορίου, αναφέρει ο γενικός δ/ντης της MCC Best Value Γιάννης Βλαχονικολέας. (φωτογράφιση στη Λεβέντσιο Πινακοθήκη)

ράγοντα για την εξέλιξη της αγοράς. Αυτό εσάς σας προβληματίζει;

—Αυτό που βλέπουμε είναι ότι τα τελευταία 3-4 χρόνια υπήρξε σημαντική αναβάθμιση στο κομμάτι του κυπριακού τουρισμού. Αλλά ακόμα και παλαιότερα που η ανάπτυξη δεν ήταν τόσο μεγάλη, τα σημεία στα οποία εμείς απευθυνόμαστε είχαν ευκαιρία ανάπτυξης και δραστηριοποιήσεως. Άρα θεωρούμε ότι και στάσιμος να μείνει ο τουρισμός, αυτό δεν θα έχει ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο σε επαγγελματίες που είναι εν δυνάμει πελάτες μας.

—Υπάρχει ανταγωνισμός στην Κύπρο στον τομέα του χονδρικού εμπορίου;

—Το δικό μας επιχειρηματικό μοντέλο είναι κάτι διαφορετικό που δεν υπάρχει στην Κύπρο αυτή τη στιγμή. Ουσιαστικά προσφέρουμε τη δυνατότητα στους επαγγελματίες να βρουν στο κατάστημά μας όλα τα προϊόντα τα οποία χρειάζονται, να βρουν λύσεις, νέες ιδέες και προτάσεις έτσι ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν και να δραστηριοποιηθούν μέσα στο ανταγωνιστικό περιβάλλον με μεγαλύτερο όφελος.

—Πότε αναμένεται το άνοιγμα στη Λεμεσό;

—Οι διαδικασίες ολοκλήρωσης της κατασκευής είναι σε προχω-

Προοπτικές και εκτός Λεμεσού

—Ποιες είναι οι επόμενες επιχειρηματικές κινήσεις και σκέψεις για την κυπριακή αγορά;

—Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο. Θέλουμε να κάνουμε το άνοιγμα, να πατήσουμε στα πόδια μας, να κάνουμε την εισοδή μας στην τοπική κοινωνία και τοπική αγορά, να δώσουμε την ικανότητα στους επαγγελματίες να συγκρίνουν και να δουν τα οφέλη και από και μετά σιγά-σιγά με σταθερά βήματα να εξετάσουμε οποιαδήποτε ευκαιρία επέκτασης υπάρχει.

—Θεωρείτε ότι υπάρχουν ευκαιρίες και στις υπόλοιπες πόλεις πέραν της Λεμεσού;

—Οι λόγοι για τους οποίους επιλέξαμε τη Λεμεσό είναι λίγο ή πολύ

γνωστοί και ουσιαστικά ο βασικός λόγος είναι ότι η επαγγελματική ανάπτυξη και δραστηριότητα στην πόλη αυτή την στιγμή προσφέρουν μεγαλύτερες ευκαιρίες. Θα πρέπει να πω όμως ότι και οι άλλες επαρχίες της Κύπρου παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

—Υπάρχουν πλάνα για αναβάθμιση και στον κλάδο του online shopping;

—Στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή δραστηριοποιούμαστε στο e-commerce στο κομμάτι της λιανικής. Παράλληλα, μελετάμε και το κομμάτι της χονδρικής. Επομένως για την Κύπρο το e-commerce ακόμη δεν είναι στα σχέδιά μας, γιατί όπως είπαμε λειτουργούμε με προεκκτικά και σταθερά βήματα.

ρημένο στάδιο και προγραμματίζουμε το άνοιγμά μας μέσα στο 2019. Δεν οριοθετούμε αυστηρά την ακριβή χρονική στιγμή, αλλά θεωρούμε ότι θα είναι μέσα στο τελευταίο τρίμηνο του 2019.

—Ποιο το ύψος της επένδυσής σας στην κυπριακή αγορά;

—Πρόκειται για την πρώτη επιχειρηματική δραστηριότητα της εταιρείας εκτός ελληνικών συνόρων.

Στρατηγική Συμφωνία Συνεργασίας ΣΕΛΚ και Ινστιτούτου Λογιστών Μάλτας

Νέοι δρόμοι συνεργασίας διανοίγονται για τον Σύνδεσμο Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ) σε διεθνές επίπεδο. Σε συνάντηση που πραγματοποιήσε πρόσφατα ο γενικός διευθυντής του ΣΕΛΚ κ. Κυριάκος Ιορδάνους, στη Βαλέτα της Μάλτας υπογράφηκε Πρωτόκολλο Συνεργασίας με το Ινστιτούτο Λογιστών Μάλτας (Malta Institute Accountants -MIA). Ο πρόεδρος του Μάλτέζικου Ινστιτούτου Λογιστών κ. William Spiteri Bailey μίλησε για μια σημαντική νέα στρατηγική συμμαχία με τον ΣΕΛΚ, αφού και τα δύο σώματα εργάζονται με απώτερο σκοπό την προώθηση και διασφάλιση των συμφερόντων τόσο των Μελών τους όσο και της οικονομίας γενικότερα.

Ο κ. Bailey αναγνώρισε παράλληλα, ότι τόσο το MIA όσο και ο ΣΕΛΚ έχουν πολλές ομοιότητες, γεγονός που θα διευκολύνει περαιτέρω τη διμερή συνεργασία τους.

Ο ΣΕΛΚ επεκτείνει το δίκτυο συνεργασίας του σε διεθνές επίπεδο.

Από πλευράς του ο κ. Ιορδάνους είπε ότι η συμφωνία αυτή εμπίπτει στους στρατηγικούς στόχους του ΣΕΛΚ για την επέκταση και διεύρυνση των δράσεών του σε διεθνή δίκτυα συνεργασίας με επαγγελματικούς φορείς.

Το Πρωτόκολλο Συνεργασίας περιέχει νέες ευκαιρίες για κατάρτιση και εκπαίδευση των μελών των δύο σωμάτων σε μια σειρά από τεχνικά και επαγγελματικά θέματα, αποσκοπώντας στη διαμόρφωση μιας εκπαιδευτικής και ερευνητικής συνεργασίας για την ενίσχυση και υποστήριξη του επαγγέλματος και στις δύο χώρες. Μέσω του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας, ο ΣΕΛΚ και

το MIA θα συνεργαστούν στη διεξαγωγή εκπαιδευτικών δράσεων, καθώς και σε δραστηριότητες επισημοποιημένες και τεχνικής κατάρτισης σε τομείς πρωταρχικού ενδιαφέροντος, όπως ο έλεγχος οικονομικών καταστάσεων (audit), τα διεθνή λογιστικά πρότυπα (IFRS), η καταπολέμηση αδικημάτων συγκάλυψης από παράνομες δραστηριότητες, η εταιρική αναφορά (corporate reporting), η τεχνολογία και η κανονιστική συμμόρφωση, κα.

Όπως επισημαίνει ο Σύνδεσμος, τόσο τα Μέλη του ΣΕΛΚ και του MIA, όσο και οι επαγγελματίες του χώρου, θα επωφεληθούν από τη μεταφορά γνώσεων και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων. Επιπλέον, τέτοιες συνεργασίες ενισχύουν τις απόψεις και την παρουσία των μικρότερων χωρών και Σωμάτων σε διεθνή φόρα και σώματα.

Η ΠΑΝΓΑΙΑ παίρνει δάνειο ύψους 200 εκατ. ευρώ από την Alpha Bank

Η Εθνική Πανγαία ανακοίνωσε ότι σύναψε σύμβαση για την έκδοση ενός κοινού εμπραγμάτως εξασφαλισμένου ομολογιακού δανείου επταετούς διάρκειας και ποσού έως 200 εκατ. ευρώ, το δάνειο θα καλυφθεί εξ ολοκλήρου από τον όμιλο της Alpha Bank. Η νέα αυτή χρηματοδότηση θα χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με το επενδυτικό ταμείο για την περαιτέρω υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου της Πανγαία, καθώς και για την εξόφληση ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού της, υπολοίπου 50 εκατ. ευρώ.

Στα τέλη του 2018 προέβη στην υπογραφή σύμβασης για την έκδοση ενός κοινού εμπραγμάτως εξασφαλισμένου ομολογιακού δανείου πενταετούς διάρκειας και ποσού έως 120 εκατ. ευρώ, το οποίο είχε καλυφθεί από την Τράπεζα Πειραιώς.

Στο τέλος του 2018 το χαρτο-

Νέα επενδυτικά σχέδια για το Ταμείο με τα 349 εμπορικά ακίνητα στο χαρτοφυλάκιό του.

φυλάκιο του Ομίλου είχε 349 εμπορικά ακίνητα, τα οποία είναι κυρίως καταστήματα και γραφεία, ενώ είναι συνολικής εκμισθώσιμης επιφάνειας 1.120 χιλ. τετραγωνικών μέτρων.

Τα περισσότερα από τα ακίνητα βρίσκονται σε περιοχές υψηλής εμπορικότητας σε όλη την Ελλάδα, δεκατέσσερα ακίνητα είναι στην Ιταλία, δύο στη Ρουμανία, δύο στην Κύπρο και δύο στη Βουλγαρία. Η εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα του Ομίλου στα τέλη του 2018 ανέρχονταν στα 1.77 δισ. ευρώ. Στα

τέλη του 2017 η αξία των επενδύσεων σε ακίνητα ανήλθαν στα 1,58 δισ. ευρώ.

Η Πανγαία ανακοίνωσε ότι ο κύκλος εργασιών της για το 2018 αυξήθηκε κατά 2,9% και ανήλθε σε 121,4 εκατ. ευρώ έναντι 117,9 εκατ. ευρώ το 2017. Τα κέρδη περόδου του Ομίλου για το 2018 ανήλθαν σε 115,1 εκατ. ευρώ, έναντι κερδών 83,7 εκατ. ευρώ το 2017 καταγράφοντας αύξηση. Ποσοστιαία μεταφράζεται σε 37,5%.

Σημειώνεται πως η Invel Real Estate, που κατέχει ποσοστό 66% των μετοχών της Πανγαία, έχει ανακοινώσει και επισήμως την πρόθεση του για την απόκτηση και του υπολοίπου μετοχικού μεριδίου της εταιρείας που ανήκει στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Στην τελική ευθεία η έκθεση της Moneyval

Τον Αύγουστο αναμένεται το προσχέδιο των αποτελεσμάτων της, ενώ θα οριστικοποιηθεί μέχρι το τέλος του έτους

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Αύριο Δευτέρα μπαίνει στην τελική ευθεία η ετοιμασία της έκθεσης του ειδικού τμήματος του Συμβουλίου της Ευρώπης που εξετάζει την εφαρμογή των νομοθεσιών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, Moneyval. Ο αγώνας δρόμου που μπορεί να χαρακτηριστεί και ως μαραθώνιος, ξεκίνησε πριν από περίπου ενάμιση χρόνο, όταν το δεύτερο τρίμηνο του 2018 έφτασε στην Κύπρο το

Το κλιμάκιο θα έχει συναντήσεις για τις επόμενες δύο εβδομάδες με την κυπριακή ομάδα που έχει συσταθεί από την ΚΤΚ, τη ΜΟΚΑΣ, τις τράπεζες, το Υπουργείο Οικονομικών, τον ΣΕΛΚ, την ΕΚΚ και τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο.

κλιμάκιο του Συμβουλίου ώστε να δώσει τις απαιτούμενες γραμμές που χρειάζονται για να ολοκληρωθεί με επιτυχία το τεστ η Κύπρος. Τότε, έγιναν επίσης εκπαιδεύσεις Κύπριων τεκνοκρατών για τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να απαντήσουν τα καιρία ερωτηματολόγια. Η Moneyval ξεκίνησε τον πέμπτο γύρο αξιολόγησης της Κύπρου με διήμερη εκπαίδευση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 4 και 5 Ιουνίου 2018, σχετικά με τη διαδικασία

Πηγές από τη ΜΟΚΑΣ σημείωσαν στην «Κ» πως είναι λανθασμένη η εντύπωση ότι για παράδειγμα στα τέλη Μαΐου θα βγει κάποια έκθεση στη δημοσιότητα που θα «τραβάει» το αφτί της Κύπρου.

αξιολόγησης της Κύπρου με συμμετοχή εκπροσώπων των κυπριακών αρχών και του ιδιωτικού τομέα. Το σεμινάριο παραχωρήθηκε από τη Γραμματεία της Moneyval προκειμένου να εξοικειωθούν όλες οι υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αξιολόγηση, με τα βασικά πρότυπα και διαδικασίες της αξιολόγησης. Αναμένεται δε ότι η έκθεση αξιολόγησης της Κύπρου θα συζητηθεί στη συνεδρία της Ολομέλειας της Moneyval του Δεκεμβρίου 2019.

Η Κύπρος πέρασε ήδη το «πρώτο τεστ» προ μερικών ημερών, όταν ο εκπρόσωπος του αμερικανικού Υπουργείου Οικονομικών Μάρσαλ Μπίλινγκσολι κατέφθασε στην Κύπρο και εν ολίγοις έδωσε τα εύσημά του για τα μέτρα που έχουν παρθεί μέχρι στιγμής για την καταπολέμηση τα τελευταία χρόνια. Στην επικείμενη αξιολόγηση που αρχίζει από αύριο θα συμμετάσχουν όλες οι αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι Εποπτικές Αρ-

χές. Επί της ουσίας, το κλιμάκιο θα έχει συναντήσεις για τις επόμενες δύο εβδομάδες με την κυπριακή ομάδα που έχει συσταθεί από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Κύπρου, τη ΜΟΚΑΣ, τις τράπεζες, το Υπουργείο Οικονομικών, τον ΣΕΛΚ και τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο. Το κλιμάκιο από πλευράς του θα εξετάσει εάν η Κύπρος και οι φορείς της έχουν υιοθετήσει διάφορα μέτρα

και διαδικασίες προκειμένου να ενισχυθεί το επίπεδο συμμόρφωσης των εποπτευομένων όσον αφορά τις διαδικασίες και τα μέτρα που λαμβάνονται για την παρεμπόδιση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Πηγές από τη ΜΟΚΑΣ σημείωσαν στην «Κ» πως είναι λανθασμένη η εντύπωση ότι για παράδειγμα στα τέλη Μαΐου θα βγει κάποια έκθεση στη δημοσιότητα που θα «τραβάει» το αφτί της Κύπρου. Τόνισαν ότι το προσχέδιο της έκθεσης θα δοθεί στα τέλη Αυγούστου ή εντός Σεπτεμβρίου, ώστε μετά από τις απαιτούμενες διαπραγματεύσεις μεταξύ Κύπρου και Συμβουλίου να οριστικοποιηθεί στα τέλη του τρέχοντος έτους. Σίγουρα θα υπάρξουν εισηγήσεις και παραινήσεις για τη βελτίωση του γενικού πλαισίου της Κύπρου, όπως έγινε σε προηγούμενη έκθεση στα τέλη του 2015, αλλά, επίσης τόνισαν ότι δεν επισκέπτεται η Moneyval μόνο την Κύπρο. Είναι μια διαδικασία αξιολόγησης που περιλαμβάνει όλα τα κράτη μέλη.

10 δισ. εκτός

Από την τελευταία έκθεση της Moneyval έχουν γίνει αρκετές νομοθεσίες που έχουν άμεση επίδραση στο κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπως αυτή των εταιρειών κέλυφος (shellcompanies). Επίσης, από το 2016 κορυφώθηκαν τα κλεισίματα των λογαριασμών που δεν δικαιολογούν επιχειρηματική δραστηριότητα στην Κύπρο.

Συνολικά, έχουν φύγει γύρω στα 10 δισ. καταθέσεων και έχουν κλείσει γύρω στους 50 χιλιάδες τραπεζικούς λογαριασμούς. Οι πλείστοι εξ αυτών ήταν λογαριασμοί Ρώσων και Ουκρανών. Αυτά τα γε-

γονότα αναμένεται να προσμετρήσουν θετικά στην αξιολόγηση του Συμβουλίου. Εκείνο που εκτιμάται ότι δεν θα λειτουργήσει και τόσο θετικά είναι τα «απόνερα» του Σχεδίου των Πολιτογραφήσεων Ξένων Επενδυτών και οι προεκτάσεις του που έχει στις τράπεζες. Και οι προεκτάσεις αυτές δεν θα αφορούν σε δανεισμό για την ανέγερση κτιρίων που σχετίζονται με το πρόγραμμα. Όπως και να έχει, κράτος, φορείς και επαγγελματίες ευελπιστούν στα καλύτερα αποτελέσματα της αξιολόγησης, αφού θα συμβάλουν στην καλύτερη εικόνα της χώρας και θα περάσει το μήνυμα ότι η Κύπρος δεν βαρύνεται από κακές πρακτικές του παρελθόντος.

Η θέση της ΚΤΚ

Όπως επισημαίνεται στην ετήσια έκθεση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, σημαντική είναι η επικαιροποίηση του σχετικού νομικού και κανονιστικού πλαισίου στην οποία η ΚΤΚ λαμβάνει υπόψη αξιολογήσεις, αποφάσεις και συστάσεις διαφόρων σωμάτων, όπως της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Επιτροπής Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Financial Action Task Force (FATF) κ.ά.

Τον Απρίλιο του 2018 σχολιάζει πως ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων νόμος, ο οποίος μετέφερε σε εθνικό νομικό δίκαιο τις πρόνοιες της Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 2015 σχετικά με την Πρόληψη της Χρησιμοποίησης του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος για τη Νομιμοποίηση Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες ή για τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας.

Πρόσκληση

Ο κ. Ματθαίος Οικονομίδης και η εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ σας προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ: ΣΤΟ ΛΥΚΑΥΓΕΣ ΗΜΙΘΕΩΝ ΚΑΙ ΗΡΩΩΝ

στην Αίθουσα Τελετών του Παγκυπρίου Γυμνασίου, τη Δευτέρα 13 Μαΐου, ώρα 7:00 μ.μ.

Πρόγραμμα

18:30 - 19:10	Υπογραφή βιβλίων από τον συγγραφέα Ματθαίο Οικονομίδη
19:10 - 19:15	Χαιρετισμός και συντονισμός: Απόστολος Γ. Κουρουπάκης Υπεύθυνος πολιτιστικού ενθέτου «Ζωή» της Καθημερινής
	Παρουσίαση βιβλίου:
19:15 - 19:25	Ανδρέας Παράσχος Διευθυντής Καθημερινής
19:25 - 19:45	Δημήτριος Χατζηχαμπής Τέως πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου
19:45 - 19:55	Αντιφώνηση από τον συγγραφέα Ματθαίο Οικονομίδη
19:55	Δεξίωση και υπογραφή βιβλίων από τον συγγραφέα

✎ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πρόσκληση δήλωσης ενδιαφέροντος για στέγαση γραφείων και αιθουσών διδασκαλίας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου

Ζητείται υποβολή δήλωσης ενδιαφέροντος από άτομα ή Εταιρείες που διαθέτουν προς ενοίκιαση κτίριο/α σε ακτίνα 1.5 χιλ. περίπου από το Δημαρχείο Λεμεσού, για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Οι δηλώσεις ενδιαφέροντος πρέπει να κατατεθούν στο Κιβώτιο Προσφορών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, διεύθυνση Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 31, 2ος όροφος πρώην κτιρίου Συνεργατικού Ταμιευτηρίου Λεμεσού, 3036 Λεμεσός, το αργότερο μέχρι τις 12:30 μμ. Παρασκευή 31/05/2019 σε κλειστό φάκελο. Στο εξωτερικό του φακέλου να αναγράφεται: «Δήλωση ενδιαφέροντος για στέγαση του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου».

Για περαιτέρω πληροφορίες/έντυπα/χάρτης, παρακαλείστε όπως αποστείνετε στην ιστοσελίδα του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου <https://www.cut.ac.cy>

Το ΓεΣΥ θα μειώσει πολύ τις λίστες αναμονής

Αλέκος Σταμάτης: Οι αποχωρήσεις από τα δημ. νοσηλευτήρια δεν είναι κάτι νέο

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

«**Είναι** γεγονός πως οι συζητήσεις για το ΓεΣΥ έφεραν στην επιφάνεια το υπαρκτό χάσμα εισοδημάτων μεταξύ των ιατρών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα», λέει στην «Κ» ο πρόεδρος του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥ-ΠΥ) Αλέκος Σταμάτης, στην πρώτη του συνέντευξη στον έντυπο Τύπο, μετά τον διορισμό του. Ο κ. Σταμάτης τονίζει πως οι παραπτώσεις των ιατρών του Δημοσίου δεν τους χαροποιούν, αφού χάνουν καλούς και έμπειρους επαγγελματίες. Παράλληλα, διευκρινίζει πως οι 10 θέσεις των γενικών ιατρών που προκηρύχθηκαν την περασμένη Δευτέρα είναι τόσο για την πλήρωση των θέσεων εκείνων που αποχώρησαν και για την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

—**Τη Δευτέρα ανακοινώσατε πως εντός Μαΐου θα προσληφθούν 10 γενικοί ιατροί. Αυτές οι προσλήψεις θα γίνουν για να στελεχωθούν οι θέσεις των γιατρών που έφυγαν τους τελευταίους μήνες από το Δημόσιο, για να ενταχθούν στο ΓεΣΥ ως ιδιώτες;**

—Αριθμός από τις 10 θέσεις γενικών ιατρών που προκηρύχθηκαν την περασμένη Δευτέρα είναι για πλήρωση των θέσεων ιατρών που αποχώρησαν και οι υπόλοιπες είναι για την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

—**Λάβατε κάποια μέτρα προκειμένου να αντιμετωπίσετε το φαινόμενο της φυγής γιατρών από τον δημόσιο τομέα;**

—Είναι γεγονός πως οι συζητήσεις για το ΓεΣΥ έφεραν στην επιφάνεια το υπαρκτό χάσμα εισοδημάτων μεταξύ των ιατρών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, αν και για να γίνει σωστή σύγκριση θα πρέπει να σταθμιστούν κι άλλοι παράγοντες, όπως η ασφάλεια εργοδότησης, το ωράριο, κοκ. Οι απο-

«**Οι συζητήσεις για το ΓεΣΥ έφεραν στην επιφάνεια το υπαρκτό χάσμα εισοδημάτων μεταξύ των ιατρών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα».**

Μέχρι στιγμής εγγράφησαν στο ΓεΣΥ 110 προσωπικοί ιατροί για ενήλικες και 35 για παιδιά από αυτούς του Δημοσίου.

χωρήσεις από τα δημόσια νοσηλευτήρια δεν είναι καινούργιο φαινόμενο, είναι κάτι που συνέβαινε διαχρονικά. Τους τελευταίους μήνες όντως είχαμε αποχωρήσεις ιατρών, άλλες λόγω αφυπηρέτησης και ορισμένες λόγω παραπτώσεων. Σίγουρα οι παραπτώσεις για οποιονδήποτε λόγο κι αν προκύπτουν, δεν μας χαροποιούν, αφού χάνουμε καλούς και έμπειρους ιατρούς. Αυτό το φαινόμενο είναι ίσως και η κρισιμότερη πρόκληση που καλείται να διαχειριστεί ο ΟΚΥΠΥ: πώς να συγκρατήσει ιατρούς και να προσελκύσει επιπρόσθετους καλά εκπαιδευμένους και έμπειρους ιατρούς. Η κυβέρνηση αναγνώρισε το πρόβλημα από το 2017 και βελτιώθηκαν τόσο οι κλίμακες μισθοδοσίας όσο και τα επιδόματα. Επιπρόσθετα, εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια πρόγραμμα υπερωριακής απασχόλησης για τη διενέργεια χειρουργικών επεμβάσεων/εξετάσεων. Πριν από μερικούς μήνες και στη βάση ολοκληρωμένης μελέτης, το Δ.Σ. του ΟΚΥΠΥ αποφάσισε ειδικό

Η δημιουργία ξεχωριστής Διεύθυνσης για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας τονίζει τη σημασία που ο Οργανισμός αποδίδει στη ραχοκοκαλιά του συστήματος υγείας της χώρας, τονίζει στην «Κ» ο πρόεδρος του ΟΚΥΠΥ, Αλέκος Σταμάτης.

κίνητρο (συνάρτηση των εσόδων από το ΓεΣΥ) για την εγγραφή ασθενών από τους προσωπικούς ιατρούς των Κέντρων Υγείας.

Αυτό θα βελτιωθεί, θα συμπληρωθεί και θα επεκταθεί στους ιατρούς των άλλων ειδικοτήτων. Τα μέτρα θα υλοποιούνται προσεκτικά και σταδιακά. Στο Δ.Σ. του ΟΚΥΠΥ λαμβάνουμε υπόψη τη συνολική εικόνα και την οικονομική προοπτική των κρατικών νοσηλευτηρίων.

—**Γιατί δεν έχουν εγγραφεί ακόμη όλοι οι γιατροί του δημοσίου στο ΓεΣΥ;**

—Από την ιστοσελίδα του ΟΑΥ θα διαπιστώσετε ότι στις αρχές Μαΐου από τους περίπου 300 προσωπικούς ιατρούς ενήλικων που εγγράφηκαν στο ΓεΣΥ, 110 είναι ιατροί του ΟΚΥΠΥ. Αντίστοιχα, 35 παιδιάτροι έχουν εγγραφεί ως προσωπικοί ιατροί για παιδιά. Η διαδικασία εγγραφής των ιατρών άλλων ειδικοτήτων βρίσκεται σε εξέλιξη και θα έχει ολοκληρωθεί πριν από την 1η Ιουνίου 2019.

—**Η ΠΑΣΣΥΚΙ προτάσσει πως δεν έχει ξεκαθαριστεί ακόμη αν οι γιατροί του Δημοσίου θα συμβληθούν από μόνοι τους στο ΓεΣΥ ή αν ο ΟΚΥΠΥ θα συμβληθεί γι' αυτούς. Τελικά τι ισχύει;**

—Ο ΟΚΥΠΥ ως νομικό πρόσωπο έχει ήδη υπογράψει σύμβαση με τον ΟΑΥ. Αυτή ρυθμίζει την παροχή υπηρεσιών από φυσικά πρόσωπα, δηλαδή από τους ιατρούς τους οποίους εργοδοτεί.

—**Ποιες ενέργειες γίνονται από τον Οργανισμό για να μικρύνουν οι λίστες αναμονής;**

—Συνεχίζουν οι ρυθμίσεις που ελήφθησαν το προηγούμενο διάστημα, οι οποίες επιδιώκουν την αύξηση της παραγωγικότητας και την επέκταση του ωραρίου λειτουργίας των νοσηλευτηρίων κατά τις απογευματινές ώρες. Θεωρώ ότι οι λίστες αναμονής θα μειωθούν σε μεγάλο βαθμό με την εισαγωγή του ΓεΣΥ τον προσεχή Ιούνιο και τη δυνατότητα που θα έχουν οι ασθενείς να επιλέγουν τον πάροχο υγείας.

Για πρώτη φορά διευθυντικές ομάδες στα δημόσια νοσηλευτήρια

—**Βρισκόμαστε μόλις τρεις βδομάδες πριν από την εφαρμογή της πρώτης φάσης του ΓεΣΥ. Θεωρείτε πως τα δημόσια νοσοκομεία είναι σε ετοιμότητα να ανταποκριθούν στις ανάγκες που θα προκύψουν;**

—Είναι πολλά που πρέπει να γίνουν στα κρατικά νοσηλευτήρια —στις υποδομές, στις δομές, στο ανθρώπινο δυναμικό, στις διαδικασίες. Δεν μπορεί να γίνουν όλα ταυτόχρονα και περίπου ως διά μαγείας. Έχουν ιεραρχηθεί οι προτεραιότητες. Το ζητούμενο είναι να δημιουργηθεί και να συντηρείται δυναμική βελτιώσεων. Οι αλλαγές που προωθούνται είναι μεγάλες και πολύπλευρες και θα μας επηρεάσουν όλους: εγγραφή σε προσωπικό ιατρό της επιλογής του κάθε ασθενή, υποχρεωτική παραπομπή για δωρεάν πρόσβαση σε ειδικό, υποχρεωτική τήρηση ηλεκτρονικού φακέλου για κάθε ασθενή και ιατρική πράξη, κλείσιμο των φαρμακείων στα Κέντρα Υγείας, κ.λπ. Ο ασθενής θα έχει πλέον επιλογή ιατρού, φαρμακείου και άλλων παροχών υπηρεσιών υγείας. Ακόμη, η μετάβαση σε ηλεκτρονικό φάκελο αποτελεί μεγάλη αλλαγή για όλους. Προσωπικά αναμένα δυσκολίες τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Όμως είναι βήμα που επιτέλους πρέπει να γίνει. Ειδικά για τα φάρμακα, με απόφαση του υπουργού έχει ανακοινωθεί μεταβατική περίοδος μέχρι το τέλος Αυγούστου. Μέχρι τότε θα λειτουργούμε και με τις σημερινές ρυθμίσεις. Γενικότερα σκοπός είναι οι ασθενείς να υποστούν τη λιγότερη δυνατή ταλαιπωρία. Θα παρακολουθούμε την κατάσταση και θα ανταποκρινόμαστε όπως και όταν χρειάζεται.

—**Ποιες σημαντικές αλλαγές έχουν γίνει στα δημόσια νοσηλευτήρια και στα κέντρα υγείας από τον περασμένο Ιανουάριο που άρχισε η αυτονομία μέχρι σήμερα;**

—Κατ' αρχάς πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι τα νοσηλευτήρια προσφέρουν υπηρεσίες σε χιλιάδες ασθενείς καθημερινά εδώ και δεκαετίες. Να μη δημιουργούμε την εικόνα ότι λίγο πολύ τώρα αρχίζουν. Παρόλο που το χρονικό διάστημα των πέντε μηνών είναι μικρό, εντούτοις αυτό ήταν σημαντικό για να αρχίσουν να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για τη διοικητική και οικονομική αυτονομία των δημόσιων νοσηλευτηρίων. Για πρώτη φορά λειτουργούν στα νοσηλευτήρια διευθυντικές ομάδες των

τριών Διευθύνσεων Νοσηλευτηρίων, η Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και η Διεύθυνση Ασθενοφόρων. Η δημιουργία ξεχωριστής Διεύθυνσης για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας τονίζει τη σημασία που ο Οργανισμός αποδίδει στη ραχοκοκαλιά του συστήματος υγείας της χώρας. Το διάστημα αυτό συνεχίστηκε η αναδιοργάνωσή της, με έμφαση στη συμπληρωματοποίηση των κέντρων υγείας της αστικής περιοχής Λευκωσίας και στην επέκταση του ωραρίου λειτουργίας τους. Ταυτόχρονα συνεχίστηκε η αναβάθμιση των υποδομών τους και η συμπλήρωση του απαραίτητου εξοπλισμού.

—**Πότε υπολογίζετε να ολοκληρωθεί η αυτονομία των δημόσιων νοσηλευτηρίων;**

—Τι είναι η αυτονομία; Το κάθε νοσοκομείο να έχει εξουσίες, να αναλαμβάνει ευθύνες και να λογοδοτεί. Για να είναι όμως αποτελεσματική και ελεγχόμενη η εκχώρηση εξουσιών, πρέπει πρώτα να εξευρεθούν και να εγκατασταθούν τα κατάλληλα στελέχη, να δημιουργηθούν οι δομές και οι ομάδες, να λειτουργήσουν κατάλληλα συστήματα και διαδικασίες. Εξάλλου, ο νόμος μας δίνει περιθώριο μέχρι πέντε χρόνια, ακριβώς διότι ο σκοπός είναι να ενισχυθεί η ικανότητα των μονάδων να ανταποκρίνονται, να ανταγωνίζονται και να αναβαθμίζουν τις υπηρεσίες τους. Γι' αυτό και για κάθε νοσηλευτήριο, υπό όποιο καθεστώς λειτουργεί, η πορεία αναβάθμισης και βελτίωσης είναι συνεχής.

—**Από τον Ιούνιο του 2020, οι δικαιούχοι θα έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες ενδονοσοκομειακών φροντίδας υγείας. Αν τελικώς τα μεγάλα ιδιωτικά νοσηλευτήρια μείνουν εκτός ΓεΣΥ, όπως δηλώνουν, εκτιμάτε ότι τα δημόσια νοσοκομεία θα είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν στον όγκο περιστατικών που θα προκύψουν;**

—Τα κρατικά νοσηλευτήρια δεν είχαν ποτέ τη δυνατότητα και ούτε είναι σχεδιασμένα για να καλύψουν το σύνολο του πληθυσμού. Με περίπου τις μισές νοσοκομειακές κλίνες της χώρας και το ένα τρίτο των ιατρών, κάτι τέτοιο είναι ανέφικτο. Αντίθετα, αρκετές από τις δυσκολίες των νοσηλευτηρίων είναι αποτέλεσμα απασπασματικής και ενδεχομένως απειρισμένης αύξησης του αριθμού των δικαιούχων, χωρίς αυτά να έχουν την πραγματική δυνατότητα να τους εξυπηρετήσουν.

Στον αέρα το έργο της νέας πτέρυγας του Γ.Ν. Λάρνακας

Το Υπουργείο Μεταφορών εισηγείται διακοπή του συμβολαίου και επαναπροκήρυξη διαγωνισμού

Τον **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Στον αέρα φαίνεται να βρίσκονται οι διεργασίες για την ολοκλήρωση της νέας πτέρυγας του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας. Παρά το γεγονός ότι τον περασμένο Ιανουάριο ο υπουργός Υγείας δήλωσε πως μετά από συνεννόηση που είχε με τον εργολάβο, το έργο θα παραδινόταν καθυστερημένα μέχρι

Θα συνεχίσουν κανονικά οι περιόδους στα αγροτικά κέντρα υγείας με την εφαρμογή του ΓεΣΥ.

τα τέλη Μαΐου με αρχές Ιουνίου, τελικώς τα δεδομένα αλλάζουν εκ νέου και εξετάζονται εναλλακτικές επιλογές. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει στην «Κ», ο πρόεδρος του ΟΚΥΠΥ Αλέκος Σταμάτης, μετά από ενημέρωση που έλαβε αυτή τη βδομάδα από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων για την πορεία του έργου, διαπίστωσε πως μάλλον δεν θα υπάρξει στο παρόν στάδιο θετική κατάληξη.

Ο κ. Σταμάτης εξηγεί πως δόθηκαν κάποιες εισηγήσεις από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών, όπως διακοπή το συμβόλαιο και επαναπροκήρυξη ο διαγωνισμός για το υπόλοιπο έργο, εξηγώντας πως θα γίνει λόγω της καθυστέρησης που παρατηρείται στο έργο, παρά τις διαβεβαιώσεις και τα χρονοδιαγράμματα που δόθηκαν κατά διαστήματα από τον εργολάβο.

Εναλλακτική λύση

Προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες που υπάρχουν στην περιφέρεια Λάρνακας — Αμμοχώστου, Υπουργείο Υγείας και Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ) ετοιμάζουν εναλλακτική λύση για να καλυφθούν τα κενά, μέχρι να ξεκαθαρίσει το σκηνικό σε σχέση με το έργο της νέας πτέρυγας του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας. Συγκεκριμένα, Υπουργείο Υγείας και ΟΚΥΠΥ αποφάσισαν από κοινού να προχωρήσουν με την ολοκλήρωση της Χειρουργικής Πτέρυγας του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου, η οποία θα έχει δυναμικότητα 20 κλινών. Για την ολοκλήρωση του εν λόγω έργου, ο κ. Σταμάτης αναφέρει πως αναμένουν την αναθεωρημένη οικονομική δα-

Προχωρούν με εναλλακτική λύση Υπουργείο Υγείας και ΟΚΥΠΥ για κάλυψη των αναγκών στην περιφέρεια Λάρνακας — Αμμοχώστου.

πάνη, ούτως ώστε τάχιστα να προκηρυχθούν οι προσφορές, με εκτιμώμενη διάρκεια ολοκλήρωσης του έργου τους επόμενους 10 μήνες. Συνεπώς το Δ.Σ. του ΟΚΥΠΥ ευελπιστεί πως αρχές του 2020 το έργο αυτό θα έχει ολοκληρωθεί και έτσι θα προστεθούν επιπλέον υποδομές. «Πρόκειται για μια εναλλακτική λύση για να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα, το οποίο δυστυχώς δεν

είναι στον έλεγχό μας για να επιλύσουμε», καταλήγει ο πρόεδρος του ΟΚΥΠΥ.

Αγροτικά κέντρα υγείας

Κανονικά θα συνεχίσουν να πραγματοποιούνται σε περιβάλλον ΓεΣΥ οι περιόδους στα κέντρα υγείας που βρίσκονται στις αγροτικές περιοχές. Εδώ και αρκετά χρόνια το Υπουργείο Υγείας έχει αποφα-

σίσει πως για να καλυφθούν οι ανάγκες των ασθενών που διαμένουν σε χωριά, που είναι μακριά από το κέντρο της πόλης τους, παροχές υγείας θα μεταβαίνουν σε αυτά. Συγκεκριμένα, παθολόγοι, νοσηλευτές και φαρμακοποιοί, μεταβαίνουν μία φορά την εβδομάδα ή μία φορά το δεκαπενθήμερο στα αγροτικά κέντρα υγείας προκειμένου να παρέχουν πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας στους πολίτες που διαμένουν σε αυτά τα χωριά. Παρά το γεγονός ότι από την 1η Ιουνίου, που θα τεθεί σε εφαρμογή το ΓεΣΥ, αρκετά πράγματα θα αλλάζουν στον τρόπο που λειτουργεί ο τομέας της υγείας, οι περιόδους θα συνεχίζονται κανονικά στα αγροτικά κέντρα υγείας. Όπως πληροφορείται η «Κ», οι περιόδους σε περιβάλλον ΓεΣΥ θα συνεχιστούν εκεί και όπου οι ασθενείς θα εγγραφούν στις λίστες των παθολόγων γιατρών που μεταβαίνουν σε αυτά τα κέντρα υγείας. Δεδομένου ότι οι δικαιούχοι έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν οποιοδήποτε συμβεβλημένο γιατρό, οι κάτοικοι των περιοχών αυτών θα μπορούν να επιλέξουν είτε τον γιατρό που κάνει τώρα τις περιόδους από το Δημόσιο ή κάποιον άλλο που τώρα θεωρείται ιδιώτης. Σύμφωνα με στοιχεία που εξασφα-

λισε η «Κ» από το Υπουργείο Υγείας, τα αγροτικά κέντρα που λειτουργούν αυτή τη στιγμή και θα συνεχίσουν οι περιόδους με την εφαρμογή του ΓεΣΥ είναι τα εξής:

- Περιφερειακό Νοσοκομείο Κυπερούντας
- Κέντρο Υγείας Πλατρών
- Κέντρο Υγείας Αγρού
- Κέντρο Υγείας Ευρύχου
- Κέντρο Υγείας Πεδουλά
- Κέντρο Υγείας Κλήρου
- Κέντρο Υγείας Παλαιχωρίου
- Κέντρο Υγείας Κοφίνου
- Κέντρο Υγείας Λευκάρων
- Κρατικά Φαρμακεία

Υπενθυμίζεται δε, πως με την εφαρμογή του ΓεΣΥ, από τα 43 κρατικά φαρμακεία που λειτουργούν σήμερα σε δημόσια νοσοκομεία και παραμένουν τα φαρμακεία που βρίσκονται στα κέντρα υγείας: Ζαλαμίου, Πεδουλά, Φύτσης, Ορόδους, Παναγιάς, Κάτω Πύργου, Αυδήμου, Λευκάρων, Πλατρών, Πάχνας, Παλαιχωρίου, Αγρού, Ευρύχου, Κοφίνου και Κυπερούντας.

Ελαττώνουν ταχύτητα και μειώνουν ρύπους

Εισήγηση 120 ναυτιλιακών εταιρειών και παγκόσμιων περιβαλλοντικών οργανώσεων ενώπιον του IMO

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η σκέψη για μείωση των ταχυτήτων με τις οποίες κινείται ο παγκόσμιος στόλος εκφράστηκε για πρώτη φορά στο Cyprus Maritime. Στο διάστημα που ακολούθησε, η ιδέα ωρίμασε, καταγράφηκε, και υποβλήθηκε στις 30 Απριλίου, επίσημα πλέον ενώπιον του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού. Πρόκειται για πρωτοβουλία της Κυπριακής Ένωσης Πλοιοκτιτών, η οποία έχει καταφέρει να συγκεντρώσει την υποστήριξη και τις υπογραφές συνολικά 120 ναυτιλια-

Νεότερα θα υπάρξουν την προσεχή εβδομάδα μετά τη συζήτηση του θέματος σε συνεδρία του Παγκόσμιου Ναυτιλιακού Οργανισμού.

κών εταιρειών μεταξύ τους και ισχυρές σημαίες στον κόσμο της ναυτιλίας όπως η Σιγκαπούρη, η Κίνα και η Ελλάδα. Η επιστολή φέρει επίσης την υπογραφή εννέα παγκόσμιων περιβαλλοντικών οργανώσεων, όπως την Greenpeace και τη World Wildlife Fund (WWF). Η πρόταση θα τεθεί προς συζήτηση στον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό τις επόμενες ημέρες όπου θα αποφασιστεί το κατά πόσο θα υιοθετηθεί και θα τεθεί σε εφαρμογή. «Σε μια τέτοια περίπτωση μπορεί να εφαρμοστεί άμεσα, και άρα να έχει άμεσα αποτελέσματα», εξηγεί στην «Κ» ο πρόεδρος της Κυπριακής Ένωσης Πλοιοκτιτών Ανδρέας Χατζηγιάννης. Υπενθυμίζεται ότι στόχος για τον τομέα της ναυτιλίας

είναι όπως μέχρι το 2030 οι εκπομπές CO2 από τη ναυτιλία να μειωθούν κατά 40% σε σύγκριση με τις εκπομπές των πλοίων το 2008, ενώ μέχρι το 2050 η μείωση των εκπομπών να φτάσει το 50%. Σε πο μακροπρόθεσμο επίπεδο, ο στόχος είναι όπως οι εκπομπές ρύπων να είναι μηδαμινές. Πάντως, όπως σημειώνει ο κ. Χατζηγιάννης ο τομέας της ναυτιλίας συγκεντρώνει μόλις το 1,5% των εκπομπών ρύπων από το σύνολο των εκπομπών στον τομέα των μεταφορών.

Το παράδειγμα του 2009

Σύμφωνα με το κείμενο της επιστολής την οποία έχει στην κατοχή της η «Κ», η εισήγηση έχει την βάση της στο δεδομένο ότι σε καμπλότερες ταχύτητες μειώνεται και η εκπομπή των ρύπων. Αυτό είναι κάτι το οποίο διαπιστώθηκε και στην πράξη το 2009, όταν λόγω της υψηλής τιμής στο πετρέλαιο, τα πλοία έριξαν ταχύτητα για λόγους οικονομίας. Μαζί όμως με εξοκονόμηση, κατάφεραν να πετύχουν και απότομη πτώση των ρύπων. «Βασισμένοι σε αυτό, ως πλοιοκτήτες συμφωνούμε να μειώσουμε την ταχύτητα και να ελαφρύνουμε αμέσως το περιβάλλον», επισημαίνει ο πρόεδρος της Κυπριακής Ένωσης Πλοιοκτιτών.

Ενδιάμεση λύση

Η υιοθέτηση της πρότασης πρόκειται στην ουσία για μια ενδιάμεση λύση, ώστε να δοθεί χρόνος για εξεύρεση ριζικής λύσης μέσω της τεχνολογίας. Σε περίπτωση που η πρόταση πάρει το πράσινο φως από τον IMO, στη συνέχεια θα πρέπει να καθοριστεί από αρμόδιες τεχνικές επιτροπές το ποσοστό της μείωσης της ταχύτητας, το οποίος εκτιμάται ότι θα είναι διαφορετικό για

κάθε τύπο πλοίου. Ο δε έλεγχος για συμμόρφωση με τον κανονισμό θα γίνεται από ελεγκτές και τα συστήματα ελέγχου ταχύτητας, και κατανάλωσης. Θα ελέγχεται δηλαδή ο τόνος καυσίμου που καταναλώθηκε ανά μίλι που διανύθηκε.

Θετικός ο IMO

Θα πρέπει πάντως να αναφερθεί ότι η πρόταση των πλοιοκτιτών, είναι παράμετρος η οποία ήδη περιλαμβάνεται στο αρχικό πλάνο της στρατηγικής του IMO για τη μείωση της εκπομπής ρύπων. Όπως καταγράφεται σε έγγραφο του παγκόσμιου οργανισμού, μεταξύ των βραχυπρόθεσμων μέτρων είναι «να εξεταστεί και να αναλυθεί η χρήση της βελτιστοποίησης της ταχύτητας ως μέτρο, λαμβανομένων υπόψη και των θεμάτων ασφαλείας, της απόστασης, η οποία διανύεται, την κατάσταση της αγοράς και του εμπορίου, και ότι το μέτρο αυτό δεν θα έχει αντίκτυπο στην δυνατότητα της ναυτιλίας να εξυπηρετεί απομακρυσμένες γεωγραφικά, περιοχές.

Αντιδρούν στη χρήση των συστημάτων scrubber

Η μείωση της εκπομπής των ρύπων ανάγεται σε μείζον ζήτημα για τον κλάδο της ναυτιλίας. Ήδη όπως κατέγραψε η «Κ» σε προηγούμενο ρεπορτάζ η πρόθεση του διεθνούς ναυτιλιακού οργανισμού να προωθήσει συγκεκριμένες αλλαγές στον τύπο του χρησιμοποιημένου καυσίμου έχει προκαλέσει τριγμούς και ανησυχία στις τάξεις των πλοιοκτιτών. Πρόκειται για αλλαγές οι οποίες θα ισχύσουν από την 1η Ιανουαρίου 2020, και θέλουν τα καύσιμα που χρησιμοποιούν οι μη-

Στόχος μέχρι το 2030 να μειωθούν οι εκπομπές CO2 από τον τομέα της ναυτιλίας κατά 40% και μέχρι το 2050 κατά 50%, σε σχέση με τα επίπεδα του 2008.

χανές των πλοίων να μην ξεπερνούν σε περιεκτικότητα θείου το 0,5%, έναντι 3,5%. Αριθμός πλοιοκτιτών εκφράζουν έντονη ανησυχία για το κατά πόσο η ποσότητα στα νέου τύπου καύσιμα θα είναι επαρκής για να διασφαλίσει σε βάθος χρόνου την απρόσκοπτη λειτουργία και ως εκ τούτου την κερδοφορία του τομέα. Σημειώνεται ότι αυτή τη στιγμή οι ανάγκες καυσίμου για τη ναυτιλία κυμαίνονται γύρω στα τρία εκατομμύρια βαρέλια πετρελαίου ημερησίως.

Από την άλλη ως μια πρώτη εναλλακτική, η οποία εντάσσεται στον κανονισμό του IMO, είναι η χρήση των συστημάτων scrubber, στη μηχανή των πλοίων, το οποίο μπορεί να μειώσει το θείο στην επικινυόμενη ποσότητα. Και σε αυτή την περίπτωση εκφράζονται επιφυλάξεις τόσο για το κόστος εγκατάστασής του, όσο και για το κατά πόσο τελικά η χρήση του δεν επιφέρει την όποια επίπτωση στο περιβάλλον. Από την άλλη, πρόκειται για πολύ ακριβή τεχνολογία

με το κόστος να αγγίζει το εκατομμύριο. Όπως πληροφορείται η «Κ» μόλις δύο χιλιάδες πλοία από το σύνολο των 90 χιλιάδων του παγκόσμιου στόλου εκτιμάται ότι θα έχουν εγκατεστημένα συστήματα scrubber με την έναρξη της εφαρμογής του κανονισμού. Φαίνεται, λοιπόν, ότι οι πλοιοκτήτες, οι οποίοι διατηρούν τις ενστάσεις τους για τη λύση μέσω scrubber, να συντάσσονται με την πρωτοβουλία της Κυπριακής Ένωσης Πλοιοκτιτών.

Νέες Θέσεις Επαρχιακών Διευθυντών

Για πλήρη απασχόληση: **Λεμεσό, Πάφο**

Περιγραφή θέσης εργασίας:

Θα έχει ως κύρια ευθύνη το συντονισμό και την επίβλεψη της ομαλής λειτουργίας του επαρχιακού γραφείου, την εποπτεία του διοικητικού και γραφειακού προσωπικού, της εύρυθμης λειτουργία του τομέα εκδηλώσεων οικονομικής ενίσχυσης (Fundraising), εξεύρεσης πόρων και δημοσίων σχέσεων. Θα είναι επίσης υπεύθυνος/η για τη διατήρηση της σωστής εικόνας του Συνδέσμου και τη χρηστή διοίκηση των οικονομικών πόρων της Επαρχίας του/της.

Απαραίτητα προσόντα και δεξιότητες:

- Πτυχίο αναγνωρισμένου πανεπιστήμιου στη Διοίκηση Επιχειρήσεων ή Κοινωνικών Σπουδών ή Μάρκετινγκ ή/και Δημοσίων Σχέσεων ή άλλου συναφή κλάδο
- Άριστη γνώση της Ελληνικής και της Αγγλικής γλώσσας
- Άριστη γνώση Η/Υ (Microsoft Office) από αναγνωρισμένο φορέα
- Ηγετικές και Οργανωτικές Ικανότητες
- Άριστες επικοινωνιακές ικανότητες και διαπροσωπικές σχέσεις
- Ανάληψη πρωτοβουλιών και δυνατότητα λήψης αποφάσεων
- Ικανότητες σε θέματα προβολής, δημοσίων σχέσεων, εξεύρεσης πόρων (fundraising) και οργάνωσης εκδηλώσεων
- Γνώση σε θέματα οργάνωσης εθελοντών
- Τουλάχιστον πέντε χρόνια (5) εμπειρία σε εποπτική θέση
- Εμπειρία σε Μν-Κερδοσκοπικό Οργανισμό θα θεωρηθεί ως επιπρόσθετο προσόν

Μπορείτε να στείλετε το βιογραφικό σας μέχρι τις 17 Μαΐου 2019, με αντίγραφο των πιστοποιητικών των ακαδημαϊκών και άλλων συναφών προσόντων στην ηλεκτρονική διεύθυνση jobs@pasykaf.org, διευκρινίζοντας την επαρχία για την οποία ενδιαφέρεστε.

Κατόπιν λήξης της προθεσμίας, οι υποψήφιοι ενδέχεται να κληθούν σε εξέταση (Reasoning Test) από το ‘Cyprus Examination Center’

Όλες οι αιτήσεις θα θεωρηθούν άκριως εμπιστευτικές.

Το **KANALI 6**, σε συνεργασία με τη **Salamis Tours**, σας ταξιδεύει στη μαγευτική

ΒΗΡΥΤΟ | 7 - 9 Ιουνίου

Απολαύστε ένα 2ήμερο γεμάτο γεύσεις και αρώματα της Αραβικής κουλτούρας με το ανακαινισμένο κρουαζιερόπλοιο c/s **Salamis Filoxenia**

Πληροφορίες και κρατήσεις στο **99 396386**

Με χαμηλές επιδόσεις η Ελλάδα στην αξιοποίηση του ψηφιακού χρήματος

Παρά την αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών στη χώρα μας, που επιβλήθηκε κυρίως λόγω των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων (capital controls), η Ελλάδα κατατάσσεται πολύ χαμηλά στην αξιοποίηση του ψηφιακού χρήματος. Ερευνα της Citi και του Imperial College Λονδίνου κατέταξε την Ελλάδα στην 55η θέση ανάμεσα σε 84 χώρες που αξιολογήθηκαν με βάση την ετοιμότητά τους στην αξιοποίησή του.

Ο κατάλογος συντάχθηκε με βάση τον Δείκτη Ψηφιακού Χρήματος (Digital Money Index, DMI)

Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 55η θέση ανάμεσα σε 84 χώρες, σύμφωνα με παγκόσμια έρευνα.

που κατάρτιζον τα τελευταία πέντε χρόνια οι δύο οργανισμοί, Citi και Imperial College. Με βάση τον δείκτη DMI, η χώρα μας κατατάσσεται στην τρίτη κατηγορία χωρών αναφορικά με την ετοιμότητά τους να αξιοποιήσουν το ψηφιακό χρήμα. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τις αναδυόμενες (emerging) χώρες στη χρήση του ηλεκτρονικού/ψηφιακού χρήματος.

Με βάση τον κατάλογο που δημοσιοποίησε η Citi για το 2019, η Ελλάδα ανταγωνίζεται τη Ρουμανία (53η), την Ινδία (54η), το Μεξικό (56η), την Κολομβία (57η) και άλλες χώρες του πλανήτη. Στην κορυφή της αξιοποίησης του ψηφιακού χρήματος βρίσκεται η Φινλανδία (1η), η Σουηδία (2η), η Νορβηγία (3η) και οι ΗΠΑ

(4η). Οι χώρες αυτές ανήκουν στην πρώτη κατηγορία χωρών, που περιλαμβάνει όλες εκείνες που βρίσκονται σε μεγάλη ετοιμότητα αξιοποίησής του.

Η Πορτογαλία βρίσκεται στην 27η θέση, η Ιταλία στην 30η θέση και η Τουρκία στην 35η. Οι δύο πρώτες ανήκουν στη δεύτερη κατηγορία χωρών, που περιλαμβάνει εκείνες που βρίσκονται σε μέτρια ετοιμότητα αξιοποίησης του ψηφιακού χρήματος. Η Τουρκία κατατάσσεται στην ίδια κατηγορία με την Ελλάδα, με μικρή ετοιμότητα και τέλος υπάρχει η τέταρτη κατηγορία χωρών που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο ετοιμότητας. Αξιοσημείωτο είναι ότι από το 2014 μέχρι το 2019, η Ελλάδα υποχώρησε κατά τέσσερις θέσεις με βάση τον δείκτη DMI. Έτσι, παρά την άνωθεν επιβολή των ηλεκτρονικών συναλλαγών (κυρίως λόγω των capital controls), η χώρα υποχώρησε στην ετοιμότητά της για αξιοποίηση του ψηφιακού χρήματος. Στην πράξη δεν είναι η χώρα που υποχώρησε, αλλά τα μεγαλύτερα βήματα πρόοδου που πραγματοποίησαν άλλες χώρες, και οι οποίες, ενώ στο παρελθόν υστερούσαν έναντι της χώρας, τώρα υπερτερούν.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση, η χώρα υστερεί κυρίως στις τεχνολογικές και χρηματοοικονομικές υποδομές (technology & financial infrastructure), αφού κατατάσσεται στην 66η θέση μεταξύ 84 χωρών. Επίσης, υστερεί στον υποδείκτη στήριξης του ψηφιακού χρήματος από την κυβέρνηση και στην αγορά (government and market support) όπου κατατάσσεται στην 60η θέση. Καλύτερες επιδόσεις η χώρα διαθέτει στη χρήση λύσεων ψηφιακού χρήματος (digital money solutions) και στην τάση υιοθέτησής του (propensity to adopt). Με βάση τους δύο τελευταίους υποδείκτες η Ελλάδα κατετάγη στην 43η και 54η θέση, αντίστοιχα.

Όλα ωστόσο καταδεικνύουν τη συνολική αδυναμία της χώρας να αξιοποιήσει τις δυνατότητες του ψηφιακού χρήματος και τις ηλεκτρονικές συναλλαγές. Πάντως, η Citi αναφέρει ότι παρά τη διαπιστωμένη χαμηλή διείσδυση του ψηφιακού χρήματος σε παγκόσμιο επίπεδο, η χρήση και η αξιοποίησή του βαίνουν συνεχώς αυξανόμενες.

Σχέδιο νέας χαλάρωσης capital controls έως τα τέλη Μαΐου

Συζητήθηκε στη συνάντηση θεσμών, οικονομικού επιτελείου, τραπεζιών, ΤτΕ

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Σε νέα χαλάρωση των capital controls έως τα τέλη Μαΐου προανατολίζεται η κυβέρνηση στο πλαίσιο της περαιτέρω διευκόλυνσης των συναλλαγών των επιχειρήσεων. Το θέμα συζητήθηκε στη συνάντηση που είχαν οι επικεφαλής των θεσμών με το οικονομικό επιτελείο, καθώς και στις συναντήσεις με την Ελληνική Ένωση Τραπεζών και την Τράπεζα της Ελλάδος.

Στις διαδοχικές συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν, τα θέματα που κυριάρχησαν αφορούσαν την ενεργοποίηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την προστασία της πρώτης κατοικίας, την αναθεώρηση του νόμου Κατσέλη και τα δύο εργαλεία για τη μείωση των κόκκινων δανείων, με προτεραιότητα την πρόταση του ΤΧΣ, η τελική μορφή της οποίας θα αποσταλεί προς έγκριση στην DG Comp, επίσης έως τα τέλη Μαΐου.

Σε ό,τι αφορά το θέμα των capital controls και με δεδομένο ότι το προεκλογικό κλίμα είναι απαγορευτικό για την πλήρη κατάρ-

Το προεκλογικό κλίμα είναι απαγορευτικό για την πλήρη κατάργηση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, κυρίως προς το εξωτερικό.

γηση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων κυρίως προς το εξωτερικό, η κυβέρνηση, σύμφωνα με πληροφορίες, προανατολίζεται σε μικρές κινήσεις σταδιακής χαλάρωσης. Στο πλαίσιο αυτό προτίθεται να διευρύνει το όριο για τις συναλλαγές των επιχειρήσεων με το εξωτερικό και ενδεχομένως το όριο για τα εμβάσματα ιδιωτών στο εξωτερικό.

Σημειώνεται ότι σήμερα οι επιχειρήσεις μπορούν να πραγματοποιούν συναλλαγές με το εξωτερικό έως το όριο των 100.000 ευρώ ανά ημέρα και ανά πελάτη,

Επιδίωξη της κυβέρνησης, με τη σχεδιαζόμενη χαλάρωση των capital controls, είναι η περαιτέρω διευκόλυνση των συναλλαγών των επιχειρήσεων.

έπειτα από προσκόμιση των σχετικών τιμολογίων και παραστατικών. Οι συγκεκριμένες συναλλαγές διεκπεραιώνονται απευθείας από το δίκτυο των καταστημάτων των τραπεζών με πίστωση του λογαριασμού του αντισυμβαλλομένου και υπολογίζονται εντός του εβδομαδιαίου ορίου που ορίζεται από την Επιτροπή Εγκρίσης Τραπεζικών Συναλλαγών για κάθε τράπεζα. Πρόθεση είναι το όριο να διευρυνθεί και οι τράπεζες να έχουν μεγαλύτερες πρωτοβουλίες κινήσεων έναντι της Επιτροπής Εγκρίσεων Συναλλαγών.

Διεξοδική ήταν η συζήτηση μεταξύ των επικεφαλής των θεσμών και του οικονομικού επιτελείου για τον χρόνο ενεργοποίησης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την υποβολή αιτήσεων όσων θέλουν να προστατεύσουν την πρώτη τους κατοικία. Η πλατφόρμα αναμένεται να ενεργοποιηθεί στις αρχές Ιουλίου, καθώς τότε, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που συμφωνήθηκε, θα είναι έτοιμοι οι αναγκαίοι αυτοματισμοί, έτσι ώστε οι αιτήσεις που θα υποβάλλονται να ελέγχονται αυτόματα ως προς την επιλεξιμότητά τους. Υπεν-

θυμίζεται πως η επιλεξιμότητα αξιολογείται με βάση τα όρια για το ύψος της οφειλής, την αντικειμενική αξία της πρώτης κατοικίας και τα εισοδηματικά και τα περιουσιακά κριτήρια.

Από την πλευρά των θεσμών τέθηκε επιτακτικά το θέμα της συνολικής αναμόρφωσης του νόμου Κατσέλη, που αποτελεί και κυβερνητική δέσμευση στο πλαίσιο της συμφωνίας για την προστασία της πρώτης κατοικίας με τις τράπεζες και τους θεσμούς. Να σημειωθεί ότι από την πλευρά της κυβέρνησης δεν έχει ληφθεί κάποια σχετική πρωτοβουλία και στη χθεσινή συνάντηση συμφωνήθηκε να συγκροτηθεί ομάδα εργασίας, η οποία θα εξετάσει το νέο πλαίσιο που θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή από τις αρχές του 2020, ενοποιώντας το πλαίσιο για την προστασία της πρώτης κατοικίας που ψηφίστηκε πρόσφατα και θα ισχύσει έως τα τέλη του χρόνου και το πτωχευτικό δίκαιο των ιδιωτών.

Όσον αφορά τα εργαλεία για τη μείωση των κόκκινων δανείων των τραπεζών, η κυβέρνηση έχει προκρίνει το σχέδιο του ΤΧΣ, δηλαδή τη δημιουργία ενός σχήματος προστασίας ενεργητικού (APS - Asset Protection Scheme), χωρίς να έχει απορρίψει την πρόταση της ΤτΕ, η οποία ωστόσο τοποθετείται σε δεύτερο χρόνο. Η τελική πρόταση, όπως έχει εξειδικευθεί από την JP Morgan ύστερα από συνεχείς διαβουλεύσεις με τη Διεύθυνση Ανταγωνισμού (DG Comp) της Ε.Ε. για τη δημιουργία του APS, στο οποίο θα μεταφερθούν κόκκινα δάνεια ύψους 15 - 20 δισ. ευρώ, αναμένεται να αποσταλεί έως τα τέλη Μαΐου.

Η μεθοδολογία που έχει εφαρμόσει η JP Morgan μειώνει την προμήθεια που θα πληρώνουν οι τράπεζες προκειμένου να κάνουν χρήση της κρατικής εγγύησης μεταξύ 1,5% - 2% τα τρία πρώτα χρόνια, ενώ μετά την τριετία το κόστος ανεβαίνει πάνω από το 3%. Ο χρόνος, πάντως, για την έγκριση της σχετικής πρότασης μετράει αντίστροφα, με δεδομένο ότι οι ρυθμοί στους μηχανισμούς της Ε.Ε. έχουν ήδη ατονήσει ενόψει των ευρωεκλογών.

«Χτύπημα» 80 εκατ. ευρώ στις εταιρείες ηλεκτρισμού

Λόγω των κυβερνητικών καθυστερήσεων στο άνοιγμα της αγοράς ενέργειας - Δίαυλος επικοινωνίας με την Κομισιόν

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Σε οικονομική ασφυξία οδηγείται η αγορά ηλεκτρισμού καθώς, πέραν του μεταδοτικού από τη ΔΕΗ ιού ρευστότητας, η αβελτηρία της κυβέρνησης στην εφαρμογή των διαρθρωτικών μέτρων για το πλήρες άνοιγμα της αγοράς οδηγεί στην απώλεια εσόδων ύψους 80 εκατ. ευρώ για τους ανεξάρτητους ηλεκτροπαραγωγούς. Πρόκειται για έσοδα που έχουν προβλεφθεί από τον προσωρινό μηχανισμό των ΑΔΙ (Αποδεικτικά Διαθεσιμότητας Ισχύος) μέσω του οποίου αποζημιώνονται οι μονάδες φυσικού αερίου και υδροηλεκτρικών για την ευελιξία που παρέχουν στο ηλεκτρικό σύστημα και ο οποίος έχει εγκριθεί από την Ε.Ε. με ισχύ μέχρι το τέλος του 2019.

Η εγκριτική απόφαση της Κομισιόν έχει θέσει ως προαπαιτούμενο για την πραγματοποίηση της δεύτερης δημοπρασίας που προβλέπει ο μηχανισμός τη συμμετοχή και της ζήτησης (demand response) αλλά και τη λειτουργία των νέων αγρών του target model (μοντέλο διασύνδεσης με τις ευρωπαϊκές αγορές) που ήταν προγραμματισμένο να ξεκινήσει αρχικά τον Απρίλιο του 2019 αλλά έχει μεταταθεί λόγω καθυστερήσεων για τις αρχές του 2020.

Η ελληνική αγορά δεν έχει προσαρμοστεί με το target model (μοντέλο διασύνδεσης με τις ευρωπαϊκές αγορές) που τίθεται ως προαπαιτούμενο από την Ε.Ε.

Η Ε.Ε. «πάγωσε» τη διαδικασία των δημοπρασιών για την παροχή υπηρεσιών ευελιξίας, με αποτέλεσμα οι μονάδες που συμμετέχουν στον

μηχανισμό να στερούνται έσοδα περί τα 80 εκατ. ευρώ, με συνέπεια η πλειοψηφία των εταιρειών του κλάδου να «γυρίζει» σε ζημιές.

Το υπουργείο Ενέργειας σε μια προσπάθεια να δώσει λύση στο πρόβλημα έχει ανοίξει διάυλο επικοινωνίας με την Κομισιόν για τη

Η πλειοψηφία των εταιρειών του κλάδου κινδυνεύει να «γυρίσει» σε ζημιές, καθώς χάνει τα έσοδα που έχουν προβλεφθεί από τον προσωρινό μηχανισμό των ΑΔΙ.

δυνατότητα αποσύνδεσης της διεξαγωγής των δημοπρασιών από το target model, αφού η έναρξη της εφαρμογής του δεν προβλέπεται πριν από τη λήξη του μηχανισμού (τέλος 2019). Το υπουργείο διαπραγματεύεται με την Επιτροπή το ξεμπλοκάρισμα των δημοπρασιών έναντι δέσμευσης για την ένταξη της ζήτησης και κατάρτιζει σύμφωνα με πληροφορίες το σχετικό πλαίσιο.

Η στάση της ΔΕΗ

Υπονομευτικά ωστόσο στην προσπάθεια αυτή λειτουργεί η ΔΕΗ, η οποία από τις 17 Νοεμβρίου 2018 με προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (Υπόθεση T-694/18) στράφηκε κατά της απόφασης έγκρισης της Ε.Ε. του μεταβατικού μηχανι-

σμού και ουσιαστικά κατά του υπουργείου Ενέργειας που τον εισηγήθηκε ζητώντας την ακύρωσή του, με βασικό επιχειρήμα ότι δεν τηρεί τα κριτήρια των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις της Ε.Ε. Η προσφυγή της ΔΕΗ προς το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο όχι μόνο δεν αφήνει τα περιθώρια ευελιξίας στην Ε.Ε. για μια πιο χαλαρή αξιολόγηση του μεταβατικού μηχανισμού, αλλά δημιουργεί προϋποθέσεις για καθυστέρηση της έγκρισης του μόνιμου μηχανισμού στον οποίο συμμετέχουν και λιγνιτικές μονάδες και η ΔΕΗ ζητάει διακαώς την επίσπευση της έγκρισής του από την Επιτροπή, καθώς την έχει συνδέσει με την επιτυχία του εγχειρήματος της αποεπένδυσής.

Την ίδια στιγμή δηλαδή που η ΔΕΗ τρέχει στο Δικαστήριο την Επιτροπή για τον μεταβατικό μηχανισμό εκκρίνει για την επίσπευση της έγκρισης του μόνιμου, χωρίς η ελληνική αγορά να έχει προσαρμοστεί με το target model που τίθεται ως προαπαιτούμενο. Με τη στάση αυτή κινδυνεύει εκτός των άλλων να αφήσει χωρίς ΑΔΙ τη νέα μονάδα της Πτολεμαΐδας, αφού να ενταχθεί στον μηχανισμό θα πρέπει αυτός να έχει εγκριθεί μέσα στο 2019 και παράλληλα να λειτουργήσει και η μονάδα.

Εμμεση αύξηση των επιτοκίων από κεντρική τράπεζα Τουρκίας

Υψηλότερο 1,5% το κόστος δανεισμού των τραπεζών για να στηριχθεί η λίρα

Σε μια έμμεση αύξηση του κόστους δανεισμού προχώρησε η Τράπεζα της Τουρκίας, εξωθώντας τις τουρκικές τράπεζες να δανειστούν με υψηλότερο επιτόκιο. Στόχος της είναι να στηρίξει την τουρκική λίρα, που εξακολουθεί να υποχωρεί μαζί με τα ομόλογα της γειτονικής χώρας. Ο λόγος είναι ότι ακόμη και οι ριψοκίνδυνοι επενδυτές εγκαταλείπουν τους τουρκικούς τίτλους μετά την απόφαση για επαναληπτικές δημοτικές εκλογές στην Κωνσταντινούπολη.

Ανακοινώνοντας ότι αναστέλλει τον δανεισμό μιας εβδομάδας που έχει επιτόκιο 24%, η Τράπεζα της Τουρκίας εξώθει τώρα τις τουρκικές τράπεζες να δανειστούν με το ακριβότερο overnight επιτόκιο του 25,5%. Νωρίτερα είχε προηγηθεί νέα υποχώρηση της τουρκικής λίρας, που έχει χάσει από την αρχή της εβδομάδας το 4% της αξίας της και χθες το απόγευμα κυμαίνονταν πλέον στις 6,225 τουρκικές λίρες προς ένα δολάριο.

Παράλληλα, υποχωρούσαν τα δεκαετή ομόλογα του τουρκικού δημοσίου, με τις αποδόσεις τους να εκτινάσσονται πλέον στο 21,17% από το 20,99% στο οποίο έκλεισαν την Τετάρτη. Την απουσία των επενδυτών προδίδουν, άλλωστε, οι μαζικές

πωλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους της Τουρκίας, με τις αποδόσεις των διετών ομολόγων να αναρριχώνται στο 24,43% από το 23,05%.

Ανάλογη άνοδο σημειώνει, άλλωστε, το κόστος ασφάλισης του τουρκικού χρέους έναντι πτώχευσης, με τα ασφαλιστήρια πενταετών ομολόγων (Cds) να κάνουν άλμα 11 μονάδων βάσης στις 483 μ.β. και να βρίσκονται πλέον στα προεκλογικά επίπεδα.

Σχετικό δημοσίευμα της γερμανικής εφημερίδας Die Welt εντοπίζει τους δύο παράγοντες που λειτουργούν αποτρεπτικά ακόμη και για τους πλέον ριψοκίνδυνους επενδυτές με συνέπεια να εγκαταλείπουν την Τουρκία: το αβέβαιο ιδιοκτησιακό καθεστώς και η προφανής αυθαιρεσία του κράτους.

Οπως, άλλωστε, επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές και διεθνείς οργανισμοί, η επανάληψη των δημοτικών εκλογών στην Κωνσταντινούπολη συνεπάγεται αναβολή των μεταρρυθμίσεων που χρειάζεται η τουρκική οικονομία.

Σύμφωνα με τον Εντουαρντ Πάρκερ, αρμόδιο για θέματα Τουρκίας στον οίκο πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch Ratings, «οι επαναληπτικές εκλογές απο-

Οι συνεχιζόμενες πιέσεις στην τουρκική λίρα αναγκάζουν την Τράπεζα της Τουρκίας να λάβει μέτρα. Χθες το απόγευμα, η ισοτιμία ήταν στις 6,225 τουρκικές λίρες προς ένα δολάριο. Παράλληλα, υποχωρούσαν τα δεκαετή ομόλογα του τουρκικού δημοσίου, με τις αποδόσεις τους να εκτινάσσονται πλέον στο 21,17% από το 20,99% στο οποίο έκλεισαν την Τετάρτη.

Η αναστολή δανεισμού μιας εβδομάδας με επιτόκιο 24% ωθεί τις τράπεζες να δανειστούν με το ακριβότερο (25,5%) επιτόκιο overnight.

τελούν αρνητική εξέλιξη καθώς παρατηρούνται την περίοδο της αβεβαιότητας». Σημειωτέον ότι την περασμένη εβδομάδα ο οίκος Fitch επιβεβαίωσε τη βαθμολογία BB που έχει δώσει στα ομόλογα του τουρκικού δημοσίου και η οποία τα κατατάσσει στην κατηγορία των «ομολόγων-σκουπιδιών».

Και την ίδια στιγμή που οι περισσότεροι επενδυτές εγκαταλείπουν μαζικά την Τουρκία, όλο και περισσότεροι Τούρκοι μετατρέπουν τις οικονομίες τους σε δολάρια για να τις προστα-

τέψουν. Το αποτέλεσμα είναι η λεγόμενη «δολαριοποίηση» της τουρκικής οικονομίας και η περαιτέρω αύξηση των πιέσεων στο νόμισμα της χώρας. Σημειωτέον ότι η Goldman Sachs προβλέπει πως μέσα σε ένα χρόνο η τουρκική λίρα θα έχει υποχωρήσει τόσο ώστε οι Τούρκοι θα πρέπει να καταβάλουν επτά λίρες για να αγοράσουν ένα δολάριο.

Σε ό,τι αφορά το πόσο αποτελεσματικές μπορούν να είναι οι κινήσεις της κεντρικής τράπεζας, ο Τιμ Ασ, στρατηγικός αναλυτής αναδυόμενων αγορών στην BlueBay Asset Management, τονίζει ότι με τη χθεσινή απόφασή της μειώνει σημαντικά τον όγκο των τουρκικών λιρών που θα είναι διαθέσιμες για να αγοράσουν οι Τούρκοι σκληρό νόμισμα.

Προσθέτει, όμως, emphaticά πως πρόκειται απλά για ένα προσωρινό μέτρο, καθώς «το πραγματικό πρόβλημα είναι το ότι η οικονομική πολιτική που ασκείται στην Τουρκία έχει μηδενική αξιοπιστία».

Φυγή επενδυτών

Οι μαζικές πωλήσεις τουρκικών τίτλων που έχουν κλιμακωθεί τους τελευταίους μήνες, αντανακλούν την κλονισμένη εμπιστοσύνη των επενδυτών στην τουρκική ηγεσία. Όπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, η επικρατούσα αντίληψη μεταξύ επενδυτών είναι πως η τουρκική αγορά είναι σε υπερβολικό βαθμό εκτεθειμένη σε πολιτικές παρεμβάσεις και αυθαιρεσίες. Αιτία ο επιθετικός παρεμβατισμός του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος για μεγάλο χρονικό διάστημα εμπόδιζε την κεντρική τράπεζα να αυξήσει τα επιτόκια, μολοντί ο πληθωρισμός βρίσκεται εδώ και μήνες σε επίπεδα κοντά στο 20%. Προσπαθώντας να αποφύγει μια επιβράδυνση της ανάπτυξης αλλά και περαιτέρω επιβάρυνση των τουρκικών τραπεζών και επιχειρήσεων, ο Τούρκος πρόεδρος έχει φτάσει να υποστηρίξει πως ο πληθωρισμός οφείλεται στα υψηλά επιτόκια, προκαλώντας, βέβαια, θυμνδία στους οικονομολόγους. Το φθινόπωρο του περασμένου έτους η Τρά-

πεζα της Τουρκίας προχώρησε μεν σε γενναία αύξηση των επιτοκίων, αλλά επενδυτές και οικονομολόγοι επιμένουν πως πρέπει να επιβάλει ακόμη πιο περιοριστική νομισματική πολιτική. Προ δύο εβδομάδων, άλλωστε, οι ανακοινώσεις της κατέδειξαν απροθυμία να αυξήσει εκ νέου το κόστος δανεισμού. Συνέπεσαν δε με τις νέες υποσχέσεις του Τούρκου προέδρου πως σύντομα θα μειωθούν ταυτοχρόνως ο πληθωρισμός και τα επιτόκια της τουρκικής λίρας. Το αποτέλεσμα των πιέσεων του Τούρκου προέδρου είναι να καταφεύγει συχνά η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας σε ανορθόδοξες μεθόδους για να στηρίξει το νόμισμα και να ανακόψει τον πληθωρισμό, χωρίς να έρθει σε σύγκρουση με τον Ερντογάν. Στο μεταξύ, η γειτονική χώρα αντιμετωπίζει πρόβλημα μειωμένων συναλλαγματικών διαθεσίμων, ένα διαρκώς διευρυνόμενο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών και μια εντεινόμενη κρίση στις σχέσεις της με την Ουάσινγκτον.

Μείωση κερδών κατά 7,5% για VW το α΄ τρίμηνο

Υποχώρηση εμφάνισαν τα καθαρά κέρδη του ομίλου της Volkswagen (VW) κατά 7,5%, στα 3,1 δισ. ευρώ, το πρώτο τρίμηνο, κυρίως λόγω μειωμένων πωλήσεων στα οχήματα γενικά και σε εκείνα των Audi και Porsche ειδικότερα (τα δύο εμπορικά σήματα ανήκουν στον όμιλο). Παρά ταύτα, υπάρχει και μία καλή εξέλιξη, μιας και η μετοχή της Volkswagen χθες στο χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης ανήλθε κατά 5,2%, επειδή οι επενδυτές περίμεναν χειρότερη εικόνα. Ήταν η σημαντικότερη ενδοσυνεδριακή άνοδος της από τις 3 Δεκεμβρίου 2018. Σχετικά με τα έσοδα του γερμανικού ομίλου, αυτά αυξήθηκαν κατά 3,1% στα 60 δισ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο.

Αιτίες Ένας ακόμη λόγος που επηρέασε δυσμενώς την κερδοφορία ήταν ότι η Volkswagen επιμίστηκε νέες δαπάνες σχετικά με δικαστικούς αγώνες που αφορούν το σκάνδαλο Ντιζελγκέιτ. Συνολικά οι πωλήσεις οχημάτων μειώθηκαν 6,7% στα 2,58

Παρά την πτώση της κερδοφορίας, τα αποτελέσματα της εταιρείας ήταν καλύτερα των εκτιμήσεων αναλυτών του κλάδου.

εκατομμύρια οχήματα κατά το δύσκολο—όπως το χαρακτήρισαν οι Financial Times—πρώτο τρίμηνο. Εντούτοις, ο γενικός οικονομικός διευθυντής της Volkswagen, Φρανκ Βίτερ, έκανε λόγο για ένα τρίμηνο που σηματοδοτεί «καλή αρχή για το 2019», εάν σκεφθεί κανείς τα ενισχυμένα έσοδα. Εν τω μεταξύ, θα πρέπει να επισημανθεί πως αισιόδοξοι εμφανίστηκαν και οι αναλυτές του κλάδου της αυτοκινητοβιομηχανίας.

Ορισμένοι εξ αυτών υπογράφισαν ότι τα λειτουργικά κέρδη της

Volkswagen—προ των δικαστικών δαπανών—διαμορφώθηκαν την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2019 στα 4,8 δισ. ευρώ. Αυτό σημαίνει πως είναι 15% υψηλότερα από ό,τι την ίδια περίοδο πριν από ένα χρόνο, ενώ για το πρώτο τρίμηνο 2019 οι αναλυτές είχαν προβλέψει 3,9 δισ. ευρώ. Αξιολογώντας την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας, ο γερμανικός όμιλος της VW τόνισε πως ενδέχεται να επιβραδυνθεί εξαιτίας των τάσεων προστατευτισμού, της αναταραχής στις διεθνείς κεφαλαιαγορές και των δομικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων σε επιμέρους χώρες. Πάντως, δεν μετέβαλε τον αρχικό της στόχο για το σύνολο του έτους, αναμένοντας σχετική αύξηση στις πωλήσεις αυτοκινήτων και ενίσχυση έως και 5% των εσόδων της. Σύμφωνα με δημοσίευμα του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg, η γερμανική Volkswagen κατόρθωσε να διαχειριστεί την επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας και τις επιπτώσεις της στη ζήτηση οχημάτων εν συ-

γκρίσει με τις ανταγωνίστριές της. Αλλωστε, όπως υπογράμμισε η VW, διέυρνε το μερίδιό της στην κινεζική αγορά, η οποία είχε συνολικά συρρικνωθεί επί 10 μήνες στη σειρά. «Ο βραχιόνας των επιβατικών οχημάτων είναι πολύ σταθερός», όπως σημείωσε, μιλώντας σε δημοσιογράφους ο Φρανκ Βίτερ. Προέθεσε ακόμη ότι ο όμιλος χρειάζεται να επισπεύσει τον μετασχηματισμό τους σε έναν οργανισμό πιο αποδοτικό και λιγότερο συγκεντρωτικό. Η διαδικασία αυτή ανακόπηκε ως ένα βαθμό τον Μάρτιο, όταν «πάγωσε» η μερική πώληση μετοχών της μονάδας Traton, η οποία κατασκευάζει βαρέα φορτηγά. Τέλος, η VW στοχεύει στην επέκταση των δραστηριοτήτων της στην Κίνα, ώστε να τονώσει την παραγωγή και την έρευνα στο πεδίο της ηλεκτροκίνησης. Με ορίζοντα το 2028, η VW προβλέπει ότι τα μισά από τα 22 εκατομμύρια ηλεκτρικά οχήματα, που θα κατασκευάζει έως τότε, θα πωλούνται στην Κίνα.

BLOOMBERG

Απειλή για την οικονομία ο εμπορικός πόλεμος

Η τύχη της παγκόσμιας οικονομίας εξαρτάται από την Ουάσινγκτον και το Πεκίνο, καταλήγει έρευνα της εταιρείας αναλύσεων Oxford Economics. Ο εμπορικός πόλεμος μεταξύ των δύο ισχυρότερων οικονομιών του κόσμου είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος που ελλοχεύει σήμερα στην παγκόσμια οικονομία. Η επιβράδυνση της ανάπτυξης στην Κίνα και το ενδεχόμενο ύφεσης στις ΗΠΑ καταλαμβάνουν τη 2η και 3η θέση στην κατάταξη των δυσμενέστερων σεναρίων για την παγκόσμια οικονομία. Βέβαια, οι κίνδυνοι αυτοί είναι αλληλένδετοι, καθώς η παράταση και κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου μπορεί να οδηγήσει στην αποδυνάμωση της οικονομικής δραστηριότητας σε Κίνα και ΗΠΑ. Η έρευνα της Oxford Economics, η οποία δημοσιεύθηκε από το πρακτορείο Bloomberg, στηρίχθηκε σε συμφυρομέτρηση με συμμετοχή 189 επιχειρήσεων και πραγματοποιήθηκε πριν από

τις νέες απειλές του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, για την αύξηση υφιστάμενων δασμών από 10% σε 25% σε κινεζικά προϊόντα 200 δισ. δολαρίων σήμερα. Ο Τραμπ ανήγγειλε επίσης πως «σύντομα» θα φορολογηθούν επιπλέον κινεζικά προϊόντα 325 δισ. δολαρίων.

Εάν υλοποιηθούν οι απειλές της αμερικανικής κυβέρνησης τότε, ουσιαστικά, θα έχουν επιβληθεί δασμοί σε όλες τις εισαγωγές από την Κίνα. Οικονομολόγοι που μίλησαν στο πρακτορείο Bloomberg υπολογίζουν πως, εάν τεθούν σε εφαρμογή δασμοί σε όλες τις εισαγωγές από την Κίνα, και φθάσουν το 25%, τότε θα αποκοπεί ένα 1,5% από τον ρυθμό ανάπτυξης της αμερικανικής οικονομίας. Πέρυσι, οι εισαγωγές των ΗΠΑ από την Κίνα διαμορφώθηκαν στα 539,5 δισ. δολάρια. Παράλληλα, οι εξαγωγές των ΗΠΑ προς την Κίνα περιορίστηκαν στα 120,3 δισ. δολάρια.

Ακριβότερο το χοιρινό κρέας, κερδισμένοι οι Ευρωπαίοι παραγωγοί

Σημαντική μείωση της παραγωγής χοιρινού κρέατος για πρώτη φορά τα τελευταία 20 χρόνια προβλέπει ο παγκόσμιος οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) το 2019, εξαιτίας της αφρικανικής πανώλης των χοίρων που πλήττει την Κίνα, τη μεγαλύτερη παραγωγό χοιρινού παγκοσμίως. Ως αποτέλεσμα, προβλέπεται η αύξηση της τιμής του χοιρινού, η άνοδος της ζήτησης πουλερικών και βοοειδών, ενώ αναμένεται να ευνοηθεί εξ αυτού ο αγροτικός κλάδος στην Ευρώπη.

Οι εισαγωγές χοιρινού κρέατος προβλέπεται πως θα αυξηθούν παγκοσμίως έως και 26% και εξαιτίας της περιορισμένης προσφοράς αναμένεται σημαντική αύξηση της τιμής του παγκοσμίως, σύμφωνα με τον FAO. Προκειμένου να αντισταθμιστεί το αυξημένο κόστος του χοιρινού, ανα-

Η επιδημία αφρικανικής πανώλης μειώνει την κινεζική παραγωγή χοίρων και ταυτόχρονα ρίχνει τις τιμές των ζωοτροφών.

μένεται αύξηση και στη ζήτηση άλλων κρεάτων, κατά κύριο λόγο των πουλερικών, σύμφωνα με τον FAO.

Η μείωση της κινεζικής παραγωγής χοίρων αναμένεται να προκαλέσει τη μείωση της ζήτησης σιτηρών, ελαιούχων σπόρων και σόγιας, που αποτελούν τροφή για χοίρους. Προβλέπεται επίσης μείωση στις τιμές της τροφής τους. Η Κίνα πραγματοποιεί τα δύο τρίτα των εισαγωγών σό-

Η αποδυνάμωση της Κίνας, του μεγαλύτερου παραγωγού χοιρινού κρέατος, σε συνδυασμό με τη μείωση του κόστους για τροφή των χοίρων, πρόκειται να ευνοήσει ιδιαίτερα τους Ευρωπαίους και τους Αμερικανούς παραγωγούς χοιρινού κρέατος.

γιας παγκοσμίως, με τη μισή περίπου ποσότητα να προορίζεται για τροφή χοίρων. Ωστόσο, ήδη έχουν μειωθεί σημαντικά οι εισαγωγές στην Κίνα, εξαιτίας του εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ. Η αποδυνάμωση του μεγαλύτερου παραγωγού χοιρινού κρέατος σε συνδυασμό με τη μείωση του κόστους για τροφή των χοίρων πρόκειται να ευνοήσει ιδιαίτερα τους Ευρωπαίους και τους Αμερικανούς παραγωγούς χοιρινού, που έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν γρήγορα την προσφορά και τις εξαγωγές.

Η επιδημία της αφρικανικής πανώλης των χοίρων υπολογίζεται πως θα αφανίσει σχεδόν το 20% αυτών στην Κίνα, όπου εκτρέφονται οι μισοί χοίροι παγκοσμίως. Περιστατικά πανώλης σημειώθηκαν και στο Βιετνάμ, το οποίο αποτελεί επίσης μεγάλο παραγωγό χοιρινού κρέατος, καθώς

και σε γειτονικές χώρες. Συνολική μείωση στις τιμές των εισαγόμενων τροφίμων προβλέπει επίσης ο FAO, η οποία πρόκειται να ευνοήσει τις ανεπτυγμένες χώρες, αλλά να επιβαρύνει τις φτωχότερες της υποσαχάριας Αφρικής, των οποίων το νόμισμα υποτιμάται σε σχέση με το αμερικανικό δολάριο. Το κόστος των εισαγόμενων τροφίμων υπολογίζεται πως θα μειωθεί κατά 2,5% στα 1,47 τρις. δολάρια το 2019, σύμφωνα με τον FAO. Αναμένεται σημαντική πτώση στην τιμή του καφέ, του τσιγανιού, του κακάο και των μπαχαρικών, ενώ σχετικά σταθερό πρόκειται να μείνει διεθνώς το κόστος της ζάχαρης και των δημητριακών. Οι φτωχότερες χώρες προβλέπεται πως θα ευνοηθούν μόνον από τη μείωση της τιμής στα φυτικά έλαια, ενός προϊόντος που εισάγουν σε μεγάλο βαθμό.

Ο κερδισμένος της κοινής αγοράς τα ανταγωνιστικά κράτη του Βορρά

Μικρά τα οφέλη για τις εσωστρεφείς οικονομίες, όπως αυτή της Ελλάδας

Οι χώρες οι οποίες επωφελήθηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό από τη λειτουργία της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς βρίσκονται στην καρδιά της Ευρώπης και είναι μικρές, ανοικτές, εξαγωγικές οικονομίες, όπως η Ελβετία, το Λουξεμβούργο, αλλά και λίγο βορειότερα όπως η Ιρλανδία. Αντιθέτως, πολύ λιγότερο επωφεληθήκαν οι χώρες της Νότιας και Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπως η Ελλάδα, η Βουλγαρία, η Ισπανία και η Πορτογαλία, σύμφωνα με έκθεση του γερμανικού ιδρύματος Bertelsmann.

Το όφελος που αποκομίζουν κατά μέσον όρο οι Έλληνες από τη λειτουργία της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς υπολογίζεται στα 400 ευρώ ετησίως κατά κεφαλήν, ενώ, σύμφωνα με την έκθεση του Bertelsmann, ο μέσος Ευρωπαίος κερδίζει 840 ευρώ. Η Περιφέρεια Αττικής επωφελείται περισσότερο σε σχέση με άλλες περιφέρειες της Ελλάδας από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά, όπου οι κάτοικοι αποκομίζουν όφελος 490 ευρώ κατά κεφαλήν. Ακολουθούν η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, όπου υπολογίζεται το όφελος κατά κεφαλήν να φτάνει τα 400 ευρώ και τα νησιά του Ιονίου με 387 ευρώ κατά κεφαλήν. Λιγότερο σε σχέ-

ση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της Ελλάδας επωφελείται η περιοχή Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπου το όφελος από τη λειτουργία της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς είναι 286 ευρώ κατά κεφαλήν. Αθροιστικά, η Ελλάδα αποκομίζει 4,111 δισ. ευρώ από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά, ενώ η Γερμανία, η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώζωνς, αποκτά 86 δισ. ευρώ. Στην Κύπρο, το όφελος κατά κεφαλήν είναι 442 ευρώ, σύμφωνα με την έκθεση.

Μεγάλες κερδισμένες από τη λειτουργία της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς αναδεικνύονται οι μικρές χώρες της Ευρώπης με ανοικτές εξαγωγικές οικονομίες, καθώς και η Γερμανία. Κάθε Γερμανός κερδίζει 1.046 ευρώ από τη λειτουργία της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς, ενώ ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι 840 ευρώ, σύμφωνα με το Bertelsmann. Στην Ελβετία, η οποία επωφελείται περισσότερο από κάθε άλλη χώρα, υπάρχει όφελος 2.900 ευρώ κατά κεφαλήν, στο Λουξεμβούργο 2.000 ευρώ κατά κεφαλήν και στην Ιρλανδία 1.900 ευρώ κατά κεφαλήν. Ιδιαίτερα κερδισμένες είναι επίσης η Ολλανδία και η Αυστρία. Αντιθέτως, πολύ λιγότερο επωφελούνται από την

Στην Ελβετία, η οποία επωφελείται περισσότερο από κάθε άλλο μέλος της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς, υπάρχει όφελος 2.900 ευρώ κατά κεφαλήν, στο Λουξεμβούργο 2.000 ευρώ και στην Ιρλανδία 1.900 ευρώ κατά κεφαλήν. Ιδιαίτερα κερδισμένες είναι επίσης η Ολλανδία και η Αυστρία.

Η Ελλάδα αποκομίζει 4,1 δισ. ευρώ από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά, ενώ η Γερμανία εξασφαλίζει 86 δισ.

κοινή ευρωπαϊκή αγορά οι νοτιοανατολικές χώρες της Ευρώπης, μεταξύ αυτών η Βουλγαρία, η Ρουμανία, η Πορτογαλία και η Ισπανία, όπου το όφελος κατά κεφαλήν κυμαίνεται μεταξύ 117 και 590 ευρώ στην τελευταία. «Δεν επωφελούνται όλοι εξίσου, αλλά όλοι κερδίζουν», σχολίασε ο Ααρτ ντε Γκέους, διευθύνων σύμβουλος του Bertelsmann.

Μεγάλο όφελος από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά αποκομίζουν κατά κύριο λόγο τα βιομηχανικά και αστικά κέντρα. Χάρη στο δικαίωμα ελεύθερης μετακίνησης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι

περιοχές αυτές αποτελούν πόλο έλξης εταιρειών και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού. Το Βερολίνο επωφελείται από τις αναπτυσσόμενες νεοφυείς επιχειρήσεις, ενώ το Λονδίνο και η Ζυρίχη επωφελούνται από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά επειδή αποτελούν χρηματοπιστωτικά κέντρα.

Αξιοσημείωτο είναι και το εξής εύρημα της έκθεσης: μεταξύ των μεγάλων «νικητών» από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά περιλαμβάνονται η Ζυρίχη με 3.590 ευρώ κατά κεφαλήν και το Λονδίνο με 2.700 ευρώ κατά κεφαλήν. Η πρώτη βρίσκεται εκτός Ε.Ε. και η δεύτερη ψήφισε για την έξοδο της χώρας από την Ε.Ε. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη Μεγάλη Βρετανία ορισμένες από τις περιοχές του Νότου, μεταξύ αυτών και το Λονδίνο, που ψήφισαν υπέρ του Brexit, επωφελούνται σε μεγάλο βαθμό από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά.

Ο κλάδος των υπηρεσιών

Άλλοι βγαίνουν περισσότερο και άλλοι λιγότερο κερδισμένοι από τη λειτουργία της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς, πάντως η επίδρασή της στις οικονομίες της Ευρώπης είναι θετική και αδιαμφισβήτητη, όπως εκτιμάται στην έκθεση του ιδρύματος Bertelsmann.

Ωστόσο υπάρχουν δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης, ιδιαίτερα όσον αφορά τις εξαγωγές υπηρεσιών.

Στην έκθεση του γερμανικού ιδρύματος αναφέρεται πως ο κλάδος υπηρεσιών θα μπορούσε να ενισχυθεί με τη θέσπιση κοινών προτύπων και την επιβολή περισσότερων κανόνων ανταγωνισμού σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Για την περαιτέρω ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των αδύναμων περιοχών της Ε.Ε., απαραίτητες είναι οι στοχευμένες επενδύσεις για διαδικτυακές υποδομές

και η ενίσχυση της καινοτομίας.

Ως αποτέλεσμα, οι περιοχές αυτές θα μπορούσαν να αποκτήσουν μεγαλύτερο όφελος από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά, όπως συνάγεται στην έκθεση του Bertelsmann.

Με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών και την αύξηση των επενδύσεων θα μπορούσε επίσης να εξαιρεθεί το χάσμα μεταξύ των περιοχών που δεν ευνοούνται σε σημαντικό βαθμό από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά, δηλαδή κατά κύριο λόγο στην Νοτιοανατολική Ευρώπη, και όσων έχουν βγει εξαιρετικά κερδισμένες, δηλαδή κυρίως οι περιοχές στην Κεντρική Ευρώπη.

Ο κλάδος των υπηρεσιών, ο οποίος συνεισφέρει στο 75% της προστιθέμενης αξίας που παράγεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτελεί μόλις το 30% των εξαγωγών της Ευρώπης.

Οι υποδομές, θυσία στη δημοσιονομική πειθαρχία

Η δημοσιονομική πειθαρχία στη Γερμανία και η άρνηση του Βερολίνου να προχωρήσει σε δημόσιες επενδύσεις έχουν οδηγήσει σε μεγάλη φθορά τα σιδηροδρομικά δίκτυα της χώρας. Το 22% των δρομολογίων μεγάλων αποστάσεων καθυστερεί σήμερα, αν και οι τοπικές και προσαστιακές γραμμές λειτουργούν άρτια. «Δεν έχουν γίνει σημαντικές επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό των σιδηροδρομικών γραμμών, των αμαξοστοιχιών ή της σηματοδότησης», σχολίασε ο Αντρις Κνι, ακαδημαϊκός με εξειδίκευση σε θέματα μεταφορών στο Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών στο Βερολίνο, στην ειδησεογραφική ιστοσελίδα Politico.

Οι Γερμανοί έχουν παραμελήσει τη συντήρηση και την αναβάθμιση των δικτύων μεταφοράς προς όφελος ενός ισοσκελισμένου προϋπολογισμού. Σήμερα, ένα μεγάλο ερώτημα είναι εάν η Deutsche Bahn, ο κρατικός σιδηροδρομικός κολοσσός,

Σε πολύ κακή κατάσταση το γερμανικό σιδηροδρομικό δίκτυο και οι αυτοκινητόδρομοι.

θα καταφέρει να διπλασιάσει την επιβατική κίνηση μέχρι το 2030. Οι κατά κεφαλήν δαπάνες σε σιδηροδρομικές υποδομές περιορίζονται στα 66 ευρώ σε σχέση με τα αντίστοιχα 164 ευρώ που ισχύουν στη Βρετανία, τα 128 ευρώ στην Ολλανδία και τα 362 ευρώ στην Ελβετία, μια χώρα που βρίσκεται στην κορυφή των μεταφορών με τρένο.

Δεν πάσχει μόνον το σιδηροδρομικό δίκτυο της Γερμανίας από την εμμονή του Βερολίνου για απόλυτη δημοσιονομική πειθαρχία.

Στην ίδια μοίρα βρίσκονται, επίσης, οι γερμανικοί αυτοκινη-

Οι Γερμανοί έχουν παραμελήσει τη συντήρηση και την αναβάθμιση των δικτύων μεταφοράς προς όφελος ενός ισοσκελισμένου προϋπολογισμού.

τόδρομοι, οι γέφυρες και ο στόλος των κυβερνητικών αεροσκαφών, αναφέρει το Politico. Το Βερολίνο έχει δεχτεί δριμεία κριτική από διεθνείς οργανισμούς, όπως το Διεθνές Νομισματικό

Ταμείο, για την άρνησή του να αυξήσει τις δημόσιες δαπάνες. Σήμερα, η ανάγκη επενδύσεων στη χώρα είναι μεγαλύτερη λόγω της δυσοίωσης προοπτικής της οικονομίας. Το υπουργείο Οικονομικών στην ισχυρότερη οικονομία της Ευρώζωνς έχει αναθεωρήσει προς τα κάτω τις εκτιμήσεις για τη φρενιτή ανάπτυξη, στο 0,5%.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη αναβάθμισης του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας, η γερμανική κυβέρνηση έχει δεσμεύσει φέτος περίπου 10,7 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση 800 εργασιών. Αλλά είναι αμφίβολο εάν επαρκούν αυτά τα κονδύλια. «Η Γερμανία δαπανά λιγότερα για τους σιδηροδρόμους της απ' ό,τι η Ιταλία και είναι αναμφισβήτητο πως πρέπει να κάνουμε κάτι γι' αυτό, καθώς αυξάνεται η επιβατική κίνηση», δήλωσε ο Μάρκος Σίμπερς της ομάδας άσκησης επιρροής Allianz Pro Schiene.

Το QE δημιούργησε 10 εκατ. θέσεις εργασίας

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι, παραδέχθηκε ότι η ευρωπαϊκή τράπεζα δεν έχει ακόμη κατορθώσει να επιταχύνει τον πληθωρισμό της Ευρώζωνς ώστε να πλησιάσει τον στόχο του 2%. Τόνισε, όμως, πως με την αντισυμβατική πολιτική που εφάρμοσε για να τονώσει την οικονομία, η τράπεζα κατόρθωσε να δημιουργήσει 10 εκατ. θέσεις εργασίας και διαβλέπει τη δυναμική να αρχίσουν να αυξάνονται οι μισθοί και στη συνέχεια οι αυξήσεις να μεταφραστούν σε πληθωριστικές πιέσεις.

Απευθυνόμενος σε φοιτητές στη Φρανκφούρτη, ο κ. Ντράγκι υπερασπίστηκε τις πολιτικές της ΕΚΤ απαντώντας στην κριτική που έχει γίνει στην τράπεζα ότι δεν έχει επιτύχει στην αποστολή της να διατηρήσει τον πληθωρισμό στον στόχο του 2%. Τόνισε πως η τράπεζα δεν θεωρεί ότι έχει αποτύχει, γι' αυτό και δεν υποβαθμίζει τον στόχο της για τον

πληθωρισμό. Πρόσθεσε πως η ΕΚΤ προβλέπει πως ο πληθωρισμός θα επιταχυνθεί τελικά και η τράπεζα θα εκπληρώσει την αποστολή της. Τόνισε, ωστόσο, ότι θα χρειαστεί χρόνος μέχρι να αποδώσει η χαλαρή νομισματική πολιτική, καθώς «αυτή τη στιγμή τα περιθώρια κέρδους είναι περιορισμένα».

Καθώς η οκτάχρονη θητεία του κ. Ντράγκι οδεύει προς το τέλος της και αυξάνεται διαρκώς ο αριθμός των υποψήφιων διαδόχων του, έχει εκδηλωθεί αυτή η διαμάχη γύρω από την πολιτική της ΕΚΤ και το κατά πόσον είναι εύστοχη ως προς την αποστολή της να διασφαλίζει τη σταθερότητα των τιμών. Στη συζήτηση, διάρκειας μισής ώρας, που είχε με τους φοιτητές στη Φρανκφούρτη προειδοποίησε πως οι αγορές δεν έχουν ακόμη προετοιμαστεί επαρκώς για το ενδεχόμενο ενός σκληρού Brexit.

Η ιταλική κυβέρνηση αμφισβητεί την ακρίβεια των προβλέψεων της Κομισιόν

Άμεση ήταν η αντίδραση της ιταλικής κυβέρνησης στις δυσοίωμες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος στην υπ' αριθμόν 3 οικονομία της Ευρώζωνς το 2019 και το 2020. Οι δύο αντιπρόεδροι του κυβερνητικού συνασπισμού αμφισβήτησαν τις προβλέψεις των Βρυξελλών. Αρνητικά σχόλια διατυπώθηκαν επίσης εκ μέρους του πρωθυπουργού της Ιταλίας Τζουζέπε Κόντε, ο οποίος συνήθως τηρεί μια πιο μετριοπαθή στάση συγκριτικά με τον Ματέο Σαλβίνι, ηγέτη της Λέγκας του Βορρά, και του Λουίτζι ντι Μάιο του Κινήματος 5 Αστέρων. Όπως αναφέρει δε η εφημερίδα Il Sole 24 Ore, η ιταλική κυβέρνηση ενδεχομένως να αναγκαστεί τελικά να επιβάλει μέτρα 35 δισ. ευρώ ώστε να χειραγωγήσει το έλλειμμα στον προϋπολογισμό

Η Ρώμη απορρίπτει το ενδεχόμενο αύξησης του ΦΠΑ ή λήψης διορθωτικών μέτρων για το δημοσιονομικό έλλειμμα.

μό που θα έχει παρεκτραπεί επί μια διετία. Απευθυνόμενος στο πρακτορείο Ansa, ο Κόντε χαρακτήρισε τις προβλέψεις της Κομισιόν «φειδωλές», που καταδεικνύουν τη «μεροληπτική στάση» των Ευρωπαίων αξιωματούχων απέναντι στη Ρώμη. Ο Σαλβίνι αμφισβήτησε την ακρίβεια των προβλέψεων της Κομισιόν. Απέρριψε επίσης κάθε ενδεχόμενο αύξησης του ΦΠΑ ή να ληφθούν άλλα διορθωτικά μέτρα για το δημοσιονομικό

Ο πρωθυπουργός Τζ. Κόντε χαρακτήρισε τις προβλέψεις της Κομισιόν «φειδωλές», που καταδεικνύουν τη «μεροληπτική στάση» των Ευρωπαίων αξιωματούχων απέναντι στη Ρώμη.

έλλειμμα. Το Κίνημα 5 Αστέρων ανακοίνωσε πως οι προβλέψεις της Κομισιόν είναι «ψευδείς». Το κόμμα του Λουίτζι ντι Μάιο κατηγορήσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πως επιθυμεί να πλῆξει «μια κυβέρνηση που είναι επιθετική απέναντι στους δικτάτορες των Βρυξελλών και θέλει να εργαστεί υπέρ των συμφερόντων των Ιταλών». Είναι σαφές πως καμία πλευρά από την ιταλική κυβέρνηση δεν επιθυμεί να λάβει μέτρα για να δαμάσει το έλλειμμα στον προϋπολογισμό.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαβλέπει πως το δημοσιονομικό έλλειμμα στην Ιταλία δεν θα περιοριστεί φέτος στο 2,04% του ΑΕΠ, όπως έχει υποσχεθεί η Ρώμη ύστερα από μια πολύμηνη διαμάχη με τις Βρυξέλλες, αλλά θα φθάσει το 2,5%. Μέχρι το 2020 θα έχει αυξηθεί στο 3,5%, παραβιά-

ζοντας το πλαφόν του 3%. Ακόμη πιο ανησυχητικές είναι οι εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το δημόσιο χρέος της Ιταλίας, καθώς αναμένεται να διαμορφωθεί φέτος στο 133% του ΑΕΠ και στο 135% το 2020. Η Ρώμη είχε συγκρουστεί με την Κομισιόν για το ύψος του δημοσιονομικού ελλείμματος διότι διεκδικούσε μεγαλύτερη εμβέλεια κινήσεων στη διαχείριση του προϋπολογισμού προκειμένου να ικανοποιήσει τις προεκλογικές υποσχέσεις της. Η προηγούμενη κυβέρνηση είχε συμφωνήσει σε μείωση του ελλείμματος στο 0,8% επί του ΑΕΠ. Όμως, η Λέγκα του Βορρά και το Κίνημα 5 Αστέρων ήθελαν να το αυξήσουν στο 2,4% και συμβιβάστηκαν στο 2,04% με τις Βρυξέλλες. Βάσει των εαρινών προβλέψεων της Κομισιόν, ούτε αυτό είναι εφικτό.

Εξυπνες επιλογές για επένδυση 1 εκατ. δολ. σε πίνακες

Ειδικοί σύμβουλοι εξηγούν πώς μεγιστοποιείται η αξία μιας συλλογής έργων ζωγραφικής αλλά και προσχεδίων

Εάν έχετε διαθέσιμο 1 εκατ. δολάρια και θέλετε να τα επενδύσετε σωστά, ώστε να συγκροτήσετε μία αξιόλογη συλλογή έργων τέχνης, θα πρέπει να αποταθείτε στους ειδήμονες και αναλόγως με την αισθητική σας να κινηθείτε σε κλασικές δημιουργίες ή σε νεότερα και σύγχρονα ονόματα. Πάντως, εάν ανήκετε στη Γενιά Y (όσων γεννήθηκαν από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 μέχρι περίπου το 2000) θα έχετε σίγουρα μεγάλο ενδιαφέρον για τη δεδομένη αγορά. Οπως αναφέρεται σε σχετικό

Με 1 εκατ. δολ. δύσκολα αγοράζει κανείς σημαντικό έργο ζωγραφικής, αλλά μπορεί να αποκτήσει ενδιαφέροντα προσχέδια, αναφέρουν οι ειδικοί.

άρθρο του *buisnessinsider*, η συγκεκριμένη γενιά σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι οι άλλες θεωρεί σημαντική επένδυση την τέχνη και δη τη σύγχρονη. Συχνά την αποκτά για να τη μεταπωλήσει και να αποκομίσει κέρδος, ενώ δεν διστάζει να κάνει τις αγορές της κατευθείαν από το Διαδίκτυο.

Επιλογές
Για να δούμε, όμως, τι θα μπορούσε κάποιος ή κάποια να αγοράσει με 1 εκατ. δολάρια και να δημιουργήσει μία ενδιαφέρουσα συλλογή από έργα, σύμφωνα με σχετικό άρθρο στο *Bloomberg*. Ο έμπορος έργων τέχνης Τζόνι βαν Χέφεν, ο οποί-

ος ειδικεύεται στους μεγάλους ζωγράφους, προσπαθεί να διαλύσει τις προκαταλήψεις γύρω από αυτούς. «Πολλοί θεωρούν τους μεγάλους ζωγράφους ανιαρούς και σκοτεινούς, επειδή συνηθίζουν να τους βλέπουν στα μουσεία, αλλά στην πραγματικότητα έχουν πλάκα». Επιλέγει τρία έργα διαφορετικών περιόδων συνολικής αξίας άνω του 1 εκατ. δολ., αλλά επισημαίνει ότι πάντα υπάρχει περιθώριο διαπραγμάτευσης. Το πρώτο του 1620 είναι ένα συλλογικό έργο βουκολικής εμπνεύσεως, λέγεται «Αρκαδία» και αναπαριστά βοσκούς και βοσκοπούλες να τρώνε στην ύπαιθρο. Το υπογράφουν οι Φρανς και Αμβρόσιος Φράνκεν, Αβραάμ Γκόμπερτς, Χαν Γιόρντενς και Αλεξάντερ Κάριντς. Ενδιαφέρον για τον επενδυτή αποτελεί το σπάνιο γεγονός πως συναντώνται πέντε ζωγράφοι σε ένα έργο (710.000 δολάρια). Το δεύτερο είναι του 1800 περίπου από μαθητή του Αντόνιο Καναλέτο και δείχνει το Παλάτι των Δόγηδων στη Βενετία (230.000 δολάρια), ενώ το τρίτο του 1910 περίπου από τον Χοακίν Σορόγια, τον δημοφιλή Ισπανό ζωγράφο, που παρουσιάζει μία σκηνή στην παραλία της Βαλένθιας (365.000 δολάρια). Τον τελευταίο τον συστήνει, διότι έχει ωραία χρώματα και αποπνέει δροσιά.

Για τη σύμβουλο έργων τέχνης, Λαίζα Σιφ, σημασία έχει η καλλιτεχνική δουλειά με μήνυμα, που έχει ιστορικό στίγμα και σχετίζεται με τη σύγχρονη προβληματική, όπως είναι η καταστροφή του πλανήτη. Επίσης, επισημαίνει στους πελάτες - επενδυτές, αναφερόμενη στην τιμή ενός κομματιού, ότι η τέχνη εν συνόλω δεν αξίζει τίποτε, εάν δεν υπάρξει ανταπόκριση από αγοραστές.

Μια νεκρή φύση αποτυπωμένη σε φωτογραφία από τον Ρίτσαρντ Λιρόντ, «Λουλούδια, ημέρα πρώτη» (2019) (αριστερά) αποτιμάται στα 50.000 δολ., κατά τη σύμβουλο επενδύσεων σε έργα τέχνης, Λαίζα Σιφ. Εξίσου καλή τοποθέτηση, για τον επίσης σύμβουλο επενδύσεων σε έργα τέχνης Ντέιβιντ Νόρμαν, είναι το προσχέδιο του Πάμπλο Πικάσο «Νέοι γυμνοί στον καθρέφτη, παίζοντας τον αυλό του Πανός κι ένα παιδί» (1923) με αποτίμηση στα 150.000-250.000 δολάρια.

Τα έργα του Χοακίν Σορόγια είναι λουσμένα στο φως. «Σκηνή στην παραλία της Βαλένθιας».

Μεταξύ των έργων που προτείνει για τη σύμπληξη συλλογής αξίας 1 εκατ. δολαρίων, είναι η φετινή φωτογραφία του Ρίτσαρντ Λιρόντ «Λουλούδια, ημέρα πρώτη» στις 50.000 δολάρια, η οποία αναπαριστά ιδιαίτερα ζωντανά και ζωηρά μία νεκρή φύση. Επιπλέον, η φετινή κατασκευή της Ανίκας Γι στις 65.000 δολάρια ακούει στο όνομα «Με ποιού το αίμα φτιάχτηκαν τα μάτια μου;». «Είναι ανερχόμενο αστέρι της γενιάς της», παρατηρεί η Λαίζα Σιφ. «Το δε ενδιαφέρον της στη βιοτεχνολογία και στην τεχνική νοημοσύνη συνδέεται με τρόπο διαφορετικό με την εμφαση που δίνω στο θέμα της Φύσης».

Κατά την εκτίμηση του συμβούλου έργων τέχνης με μεγάλη εμπειρία σε δημοπρασίες, Ντέιβιντ Νόρμαν, «ο κάθε συλλέκτης καλό είναι να εξετάσει το ποια κατεύθυνση θα έχει

ως σύνολο η συλλογή του, μιας και ως κάτι συνεκτικό θα αξίζει περισσότερο παρά ως άθροισμα πραγμάτων». Με 1 εκατ. δολ. δύσκολα αγοράζει κανείς σημαντικό έργο ζωγραφικής, αλλά μπορεί να αποκτήσει ενδιαφέροντα προσχέδια, όπως επισημαίνει ο κ. Νόρμαν. Μεταξύ των όσων προτείνει συμπεριλαμβάνεται προσχέδιο του Πικάσο του 1923 με θέμα «Νέοι γυμνοί στον καθρέφτη παίζοντας τον αυλό του Πανός κι ένα παιδί». Τιμάται περίπου 150-250.000 δολάρια, κι όπως εξηγεί ο κ. Νόμαν, «είναι προτιμότερο ένα πρώτης ποιότητας προσχέδιο του Πικάσο από ένα δευτερεύον έργο του». Τέλος, συστήνει και το προσχέδιο «Τρεις οδάλισκες» του Ανρί Ματίς του 1928 με τιμή από 150-240.000 δολάρια.

BLOOMBERG

Από κρατικές επιχειρήσεις το 70% του ρωσικού ΑΕΠ

Τεράστιο μερίδιο της ρωσικής οικονομίας, περίπου 60%-70% του ΑΕΠ, ήλεγχαν οι κρατικές επιχειρήσεις κατά το 2017-2018, σύμφωνα με έκθεση της ομοσπονδιακής αντιμονοπωλιακής υπηρεσίας της Ρωσίας (FAS). Η αναφορά της FAS προειδοποιεί πως το κράτος ενισχύει τον οικονομικό προστατευτισμό προφυλάσσοντας τις κρατικές εταιρείες από τον διεθνή ανταγωνισμό και παράλληλα παρεμβαίνει διαμορφώνοντας τις σχέσεις των ρωσικών επιχειρήσεων.

Μάλιστα, οι κρατικές επιχειρήσεις ελέγχουν σχεδόν το 50% σε κάθε βασικό πυλώνα της οικονομίας, ήτοι ενέργεια, μεταφορά, εξόρυξη και χρηματοοικονομικά. Χαρακτηριστικό είναι ότι μόνο οι ρωσικοί ενεργειακοί κολοσσοί Gazprom και Rosneft συνεισφέρουν σχεδόν το 14% του ΑΕΠ, όπως ανα-

Η Μόσχα εξακολουθεί να προστατεύει τις κρατικές επιχειρήσεις από τον διεθνή ανταγωνισμό.

φέρει η σχετική έκθεση της FAS. Αντίστοιχα και οι κρατικές τράπεζες ήλεγχαν το 66% του ρωσικού τραπεζικού συστήματος το 2018, ενώ ένα έτος νωρίτερα, το 59%. «Όλα αυτά σημαίνουν ότι η διαδικασία ενδυνάμωσης του ρόλου του κράτους στην οικονομία έχει περάσει σε ένα εντελώς διαφορετικό επίπεδο», αναφέρεται στην έκθεση της FAS. Το κράτος προ-

Οι κρατικές επιχειρήσεις ελέγχουν σχεδόν το 50% σε κάθε βασικό πυλώνα της ρωσικής οικονομίας, δηλαδή ενέργεια, μεταφορές, εξόρυξη και χρηματοοικονομικά.

σπαθεί τώρα «να ρυθμίσει το οικονομικό σύστημα της χώρας σε βραχυπρόθεσμο αλλά και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο», συμπληρώνεται.

Το μερίδιο των κρατικών εταιρειών στη ρωσική οικονομία αυξήθηκε σημαντικά κατά τα τελευταία πέντε χρόνια, παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις του Βλαντιμίρ Πούτιν για ενίσχυση του αν-

ταγωνισμού. Το 2013 το μερίδιο των κρατικά ελεγχόμενων επιχειρήσεων κυμαινόταν στο 50% του ΑΕΠ, ενώ το 2008 ήταν περίπου 40%-45%. Πριν από την κρίση του 1998 το μερίδιο του κράτους στην οικονομία άγγιζε περίπου τα 15%, σύμφωνα με εκτίμηση της FAS.

Την εκτίμηση της ομοσπονδιακής αντιμονοπωλιακής υπηρεσίας της Ρωσίας επιβεβαιώνει σε μεγάλο

βαθμό και το ΔΝΤ, το οποίο υποστηρίζει πως εάν συμπεριληφθεί η συνεισφορά των ημικρατικών επιχειρήσεων στο ΑΕΠ, τότε πράγματι το κράτος ελέγχει το 50%-70% της παραγωγής, δηλαδή όσο περίπου υπολογίζει και η FAS. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, εάν δεν περιληφθούν οι ημικρατικές επιχειρήσεις, το μερίδιο των κρατικών εταιρειών αγγίζει μόλις το 32%-33% του ΑΕΠ.

Πρόβλημα

Λόγω του αυξημένου ελέγχου που ασκεί το κράτος στο οικονομικό σύστημα της χώρας, υπονομεύεται η προοπτική ανάπτυξης, προειδοποιεί η FAS. Το συνεχώς αυξανόμενο μερίδιο των κρατικών εταιρειών περιορίζει την παραγωγικότητα, την καινοτομία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Συνεπώς, το κρατικό μονοπώλιο οδηγεί σε χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης και –ελλείψει υγιούς ανταγωνισμού– σε υστέρηση της χώρας στον τομέα της τεχνολογίας.

Το Κρεμλίνο είχε ξεκινήσει πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων το 2008, προκειμένου να ελέγξει το ενισχυμένο μερίδιο των κρατικών εταιρειών στο ΑΕΠ. Ωστόσο, εξαιτίας του ζητήματος της Κριμαίας, που επιβράδυνε την οικονομία και οδήγησε στη μείωση της ζήτησης των ξένων επενδυτών για τις ρωσικές ιδιωτικές εταιρείες, η Ρωσία «πάτησε φρένο» στο πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων το 2014. Για τα επόμενα πέντε χρόνια έχει πλέον δρομολογηθεί επενδυτικό σχέδιο αξίας 400 δισ. δολαρίων, το οποίο εστιάζει κατά κύριο λόγο σε κρατικά ελεγχόμενα προγράμματα.

Η γεωθερμία μετατρέπει την παγωμένη Ισλανδία σε Μεσόγειο του Βορρά

Εάν μέχρι σήμερα γνωρίζαμε πως οι μπανάνες δεν φύονται σε ψυχρά κλίματα, όπως αυτό της Ισλανδίας, ίσως ήρθε η ώρα να αναθεωρήσουμε.

Η αρχιτέκτων και διευθύνουσα σύμβουλος της εταιρείας Spor i sandinn ehf Σόρντις Σιγκουρνταντότιρ σκοπεύει να χρησιμοποιήσει την άφθονη γεωθερμική ενέργεια της Ισλανδίας και να χτίσει τρεις γυάλινους θόλους, εντός των οποίων θα δημιουργηθεί μια «Μεσόγειος του Βορρά» με καλλιέργειες μπανάνας και άλλων τροπικών φρούτων, αλλά και με πολυτελή θέρετρα. Οι εν λόγω κατασκευές, ακολουθώντας τις αρχές της βιωσιμότητας και της εξοικονόμησης ενέργειας, θα χρησιμοποιούν την ενέργεια των ηφαιστειών της χώρας, ενώ η μεγαλύτερη θα έχει έκταση όσο ένα γήπεδο ποδοσφαίρου. Επίσης θα έχουν ύψος όσο ένα εξαώροφο κτίριο, ενώ ανάλογο θα είναι και το βάθος τους.

Εντός των θόλων θα δημιουργούνται εύκρατες κλιματικές συνθήκες, ενώ προβλέπεται και η κατασκευή θερέτρων και λοιπών εγκαταστάσεων για αθλητικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες στην ύπαιθρο. «Δεν έχουμε συνειδητοποιήσει τον πλούτο της χώρας μας και τις δυνατότητες που μας παρέχει η γεωθερμική της ενέργεια», λέει η 49χρονη επιχειρηματίας. Στόχος της είναι να τονώσει την τουριστική κίνη-

ση και να κάνει λίγο πιο όμορφη τη ζωή για τους ντόπιους, που ζουν ένα μεγάλο χειμώνα διάρκειας εννέα μηνών. Κι αυτό το βαρύ κλίμα συχνά οδηγεί σε αύξηση αντικαταθλιπτικών.

Επενδύσεις

Το σχέδιό της, ονόματι ALDIN, αποτιμάται σε 37 εκατ. δολάρια, αλλά δεν έχει καλυφθεί πλήρως σε επίπεδο χρηματοδότησης. Αναμένεται να προσελκύει 300-400 χιλιάδες επισκέπτες τον χρόνο.

Σχέδια για καλλιέργεια μπανάνας και δημιουργία τουριστικών θερέτρων μέσα σε γυάλινους θόλους.

Μεταξύ των υποστηρικτών του ALDIN συγκαταλέγεται η μεγαλύτερη τράπεζα της Ισλανδίας Arion και η αρχιτεκτονική εταιρεία WilkinsonEyre, που σχεδίασε τους παραθαλάσσιους κήπους της Σιγκαπούρης, ένα υπόδειγμα αστικού πάρκου και βιοτόπου. Οι θόλοι θα ανεγερθούν σε πάρκο του Ρέικιαβικ σε έκταση 4.500 τετραγωνικών μέτρων, θα δοθούν στο κοινό το 2021 και ο καθένας θα έχει διαφορετική λειτουργία και κλίμα.

BLOOMBERG

MTN Business

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρωζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Παγκόσμια είναι η εμμονή για την αγορά μιας κατοικίας

Ο μέσος άνθρωπος ξοδεύει 3,5 ώρες την εβδομάδα αναζητώντας ακίνητα

Η απόκτηση ακινήτου αποτελεί ασφαλώς μία από τις σημαντικότερες οικονομικές αποφάσεις που θα πάρει κάποιος στη ζωή του, ωστόσο φαίνεται πως πολλοί άνθρωποι έχουν εμμονή με τα ακίνητα και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό ώστε να παραμελούν την οικογένειά τους.

Σύμφωνα με έρευνα της βρετανικής πολυεθνικής τράπεζας HSBC, ο μέσος γονέας ξοδεύει 5,4 ώρες την εβδομάδα ασχολούμενος με την αγορά ακινήτων, ενώ αφιερώνει μόλις 2 ώρες για να διαβάσει παραμύθια στα παιδιά του. Μπορεί να υποθέσει κανείς βάσιμα ότι η πλειονότητα των γονέων υποστηρίζει πως αγοράζει ένα σπίτι ώστε να εξασφαλίσει καλύτερη ζωή για τα παιδιά του, ωστόσο η πλειονότητα των ψυχολόγων θα τους έλεγε πως τα παιδιά τους θα έχουν πολύ πιο ευτυχισμένη ζωή αν τους διαβάσουν πιο πολλά παραμύθια.

Σύμφωνα με την έρευνα «Beyond the Bricks» που έγινε σε δέκα χώρες, ο μέσος άνθρωπος ξοδεύει 3,5 ώρες την εβδομάδα αναζητώντας ακίνητο, διαβάζοντας περιοδικά σχετικά με ακίνητα ή κοιτάζοντας φωτογραφίες ακινήτων σε ηλεκτρονικά μέσα ακόμη και αν δεν πρόκειται να αγοράσει ακίνητο.

Οι κάτοικοι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων και των Ηνωμένων

Πολιτειών έχουν τη μεγαλύτερη «εμμονή», όπως χαρακτηρίζεται στην έκθεση, με τα ακίνητα, ξοδεύοντας 6,6 και 4,95 ώρες την εβδομάδα, αντίστοιχα. Δικαίως η ενασχόληση αυτή χαρακτηρίζεται εμμονή, διότι ο μέσος Αμερικανός ή κάτοικος των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων αφιερώνει τον διπλάσιο χρόνο χαζεύοντας ακίνητα απ' ό,τι για να συνομιλήσει με τους γονείς του. Ακολουθούν οι κάτοικοι της Ταϊβάν (4,54 ώρες), της Μαλαισίας (4,37), του Μεξικού (3,56), της Σιγκαπούρνης (3,29), της Βρετανίας (2,65), της Αυστραλίας (2,51), του Καναδά (2,08) και της Γαλλίας (1,74).

Σύμφωνα με την έκθεση υπάρχει μία ακόμη κατηγορία ανθρώπων, οι «ακραία εξαρτημένοι κυνηγοί ακινήτων» που ξοδεύουν περισσότερες από 7 ώρες την εβδομάδα αναζητώντας ακίνητο ή διαβάζοντας MME σχετικά με την αγορά ακινήτων. Στη συγκεκριμένη κατηγορία ανήκει περίπου το 6,3% των ανθρώπων παγκοσμίως, ενώ σχεδόν οι μισοί από αυτούς ελέγχουν κάθε μήνα την αξία του ακινήτου τους.

Το κατά πόσον αποδίδει η τόσο έντονη ενασχόληση αυτών των ανθρώπων με την αγορά ακινήτων, είναι εξαιρετικά αμφίβολο. Οι ίδιοι εμφανίζονται ικανοποιημένοι, με το 74% των «ακραία εξαρτημένων» να λέει πως αισθάνεται «χαλαρό»

Οι «ακραία εξαρτημένοι» από την αγορά ακινήτων καταλήγουν να αφίνουν τη ζωή τους να περνάει μάλλον άσκοπα. Παγκοσμίως το 19% αυτής της κατηγορίας καθυστερεί την απόφαση να αποκτήσει παιδί προκειμένου να αγοράσει ακίνητο, ποσοστό που είναι διπλάσιο σε σύγκριση με τον μέσο άνθρωπο.

Σύμφωνα με έκθεση της HSBC, οι κάτοικοι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων και των Ηνωμένων Πολιτειών έχουν «μανία» με την αναζήτηση ακινήτων.

με την αγορά κατοικίας και το 79% να δηλώνει πως αισθάνεται ότι «έχει τον έλεγχο» (ό,τι και αν σημαίνει αυτό). Παράλληλα ωστόσο, οι «ακραία εξαρτημένοι» από την αγορά ακινήτων καταλήγουν να αφίνουν τη ζωή τους να περνάει

μάλλον άσκοπα. Παγκοσμίως το 19% αυτής της κατηγορίας καθυστερεί την απόφαση να αποκτήσει παιδί προκειμένου να αγοράσει ακίνητο, ποσοστό που είναι το διπλάσιο σε σύγκριση με τον μέσο άνθρωπο.

Επίσης, αυτοί οι άνθρωποι είναι δύο φορές πιο πιθανό να καθυστερήσουν να παντρευτούν ακριβώς γιατί αποταμιεύουν χρήματα για να αγοράσουν ακίνητο. Για την Ελλάδα δεν υπάρχουν στοιχεία, δεδομένου πως η έρευνα έγινε σε άλλες αγορές, ωστόσο ο Στέλιος Πιρπινιάς, επικεφαλής του τομέα λιανικής τραπεζικής, διαχειρίσις πλούτου και marketing, δηλώνει ότι «και στην Ελλάδα παρατηρείται έπειτα από παρατεταμένη περίοδο κρίσης ανανεωμένο ενδιαφέρον για την αγορά κατοικίας».

Άλλο ψάχνουν, άλλο αγοράζουν

Το παράδοξο είναι πως πολλοί από τους ανθρώπους που ξοδεύουν τόσο πολλές ώρες αναζητώντας το τέλειο σπίτι καταλήγουν τελικά να το αγοράζουν με βάση παράλογα κριτήρια. Το 38% όσων αναζητούν κατοικία αγοράζει τελικά με βάση μόνο τις πρώτες εντυπώσεις, δηλαδή μάλλον παρορμητικά. Η πιο κοινή αιτία ώστε να ματαιώσει ο επίδοξος αγοραστής την αγορά κατοικίας είναι η παρουσία «δύσκολων γειτόνων», κριτήριο υποκειμενικό μεν, λογικό δε. Το ποσοστό ανέρχεται στο 55% των συμμετασχόντων στην έρευνα στη Μαλαισία και στο 43% στη Γαλλία και στη Βρετανία. Όμως πολλές φορές σημαντικό

ρόλο στην αγορά κατοικίας διαδραματίζουν δεισιδαιμονίες και άλλες παραδόσεις. Για παράδειγμα, στην Ταϊβάν το 50% των ερωτηθέντων λέει πως δεν θα αγόραζε ένα ακίνητο αν αυτό έχει κακό φενγκ σουί. Στη Σιγκαπούρη το 16% των ερωτηθέντων δεν θα αγόραζε ένα σπίτι που βρίσκεται σε οδό και σε αριθμό που θεωρούνται άτυχες. Στον Καναδά και στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα το 21% και το 28% δεν θα αγόραζε οικία αν υπάρχουν φήμες πως είναι στοιχειωμένοι. Στις ΗΠΑ και στο Μεξικό το 29% και το 31% των ερωτηθέντων αντίστοιχα δεν θα αγόραζε σπίτι στο οποίο έχει πεθάνει κάποιος άνθρωπος.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ**

Απόκτηση ακινήτων από το κράτος

Να φοβάται η αγορά ακινήτων τυχόν ανταγωνισμό από το κράτος; Αυτό το ερώτημα τίθεται εν μέσω διαδικασιών απόκτησης από το κράτος κάποιων ακινήτων από την ΚΕΔΙΠΕΣ και κάποιοι –μάλλον αόριστα– ανησυχούν πως η αγορά μπορεί να βιώσει «αθέμιτο» ανταγωνισμό. Είναι βάσιμη μια τέτοια ανησυχία; Εγώ απαντώ κατηγορηματικά πως «όχι, καμία σχέση δεν έχει αυτό με την πραγματικότητα». Το κεφάλαιο «Συνεργατισμός» στοίχισε στον φορολογούμενο είτε έμμεσα ή άμεσα πέραν των €3,5 δισ. μέσα σε μια πενταετία. Το κόστος αυτό εν πολλοίς προϋπήρχε της πενταετίας, αλλά κανένας δεν το έβλεπε. Όμως αυτό είναι μια άλλη ιστορία που είδαμε από αυτό το βήμα, ασμπν επαναλαμβανόμαστε. Το κράτος ως θεματοφύλακας των δημοσίων οικονομικών, ως προστάτης των πολιτών του, αλλά και ως αυτό που πρέπει να επιδιώκει την ευημερία και την ευμάρεια όλων, οφείλει να διαχειριστεί το κομμάτι του Συνεργατισμού που έχει μείνει μετά την πώληση στην Ελληνική Τράπεζα και να μεγιστοποιήσει τα έσοδα του έτσι ώστε να μειωθεί το δημόσιο χρέος, μειώνοντας ανάλογα και το βάρος στον φορολογούμενο. Αυτό το εναπομείναν κομμάτι περιλαμβάνει ακίνητα πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ τα οποία τώρα είναι κάτω από την ομπρέλα του σχήματος ΣΕΔΙΠΕΣ/ΚΕΔΙΠΕΣ.

Το κράτος δεν κάνει τη διαχείριση αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Αυτή είναι δουλειά της ΚΕΔΙΠΕΣ και των συμβούλων της. Το κράτος είναι ο άμεσα ενδιαφερόμενος ως ο τελικός ιδιοκτήτης όλων αυτών των περιουσιακών στοιχείων

Η αγορά δεν θα βιώσει αθέμιτο ανταγωνισμό από την απόκτηση ορισμένων ακινήτων από το κράτος.

και λογοδοτεί στον φορολογούμενο, ο οποίος είναι αυτός που καλείται να πληρώνει τους λογαριασμούς. Το κράτος, λοιπόν, εν μέσω της ΚΕΔΙΠΕΣ και των συμβούλων της, θεωρεί πως έχει αυτή τη συνολική δέσμη ακινήτων με μια συνολική αποτιμημένη αξία. Αν η αξία αυτή είναι εφικτή, ρεαλιστική κ.λπ., θα φανεί στην πορεία. Ο καλύτερος τρόπος για να μάθουμε πόσο εφικτή είναι μια τέτοια αξία είναι να ρευστοποιηθούν.

Κάνουμε μια μικρή στάση για

να αναφέρουμε πως αυτή η δέσμη ακινήτων δεν είναι και από τις καλύτερες ή/και τις πιο εμπορεύσιμες δέσμες ακινήτων που μπορεί να φανταστεί κάποιος. Πολλά από αυτά τα ακίνητα αφορούν σε υποκαταστήματα και καταστήματα των πρώην Συνεργατικών Εταιρειών που είναι διάσπαρτα σε Δήμους και Κοινότητες ανά την Κύπρο. Αυτά, φυσιογνωμικά έμοιαζαν των γνωστών ακινήτων τραπεζών – δηλαδή ένα σκαλάκι πριν ή ένα σκαλάκι μετά το απόλυτο κιτσαριό με

τους σταχτί γρανίτες και τις κιτρινο-δρυίνες ξύλινες επενδύσεις, αλλά και τις επενδύσεις από επτά είδη μαρμάρων στην πρόσοψή τους.

Για όσα από αυτά τα ακίνητα δεν επέλεξε η Ελληνική Τράπεζα, ανήκουν σε εμάς τους φορολογούμενους. Το ερώτημα είναι τι θα τα κάνουμε. Σίγουρα δεν μπορούμε να ευελπιστούμε πως θα τα πουλήσουμε με ευκολία στην ελεύθερη αγορά.

Ποιος να τα πάρει και να τα κάνει

Αυτό που θα ήταν καλά να έκανε το κράτος είναι να απέβαλλε την ανάγκη του να έχει ιδιόκτητα ακίνητα για να στεγάζει τις υπηρεσίες του και να μίσθωνε από τον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος θα είχε και την ευθύνη συντήρησής τους.

τι; Το κράτος από την άλλη μπορεί να τα αξιοποιήσει με κάποιον τρόπο. Έχει άμεσες και συνεχείς ανάγκες στέγασης διαφόρων υπηρεσιών του. Το ίδιο και διάφορες τοπικές αρχές. Άρα είναι πλίου φαινότερο πως υπάρχει έδαφος να γίνουν τέτοιες συναλλαγές. Και αυτό είναι που πάει να γίνει. Κάποια από αυτά θα περάσουν στο κράτος για ίδια χρήση και κάποια άλλα θα περάσουν στο κράτος, το οποίο θα τα δώσει με ονομαστικό ενοίκιο σε τοπικές αρχές. Σε αντάλλαγμα, διαγράφεται ανάλογη υποχρέωση από την ΚΕΔΙΠΕΣ προς το κράτος γι' αυτά που έχει να του δίνει.

Αυτά τα ακίνητα δεν ήταν ποτέ ανταγωνίσιμα προς αυτά που διάφοροι επιχειρηματίες προσφέρουν στην ελεύθερη αγορά. Με το να τα πάνει το κράτος για να τα βάλει σε κάποια χρήση είναι η καλύτερη δυνατή λύση υπό τις περιστάσεις και για το κράτος και για τα ίδια τα κτήρια. Το κράτος ήταν και είναι ο μεγαλύτερος ιδιοκτήτης ακινήτων

περιουσίας στην Κύπρο. Αυτές οι συναλλαγές δεν θα αλλάξουν το μέχρι τώρα καθεστώς με οποιονδήποτε τρόπο, ούτε και συγκρίνεται το κράτος με τις τράπεζες που αποκοτούν περιουσία μέσω των ανταλλαγών χρέους με ακίνητα. Εκείνες, να έχουν μετατραπεί σε μεγαθήρια κτηματικών εταιρειών που είναι και επικίνδυνα επειδή σε κάποια στιγμή θα πρέπει να τα έχουν όλα αποξενωμένα. Το κράτος δεν θα μπει ποτέ σε τέτοια διαδικασία, ούτε και έχει τέτοια ανάγκη.

Αυτό που θα ήταν καλά να έκανε αν δεν περνούσαμε τα όσα περάσαμε –και το έχω πει παλαιότερα– είναι να απέβαλλε την ανάγκη του να έχει ιδιόκτητα ακίνητα για να στεγάζει τις υπηρεσίες του και να μίσθωνε από τον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος θα είχε και την ευθύνη συντήρησής τους.

Αυτό θα ήταν πολύ καλό, αν γινόταν καθώς υποστηρίζεται ο ιδιωτικός τομέας, το κράτος δεν κάθεται πάνω σε κτήρια με θεωρητικές αξίες, ενθαρρύνεται η δημιουργία μεγάλων επενδυτικών ταμείων ακινήτων που μπορεί να μπουκ και στο χρηματιστήριο και το κράτος δεν έχει ανάγκη να διαθέτει πόρους για τη συντήρησή τους. Φυσικά, αυτό μπορεί να γίνει ούτως ή άλλως σε ευθετότερο χρόνο μέσω στρατηγικών sale-and-leaseback ακόμη και για τα ακίνητα που παίρνει τώρα έναντι του λαβείν του από την ΚΕΔΙΠΕΣ. Όμως ότι το κράτος χρειάζεται εξορθολογισμό στο χαρτοφυλάκιο των ακινήτων που διαθέτει είναι δεδομένο.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors..

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΪΟΥ 2019

Κοστούμια για Οσκαρ στη Λυρική

Η «Κ» βρέθηκε στα άδυτα της νέας παραγωγής και συνάντησε την πολυβραβευμένη ενδυματολόγο Μιλένα Κανονέρο

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Ο χώρος: Τα εργαστήρια του ενδυματολογικού τομέα της Ελληνικής Λυρικής Σκηνής. Τα πρόσωπα: Περισσότερα από 50 άτομα που δούλεψαν για την παραγωγή των κοστούμιών της «Λαϊδης Μάκβεθ του Μτσενσκ», της όπερας του Ντμίτρι Σοστακόβιτς που σήμερα κάνει πρεμιέρα σε σκηνοθεσία της Φανί Αρντάν. Ο χρόνος: Από τις 7.30 το πρωί έως τουλάχιστον τις 7 το βράδυ, επί περίπου 5 μήνες, όσο χρειάστηκε για να ετοιμαστούν 2.000 ενδυματολογικά κομμάτια που συνθέτουν τις 400 διαφορετικές εμφανίσεις οι οποίες θα «βγουν» στη σκηνή.

Για τα κοστούμια αγοράστηκαν περισσότερα από 3.000 μέτρα υφά-

Αγοράστηκαν περισσότερα από 3.000 μέτρα υφάσματος, όλα από φυσικές ίνες ώστε να μοιάζουν με τα υφάσματα που παράγονταν στα μέσα του 19ου αιώνα.

σματος από την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Γερμανία, όλα από φυσικές ίνες ώστε να μοιάζουν με τα υφάσματα που παράγονταν στα μέσα του 19ου αιώνα, την εποχή που διαδραματίζεται η αιματηρή ιστορία της Κατερίνα Ισμαίλοβα. Στην αγροτική προεπαναστατική Ρωσία, οι γυναίκες φορούσαν σαραφάν, παραδοσιακά φαρδιά φορέματα. Στο κεφάλι έδεναν πολύχρωμες μαντίλες και στις γιορτές στολίζονταν με το κοκόσνικ, ένα χαριτωμένο καπέλο που θυμίζει στο σχήμα την τιάρα. Περίπου 300 καπέλα ετοιμάστηκαν για να συνδυαστούν με τα κοστούμια που συνοδεύουν. Δύο ελληνικά εργαστήρια ανέλαβαν την παραγωγή των παπουτσιών και κατασκευάστηκαν 100 μπότες με ειδικό πατόν.

Περπατάμε ανάμεσα σε πάγκους με απλωμένα υφάσματα και προσπερνάμε αμέτρητους «καλόγερους» με ρόδες, όπου κρέμονται σακάκια, μπλούζες, πουκάμισα, γιλέκα και ποδιές. Επιπλέον, υπάρχουν οι ζώνες, οι αγκράφες, τα κουμπιά. Ένα μικρό πορτοκαλί κουμπάκι που δεν το πιάνει το μάτι σου, αναζητούμε

Σκηνή από την Α΄ πράξη της όπερας. Στη φωτογραφία η Σοφία Κουανίδου ως Ακoiνία, ο Σεργκέι Σεμισκούρ ως Σεργκέι και η χορωδία της ΕΛΣ.

Η Καρίν Νιεντερμάν (αριστερά) είναι υπεύθυνη για την κατασκευή των καπέλων μαζί με τους Έλληνες συναδέλφους της.

με την Τότα Πρίτσα, την επικεφαλής της διεύθυνσης ενδυματολογικού της ΕΛΣ, ανάμεσα στα κρεμασμένα ρούχα, που θα αποδείξει ότι τίποτα δεν γίνεται τυχαία εδώ. Είναι φτιαγμένο από ύφασμα και βαμμένο στο χέρι στη σωστή απόχρωση για να μπει επάνω στο λευκό πουκάμισο και να ταιριάζει ακριβώς με την υπόλοιπη φορεσιά. Η ίδια είναι έμπειρη επαγγελματίας, αλλά ακόμη θαυμάζει την ομορφιά των ρούχων

στην κάθε λεπτομέρεια. Γι' αυτό στη συγκεκριμένη παραγωγή, μία από τις πιο φιλόδοξες και ακριβές της ΕΛΣ, δούλεψε με όλη την ομάδα της σκληρά ώστε να ανταποκριθούν στις υψηλές απαιτήσεις της σπουδαίας ενδυματολόγου Μιλένα Κανονέρο και των συνεργατών της. Ηρθαν πατρονίστες από τη Γαλλία και την Ιταλία, η Σίλβια Φαντίνι, ζωγράφος με ειδίκευση στην κατασκευή κοστούμιών για την όπε-

Η ζωγράφος Σίλβια Φαντίνι, με μακρά εμπειρία στην όπερα, μαζί με τους συνεργάτες της δημιουργεί τα μπρεσιονιστικά εμπριμέ στα γυναικεία φορέματα.

ρα και η Καρίν Νιεντερμάν, ειδική στη κατασκευή καπέλων. Ολοι, με επικεφαλής την Πέτρα Ράινχαρτ, στενή συνεργάτιδα της Κανονέρο, δούλεψαν για καιρό μαζί με τις Ελληνίδες μοδίστρες της Λυρικής, μιλώντας μεταξύ τους σε μια γλώσσα με σκόρπιες γαλλικές, ιταλικές, αγγλικές, γερμανικές κι ελληνικές λέξεις που τελικά λειτούργησε θαυμάσια, επειδή όλες είχαν πείρα και ενθουσιασμό για τη δουλειά. Εκτός

από τα εργαστήρια της Λυρικής, ένα εργαστήριο στην Πορτογαλία και άλλα επτά στην Ελλάδα δούλεψαν παράλληλα για την παραγωγή των κοστούμιών, προσθέτοντας στο ήδη μεγάλο βεστιτάριο της ΕΛΣ καινούργια μοναδικά κομμάτια.

«Είναι σαν να μπαίνεις μέσα στην εποχή, αισθάνεσαι τη μυρωδιά της», λέει η Τότα Πρίτσα. «Μέσα στο καμαρίν συμβαίνει κάτι μαγικό. Καθώς φοράει το κοστούμι,

ο ηθοποιός μεταμορφώνεται και αλλάζει ύφος. Το «χτίσιμο» των κοστούμιών ήταν διαφορετικό σε αυτή την παραγωγή. Υπάρχουν κινηματογραφικές λεπτομέρειες, που δύσκολα μπορεί να διακρίνει ο θεατής της όπερας που κάθεται μακριά από τη σκηνή. Ωστόσο, αυτή η σαφήνεια και η καθαρότητα του ενδυματολογικού μέρους είναι βέβαιο ότι θα αναδείξει τη σκηνοθεσία στο σύνολό της».

Ο χώρος της Πέτρα Ράινχαρτ έχει στο κέντρο ένα μεγάλο τραπέζι με ψαλίδια, κομμάτια υφάσματος και σχέδια. Καθώς μιλάμε, παίρνει από την κρεμάστρα ένα μάλλινο καφέ σακάκι που μοιάζει πανάκριβο και το φορά, εξηγώντας ότι κατασκευάστηκε από μάλλινη στρατιωτική κουβέρτα, ένα χοντρό πανωφό-

Τέσσερις μέρες απαιτούνται για να ζωγραφιστεί στο χέρι κάθε κοστούμι και χρειάστηκαν συνολικά πάνω από 50 κιλά χρώματος για βαφές και ζωγραφική.

ρι για τις ρωσικές κρύες νύχτες του έργου. Στο κομπιούτερ της υπάρχουν οι εικόνες που προέκυψαν από την πολύμηνη αρχειοθέτηση έρευνα για τα ιστορικά κοστούμια που απαιτούσε η παραγωγή. Στις καταπληκτικές της μακέτες οι γυναίκες από τους πίνακες των Ρώσων ζωγράφων του 19ου αιώνα Αβραάμ Αρκίποφ και Φίλιπ Μαλιάνιν, γίνονται πρότυπα για τον σχεδιασμό. Η μπρεσιονιστική ζωγραφική που κολυμπά στο φως και στο χρώμα αποτελεί την έμπνευση και για τη Σίλβια Φαντίνι. Τέσσερις μέρες απαιτούνται για να ζωγραφιστεί στο χέρι κάθε κοστούμι, και χρειάστηκαν συνολικά πάνω από 50 κιλά χρώματος για βαφές και ζωγραφική. «Είναι άσπρη η δουλειά σας», λέω, «τόσο πιστή στην εποχή». «Ναι και όχι», απαντά η Ράινχαρτ. «Το απλό παραδοσιακό κοστούμι δεν βοηθάει τον θεατή να καταλάβει τον κόσμο που του παρουσιάζεις. Χρειάζεται ένας σύνδεσμος μεταξύ παλιού και σύγχρονου, ώστε να μας γίνει οικείο. Μια σκέψη, ένα στοιχείο, αυτό που βρίσκει η Μιρέλα».

Πώς ένα κόκκινο σακάκι και ένας... κορσές καταστέλλουν τα πάθη

Συνάντησα τη Μιλένα Κανονέρο για μια στιγμή στην τεχνική πρόβα. Καθόταν μπροστά και γύρω της όλο το ενδυματολογικό. Επέβλεπε και οι παρατηρήσεις της έδειχναν τις γνώσεις και την πείρα της. Η μεγάλη Ιταλίδα κυρία της ενδυματολογίας, με τέσσερα βραβεία Οσκαρ για τα κινηματογραφικά κοστούμια της –στις ταινίες «Μπάρι Λιόντον», «Δρόμοι της φωτιάς», «Κότον Κλαμπ», «Μαρία Αντουανέτα» και «The Grand Budapest Hotel»– πηγαίνονταν στην Αθήνα από τον Ιανουάριο, αφήνοντας για λίγο τα γυρίσματα της τελευταίας ταινίας του Γουές Αντερσον και επέβλεπε τις πρόβες των κοστούμιών μέσω Skype. Η ομάδα της και όσοι συνεργάστηκαν μαζί της μιλούν για εκείνη με το μικρό της όνομα, δείγμα οικειότητας.

Η 73χρονη Κανονέρο, ψηλή, λεπτή, ντυμένη σπορ στα μαύρα με

«Η Κατερίνα είναι καλοντυμένη με έναν καθωσπρέπει συντηρητισμό, μολονότι εσωτερικά κρύβει μια επαναστάτρια».

ασορτί μαύρο καπέλο, παρακολουθούσε την πρόβα με βλέμμα άγρυπνο. Είναι γνωστή για την εμμονή της στη λεπτομέρεια. Φοβερά απαιτητική, αλλά ήρεμη και σταθερή, μου είπαν. Ιδίως όταν επιμένει ότι μια ραφή στο άψογο κατά τα άλλα σακάκι της πρωταγωνίστριας πρέπει να ξηλωθεί για να μετακινηθεί 3 χιλιοστά.

– **Περιγράψτε μας τον κόσμο της «Λαϊδης Μάκβεθ του Μτσενσκ».**

Τα βασικά κομμάτια της φορεσιάς των γυναικών, οι ζωγραφισμένες φούστες και η μαντίλα (αριστερά). Η Μιλένα Κανονέρο παραλαμβάνει το Οσκαρ (δεξιά).

– Αγροτικός, απλός, θεελλώδης και αιματοβαμμένος.

– **Πώς επεξεργάζεστε την ιδέα των κοστούμιών μιας παραγωγής πριν αρχίσετε την υλοποίηση;**

– Υπάρχουν διάφορα στάδια από τη στιγμή που συζητάς την ιδέα με τον σκηνοθέτη ως την πραγματοποίηση του έργου. Είναι ένα ανοιχτό πεδίο στο οποίο αρχίζεις να σπέρνεις τους «σπόρους» σου, αλλά μένοντας σε αρμονία με τη σκηνοθετική γραμμή. Παρ' όλα αυτά, υπάρχει η ιστορική έρευνα που σε εμπνέει και σου παρέχει τα στοιχεία για να συζητήσεις. Αυτό κάναμε με τη συνεργάτιδά μου Πέτρα Ράινχαρτ και τη Φανί Αρντάν. Αλλά επίσης επεξεργαστήκαμε τις ιδέες μας σε συνεργασία με τον σκηνογράφο Τομίας Χοάιζελ ώστε να υπάρχει ισορροπία.

– **Πείτε μας για τα κοστούμια της πρωταγωνίστριας, της Κατερίνας Ισμαίλοβα.**

– Είναι ρεαλιστικά και ιστορικά σωστά, αλλά πίσω τους υπάρχει μια δεύτερη «ανάγνωση». Η Κατερίνα είναι καλοντυμένη με έναν καθωσπρέπει συντηρητισμό, μολονότι εσωτερικά κρύβει μια επαναστάτρια. Είναι απογοητευμένη και αισθάνεται φυλακισμένη. Θέλει να ελευθερωθεί και να πετάξει σαν πουλί. Το κόκκινο σακάκι της και ο κορσές στην Α΄ πράξη την κρατούν υπό έλεγχο, αλλά από κάτω είναι έτοιμη να εκραγεί από πάθος. Το λευκό νυφικό της στη Β΄ πράξη εκφράζει τις ψευδαισθήσεις της και την προσπάθεια να αποκτήσει ό,τι πάντα ονειρευόταν: αγάπη και πλούτο. Στη Γ΄ πράξη το κοστούμι της αναπαριστά την καταστροφή και τον εξευτελισμό της, μολονότι παραμένει έτοιμη να παλέψει και να πεθάνει.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

12.5.19 - 18.5.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Απονομή βραβείου «Γ.Φ. Πιερίδη»

Η Ένωση Λογοτεχνών Κύπρου διοργανώνει την τελετή απονομή του βραβείου «Γ.Φ. Πιερίδη» στον ποιητή Κυριάκο Χαραλαμπίδη. Χαιρετισμό θα απευθύνει ο πρόεδρος της Ένωσης Χρίστος Χατζήπαπας. Το βραβείο θα επιδώσει ο διευθυντής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών Πάυλος Παρασκευάς. Οι Αντώνη Πετρίδης και Γιώργος Μύαρης θα παρουσιάσουν το ποιητικό και δοκιμιακό έργο του Κ. Χαραλαμπίδη. Τετάρτη 15 Μαΐου, ώρα 7:30 μ.μ. **Πολιτιστικές Υπηρεσίες (ισόγειο), Ιφριγενείας 27, Στρόβολος.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ταξίδι σε παραδοσιακούς ήχους

Η παράσταση «Μουσική χωρίς σύνορα», στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τα 20χρονα του θεάτρου Ριάλτο, θα αποτελέσει μια μεγάλη γιορτή της αυτοσχεδιαστικής μουσικής που εμπλέκει καλλιτέχνες που έχουν την ικανότητα να δημιουργήσουν και να εκτελέσουν τόσο στους παραδοσιακούς ήχους και δρόμους όσο και στους ήχους της τζαζ. Επί σκηνής θα συναντηθούν δύο μπάντες αυτόχρονα. Η πρώτη θα αποτελείται από τους γνωστούς Trío Levante (www.triolevante.com) σε συνεργασία με τον Ελλαδίτη Ηλία Μαντικό στο κανονάκι και η δεύτερη, το Ιωάννης Βαφέας quintet, θα αποτελείται από Κύπριους καλλιτέχνες της νέας και παλαιότερης γενιάς μουσικών της τζαζ. Σκοπός τους να... «παντρέψουν» επί σκηνής δυο είδη, από δύο σχολές με κοινό παρονομαστή τις αυτοσχεδιαστικές ικανότητες των καλλιτεχνών. Η παράσταση θα ξεκινήσει με παραδοσιακούς κυπριακούς ήχους με τα ιδιαίτερα αυτοσχεδιαστικά στοιχεία των Trío Levante και την αυθεντικότητα και ειλικρίνεια με την οποία προσεγγίζουν τη μουσική και το κοινό τους. Η παράσταση θα τελειώσει με όλους τους καλλιτέ-

χνες επί σκηνής για ένα εορταστικό και εντυπωσιακό φινάλε σε ένα πολυφωνικό μουσικό συναπάντημα. Θα είναι μια παράσταση όπου το κοινό δεν έχει συχνά την ευκαιρία να ζήσει. Αλλά και να κατανοήσει συνάμα την εξέλιξη της τζαζ μουσικής στο χρόνο με τα στοιχεία τα οποία

την εμπλουτίζει ο κάθε λαός στον τόπο του, δίνοντάς της πολλές φορές άλλο χρώμα και χαρακτήρα. Τετάρτη 15 Μαΐου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, πλατεία Ηρώων, Λέμεσος. **Πληροφορίες τηλεφωνο 99990778, a.vafeajazzprojects@gmail.com**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Αρχαία Ελλάδα

Η «Καθημερινή» Κύπρου παρουσιάζει το βιβλίο του Ματθαίου Οικονομίδη «Αρχαία Ελλάδα: Στο λυκαυγές Ημιθέων και Ηρώων». Πρόκειται για ένα στιβαρό τόμο στον οποίο διαλαμβάνεται ολόκληρη η ελληνική αρχαία ιστορία από την εποχή του Χαλκού έως τον 2ο αιώνα π.Χ. όταν και συντελούνται σημαντικές ιστορικές αλλαγές. Το βιβλίο θα παρουσιάσουν ο τέως πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου Δημήτριος Χατζηχαμπής και ο διευθυντής της «Καθημερινής» Ανδρέας Παράσχος. Χαιρετισμός και συντονισμός της συζήτησης από τον υπεύθυνο του πολιτιστικού ενθέτου της «Καθημερινής» Κύπρου Απόστολο Γ. Κουρουπάκη. Μετά την παρουσίαση θα ακολουθήσει μουσικό πρόγραμμα από το Μουσικό Σχολείο Λευκωσίας με τους Ανδρέα Σκέττο και Ευτυχία Θεμιστοκλέους, και τον επόπτη Χρίστο Χριστοφόρου. **Δευτέρα 13 Μαΐου, Παγκύπριο Γυμνάσιο, πλ. Αρχιεπισκόπου Κυπριανού Λευκωσία, ώρα 7:00 μ.μ.**

ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ «Κ»

Οι εθνικές κρίσεις σε επτά τόμους

Η Καθημερινή παρουσιάζει τη νέα της εκδοτική σειρά με τίτλο «Εθνικές κρίσεις». Η σειρά αποτελείται συνολικά από επτά τόμους, που αρχίζουν από τον Πελοποννησιακό Πόλεμο του 5ου αιώνα π.Χ. και φτάνουν μέχρι τις μέρες μας, στην κρίση του 2010, όταν η Ελλάδα μπήκε στον κυκλώνα της οικονομικής κρίσης.

Στους επτά τόμους της σειράς διαλαμβάνονται όλα εκείνα τα γεγονότα που σημάδεψαν την ελληνική ιστορία από τα αρχαία χρόνια, όπως ο Πελοποννησιακός Πόλεμος του 431 π.Χ., φτάνοντας στις εμφύλιες συγκρούσεις, που επηρέασαν την πορεία της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, στην πτώχευση επί Χαρίλαου Τρικούπη το 1893, αλλά και στο γλωσσικό ζήτημα, που χώρισε τους πνευματικούς ανθρώπους της χώρας με τους υποστηρικτές της καθαρεύουσας και της δημοτικής. Στον 20ό αιώνα υπήρξαν

κρίσιμες εποχές, που δίδαξαν τους Έλληνες, όπως η διεθνής κρίση του 1929, που κατέληξε για την Ελλάδα στο χρεοστάσιο του 1932, φυσικά ο ελληνικός εμφύλιος του 1946, φτάνοντας έως την όξυνση της πολιτικής αντιπαράθεσης στα Ιουλιανά. Τα παραπάνω είναι ορισμένα από τα θέματα που θίγονται στα βιβλία της σειράς. Αυτές είναι οι εθνικές κρίσεις που περιγράφονται και γίνεται προσπάθεια ιστορικής τους επεξεργασίας, από σημαντικούς μελετητές. Κάθε βιβλίο περιλαμβάνει εισαγωγή, ιστορική περιγραφή του θέματος, παραθέματα, επίμετρο και πλούσια εικονογράφηση, ειδικά για την πτώχευση του 1893, που γελοιογραφήθηκε συστηματικά από τον «Νέο Αριστοφάνη» και τις εφημερίδες της αντιπολίτευσης. «Η μελέτη των εθνικών ελλειψμάτων είναι το αντίδοτο για την ενδημική μέθη των εθνικών επιτευγμάτων», τόνισε ο ομότιμος καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας στο ΕΚΠΑ Κώστας Μπουραζέλης, ο οποίος επιμελήθηκε τον πρώτο τόμο της σειράς «Δικασμοί στην ελληνική αρχαιότητα», κατά την παρουσίαση της σειράς στην Αθήνα. Η σειρά «Εθνικές κρίσεις» καταλήγει στη σύγχρονη κρίση του 2010 και στο τελευταίο επεισόδιο του εθνικού δικασμού στην Ελλάδα, που συνοψίστηκε μεταξύ «μνημονιακών και αντιμνημονιακών». «Η κρίση σίγουρα δεν οφείλεται σε καμία σκόπιμη χειραγώγηση των στατιστικών της ΕΛΣΤΑΤ ούτε σε νεοφιλελεύθερες πολιτικές, ουδέποτε εφαρμόστηκε καθαρή φιλελεύθερη πολιτική στην Ελλάδα της μεταπολίτευσης», σημείωσε ο κ. Καζάκος, που επιμελήθηκε τον σχετικό τόμο. Κάθε Κυριακή με την «Καθημερινή» Κύπρου.

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

«Αμικέκο», παράσταση Κουκλοθεάτρου

Η βραβευμένη παράσταση κουκλοθεάτρου «Αμικέκο», σε σκηνοθεσία: Roberto Braham Chavez με τους κουκλοπαίκτες Ελένη Ιωσφιδίου & Roberto Braham Chavez είναι μία παράσταση για μικρούς και για μεγάλους από κάθε εθνικότητα, κάθε Κυριακή του Μάη στη Λεμεσό! Υπάρχει μια γλώσσα κοινή, η Εσπεράντο και σ' αυτή τη διαπολιτισμική γλώσσα, Amikeco σημαίνει φίλια. Amikeco λοιπόν και τ' όνομα του πρωταγωνιστικού χαρακτήρα του έργου που με συνοδοιπόρο τη μουσική ταξιδεύει σ' ένα κόσμο γλυκό και νοσταλγικό και μας αποδεικνύει τη δύναμη της αγάπης και την αξία της αληθινής φιλίας. Οι έμπειροι συντελεστές της παράστασης χρησιμοποιούν ως βασικό

θεατρικό εργαλείο τη κούκλα και όσον αφορά στη μουσική, η λειτουργία της είναι πολύ ξεχωριστή. Η σύνθεση είναι πρωτότυπη για τις ανάγκες της παράστασης και λειτουργεί ως οικουμενικό εργαλείο επικοινωνίας, χωρίς λόγια και δίχως λέξεις. Έτσι λοιπόν, σε μια παράσταση δίχως λέξεις, ο Αμικέκο, συνοδευόμενος από τη μουσική του, περνάει από πολλές περιπέτειες ψάχνοντας κάτι που οι θεατές θα ανακαλύψουν στη πορεία! Την παράσταση μπορούν να παρακολουθήσουν όλοι και όλες, ανεξαρτήτως γλώσσας. Παραστάσεις 12, 19, 26 Μαΐου, στις 11:00 π.μ. και 4:00 μ.μ. +εργείο, Οδός Ελευθερίας 91, Λεμεσός. **Πληροφορίες και κρατήσεις στο τηλέφωνο 99300202.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Έκθεση αφιερωμένη στους αγνοούμενους

Το NiMAC [Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη] παρουσιάζει την έκθεση «Where Have You Been? / Πού Ήσουν»; της Τούλας Λιασά. Η έκθεση είχε παρουσιαστεί αρχικά στον εκθεσιακό χώρο ANNA@KV2 στην Χάγη της Ολλανδίας μεταξύ 2 και 11 Ιουνίου 2018. πρόκειται για ένα εικαστικό έργο εμπνευσμένο από την προσωπική ιστορία της Κύπριας καλλιτέχνης Τούλας Λιασά που ζει και εργάζεται στη Χάγη για σχεδόν τέσσερις δεκαετίες. Ο μοναδικός αδελφός της, ο οποίος υπήρξε αγνοούμενος κατά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974, βρέθηκε μετά από σαράντα χρόνια σε ομαδικό τάφο και ταυτοποιήθηκε με τη μέθοδο DNA. Διάρκεια μέχρι 31 Μαΐου. Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη, Θέατρο Πολης-ΟΠΑΠ, Τεμπών 10-12, Παλιά Ηλεκτρική, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22797400, www.nimac.org.cy**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Περσεφόνη» του ποιητή Γιάννη Ρίτσου

Ο «κωροτόπος» παρουσιάζει σε παγκύπρια πρώτη το ποιητικό έργο του Γιάννη Ρίτσου «Περσεφόνη». Πρόκειται για έναν ποιητικό μονόλογο από τη συλλογή του ποιητή «Τέταρτη Διάσταση». Ο ποιητής, έχοντας ως αφετηρία τον αρχαιοελληνικό μύθο, γράφει ένα ποίημα για το υπαρξιακό δράμα της ζωής, το αιώνα επαναλαμβανόμενο μέσα στο χώρο και το χρόνο. Το έργο «Περσεφόνη» πραγματεύεται την εσωτερική μας πάλη ανάμεσα στο φως και το σκοτάδι, την θετικότητα και την απαισιοδοξία. Είναι ένας ύμνος στον έρωτα τόσο με την πνευματική όσο και με τη σαρκική του υπόσταση. Σκηνοθεσία: Σάββας Μυλωνάς. Ερμηνεία: Σαλώμη Ιεροπούλου Μυλωνά.

Μουσική σύνθεση: Γιώργος Καλογήρου, βοηθός σκηνοθέτη: Χρίστος Τσιαήλης. Πρεμιέρα Τετάρτη 15 Μαΐου, ώρα 9:00 μ.μ. θέατρο Wherehaus 612, Μιχαήλ Κουσουλίδη, 5, Λευκωσία. Παραστάσεις 15, 17, 22, 26, 29 και 31 Μαΐου. **Πληροφορίες 22666610.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Σώστε τα παιδιά

Θα ήθελα πάρα πολύ το άρθρο αυτό να αφορούσε τα εγκαίνια του κυπριακού περιπτέρου στην Μπιενάλε της Βενετίας, την αδράνια στην οποία έχει περιπέσει η ΣΠΕΔ, μετά το τέλος της έκθεσής για τον Χριστόφορο Σάββα. Γιατί όχι και την ίδρυση Υφυπουργείου Πολιτισμού, τις εκλογές στη νεοσύστατη ακαδημία μας, τη θεατρική πληθώρα, τον μουσικό οργανισμό, τα επερχόμενα φεστιβάλ που θα πάμε το καλοκαίρι. Για όλα αυτά θα ήθελα να γράφω συνέχεια, να μιλάω συνέχεια και να ασχολούμαι με τις εκδόσεις, με το επιστημονικό μου αντικείμενο. Σκεφτείτε έναν κόσμο τέτοιο, σκεφτείτε αν οι έννοιες μας ήταν μόνο πώς ήταν και πώς έγινε το Δημοτικό Θέατρο της Λευκωσίας και γιατί δεν αλλάζει άρδην ο θεσμός των κρατικών βραβείων λογοτεχνίας; Θα μου πείτε και ευλόγως δεν θα βαριόμασταν; Μπορεί, αλλά χίλιες φορές να βαριέμαι, παρά να ζω στην οργή, αυτή την οργή που νιώθεις όταν αντιλαμβάνεσαι ότι είσαι αδύναμος να κάνεις οτιδήποτε που θα άλλαζε τη ζωή έστω και ενός ανθρώπου. Πολλή οργή, ένας καθ' ομολογία δο-

λοφόνος, που σκότωνε με τόση ευκολία, που δεν το χωράει ο νους σου, πόση ανεπάρκεια, πόση αναλγησία, από την Πολιτεία, και μετά αφότου έκλαψαν όλοι, απόκλαψε κι η χήρα, και συνθησάμε στους τηλεοπτικούς μαραθώνιους της φρίκης, γιατί η κοινωνία θέλει αίμα, κι εμείς οι δημοσιογράφοι πολλές φορές της το δίνουμε με το μπουρί της σόμπας; Ξερετε, το φουγάρο, με το λεκτικό μας, με τις τραγικές περιγραφές μας. Και μέσα στην παραζάλη των φόνων και της θεσμικής ανεπάρκειας, του ρατσισμού και της αναλγησίας, έρχεται σαν χαστούκι δυνατό ο θάνατος του 16χρονου στους Τρούλλους.

Λέγεται ότι ο νεαρός υπέστη τη μύρια όσα και ο θάνατος του από αλκοολική δηλητηρίαση ίσως να σχετίζεται με εκφοβισμό, με το μπουλινγκ. Πείτε μου, σε ποιον ώμο να κλάψει αυτή η κοινωνία; Μα ποια κοινωνία; Αυτή που ανέχεται λεβεντοκανακάρηδες 16 χρονών να πίνουν σε ιδιωτική κατοικία σαν να μην υπάρχει αύριο. Ποια κοινωνία να κλάψει, αυτή που μεγαλώνει νταήδες και επιτρέπει σε δέκα-δεκαπέντε, σε είκοσι

«κοπέλια» να συμπεριφέρονται λες κι ο κόσμος τους ανήκει; Ποιος θα παρηγορήσει τη μάνα του 16χρονου, τον πατέρα του νέου αυτού παιδιού; Γιατί δεν έχουμε το θάρρος να πούμε φταίω, έκανα το παιδί μου βίαιο, πες μου τι να κάνω; Γιατί δεν κάνουμε σοβαρές εκστρατείες ενημέρωσης εναντίον της βίας, της κάθε βίας. Εδώ θα μου πείτε δεν γίνονται αγώνες του αγροτικού, επειδή κάποιοι την «πέφτουν» στο λεωφορείο και μετά δεν φταίει κανείς, όπως στο Δημοτικό, αυτός άρχισε κύριε... Που είναι οι επιτροπές για τα παιδιά, για τους εφήβους, ποιες πρωτοβουλίες αναλήφθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, και δεν είναι δικαιολογία είναι εναισθητό το θέμα και χρειάζεται λεπτούς χειρισμούς —αυτό εννοείται και δεν υποστηρίζω ότι πρέπει να στήσουμε δημοσιογραφικό σπριαλ, αλλά να δούμε ξεκάθαρα το πρόβλημα. Εκτός και ασχολούνται σωπαρά και κάνουν δουλειά, αν συμβαίνει αυτό, τότε συγγνώμη. Θέλω να βγει κάποια/ος υπεύθυνος/ος να μας πει, Ε! κοινωνία, που κοιμάσαι, ξύπνα πριν να είναι αργά. Μα ποια κοινωνία, όλαν, να κλάψει,

και να θορυβηθεί αυτή που βλέπει μουλάες και μαυρούδες και για όλα τους έχει ικανούς; Για όλα, εκτός από το να πέσουν θύματα κάποιου, όλα τα άλλα τα μπορούν.

Ποια κοινωνία, αυτή που χαιρετά και ψηφίζει ό,τι της κατέβει στην κούτρα. Αυτή η κοινωνία που δεν ξέρει ούτε πού πατάει ούτε πού βρίσκεται, και δεν είμαστε μόνο εμείς έτσι, όχι. Είναι όλος ο κόσμος έτσι, δυστυχώς ο άνθρωπος απέτυχε. Αν γλυτώσει λέει το παιδί, υπάρχει ελπίδα, λέει ο στικουργός, έλα μου όμως που η κοινωνία δράκισε και λειτουργεί ως άλλος Κρόνος, και τα τρώει τα παιδιά της. Κοσμογονία ή κοσμοκαλασμός. Δεν ξέρω, είναι φορές που στεναχωριέμαι, που ο Κιμ Γιονγκ Ουν και ο Ντόναλντ Τραμπ είναι αρκούτσες έξυπνοι και δεν το πατάνε το κουμπί, να το φτιάξουμε το μαγαζάκι από την αρχή. Όχι ότι μπορεί κάποιος να μας εγγυηθεί ότι δεν θα κάνουμε τα ίδια και στην εποχή Β', αλλά, όπως λένε και οι ειδικοί στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, μια επανεκκίνηση πάντα βοηθάει.

Και συγγνώμη, που σας ταραζώ κιόλας.

Απαιτητικό είναι ό,τι δεν με βολεύει

Ο Μάριος Ιωάννου στο «Tea Ceremony» οδηγεί τους θεατές και συνδημιουργούς της «τελετής» στην κάθαρση

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το Tea Ceremony είναι μια πρωτότυπη παράσταση που συνδυάζει επινοημένο (devised) και «σωματικό» κείμενο, σε σκηνοθεσία/δραματουργία του Achim Wieland. Η παράσταση κινείται στο όριο του χρονικού διαστήματος που απαιτεί το σερβίρισμα του τσαγιού, «οικοδεσπότης» στην τελετή είναι ο βραβευμένος Κύπριος ηθοποιός Μάριος Ιωάννου. Ο Μάριος μίλησε στην «Κ» για την παράσταση, σημειώνοντας ότι ο ρόλος αυτός ήταν μία πρόκληση, ένας ρόλος που τον ενέπνευσε.

—Μάριε, κατ' αρχάς να πούμε τι είναι το επινοημένο (devised) το και «σωματικό» κείμενο, τεχνικές στις οποίες βασίζεται η παράσταση «Tea Ceremony»;

—Ένας τρόπος να εξηγήσω τι είναι επινοημένο κείμενο είναι να πω πως είναι το κείμενο που φτιάχνεται από κοινού μεταξύ του σκηνοθέτη και του ηθοποιού/ών. Όταν ξεκινήσαμε μαζί με τον Achim Wieland (δραματουργός, σκηνοθέτης της παράστασης) μπήκαμε σε ένα «άδριο» από λέξεις δωμάτιο. Ξέραμε μόνο πως μια γκέισα ετοιμάζει ένα γλυκόπικρο τσάι για το κοινό με σκοπό να πει σαν σύγχρονη ραψωδός για τη δουλειά και την αναγκαστική εργασία στις μέρες μας. Μέσα από εκατοντάδες καθοδηγημένους αυτοσχεδιασμούς αρχίσαμε να χτίζουμε το κείμενο. Πήρε έξι μήνες να «επινοήσουμε» το έργο. Σωματικό κείμενο είναι το βλέμμα που πονά, που ψάχνει, που χαίρεται. Είναι η κίνηση της βεντάλιας που

Η γκέισα βάζει ένα ιδιαίτερο μαχαίρι στο πλαστικοποιημένο κόκαλο της ανθρωπότητας. Ένα μαχαίρι καμωμένο από δροσερό αεράκι που μυρίζει ανθισμένες κερασιές σε ιαπωνικό τοπίο.

αγωνιά, που ερωτεύεται Είναι τα βήματα που άλλοτε πατούν στη γη και άλλοτε στον αέρα. Είναι η μεταφορά του βάρους του σώματος ανάμεσα σε λέξεις η κατά τη διάρκεια αυτών Είναι ό,τι δεν λέγεται με λόγια. Θέλει χέρια, μάτια, πέλματα, στέρνο, κόκκυγα ζωντανό, σώμα πυρακτωμένο. Είναι όσα δεν λέγονται με ήχο. Είναι όσα λέγονται με σώμα και όχι με λέξεις. Είναι όσα αποτελούν ορατή ενέργεια για τα μάτια της ψυχής.

—Πόσο απαιτητικό είναι αυτό που θα παρουσιάσεις; Τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;

—Απαιτητικό είναι ό,τι δεν βολεύει και η συγκεκριμένη φόρμα που έπρεπε να υπερτεήσω δεν με βόλευε. Δεν με βόλευε γιατί δεν είναι στη φύση μου η αυστηρότητα και η αφαίρεση που απαιτεί η σωματικότητα μιας ιαπωνικής τελετουργίας. Είχα την τύχη να έχω στο πλάι μου πολύτιμους συνεργάτες που με καθοδήγησαν υπέροχα και με βοήθησαν πολύ σε αυτό. Τον Αλέξη Βασιλείου (κινησιολόγος και χορογράφος της παράστασης) και της Hiroko

Η γκέισα βάζει ένα ιδιαίτερο μαχαίρι στο πλαστικοποιημένο κόκαλο της ανθρωπότητας. Ένα μαχαίρι καμωμένο από δροσερό αεράκι που μυρίζει ανθισμένες κερασιές σε ιαπωνικό τοπίο, λέει ο Μάριος για το «Tea Ceremony».

Umetani (δασκάλα παραδοσιακών χορών, Κιότο).

—Είσαι από τους ηθοποιούς που μιλάει στον θεατή άνετα με το σώμα του, άρα θεωρώ ότι ο ρόλος της γκέισας ταιριάζει με τη υποκριτική σου ιδιοσυστασία, ισχύει;

—Το ψωμί θέλει στάρι για να γίνει και το θέατρο θέλει το σώμα του ηθοποιού. Χωρίς σώμα ο ηθοποιός κάνει αναλόγιο. Ως ηθοποιός κάνω κάτι άλλο από αυτό που μου ζητάει η Τέχνη που αγάπησα. Όποτε έχω την πρόκληση να συναντώ έναν ρόλο που είναι ένας άλλος, ένας (ή μία) έξω από μένα χαιρόμαι και εμπνέομαι. Αυτό ται-

ριάζει στην ιδιοσυστασία μου και υπό αυτό το πρίσμα η γκέισα μου ταίριαξε πολύ, γιατί μου έδωσε άπειρη χαρά και έμπνευση.

—Γενικά, αρέσκεσαι σε ρόλους περιθωριακών, αδύναμων ή και ευαίσθητων ανθρώπων, γιατί; Νιώθω ότι κάτι αμφισβητείς.

—Αρέσκομαι σε ανθρώπους. Οι άνθρωποι κουβαλούν και περιθώριο και αδυναμίες και ευαισθησίες. Ακόμα και ένα ρομπότ να κάνω ανέγγιχτο από πάθη και σκοτάδια εγώ θα του τα ψάξω. Αν δεν το κάνω βαριέμαι... και εγώ και το κοινό. Αμφισβητώ την ίδια την ύπαρξη. Την δικαιολογώ στη σκηνή.

—Γιατί η γκέισα είναι ο κατάλληλος χαρακτήρας διά του οποίου καταγγέλλονται η κακοποίηση, το εμπόριο σώματος και ψυχής, η απλυστία κτλ.;

—Η γκέισα είναι ένα μέσο για να καταγγελούν αυτά. Την διαλέξαμε από κοινού με τον Achim. Σκεφτήκαμε πως θα ήταν δυνατή εμπειρία για το κοινό να φέρουμε μια «μεταξωτή» τελετή τσαγιού που κάνει μια γοητευτική γκέισα σε διάλογο με τη σκληρή πραγματικότητα που αφορά την πραγματική «τιμή» και «τίμημα» των απολαύσεών μας. Η γκέισα βάζει ένα ιδιαίτερο μαχαίρι στο πλαστικοποιημένο κόκαλο της ανθρω-

πότητας. Ένα μαχαίρι καμωμένο από δροσερό αεράκι που μυρίζει ανθισμένες κερασιές σε ιαπωνικό τοπίο. Στο τέλος οδηγεί τους θεατές και συνδημιουργούς της «τελετής» στην κάθαρση. Ευτυχώς!

—Μετά και τα όσα δυσάρεστα είδαν το φως της δημοσιότητας, με τις αγνοούμενες γυναίκες και όλες τις δραματικές εξελίξεις αντιμετώπισες διαφορετικά την παράσταση, άλλαξε κάπως η προσέγγισή σου;

—Τα πάντα γύρω μου μια και είμαι ανοιχτός άνθρωπος επηρεάζουν την Τέχνη μου.

—Θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε την τελετή του τσαγιού ως τη σιωπηλή μας καθημερινότητα, στην οποία ανεχόμαστε σχεδόν μοιρολατρικά ως κοινωνία πολλά κακώς έχοντα;

—Πολύ όμορφη η σκέψη αυτή. Είναι και αυτό αλλά είναι και άλλα που ανυπομονώ να επικοινωνήσω την ερχόμενη Παρασκευή και Σάββατο στη Νέα Σκηνή του Θ.Ο.Κ.

—Είναι τελικά η κοινωνία μας μία γκέισα;

—Όσο αφορά το χρώμα που βάζει στο πρόσωπο για να καλύπτει το πραγματικό χρώμα του δέρματος, ναι!

«Tea Ceremony», σκηνοθεσία: Achim Wieland, ερμηνεία: Μάριος Ιωάννου. Παρασκευή και Σάββατο, 17 & 18 Μαΐου, ώρα 9:00 μ.μ. Νέα Σκηνή ΘΟΚ. Η παράσταση παρουσιάζεται στα αγγλικά.

ME ΤΟΝ

Παναγιώτη Κυριάκου

LISTEN LIVE

www.mydeejay.com.cy

Το No1 πρωινό δίδυμο πάει

EUROVISION SONG CONTEST TEL AVIV 2019

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ

XENOS TRAVEL by Royal Holidays

Love 100.7 FM 98.1 & 105.7

f t i

Live από το Τελ Αβίβ 07:00 – 10:00 ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 13 ΜΕ 17 ΜΑΪΟΥ

+SPECIAL EDITION Σάββατο 18 Μαΐου 10:00-12:00

Λογοτεχνικά έχουμε ακόμα πολλά να πούμε

«Η Λογοτεχνικότητα των Συγκυριών» είναι η τρίτη δράση της ομάδας «Διαβάσεις»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Ομάδα Συγγραφέων «Διαβάσεις», προγραμματίζει την τρίτη, από σειρά τριών συναντήσεων, με συγγραφείς από συγκεκριμένο κάθε φορά ελληνικό εκδοτικό οίκο. Αυτή τη φορά η εκδήλωση έχει τίτλο: «Η Λογοτεχνικότητα των Συγκυριών». Θα φιλοξενηθούν οι συγγραφείς Χρίστος Κυθρεώτης και Γιάννης Γορανίτης, των εκδόσεων «Πατάκνς» και μαζί τους θα συνομιλήσει η Κωνσταντία Σωτηρίου, υπό τον συντονισμό του Χρίστου Ρ. Τσιαήλη και της Νάσιας Διονυσίου. Μιλήσαμε με τους δύο συγγραφείς για τα βιβλία τους και τη θεματική της βραδιάς, καθώς και με την Κωνσταντία Σωτηρίου, μία εκ των τριών διοργανωτών της δράσης «Διαβάσεις».

Δράσει «Διαβάσεις»

Η πρώτη εκδήλωση, στην οποία φιλοξενήθηκαν συγγραφείς των εκδόσεων Το Ροδακίό, πραγματοποιήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 2018 και κινήθηκε γύρω από τη θεματική «Λογοτεχνικότητα της καθημερινότητας» και η δεύτερη, στην οποία φιλοξενήθηκαν συγγραφείς των εκδόσεων «Γκοβόστνς», είχε θέμα «Λογοτεχνικότητα του τραύματος»

«Οι συγκυρίες συγκροτούν τον πυρήνα κάθε καλλιτεχνικού έργου. Επειδή βέβαια, η συγκυρία δεν είναι αρκετή, προκειμένου να προχωρήσουμε –τόσο στη ζωή, όσο και στην τέχνη– είναι απαραίτητο να αρπάζουμε τις ευκαιρίες».

στις 15 Φεβρουαρίου 2019. Αυτές οι συναντήσεις αποσκοπούν στη συζήτηση ζητημάτων που αφορούν στη διαδικασία της γραφής, της έκδοσης και της ευρύτερης λογοτεχνικής διαδικασίας, καθώς και στην παρουσίαση του προσωπικού έργου των συμμετεχόντων δημιουργών σε σχέση με το ειδικό θέμα συζήτησης της βραδιάς. Οι συναντήσεις απευθύνονται σε πρόσωπα που επιθυμούν να έρθουν σε άμεση επαφή με τη σύγχρονη λογοτεχνική δραστηριότητα σε Ελλάδα και Κύπρο, γνωρίζοντας νέους συγγραφείς και ανακαλύπτοντας τη φυσιογνωμία σημαντικών εκδοτικών οίκων. Ταυτόχρονα, απευθύνονται σε όλους όσοι ενδιαφέρονται για τη σύγχρονη κυπριακή λογοτεχνία και τους τρόπους με τους οποίους αυτή συνυπάρχει ισότιμα και δημιουργικά στα πλαίσια της ελληνικής λογοτεχνικής πραγματικότητας.

Γιάννης Γορανίτης

«Οι τυχαίες διασταυρώσεις και τα απρόβλεπτα περιστατικά καθορίζουν και την εξέλιξη των διηγημάτων. Αλλά κάπως έτσι δεν γίνεται και με τη ζωή;», λέει ο Γιάννης Γορανίτης για τη συλλογή διηγημάτων του «24» από τις Εκδόσεις Πατάκν. Η συλλογή κέρδισε το βραβείο «Πρωτοεμφανιζόμενος στην Πεζογραφία» του περιοδικού «Ο Αναγνώστης», και συμπεριλήφθηκε στη βραχεία λίστα για το βραβείο «Μέννς Κουμαντάρεας» της Εταιρείας Συγγραφέων.

—«24» στάσεις, θα μπορούσε να αναδιατάξεις τις ιστορίες με τους σταθμούς;

—Κάθε ιστορία της συλλογής εκκινεί ή εξελίσσεται σε έναν σταθμό του ηλεκτρικού σιδηροδρόμου της Αθήνας, οπότε είναι άρρηκτα δεμένη τόσο με τη γεωγραφία, όσο και με την ανθρωπολογία της εκάστοτε περιοχής. Γιατί όσο περριεργο και αν ακούγεται, ο συρμός που διασχίζει όλη την ελληνική πρωτεύουσα, αναδεικνύει μέσω της μυθοπλασίας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε γειτονιάς. Γι' αυτό και θα ήμουν διατακτικός να αλλάξω τη ροή των διηγημάτων. Ορισμένες δε από τις ιστορίες συνεχίζονται σε επόμενους σταθμούς, οπότε μια αναδιάταξη των διηγημάτων πιθανώς να λειτουργούσε αποπροσανατολιστικά – αν και τώρα που το ξανασκέφτομαι, θα μπορούσε να εξελιχθεί απολύτως δημιουργικά, ειδικά αν το επιλέξει ο αναγνώστης.

—Η συγκυρία ίσως φέρει την ιδέα, τα υπόλοιπα είναι θέμα συγκυριών;

—Οι ποικίλες συγκυρίες επηρεάζουν τη συγγραφική διαδικασία σε όλα τα στάδια της. Από τη βραχεία συγγραφική εμπειρία μου, θεωρώ ότι η αρχική ιδέα, που εν πολλοίς συνδέεται με συγκυρίες, είναι ιδιαίτερα σημαντική αλλά προφανώς δεν αρκεί. Προκειμένου να ολοκληρωθεί ένα βιβλίο, απαιτείται σκληρή, επίμονη και συστηματική δουλειά. Δουλειά που επηρεάζεται μεν από τις συγκυρίες, αλλά εξαρτάται κυρίως από τη αφοσίωση του συγγραφέα.

—Τι σημαίνει τελικά συγκυρία; Τυχαioτητα ή υπομονή και άρπαγμα της ευκαιρίας;

—Συνδυασμός αμφοτέρων. Οι συγκυρίες συγκροτούν τον πυρήνα κάθε καλλιτεχνικού έργου, και κατ' επέκταση τον πυρήνα της ίδιας της ζωής. Όλοι μας άλλωστε είμαστε καρποί μιας συγκυρίας. Επειδή όπως προείπαμε, βέβαια, η συγκυρία δεν είναι αρκετή, προκειμένου να προχωρήσουμε –τόσο στη ζωή, όσο και στην τέχνη– είναι απαραίτητο να αρπάζουμε τις ευκαιρίες.

Το πρώτο μου βιβλίο οφείλει την ύπαρξή του σε μια συγκυρία. Η ακούσια ακρόαση μιας ιδιωτικής συνομιλίας μέσα στο τρένο ήταν η αφορμή για να γεννηθεί η αρχική ιδέα ενός διηγήματος. Η ιδέα αυτή ζυμώθηκε με πολλές ακόμη και κάπως έτσι, προφανώς και μετά από πολλά δουλειά, μετουσιώθηκε στη σπονδυλωτή συλλογή διηγημάτων «24». Η τυχαioτητα διατηρεί σχεδόν όλα τα διηγήματα και σηματοδοτεί τις ιστορίες των πρώων. Μια, αρκετά βολική ομολογουμένως, συγκυρία φέρνει εκείνη τη ζεστή καλοκαιρινή μέρα ετερόκλητους ανθρώπους στα ίδια βαγόνια και στις ίδιες αποβάθρες: η απεργία των ταξί συμπίπτει με την πολυήμερη απεργία των βενζινάδων. Έτσι, πολλοί από τους ήρωες που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα επιβιβάζονταν στο τρένο, συνωστίζονται στους συρμούς με τακτικούς επιβάτες. Οι τυχαίες διασταυρώσεις και τα απρόβλεπτα περιστατικά καθορίζουν και την εξέλιξη των διηγημάτων. Αλλά κάπως έτσι δεν γίνεται και με τη ζωή;

Χρίστος Κυθρεώτης

«Νομίζω, όμως, πως σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό κάθε λογοτεχνικός ήρωας βγαίνει μέσα από την

Κάθε ιστορία της συλλογής διηγημάτων «24» του Γιάννη Γορανίτη εκκινεί ή εξελίσσεται σε έναν σταθμό του ηλεκτρικού σιδηροδρόμου της Αθήνας, ενώ οι ήρωες του «Μια χαρά» του Χρίστου Κυθρεώτη κινούνται όλοι στο αθηναϊκό περιβάλλον της προηγούμενης δεκαετίας.

«Οι τυχαίες διασταυρώσεις και τα απρόβλεπτα περιστατικά καθορίζουν και την εξέλιξη των διηγημάτων. Αλλά κάπως έτσι δεν γίνεται και με τη ζωή;», λέει ο Γιάννης Γορανίτης για τη συλλογή διηγημάτων του «24».

«Νομίζω πως σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό κάθε λογοτεχνικός ήρωας βγαίνει μέσα από την εποχή του, αλλά και στενότερα από την κοινωνική συγκυρία που τον δεσμεύει», λέει ο συγγραφέας Χρίστος Κυθρεώτης.

εποχή του, αλλά και στενότερα από την κοινωνική συγκυρία που τον δεσμεύει», λέει ο συγγραφέας Χρίστος Κυθρεώτης της σειράς διηγημάτων «Μια χαρά» από τις Εκδόσεις Πατάκν, ο οποίος συμμετέχει στην Τρίτη δράση των «Διαβάσεων».

—Ποιο είναι το συγκυριακό στοιχείο στο «Μια χαρά»;

—Οι ήρωες του «Μια χαρά» κινούνται όλοι στο αθηναϊκό περιβάλλον της προηγούμενης δεκαετίας, της περιόδου δηλαδή στην οποία τώρα αναφερόμαστε συνήθως ως «πριν από την κρίση». Έχω την αίσθηση πως από αυτή την άποψη είναι στενά δεμένοι με την εποχή τους, με το διανοητικό κλίμα της και τη γενικότερη περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Νομίζω, όμως, πως σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό κάθε λογοτεχνικός ήρωας βγαίνει μέσα από την εποχή του, αλλά και στενότερα από την κοινωνική συγκυρία που τον δεσμεύει.

—Είναι η έμπνευση συγκυρία ή έναν λογοτέχνη;

—Δεν είμαι σίγουρος ότι υπάρχει έμπνευση, και σίγουρα είναι αντιπαραγωγικό να κάθεται και να την περιμένει. Υπάρχουν βέβαια εκείνες οι στιγμές που ένας συγγραφέας συνδέεται υποσυνείδητα με αφηγηματικά κομμάτια που πάνε πέρα από αυτό που θα περίμενε και ο ίδιος ή που είχε σχεδιάσει. Νομίζω, όμως, ότι και αυτές οι στιγμές είναι αποτέλεσμα της προηγούμενης δουλειάς που αποδίδει καρπούς εκεί που δεν το περιμένεις ή σε κατεύθυνση διαφορετική από αυτή που περιμένεις. —Τι σημαίνει τελικά συγκυρία; Τυχαioτητα ή υπομονή και άρπαγμα της ευκαιρίας;

—Υπάρχουν διαφορετικές σημασίες της συγκυρίας – η ευρύτερη νομίζω πως αναφέρεται σε όλα εκείνα τα πράγματα που δεν έχουμε διαλέξει, και προσπαθούμε εκ των υστέρων να επηρεάσουμε, ή έστω να καταλάβουμε.

Διάφορες οπτικές για τον ρόλο των συγκυριών

Υπάρχουν διάφορες οπτικές από τις οποίες μπορούμε να προσεγγίσουμε το θέμα «Λογοτεχνικότητα των συγκυριών». Από τον ρόλο που παίζει η συγκυρία στη δημιουργία του λογοτεχνικού έργου, μέχρι τη σημασία της στην ανάγνωση ή στην πρόσληψή του, και από τον βαθμό στον οποίο το έργο καταπνέεται με την αναπαρασταση των συγκυριών, μέχρι την προσπάθεια να τις ερμηνεύσει ή να τις φανταστεί απύσους. Σε όλα αυτά, η θέση του συγγραφέα διαμορφώνεται άλλοτε συνειδητά και άλλοτε υποσυνείδητα, δεν πρέπει όμως ποτέ να εμφανίζεται η ίδια ως προϊόν συγκυρίας.

Κωνσταντία Σωτηρίου

«Έχει επιτευχθεί ο στόχος που είχαμε θέσει ως 'Διαβάσεις', όταν δημιουργήσαμε την ομάδα, να φέρουμε δηλαδή κοντά συγγραφείς από την Κύπρο και την Ελλάδα και να ανακαλύψουμε τους κοινούς λογοτεχνικούς άξονες που μας συνδέουν», λέει η Κωνσταντία Σωτηρίου, μία από τους τρεις συγγραφείς, υπεύθυνους της δράσης «Διαβάσεις».

—Κωνσταντία, αυτή είναι η τρίτη διοργάνωση, μετά τη λογοτεχνικότητα της καθημερινότητας και του τραύματος, αυτή των συγκυριών, τι έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα;

—Αυτό που έχει επιτευχθεί είναι ο στόχος που είχαμε θέσει ως «Διαβάσεις» όταν δημιουργήσαμε την ομάδα, να φέρουμε δηλαδή κοντά συγγραφείς από την Κύπρο και την Ελλάδα, που στεγάζονται σε κοινούς εκδοτικούς οίκους και να ανακαλύψουμε τους κοινούς λογοτεχνικούς άξονες που μας συνδέουν. Νομίζω καταφέραμε να συστήσουμε νέους συγγραφείς και δυνατά βιβλία και να συνομιλήσουμε για θέματα που απασχολούν όσους διαβάζουν και όσους γράφουν. Η ανταπόκριση που είχαμε στις συναντήσεις μας ήταν μεγάλη και συγκινητική και οι συζητήσεις που κάναμε στις παρουσιάσεις ήταν ουσιαστικές με τη συμμετοχή τόσο των συγγραφέων μας όσο και των ανθρώπων που τις παρακολούθησαν. Τόσο εγώ, όσο και Νάσια (Διονυσίου) και ο Χρίστος (Τσιαήλης) που αποτελούν τις Διαβάσεις γνώσαμε πως το αποτέλεσμα δικαιώσε τις προσπάθειές μας. —Πώς επιλέγει η ομάδα τις θεματικές κάθε εκδήλωσης;

«Μπορέσαμε να φέρουμε κοντά συγγραφείς από την Κύπρο και την Ελλάδα και να ανακαλύψουμε τους λογοτεχνικούς άξονες που μας συνδέουν», λέει η Κωνσταντία Σωτηρίου, μία από τους συγγραφείς, υπεύθυνους της δράσης «Διαβάσεις».

—Η επιλογή γίνεται κάθε φορά με βάση τη θεματική των βιβλίων και τους συγγραφείς που θα παρουσιάσουμε. Στην πρώτη μας εκδήλωση με τους συγγραφείς από «Το Ροδακίό», τόσο η Εύα Μαθουδιάκν όσο και ο Δημήτρης Χριστόπουλος κοιτάζουν τα μικρά θαύματα της καθημερινότητας που συνιστούν λογοτεχνία. Η Μάχη Τζαβέλα και η Τζούλια Γκανάσος από τον «Γκοβόστν» μετουσιώνουν το τραύμα στη λογοτεχνία. Για την τρίτη μας συνάντηση με τις εκδόσεις «Πατάκν» ο Χρίστος Κυθρεώτης και ο Γιάννης Γορανίτης καταπνέονται με τις συγκυρίες που τραντάζουν τον κόσμο μας και μας κάνουν να γράφουμε.

—Η σύγχρονη ε/κ λογοτεχνία συνομιλεί με την ελληνική;

—Ασφαλώς και συνομιλεί. Μπορεί να μη συνομιλεί πάντα θεματικά, αφού στα δικά μας τα κείμενα δεσπόζει αναπόφευκτα το Κυπριακό, ωστόσο συνομιλεί διαφορετικά: Με τους κοινούς κώδικες ανάγνωσης και γραφής, με τις κοινές ευαισθησίες και αγωνίες. Πιστεύω πως σήμερα καταφέραμε πλέον να συνομιλούμε καλύτερα από ποτέ και θέλω να πιστεύω πως έχουμε ακόμα πολλά να πούμε.

Πληροφορίες: «Η Λογοτεχνικότητα των Συγκυριών», Παρασκευή 17 Μαΐου, ώρα 7:00 μ.μ. στην αίθουσα συνεδρίων και διαλέξεων Διαλεκτική, (πρώην Πολιτιστικό Κέντρο Αγλαντζιάς - παλιά πλατεία Αγλαντζιάς. Είσοδος ελεύθερη.

Δύο μπάντες, ένας επιτυχημένος μουσικός γάμος

Αυτοσχεδιαστικές διαδρομές στην παράσταση «Μουσική χωρίς σύνορα» για τα 20χρονα του Θεάτρου Ριάλτο στη Λεμεσό

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο μουσικός και καλλιτεχνικός επιμελητής της παράστασης Ιωάννης Βαφέας συστήνει το κουιντέτο του, το οποίο συγκροτήθηκε για ειδικό σκοπό, τη συναυλία «Μουσική χωρίς σύνορα», επί τη ευκαιρία των εορτασμών των 20 χρόνων του θεάτρου Ριάλτο. Επί σκηνής θα συναντηθούν δύο μπάντες: Το Τρίο Λεβάντε σε συνεργασία με τον Ελλαδίτη Ηλία Μάντικο στο κανονάκι και η δεύτερη, το Ιωάννης Βαφέας Quintet, που αποτελείται από Κύπριους καλλιτέχνες της νέας και παλαιότερης γενιάς μουσικών της τζαζ. Σκοπός τους να... «παντρέψουν» επί σκηνής δυο είδη, από δύο διαφορετικές σχολές με κοινό παρονομαστή τις αυτοσχεδιαστικές ικανότητες των καλλιτεχνών.

—Κατ' αρχάς, Γιάννη, σύστησέ μας Ιωάννης Βαφέας Quintet.

—Το κουιντέτο αποτελείται από τους βασικούς μου συνεργάτες, τον Χρίστο Γερολατσίτη στο πιάνο και τον Μιχάλη Μέσσιο στο κοντραμπάσο με τους οποίους έχουμε ένα τρίο που είναι ενεργό εντός και εκτός συνόρων. Επιπρόσθετα το τρίο επεκτείνεται σε κουιντέτο, όταν υπάρχει η δυνατότητα και ανάγκη ενός μεγαλύτερου σχήματος με τους καλούς μου φίλους και συνεργάτες Ιάκωβο Πάρπα στο τενόρο σαξόφωνο και Μιχάλη Μιχαήλ στην τρομπέτα.

—Θα ήθελα να μου πεις λίγα περισσότερα για τους αυτοσχεδιασμούς σε αυτή τη συναυλία.

—Η συναυλία «Μουσική χωρίς σύνορα» είναι βασισμένη στον αυτοσχεδιασμό. Εξ ορισμού αυτοσχεδιασμός είναι σύνθεση επί σκηνής...

“

Η προσωπικότητα του μουσικού είναι που κάνει πρώτιστα τη διαφορά και έπειτα η χροιά του οργάνου. Στη συναυλία μας συνδυετικός κρίκος στις δύο μπάντες θα είναι το όργανο που καθορίζει την αρμονία την αρμονία και τον ρυθμό ταυτόχρονα.

αυτό που αλλάζει στις δύο μπάντες —την τζαζ μπάντα και την παραδοσιακή— είναι η προσέγγιση στον αυτοσχεδιασμό... η φρασεολογία και η επιλογή των ήχων είναι διαφορετική από έναν καθαρό παραδοσιακό μουσικό σ' έναν μουσικό της τζαζ. Φυσικά, και από τις δύο προσεγγίσεις δεν παύει να είναι δημιουργία επί σκηνής. Την ώρα που ένας μουσικός αυτοσχεδιάζει εξωτερικεύει εκτός από τα συναισθήματα και τις γνώσεις μιας ζωής.

—Μπορούν να συνυπάρξουν τα δύο αυτά μουσικά είδη; Ποιο είναι το σημείο που εφάπτονται;

—Τα δύο είδη μπορούν να συνυπάρξουν... σίγουρα όχι μόνιμα. Ως μουσική πρόταση για συναυλία, ναι. Ζούμε στην εποχή που έχουμε όλα τα είδη και πειραματικά πρότζεκτ και τα όρια του κάθε είδους έχουν πια συναντηθεί. Τα κοινά σημεία είναι πρώτον η παράδοση

Η συναυλία «Μουσική χωρίς σύνορα» είναι βασισμένη στον αυτοσχεδιασμό και την ώρα που ένας μουσικός αυτοσχεδιάζει εξωτερικεύει εκτός από τα συναισθήματα και τις γνώσεις, λέει ο μουσικός Ιωάννης Βαφέας.

και δεύτερο ο αυτοσχεδιασμός. Και όταν λέω παράδοση εννοώ τη σύνθεση που έχει ο κάθε πολίτης με τη μουσική της χώρας του. Αυτό είναι και το στοιχείο που κάνει τις μουσικές αυτές (παραδοσιακές) να αντέχουν στον χρόνο. Ο αυτοσχεδιασμός είναι το άλλο στοιχείο που τις χαρακτηρίζει. Προσδίδει στη

μουσική και στον μουσικό που την εκτελεί φρεσκάδα.

—Ποια η σημασία της εναλλαγής των οργάνων, π.χ. από βιολί σε σαξόφωνο και η τρομπέτα; Γιατί το ακουστικό μπάσο είναι ο συνδυετικός κρίκος;

—Η προσωπικότητα του μουσικού είναι που κάνει πρώτιστα τη δια-

φορά και έπειτα η χροιά του οργάνου. Στη συναυλία μας συνδυετικός κρίκος στις δύο μπάντες θα είναι το μπάσο που είναι το όργανο που καθορίζει την αρμονία την αρμονία και τον ρυθμό ταυτόχρονα. Στην παράσταση μας στο μπάσο θα είναι ένας ταλαντούχος συνεργάτης ο Μιχάλη Μέσσιος, που είναι παράλ-

ληλα και ο ενόρχηστρωτής των κομματιών που θα παρουσιαστούν. —Οι παλαιότεροι τζαζίστες συμπτύτουν με τους νεότερους, και αυτοί με τους Τρίο Λεβάντε, φαντάζομαι ότι αυτό είναι ευεργετικό και για τις δύο πλευρές, τι νιώθεις ότι κερδίζει ο καθένας;

—Ο καθένας κερδίζει μουσικές εμπειρίες, παίρνει ενέργεια, αλλά και δίνει, ανταλλάζει μουσικές προσεγγίσεις και γενικά ωριμάζει σαν μουσικός. Έτσι όλοι ανυπομονούμε γι' αυτό το μουσικό συναπάντημα. —Υπάρχει κοινό που μπορεί να υποστηρίξει τις εμφανίσεις μιας τζαζ μπάντας;

—Να ξεκαθαρίσω με αφορμή την ερώτησή σου αυτή ότι η συναυλία στο Ριάλτο με αφορμή τους εορτασμούς για τα 20χρονα του δεν είναι τζαζ συναυλία! Θα έλεγα ότι είναι ένα πειραματικό πρότζεκτ. Η τζαζ υπάρχει στην Κύπρο τώρα κυρίως γιατί κάποιοι μουσικοί που την αγαπούν επιμένουν σε αυτό το είδος και το στηρίζουν. Παράλληλα, έχει δημιουργηθεί και κάποιο κοινό που ακολουθεί αυτό το είδος. —Πώς βλέπουμε στην Κύπρο την τζαζ μουσική;

—Υπάρχουν λάτρεις της μουσικής αυτής, υπάρχουν και απλοί followers, υπάρχουν και αυτοί που ακολουθούν το ρεύμα και τη μόδα και σίγουρα υπάρχουν και αυτοί που δεν αρέσκονται σε αυτό το είδος. Εγώ ανήκω στην πρώτη κατηγορία και μπορώ να πω ότι η μουσική αυτή με κρατά σε εγρήγορση.

Πληροφορίες: Τρίο Λεβάντε, Κουιντέτο Ιωάννης Βαφέας, Ηλίας Μάντικος, «Μουσική χωρίς σύνορα»: Θέατρο Ριάλτο, Τετάρτη 15 Μαΐου, ώρα 8:30 μ.μ.

SUNDAY NIGHT MOVIE

MOVIES BEST HD
THE BEST PLACE FOR MOVIES!

Κυριακή 12.05.19 21:00

HOTEL ARTEMIS

Δράσης / Action

Λος Άντζελες 2028. Μια γυναίκα γνωστή ως η Νοσοκόμα, είναι υπεύθυνη για ένα μυστικό νοσοκομείο για εγκληματίες. Όταν ένας ληστής τράπεζας φέρνει στο νοσοκομείο τους τραυματισμένους συνεργούς του, ένας διαβόητος μαφιόζος και η αστυνομία ακολουθούν. Με το νοσοκομείο να βρίσκεται υπό κατάληψη, η Νοσοκόμα, ο βοηθός της, και οι ασθενείς πρέπει να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους.

Το Κανάλι Διαντίθεται:

cablet **cyta** **vision**

Θέση: 101 Θέση: 617 / Θέση: 48

MOVIES HD

MESIMVRIA
www.mesimvria.com

Η Λογοτεχνικότητα Των Συγκυριών

“ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ”

Αίθουσα Συνεδρίων
& Διαλέξεων
17 ΜΑΪΟΥ 2019
ΩΡΑ: 19:00

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ:
Διαβάσεις
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ:

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ομάδα συγγραφέων ΔΙΑΒΑΣΕΙΣ σας προσκαλεί στην τρίτη λογοτεχνική συνάντηση με τους συγγραφείς Χρίστο Κυθρεώτη και Γιάννη Γορανίτη των εκδόσεων «Πατάκη».

Με τους φιλοξενούμενους θα συνομιλήσει η Κωνσταντία Σωτηρίου, υπό τον συντονισμό του Χρίστου Ρ. Τσιαήλη και της Νάσιας Διονυσίου.

(Η αίθουσα Διαλεκτική βρίσκεται στην παλιά Πλατεία της Αγκλantzιάς)

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Νέα βαρυτικά κύματα

Ο κ. Σταύρος Κατσάνεβας είναι ένας από τους κορυφαίους φυσικούς στον κόσμο.

Από τις πέντε νέες παρατηρήσεις, η τελευταία αφορά την αφομοίωση ενός άστρου νετρονίων από μία μαύρη τρύπα, κάτι που παρατηρείται για πρώτη φορά.

γάμμα, δημιουργούνται επίσης και τα υπόλοιπα βαρέα στοιχεία ανώτερα του σιδήρου.

Οι ανιχνευτές LIGO είναι ό,τι καλύτερο διαθέτουμε για τον εντοπισμό των βαρυτικών κυμάτων. Καθένας από τους ανιχνευτές αυτούς αποτελείται από δύο κυλινδρικούς βραχίονες, κάθετους μεταξύ τους, με μήκος 4 χλμ. ο καθένας σε απόλυτο σχεδόν κενό που φτάνει να είναι ίσο με το ένα τρισεκατομμυριοστό της ατμοσφαιρικής πίεσης που επικρατεί στην επιφάνεια της θάλασσας. Στο εσωτερικό των κυλινδρών εκπέμπονται δέσμες ακτίνων λέιζερ που ανακλώνται συνεχώς από καθρέφτες με αποτέλεσμα η απόσταση των 4 χλμ. να αυξάνεται κατά 280 φορές, κάνοντας έτσι το μήκος κάθε βραχίονα ουσιαστικά να είναι ίσο

με 1.120 χλμ. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούμε να μετρήσουμε απειροελάχιστες διακυμάνσεις μέχρι και μήκους ενός δεκάκις χιλιοστού της διαμέτρου ενός πρωτονίου.

Στην ουσία οι ανιχνευτές των εργαστηρίων LIGO δεν είναι τίποτε άλλο παρά τεράστια συμβολόμετρα, μιας τεχνικής που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στην πιο απλή τns μορφή το 1887 στο πείραμα «Michelson-Morley», αν και το LIGO είναι ουσιαστικά 144.000 φορές μεγαλύτερο εκείνου. Σήμερα, η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται ευρέως στην Αστρονομία, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση των συστημάτων των ραδιοτηλεσκοπίων ALMA του Ευρωπαϊκού Νότιου Αστεροσκοπείου, που είναι εγκατεστημένα στη Χιλή. Η δημιουργία τέτοιων εργαστηρίων εγκατεστημένων σε μεγάλες αποστάσεις μεταξύ τους είναι απαραίτητη γιατί οι ανιχνευτές αυτοί είναι τόσο ευαίσθητοι ώστε μπορούν να καταγράψουν τους κραδασμούς από τη διέλευση ενός φορτηγού στην περιοχή τους, μέχρι και τις διακυμάνσεις ενός μικρού σεισμού χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά. Η μεγάλη απόστασή τους χρησιμεύει επίσης και στον καλύτερο εντοπισμό της απόστασης της πηγής των βαρυτικών κυμάτων γιατί λόγω

της απόστασης καταγράφονται οι ίδιες βαρυτικές ταλαντώσεις, αλλά με μια ελάχιστη μικρή χρονική καθυστέρηση ίση με δέκα χιλιοστά του δευτερολέπτου, ενώ η προσθήκη και του τρίτου εργαστηρίου στην Πίζα της Ιταλίας (VIRGO) βοηθάει ακόμη περισσότερο στον εντοπισμό.

Και έτσι στο άμεσο μέλλον υπολογίζεται ότι θα υπάρξουν ακόμη πιο μεγάλες δυνατότητες απ' ό,τι προηγούμενως, αφού η έκταση των παρατηρήσεων των ανιχνευτών αυτών θα επεκταθεί με τη δημιουργία και άλλων ανιχνευτών όχι μόνο στην επιφάνεια της Γης αλλά και στο Διάστημα (LISA). Με την ενεργοποίηση σύντομα δύο νέων παρόμοιων εργαστηρίων στην Ιαπωνία και τις Ινδίες η ευαισθησία τους θα γίνει ακόμη πιο έντονη. Στους επόμενους μήνες μάλιστα προβλέπεται ότι θα υπάρξουν πολλές ακόμη καταγραφές βαρυτικών κυμάτων, ενώ στα επόμενα δύο χρόνια τέτοιου είδους καταγραφές αναμένεται ότι θα γίνονται σε καθημερινή βάση εμπλουτίζοντας ουσιαστικά τις γνώσεις μας για το σύμπαν.

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΠΡΙΟΒΟΛΟΥ

Η Ελένη Πριοβόλου γεννήθηκε στο Αγγελόκαστρο Αιτωλίας και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε πολιτικές επιστήμες. Από το 1986 έχει γράψει 21 βιβλία για παιδιά και εφήβους, επτά μυθιστορήματα για μεγάλους, μία νουβέλα και ένα βιβλίο με ιστορίες. Το καινούργιο της μυθιστόρημα «Στη ζωή νωρίς νυχτώνει» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Καστανιώτη.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Το «Ζώα στα πλοκάμια της ανθρωπίνης ηθικής» του Σταύρου Καλογεράκη (εκδόσεις Ευτοπία), το «Μήπως» της Φωτεινής Τσαλίκoglου και της Μαργαρίτας Καραπάνου, και το «Πράσινο Αντίσκηνο» της Λουντμίλα Ουλίτσκαγια, τα δύο τελευταία από τις εκδόσεις Καστανιώτη.

Ποιος ήρωας/ηρώιδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Μιας και μπλέκομαι στα πλοκάμια της ιστορίας και το δράμα της αποκτάει για εμένα βαθιά συναισθηματική αξία, ταυτίζομαι σε πολλά με την κ. Νταλαγκουέ της Βιρτζίνια Γούλφ, αλλά χωρίς το τέλος της, επειδή με διακατέχει αγωνιστική διάθεση και όχι τάση φυγής.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;

Τον Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι για να συζητήσουμε πώς έγραψε τον «Παι-

κτη» και το «Εγκλημα και τιμωρία», τη Ζυράννα Ζατέλη για να αποκοινοποιήσω τη «μυθολογία» της, τον Σουρή και τον Ροϊδη για να... μαστιγώσουμε λεκτικά το πολιτικό σύστημα και τη Σοφία Μαντουβάλου για να με κάνει να γελάσω με τον απίθανο «παραμυθικό» σουρεαλισμό της.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Διαβάζοντας το βιβλίο «Αραβοϊσραηλινόι πόλεμοι» του Χάιμ Χέρτσογκ, έμαθα τι συμβαίνει πραγματικά στην πολύπαθη Μέση Ανατολή.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Το δίτομο έργο της Αν Ράντ «Ο Ατλας επαναστάτησε».

Και το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;

Τον «Μάγο» του Τζον Φόουλς.

Έχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;

Είμαι φύσει και θέσει κοινωνική και επικοινωνιακή. Χρησιμοποιώ το Facebook για να λέω ανοικτά τη γνώμη μου και να προκαλώ διάλογο. Κάτι σαν αμεσοδημοκρατικό βήμα. Παρακολουθώ, συγκριμμετρώ και χρησιμοποιώ τα συμπεράσματά μου προς όφελος της γραφής.

Το «Στη ζωή νωρίς νυχτώνει» είναι ένα βιβλίο «για τις γενιές που έρχονται», όπως λέτε. Αν μπορούσατε να τους κληροδοτήσετε μόνο ένα πράγμα, ποιο θα ήταν αυτό;

Τη ζωή αλλιώς. Να τη ζουν όχι ως καταναλωτικά υποκείμενα και εργασιακά εξαρτήματα αλλά ως πολίτες συμμετέχοντες στην κοινωνική αλλαγή.

Το βιβλίο ακροβατεί ανάμεσα στην καταστροφή και στην αναδημιουργία, στο παρελθόν και στο παρόν. Το δικό σας στίγμα πού βρίσκεται;

Στον άνθρωπο. Σε αυτόν που υποκείται στις συνέπειες αλλότριων επιλογών και καταντάει έρμαιο των ερήμην του αποφάσεων.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Οι αυταπάτες και η παρούσα ελπίδα

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΙΕΤΣΑ
Το δέντρο της υπακοής
εκδ. Πόλις, σελ. 328

Το δέντρο της υπακοής είναι ένα κείμενο δροσερό και ερεθιστικό. Είναι γραμμένο με έμπνευση και ταλέντο, θα μπορούσαν ίσως να λείπουν μερικές σελίδες του, όμως αυτό δεν έχει τόση σημασία. Οι ιδέες που καλλιεργεί, ο ποιητικός λυρισμός και ο υψιπλός του τόνος φέρνουν μια νέα ποιότητα στα ελληνικά γράμματα καθώς το έργο διαθέτει την πρωτοτυπία ότι καταπνέεται με τη θεματική του θρησκευτικού συναισθήματος – μια θεματική σκανδαλωδώς απούσα από την ελληνική πεζογραφία των τελευταίων σαράντα χρόνων. Ούτε όμως το θρησκευτικό συναισθήμα στο βιβλίο της Πέτσας έχει σχέση με την ελληνική πραγματικότητα. Αν η παπαδιαμαντική πεζογραφία κινήθηκε μέσα στο στενό πλαίσιο της μικρής ελληνικής, ηπιοιωτικής γενέθλιας κοινότητας, το έργο της πεζογράφου εμφανίζει ένα τεράστιο εύρος καθώς οι επτά, αν μετρώ σωστά, εναλλασσόμενες ιστορίες του βιβλίου της λαμβάνουν χώρα στα τέσσερα σημεία του ορίζοντος, στην ευρωπαϊκή Δύση –Πορτογαλία και Ιρλανδία–, στην ευρω-

παϊκή, ασιατική και αμερικανική Ανατολή –Αράλη, Σιβηρία και Φλώριδα– και στους Ωκεανούς, στην Αρκτική και στην Ανταρκτική όπου περιέπλεψε το κρουαζιερόπλοιο «Λιουμπόβ Ορλόβα», το οποίο πρωταγωνιστεί στις αφηγήσεις της. Με αυτόν τον τρόπο η εξιστόρηση δημιουργεί ενδεχομένως το σχήμα ενός νοητού σταυρού, ενός σταυρού του οποίου κεντρικό σημείο διασταύρωσης των δύο αξόνων του στο βιβλίο της Πέτσας, αποτελεί το συμβολικό για τη θρησκεία και την ιστορία μας, όρος Αραράτ.

Οι ιστορίες περιλαμβάνουν το θαύμα της Φάτιμα στην Κεντρική Πορτογαλία, όπου τρία παιδιά είδαν στις αρχές του προηγούμενου αιώνα την Παναγία, την απόφαση της οικογένειας Λικόβ να ζήσει επί δεκαετίες απομονωμένη στη σιβηρική στέπα προκειμένου να διαφυλάξει τη χριστιανική πίστη της, την επιμονή ενός ιεραπόστολου να ανακαλύψει την κιβω-

τό του Νώε, και το θρησκευτικό παραλήρημα ενός νεαρού πατέρα. Σε έναν κόσμο πλήρη συγκρούσεων, υπακοή σε κάτι όπως το θέλει ο τίτλος, σημαίνει αντίσταση σε κάτι άλλο. Ιδιαίτερο ρόλο στις ιστορίες παίζει έτσι η Σοβιετική Ένωση, η χώρα όπου το ξερικόζωμα της θρησκευτικής πίστης υπήρξε κεντρικός κυβερνητικός στόχος. Το θρησκευτικό συναισθήμα λοιπόν σε αντιπαροβολή προς την ιδεολογία.

Οι ιστορίες, οι περισσότερες απ' τις οποίες βασίζονται σε αληθινά περιστατικά, συνθέτουν ένα πολυεδρικό οικοδομήμα σπονδυλωτής αφήγησης. Αυτή είναι η μία, η δομική πλευρά του. Η άλλη είναι ο ρυθμός, ο οίστρος, το αναπεπταμένο ύφος – ένα ύφος που δημιουργείται με τη συσσώρευση μοτίβων: καράβια, κρουαζιερόπλοια, κιβωτοί και διαστημόπλοια: θάλασσες, λίμνες, δάκρυα και χιόνια: ένα ύφος που δημιουργείται με τη συσσώρευση ακραίων μεταξίμα-

κών εμπειριών: φαντασιοπληξίες, εμμονές, οράματα και τρέλα. Και μέσα σε όλα αυτά το θρησκευτικό συναισθήμα – το οποίο πού οδηγεί; Όπως και οι ποιητικές ιδεολογικές επιλογές, και αυτό δυστυχώς δείχνει καταδικασμένο. Ετσι, παρά τις αρχικές αυταπάτες, η ατομική γη της Επαγγελίας που φάνηκε να φτάνει η οικογένεια Λικόβ, φτάνει σε αδιέξοδο. Και ο δρ Σμιθ της Κιβωτού του Νώε, όπως και τα βασανισμένα μέλη της οικογένειας που βλέπει οράματα στη Φάτιμα, είναι, παρά την πίστη τους, ένα σύμπαν όχι λιγότερο στρεβλό. Πρόκειται για έναν κόσμο χωρίς πατέρα, όπως και η οικογένεια του Ιρλανδού πιστού νεαρού, που σε ώρα θρησκευτικού παραληρήματος αρπάζει το παιδί του και εξαφανίζεται. Σ' αυτόν τον κενό κόσμο αχνοφέγγει ωστόσο μια όχι μελλοντική αλλά παρούσα ελπίδα που εντοπίζεται σε ένα άτομο, στο πρόσωπο της συμπαθούς, ψυχραιμης και θερμής συζύγου του που εμπιστεύεται ακόμα και τον κλονισμένης λογικής άντρα της πως δεν αποτελεί απειλή για το παιδί τους. Δεν είναι έτσι η θρησκευτική πίστη εκείνη που σώζει, αλλά μια τρυφερή, απλή, γεμάτη κατανόηση και υπομονή γυναίκα.

Πρώτα σε πωλήσεις

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

1 «Greece - Biography of a Modern Nation»
του Roderick Beaton (Allen Lane)

2 «Romanland: Ethnicity and Empire in Byzantium»
του Anthony Kaldellis (Harvard University Press)

3 «Why not Default? The Political Economy of Sovereign Debt»
του Jerome Roos (Princeton University Press)

4 «Eva Palmer Sikelianos - Life in Ruins»
του Artemis Leontis (Princeton University Press)

5 «The Greek Experience of India - From Alexander to the Indo-Greeks»
του Richard Stoneman (Princeton University Press)

Θετικές Επιστήμες

1 «Einstein's Unfinished Revolution - The Search for What Lies Beyond the Quantum»
του Lee Smolin (Allen Lane)

2 «Genesis: On the Deep Origin of Societies»
του Edward Wilson (Allen Lane)

3 «The Creativity Code: How Ai is Learning to Write, Paint, and Think»
του Marcus du Sautoy (Fourth Estate)

4 «Six Impossible Things: The 'Quanta of Solace' and the Mysteries of the Subatomic World»
του John Gribbin (Icon Books)

5 «The Equations of Life: How Physics Shapes Evolution»
του Charles Cockell (Atlantic Books)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

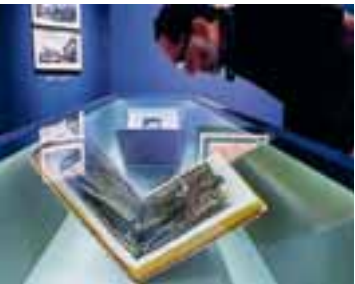
ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
Το νέο τζαμί στο Ταξίμ
Στην πλατεία Ταξίμ, δίπλα στο μνημείο του Ατατούρκ, ανεγείρεται με εντατικούς ρυθμούς το μεγάλων διαστάσεων τζαμί. Είναι πρωτοβουλία του Ερντογάν που εξαρχής ήθελε να αλλοιώσει το κοσμικό, πρώην κοσμοπολίτικο και μετέπειτα έντονα κεμαλικό προφίλ του Ταξίμ. Το νέο τέμενος στην πλατεία που συνταράχτηκε το 2013 από τις διαμαρτυρίες στο πάρκο Γκεζί, υψώνεται απέναντι στο κατεδαφισμένο κτίριο της μοντερνιστικής Όπερας, σύμβολο και εκκίνη της κεμαλικής εποχής.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Η τέχνη του Τιέπολο που χάθηκε Στο Μανχάταν, στην περιφημη Frick Collection, παρουσιάζεται ένα κεφάλαιο της ιστορίας της τέχνης. Αφορά τις οροφονογραφίες που είχε δημιουργήσει ο Τιέπολο στο Μιλάνο, στο Παλάτσο Archinto, το 1730-31. Το ανάκτορο βομβαρδίστηκε στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τα έργα του Τιέπολο χάθηκαν. Στη Frick παρουσιάζονται η φωτογραφική καταγραφή του 1897 και του 1930, τα προσχέδια του Τιέπολο και όλα τα τεκμήρια γύρω από τα χαμένα αριστουργήματα.

ΜΑΔΡΙΤΗ
Ο κόσμος του Πιρανέζι
Στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ισπανίας, στη Μαδρίτη, εγκαινιάστηκε έκθεση για τον μεγάλο Ιταλό χαράκτη και αρχιτέκτονα του 18ου αιώνα Τζορβάνι Μπατίστα Πιρανέζι (1720-1778). Η έκθεση, που θα διαρκέσει έως τις 22 Σεπτεμβρίου, συγκεντρώνει σπάνιες εκδόσεις και γραβούρες που αναδεικνύουν την τέχνη του πολυπράγμονος αυτού δημιουργού, πιστού στο πνεύμα του νεοκλασικισμού που σάρωνε τότε τη Δύση. Ο Πιρανέζι είχε καταγράψει με μεγάλο ενθουσιασμό όλα τα κτίρια της αρχαίας Ρώμης.

ΛΟΝΔΙΝΟ
Το άστρο του Ιγκόρ Λέβιτ
Για τους φίλους της μουσικής, οι συναυλίες στο Wigmore Hall του Λονδίνου είναι θεσμός. Συχνά εμφανίζονται ανερχόμενοι μουσικοί ή καθερωμένοι αστέρες, όπως ο πιανίστας Ιγκόρ Λέβιτ, που δίνει ρεσιτάλ σε αυτόν τον θαυμάσιο χώρο στις 24 Μαΐου ερμηνεύοντας Παραλλαγές του Μπετόβεν και του σύγχρονου Αμερικανού Φρέντερικ Ρτσούσκι, γεννημένου το 1938. Ο Ιγκόρ Λέβιτ γεννήθηκε το 1987 στη Ρωσία, αλλά όταν ήταν ακόμη μικρός οι γονείς του μετέοικσαν στη Γερμανία.

ΠΑΡΙΣΙ
Το «μαύρο μοντέλο»
Ακολουθώντας κύκλους της ιστορίας της τέχνης και της ιστορίας των ιδεών, η έκθεση στο Μουσείο Ορσέ στο Παρίσι φωτίζει το «μαύρο μοντέλο». Εστιάζει στην εποχή μετά το 1794 και την κατάργηση της δουλείας στη Γαλλία και φθάνει ως τις αρχές του 20ού αιώνα και τον μετα-ιμπρεσιονισμό με παρουσίαση έργων μεγάλων ζωγράφων όπως του Τεοφίλ Ζερικό, του Εντουάρ Μανέ, του Πολ Σεζάν ή του Ανρί Ματίς με το ενδιαφέρον στη σχέση καλλιτέχνη και μοντέλου.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η Apple δίνει ζωή στη Βιβλιοθήκη Κάρνεγκι της Ουάσιγκτον

ΗΠΑ
Δύο χρόνια διήρκεσαν οι εργασίες εγκατάστασης της Apple στο ιστορικό κτίριο της Βιβλιοθήκης Κάρνεγκι της Ουάσιγκτον, δίνοντας νέα προοπτική σε ένα κτίριο που δεν μπορούσε να βρει ρυθμό και ζωή μετά τη μεταφορά της βιβλιοθήκης και τις διαδοχικές αλλαγές χρήσεων. Η Apple επένδυσε περί τα 30 εκατ. δολάρια για να αποκαταστήσει το κτίριο και να το προσαρμόσει σε νέα δεδομένα που θα συνδυάζουν τη γνώση και την τεχνολογία. Το νέο, πλέον, κτίριο, απαυγά-

σμα της προωθημένης εφαρμογής νέων τεχνικών, βάσει σχεδίων των Foster and Partners, εγκαινιάστηκε στις 11 Μαΐου και στεγάζει πλέον το δεύτερο Apple Store στην Ουάσιγκτον D.C. Αλλά όχι μόνον. Η νέα Βιβλιοθήκη Κάρνεγκι θα είναι επίσης κέντρο γνώσης και εκπαίδευσης. Αλλωστε, η αποκατάστασή του βασίστηκε σε αυτόν τον διπλό χαρακτήρα (κατάστημα και κέντρο μάθησης), καθώς η Εταιρεία Ιστορίας της Ουάσιγκτον, που στεγάστηκε σε αυτό το κτίριο το 1999, θα είναι ένας από τους δύο ενοίκους.

Η Historical Society of Washington θα συνεχίσει να λειτουργεί στο κτίριο την ερευνητική της βιβλιοθήκη, τις αίθουσες εκθέσεων, τις διοικητικές της υπηρεσίες και χώρους για πωλητήρια και οργάνωση εκδηλώσεων. Θα είναι ένα πείραμα συγκατοίκησης της τεχνολογίας, της γνώσης και της έρευνας υπό μορφή καταστημάτων και βιβλιοθήκης/μουσείου με τη σφραγίδα και το επενδυτικό κεφάλαιο της Apple. Η αποκατάσταση υπήρξε πλήρης και πιστή. Τα πρωτότυπα και διασωζόμενα στοιχεία συντηρήθηκαν και ανα-

δείχθηκαν, και αρκετές προσθήκες απομακρύνθηκαν. Το κτίριο της Βιβλιοθήκης Κάρνεγκι στην Ουάσιγκτον, που ήταν γνωστή επί σειρά ετών ως Κεντρική Δημόσια Βιβλιοθήκη, ανήκε στο δίκτυο βιβλιοθηκών του επιχειρηματία και ευεργέτη Αντρίου Κάρνεγκι. Είναι κτίριο της αμερικανικής μπελ επόχ. Σχεδιασμένο από το αρχιτεκτονικό γραφείο της Νέας Υόρκης Ackerman & Ross, ανεγέρθηκε την περίοδο 1901-1903 σε ρυθμό της σχολής Beaux-Arts, δηλαδή με πλούσιο διάκοσμο εκλεκτικιστικού

ύφους, στον απόηχο της πολυτέλειας της Β΄ Γαλλικής Αυτοκρατορίας. Στη δεκαετία του 1970, το κτίριο κρίθηκε πλέον ανεπαρκές για να στεγάσει τις αυξανόμενες συλλογές της βιβλιοθήκης, η οποία μεταφέρθηκε. Αργότερα, το κτίριο απέκτησε πανεπιστημιακές χρήσεις και το 1999 μετατράπηκε σε έδρα της Historical Society of Washington. Καμία χρήση δεν έδινε ζωή και αίγλη στο κτίριο. Από το 2016, οπότε η Apple υπέβαλε την πρότασή της, το ιστορικό κτίριο πέρασε σε νέα φάση.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Τζοακίνο Ροσίνι: ο καλοφαγάς, και ολίγον τι τεμπελάκος, «σνιόρ Κρεσέντο»

Στους «Φόνους πάνω απ’ το Μανχάταν» ο Γούντι Αλεν βγαίνει από τη Μετροπόλιταν Όπερα, έπειτα από παράσταση Βάγκνερ, αναφωνώντας: «Κάθε φορά που ακούω Βάγκνερ, μου ’ρχεται να εισβάλω στην Πολωνία!».

Ο κύριος Γκρι, πάλι, κάθε φορά που επιστρέφει από την Ιταλία, θέλει μόνον να ακούει όπερες του Ροσίνι. Αναγνώριζε το ανυπέρβλητο μεγαλείο του Βέρντι, παραδέχεται την αξεπέραστη δραματική μελωδικότητα του Μπελίνι, δεν συμπαθεί έτσι κι αλλιώς τον Πουτσίνι, αλλά στον Ροσίνι τρέφει μια ιδιαίτερη αδυναμία.

«Ο Ροσίνι έχει πλάκα. Έχει χιούμορ. Με τον Ροσίνι απολαμβάνεις τη μουσική γελώντας ταυτόχρονα. Αυτή η βαρυσήμαντη ελαφρότητα – πόσες φορές σου συμβαίνει κάτι τέτοιο; Ίσως μονάχα με την τζαζ του Μεσοπολέμου και του ’40, αλ-

Η μεγάλη προσφορά του στη γαστρονομία είναι το περίφημο Τουρνεντό α λα Ροσίνι.

λά, φυσικά, με τελείως διαφορετικό τρόπο. Ο Ροσίνι είναι ο κατεξοχής γελαστός κλασικός – πολύ γελαστός, ανάλαφρος και καλοφαγάς». Και ολίγον τι τεμπελάκος, θα πρόσθετα. Ο Τζοακίνο Ροσίνι εγκατέλειψε την ενεργό μουσικό δράση το 1829, στα 37 του! Εζήσε άλλα 39 χρόνια ασχολούμενος κυρίως με τη μαγειρική. Η μεγάλη προσφορά του στη γαστρονομία είναι το περίφημο Τουρνεντό α λα Ροσίνι.

Με εξαίρεση το θρηνητικό (και συγκλονιστικό) Stabat Mater και μερικές ακόμη σύντομες μελωδίες, όπως η δημοφιλής Ταραντέ-

Η Ιταλίδα μεσόφωνος Χοσέ Μαρία Λο Μόνακο ως Ροζίνα στην παραγωγή του «Κουρέα της Σεβίλλης» του Ροσίνι στο The Grange Festival, πέρυσι τον Ιούνιο.

λα Ναπολιτάνα ή το πένθιμο Il Caro Funebre (το ανέδειξε ο μέγας Φελίνι στην ταινία του «Και το πλοίο φεύγει»), δεν συνέθεσε απολύτως τίποτα. «Αν το 1829 βρισκόταν κάποιος με όπλο και μου έλεγε “ή θα συνεχίσεις να γράφεις μουσική ή θα πεθάνεις”, φυσικά και θα συνέχιζα να γράφω μουσική. Αλλά δεν εμφανίστηκε ποτέ ο άνθρωπος αυτός», είχε πει ο ίδιος, αποδίδοντας την πρόωρη και εθελουσία «αποστρατεία» του στην οκνηρία. Κι ωστόσο, τα παράτησε νωρίς, αλλά όσο δούλεψε υπήρξε υπερπαραγωγικός: μέσα σε δεκατρία χρόνια έγραψε περισσότερες από τριάντα όπερες. Ο δε «Κουρέας» γράφθηκε μέσα σε δεκατρείς ημέρες(!).

«Από το έργο μου», θα αποφανθεί με μετριοφροσύνη, «θα μείνουν η τρίτη πράξη του “Οθέλλου”, η δεύτερη του “Γουλιέλμου

Τέλλου» και όλος ο “Κουρέας της Σεβίλλης”». Ο «σνιόρ Κρεσέντο», όπως τον αποκαλούσαν οι σύγχρονοί του (οι καλύτερες στιγμές του είναι όταν φωνές και ορχήστρα δυναμώνουν για να φτάσουν σε ένα ξέφρενο φορτίσιμο), ήταν μοναδικός στην όπερα μπούφα (ο Μπετόβεν τον είχε συμβουλευτεί να μη γράφει τίποτε άλλο), όμως ο κύριος Γκρι διατείνεται ότι στα τρυφερά του ντουέτα (όπως στο “Un soave non so che” της «Σταχτοπούτας») υπήρξε ερωτικότατος. «Η χαρά της ζωής», λέει ο κύριος Γκρι, παρακολουθώντας την αισθαντική μέτζο Χοσέ Μαρία Λο Μόνακο ως Ροζίνα στον «Κουρέα». Το γυμνό της πόδι ορθώνεται λατταριστό μέσα στις ιριδιζούσες μπουρμπουλάθρες. Εξάισια οπτική νότα που δεν περισσεύει από εκείνες του ασύγκριτου, του ινκομπάρμπιλε «σνιόρ Κρεσέντο».

Οι τελευταίοι άρχοντες της σκοτεινής αίθουσας

Η τέχνη του μηχανικού προβολής

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Ήταν 1988 όταν έβγαине στις αίθουσες το «Σινεμά ο Παράδεισος», η ταινία-ωδή στη δύναμη της Εβδομης Τέχνης και στη μαγεία της κινηματογραφικής αίθουσας. Ο Τζουζέπε Τορντόρε μάς σύστησε έναν από τις πλέον αγαπημένους κινηματογραφικούς ήρωες, τον μικρό Σαλβατόρε, ο οποίος μέσα από τη φιλία του με τον μηχανικό προβολής του τοπικού κινηματογράφου ανακάλυψε ένα συναρπαστικό νέο σύμπαν, αυτό του σινεμά, σε ένα φιλμ που απέσπασε το Οσκαρ ξενόγλωσσας ταινίας.

Όταν προβλήθηκε το φιλμ, ο Αγγελος Σεμελάς ήταν μόλις 13 ετών, αλλά το θυμάται σαν τώρα. «Ο κόσμος δεν γνώριζε καθόλου τη δουλειά μας και ήταν σημαντικό όταν έβγαίναν ταινίες όπως το «Σινεμά ο Παράδεισος» οι οποίες έδειχναν κάποια πράγματα για το επάγγελμα», μας είπε όταν τον συναντήσαμε απόγευμα Δευτέρας στο υπέροχο φουαγιέ του Αστορ (που λειτουργεί από το πρωί και ως καφέ) όπου εργάζεται από την ανακαίνισή του το 2015 μέχρι σήμερα. Παρά την ισχυρή βροχόπτωση, ο κόσμος είχε ήδη αρχίσει να καταφθάνει για την προβολή των 6 μ.μ. — έχει τον δικό της Θεό η στοά Κοραή. Πριν από λίγα χρόνια ο Αγγελος θα έπρεπε να βρίσκεται ήδη στη μικρή κámara του μηχανικού προβολής, να προετοιμάζει τις μηχανές για την πρώτη παράσταση, αλλά στη σημερινή ψηφιακή εποχή δεν είναι απαραίτητο. Θεωρητικά, θα μπορούσε να ξεκινήσει την προβολή μέσω του κομπιούτερ του και από το τραπέζι που καθόμαστε στο φουαγιέ.

Από πατέρα σε γιο

Ο Αγγελος Σεμελάς είναι ένας από τους τελευταίους γνώστες της τέχνης της κινηματογραφικής προβολής φιλμ, που τείνει να εξαφανιστεί μαζί με τις μπομπίνες. Το 1988, την εποχή του «Σινεμά ο Παράδεισος», μέτραγε ήδη τρία χρόνια στο επάγγελμα, ως μαθητευόμενος φυσικά. «Όταν ήμουν 10 χρόνων, ο πατέρας μου που ήταν χειριστής κινηματογραφικής μηχανής έσπασε το πόδι του. Τότε δεν έπαιρνες ρεπό, οπότε ζήτησε από εμένα και τον αδελφό μου να ερχόμαστε να τον βοηθάμε». Και ο πατέρας του κάτω έτσι είχε μάθει τη δουλειά, από τον παππού του.

«Οι περισσότεροι που δουλεύαμε στον χώρο είχαμε κάποιον δικό μας μέσα ήδη. Όχι επειδή ήταν κλειστό επάγγελμα, αλλά επειδή όπως είπαμε δεν το γνώριζε πολλός κόσμος. Τη δεκαετία του '90 για παράδειγμα, ο κόσμος νόμιζε ότι η ταινία παίζει από DVD ή κάτι τέτοιο, ότι κάποιος απλώς πατάει ένα play. Όταν π.χ. τύχαινε να κοπεί μια προβολή, σου έλεγαν “βάλτο λίγο πίσω”, το οποίο ήταν σχεδόν αδύνατο. Όχι, ο κόσμος δεν ήξερε τι σημαίνει χειριστής κινηματογραφικής μηχανής, και δεν έπρεπε να ξέρει, απλά αυτό εξηγεί γιατί δεν μπορούσε κάποιος “απέξω” να μπει στο επάγγελμα». Ένα επιπλέον εμπόδιο ήταν ότι δεν υπήρχαν σχολές, τη δουλειά τη μάθαινες δίπλα σε άλλο μηχανικό. «Θα έπρεπε δηλαδή ένας επιχειρη-

«Οι περισσότεροι που δουλεύαμε στον χώρο είχαμε κάποιον δικό μας μέσα ήδη. Όχι επειδή ήταν κλειστό επάγγελμα, αλλά επειδή δεν το γνώριζε πολλός κόσμος.

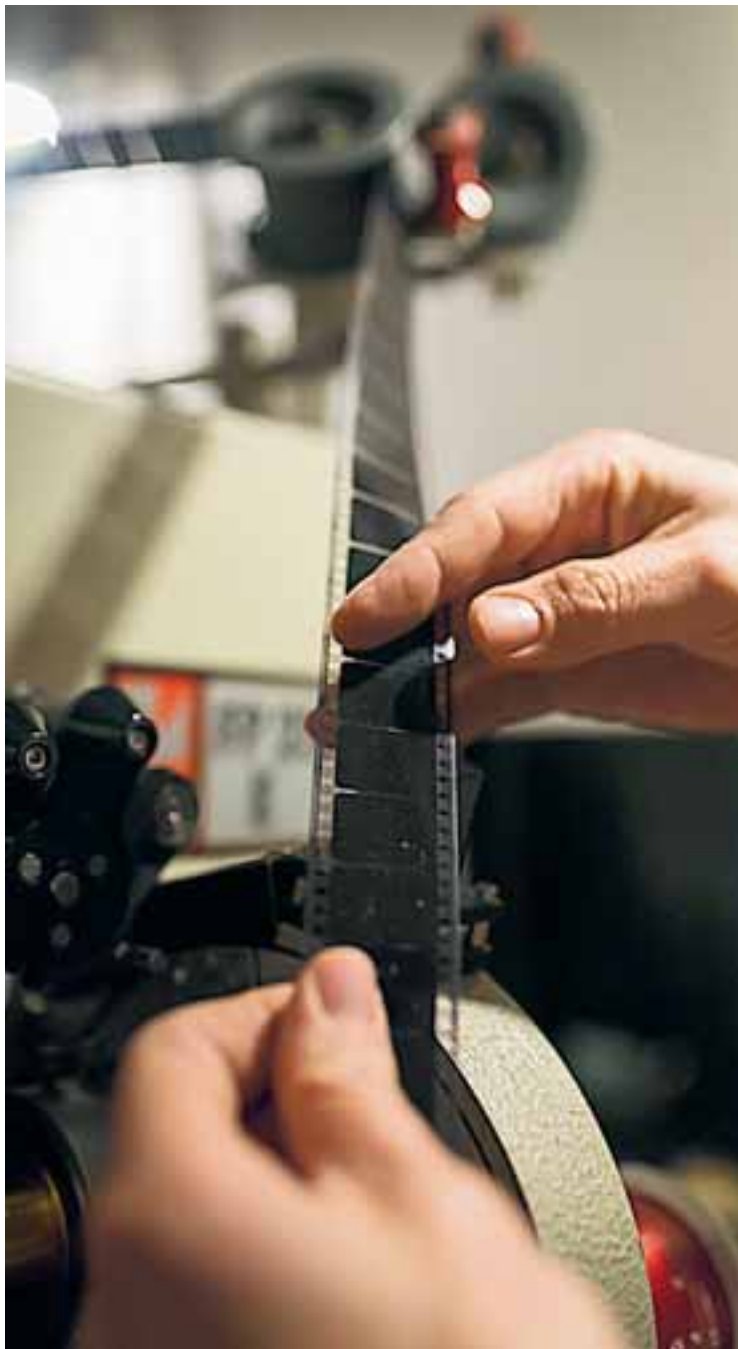
ματίας να πληρώνει τον χειριστή συν τον μαθητευόμενο από δίπλα που μαθαίνει τη δουλειά».

Το καλό είναι ότι από την αρχή η διαδικασία τον συνάρπασε. «Μου άρεσε πολύ, τόσο ότι έβλεπα την ταινία αλλά και όλη τη διαδικασία. Οι ταινίες τότε έρχονταν σε κομμάτια, έπρεπε να τη μοντάρεις, να τη φτιάξεις σε συνεχόμενο φιλμ και μετά να το βάλεις να παίξει». Τα επόμενα χρόνια μπαίνόβγαίνε στους κινηματογράφους μαθαίνοντας την τέχνη δίπλα στον πατέρα του. Όταν ολοκλήρωσε τις σπουδές του —τέλειωσε ηλεκτρονικός, δεν το ακολούθησε ποτέ— επέστρεψε ως επαγγελματίας πλέον στον μικρό παράδεισο που είχε βρει, στα «ορεινά» της σκοτεινής αίθουσας.

Από τότε μέχρι σήμερα πόσες ταινίες έχει δει περίπου; «Χμ, αν υπολογίσεις μια-δύο ταινίες την εβδομάδα, σίγουρα 100 ταινίες τον χρόνο, βάλε και ότι δούλευα σε multiplex για πολλά χρόνια, που έπαιζαν περισσότερες ταινίες, ε, πολλές!».

Ο Αγγελος Σεμελάς, μηχανικός προβολής στον κινηματογράφο Αστορ, είναι γνώστης μιας τέχνης που τείνει να εξαφανιστεί μαζί με τις μπομπίνες.

«Αν συγκρίνεις μια κόπια «παρθένα» με ένα ψηφιακό, θα βγάλεις το φιλμ καλύτερο. Δίνει πολύ μεγαλύτερες αναλύσεις», λέει ο Αγγελος Σεμελάς.

Ο 43χρονος Αγγελος με τον πατέρα του Γιώργο. Εκείνος τον έβαλε στη δουλειά μέχρι που αποσύρθηκε, όταν η προβολή πέρασε στην ψηφιακή εποχή.

«Παλιά, είχες στον νου σου τα πάντα. Κοιτούσες το νέτο, τα χρώματα αν είναι ομοιόμορφα, τον ήχο που ήταν οπτικός, όλα ήταν χειροποίητα».

Το σασπένς των παράλληλων προβολών και η χαμένη μαγεία του φιλμ

Αντίθετα με ό,τι ίσως πιστεύουμε, οι ταινίες στο σινεμά προβάλλονταν σε φιλμ μέχρι πολύ πρόσφατα. «Πλήρως ψηφιακή έγινε η διαδικασία μόλις το '15. Μέχρι τότε παίζαμε σε φιλμ», λέει ο 43χρονος Αγγελος Σεμελάς, μηχανικός προβολής στον κινηματογράφο Αστορ. Αυτό σήμαινε ότι συχνά η διαδικασία προβολής έκρυβε μεγαλύτερο σασπένς από την ίδια την περιπέτεια στη μεγάλη οθόνη!

«Παλιά οι κόπες ήταν λίγες και έπρεπε να φτάσουν για πολλά σινεμά σε κάθε γωνία της Αθήνας. Εφερναν π.χ. 10 κόπες, οπότε έτρεχε ένας άνθρωπος με μηχανάκι με το πρώτο κομμάτι της ταινίας να το φτάσει γρήγορα στο άλλο σινεμά να το παίζει, μετά να γυρίσει πίσω γρήγορα και να κάνει την ίδια διαδικασία για το δεύτερο μέρος της ταινίας. Αυτή λεγόταν σύγχρονη προβολή, δηλαδή έπρεπε να συγ-

«Έχει τύχει να κάνουμε 40 λεπτά διάλειμμα γιατί έχει καθυστερήσει να έρθει το μηχανάκι με το δεύτερο μέρος. Φώναζε ο κόσμος, γινόταν χαμός».

χρονιστούν δύο κινηματογράφοι. Υπήρχε και τρίχρονη όπου η ταινία ήταν κομμένη σε τρία μέρη και εξυπηρετούνταν τρία σινεμά. Και μιλάμε το ένα σινεμά να είναι π.χ. το Agora στο Μαρούσι τότε και το άλλο το Οσκαρ στην Αχαρνών! Αγώνας δρόμου, στον οποίο φυσικά μπορούσε να συμβεί οτιδήποτε...». Η πρακτική αυτή σταμάτησε με τον ερχομό των Village, με τα οποία αναγκαστικά ήρθε και μεγαλύτερος αριθμός από κόπες. Ο κ. Σεμελάς

είχε εργαστεί επί 15 χρόνια ως μηχανικός προβολών στα Village, πρώτα στο Μαρούσι και μετά στο Mall. «Και εκεί παλιότερα ξεκινούσες να παίζεις σε μια αίθουσα και αντί μετά να το τυλίξεις πίσω στη μηχανή το τυλίγεις σε καρούλια και το πηγαίνεις σε άλλη αίθουσα να παιχτεί».

Και τι δεν έχει ζήσει όλα αυτά τα χρόνια, κρυμμένος στην αίθουσα προβολής. «Έχω προλάβει τα πάντα, εκτός από την εποχή που τα φιλμ ήταν εύφλεκτα και έπρεπε να τα διατρείς σε άλλο χώρο, κλειστά. Άλλαξε αυτό όταν ήρθε το πλαστικό που έλιωνε μεν αλλά δεν καίγεται». Αναφέρεται στη γνώριμη σκηνή όπου η προβολή σταματά και στη μεγάλη οθόνη απλώνεται το λευκό, που είναι στην ουσία το φως πίσω από το φιλμ που έχει καεί. «Αυτό συνέβαινε όταν σταματούσε να γυρνάει η ταινία στη μηχανή. Για ποιο λόγο; Για ένα σωρό

λόγους. Γι' αυτό λέμε ότι το επάγγελμα είναι «εμπειρίας»». Οι καθυστερήσεις στην έναρξη ή μετά το διάλειμμα ήταν μες στο πρόγραμμα. «Τύχαινε για παράδειγμα να κολλήσει ο μηχανισμός και να έχει φύγει το φιλμ όλο κάτω αντί να τυλίγεται και εσύ να έχεις κόσμο στην αίθουσα και να πρέπει να το μαζέψεις με το χέρι. Και μιλάμε για χιλιόμετρα φιλμ. Εκεί τύχει να κάνουμε 40 λεπτά διάλειμμα γιατί έχει καθυστερήσει να έρθει το μηχανάκι με το δεύτερο μέρος. Φώναζε ο κόσμος, γινόταν χαμός, αλλά δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς».

Η ψηφιοποίηση

Παρά τα προβλήματα, ήταν μια συναρπαστική, δημιουργική δουλειά. Και μετά ήρθαν τα ψηφιακά. «Η μετάβαση έγινε κυρίως για οικονομικούς λόγους. Τα μεγάλα στούντιο χαλούσαν ατελείωτα χιλιόμετρα

φιλμ», εξηγεί ο Αγγελος. «Τώρα ταινίες σε φιλμ παίζονται μόνο σε αφιερώματα, όπως αυτά που κάνουμε στο Αστορ (σ.σ. ο κινηματογράφος έχει δημιουργήσει την ιδιότυπη Λέσχη «Η Χαμένη Λεωφόρος του Ελληνικού Σινεμά», η οποία προβάλλει ελληνικές ταινίες των δεκαετιών '60, '70 και '80, σε κόπες 35mm). Στην ουσία όμως το φιλμ είναι κατηργημένο όπως είναι π.χ. το βινύλιο».

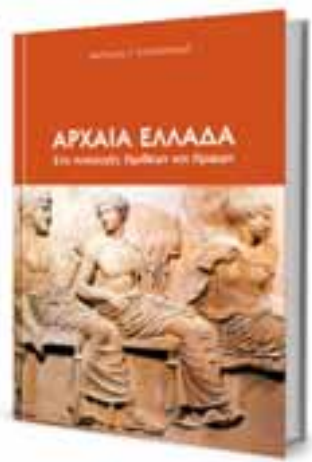
Τι θεωρεί καλύτερο; «Για εμένα, αν συγκρίνεις μια κόπια παρθένα που έχει μόλις βγει από το εργαστήριο με ένα ψηφιακό θα βγάλεις το φιλμ καλύτερο. Δίνει πολύ μεγαλύτερες αναλύσεις». Η διαφορά είναι μεγάλη και σε ό,τι αφορά το δικό του κομμάτι. «Το φιλμ περνούσε από τα χέρια σου στην κυριολεξία. Παλιά για παράδειγμα όταν έμπαιναν οι υπότιτλοι άλλαζε το πάχος του φιλμ, άρα το σημείο όπου εστιάζεις. Εκεί έμπαινα εγώ, που έπρε-

πε να το φτιάξω. Είχες στον νου σου τα πάντα. Κοιτούσες το νέτο, τα χρώματα αν είναι ομοιόμορφα, τον ήχο που ήταν οπτικός, όλα ήταν χειροποίητα. Όπως όταν έκανα παλιά τον dj και διάλεγα τα βινύλια και τα έπαιζα. Δεν είχα γράψει εγώ τη μουσική, αλλά ήταν κι αυτό μια δημιουργία. Τώρα το βάζεις σε ένα στικκάκι και παίζει. Έτσι και στις ταινίες, θα φορτώσω την ταινία στον υπολογιστή, θα φροντίσω να μην γίνει κάποιο λάθος, αλλά ως εκεί. Όπως ο dj, θα κοιτάω απλά μήπως κολλήσει ο υπολογιστής».

Όταν μπήκαν τα ψηφιακά, αποσύρθηκε σιγά σιγά και ο πατέρας του από τη δουλειά. «Δεν ήταν και μικρή η αλλαγή για εμάς που ξέραμε ότι αν λείψει το μπαρ στο σινεμά, η ταινία θα παίζει, αν λείψει το ταμείο, επίσης, αλλά αν δεν δουλέψει η μηχανή, δεν δουλεύει το σινεμά, τέλος».

Αρχαία Ελλάδα: Στο Λυκαυγές Ημιθέων και Ηρώων

Το αρχαίο ελληνικό πνεύμα πρόσφερε στον δυτικό κόσμο τα μέτρα του υπέρτατου ωραίου και του ύψιστου αγαθού

Με αφορμή την παρουσίαση του νέου βιβλίου με τίτλο «Αρχαία Ελλάδα: Στο Λυκαυγές Ημιθέων και Ηρώων» ζητήσαμε από τον συγγραφέα του Ματθαίου Οικονομίδη να μας μιλήσει για το πόνημά του, για την ανάγκη που τον ώθησε να συγγράψει ένα βιβλίο 400 και πλέον σελίδων αρχαίας ιστορίας, με τον ίδιο να μην είναι ιστορικός. Το βιβλίο του κ. Οικονομίδη ξεκινάει από την Εποχή του Χαλκού και φτάνει μέχρι τον δεύτερο π.Χ. αιώνα, και όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στο προοίμιο «Η οποιαδήποτε αποτίμηση των συμβάντων ή πράξεων προσώπων και η κάθε λογής αυστηρή ή επιεικής κρίση αδυνατούν να απαλείψουν ένα τραγικό, αλλά όχι ασύνθετο γνώρισμα στην ιστορία των Ελλήνων: τον συγκερασμό του εκπληκτικού, μοναδικού κι έκτακτου μεγαλείου με την απερίγραπτη κατάντηψη. Της υπερηφάνειας με την εξαχρείωση».

Του **ΜΑΤΘΑΙΟΥ Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ**

Η επεξεργασία κι ολοκλήρωση του παρόντος συγγράμματος έχει επιτευχθεί με τη συναισθηση των εγγενών δυσχερειών, σύμφυτων σε παρόμοιες απόπειρες και την επίγνωση πως η άριστη πρόθεση δεν είναι επαρκής. Τα χρόνια τούτα, μονάχος περιπλανήθηκα στο μεγαλείο της άφθαρτης κοινωνίας των πνευμάτων της αρχαίας Ελλάδας. Στις φαινομενικά οξύτερες αντιθέσεις της. Στο σύθαμπο των αδιεξόδων, σε καιρούς ανεργιάς, πρόβαλε θριαμβικά το χάραμα μετά το πιο πυκνό σκοτάδι. Σε έννοιες διαστατές και σχέσεις συναλληλίας βυθομέτρησα τις εποχές της ελπίδας και της απόγνωσης, με αναστοχασμούς φωτογενείς, λογισμούς ελεύθερους, εναγώνια διλήμματα και υπαρξιακές αναζητήσεις. Το αρχαίο ελληνικό πνεύμα πρόσφερε στο δυτικό κόσμο τ' αντικειμενικά μέτρα του υπέρτατου ωραίου και του ύψιστου αγαθού. Η αρχαιολογική σκαπάνη επιβεβαιώνει την ύπαρξη ζωής στον ελλαδικό χώρο πριν από εκατό χιλιάδες χρόνια. Μείζον ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίοδος μεταξύ της Β' π.Χ. χιλιετίας και του Δ' π.Χ. αιώνα, κατά την οποία και συντελέστηκε η καθαυτή κοσμογονία.

Προτού παρέλθουν πέντε αιώνες, από τον Η' έως τον Δ' π.Χ. αιώνα, δηλαδή από τον αινετό Όμηρο μέχρι τον Μέγα Αλέξανδρο, πραγματώθηκε ένα εκπληκτικό άλμα στην εξελικτική ωρίμανση του ανθρώπου ως λογικού υποκειμένου. Εμφανίζεται για πρώτη φορά η συστηματική κριτική σκέψη και η προσπάθεια ερμηνείας του σύμπαντος.

Στην Αθήνα καρποφόρησε η μεγαλύτερη και λαμπρότερη επανάσταση στην ιστορία της τέχνης, με την έφεση προς το υπερκόσμιο αιώνιο και τη θεία αλήθεια.

Η ένωση, η «ομαικμία», όπως την καταθέτει ο Ηρόδοτος, δεν ήταν ούτε ακόμη και στους Μηδικούς πολέμους πανελλήνια. Ήταν μονάχα ελλαδική. Δύο μεγάλα και συμπαγή τμήματα του ελληνισμού, στη Δύση και την Ανατολή, δυο κόσμοι προικισμένοι με μεγάλες πνευματικές δυνάμεις, τις στιγμές των μεγάλων κινδύνων παρέμειναν εκτός. Η μεγάλη ανταρσία που εξαπλώθηκε σ' ολόκληρη τη δυτική Μικρά Ασία, καθώς και στην Κύπρο και τη Θράκη, κράτησε έξι μόλις χρόνια. Η πόλη που ήταν πριν από την Αθήνα το μέγα κέντρο της ελληνικής παιδείας, χάθηκε από το πρόσωπο της γης. Όταν, λοιπόν, σήμαναν οι μεγάλες ώρες του Μαραθώνα και της Σαλαμίνας, οι Έλληνες της Ιωνίας δεν μπόρεσαν να ξεσηκωθούν.

Οι στιγμές εκείνες καταγράφονται ως οι πιο μεγάλες της αρχαίας ελληνικής ιστορίας, γιατί ουσιωδέστερο για την αλήθεια είναι το αγαθό παρά το λογικό κριτήριο. Η επικράτηση κι εκδίωξη των βαρβάρων στη Σαλαμίνα, στις Πλαταιές και τη Μυκάλη χωρίς την προγενέστερη ετυμηγορία του Λεωνίδα στα θρυλικά στενά, θ' αποτελούσε μεν κατίσχυση εμπειρικά επαρκέστατη, ωστόσο νίκη κάποιας ηθικής

ανεπάρκειας. Το ελληνικό θαύμα δεν θ' αποκτούσε αιώνια, πανανθρώπινη, πλανητική ακτινοβολία. Όλα όσα κι αν κατέγραφε μετά η Ιστορία, από τότε ως τώρα και ως τη συντέλεια του κόσμου, θα ήταν αρκούντως ατελέστερα χωρίς τις πρωικές ατραπούς, συμμερίστηκαν τον μύθο μιας μοναδικής αθανασίας. Βίωσαν, ωστόσο, και

έλαβαν μερίδιο από τη θειότητα του Εσταυρωμένου.

Μετά τη μάχη της Πύδνας κι αφού διήλθε τα πρώτα χρόνια της ζωής του σ' ένα περιβάλλον προσωρινού κι εφήμερου μεγαλείου, κίνησε ο Πολύβιος προς τη Δύση μη έχοντας εκλογή, αφού τον είχε περιλάβει ο συγγενός καταδότης Καλλικράτης στον κατάλογο, με τους χίλιους επικίνδυνους για τη Ρώμη άνδρες της Ελλάδας. Γι' αυτούς, ο υπερήφανος Έλληνας φιλόσοφος υπήρξε πνευματικός οδηγός. Τις νοθεσίες του υποχρεωτικά κι ανέγκλητα υιοθετούσαν. Από τον έξοχο δάσκαλο, οι κοσμοκράτορες αντιλήφθηκαν στο εσώτατο βάθος και απώτατο ύψος τις δυνατότητές τους.

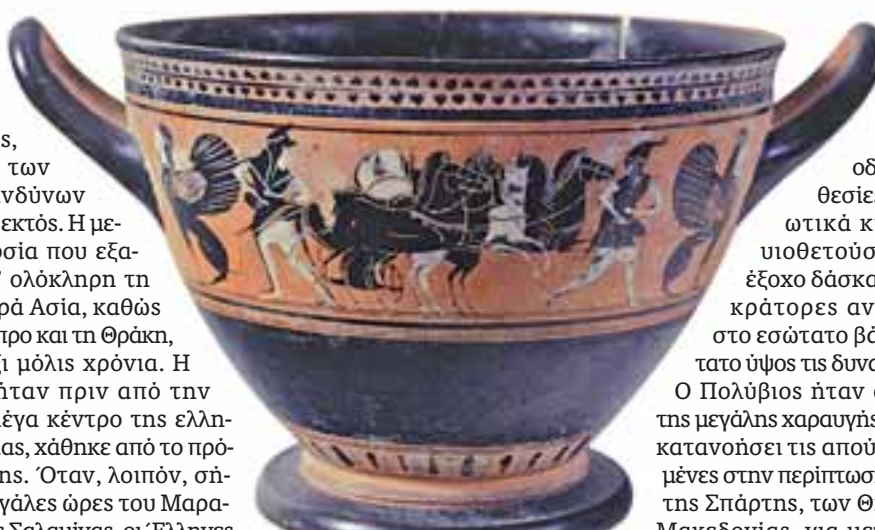
Ο Πολύβιος ήταν ο τελευταίος της μεγάλης χαραυγής. Είχε πλήρως κατανοήσει τις απούρες συνιστάμενες στην περίπτωση της Αθήνας, της Σπάρτης, των Θηβών και της Μακεδονίας, για μετεξέλιξη στο κέντρο ενός πανελληνίου κι αργότερα παγκόσμιου κράτους.

Σ' όλα αδιακρίτως τα στάδια της αιώνιας ζωής της, η Ελλάδα περιτράνα κι εμφαντικά αποκάλυπτε την εκ γενετής αθανασία της. Η Ρώμη πίστεψε για μια στιγμή πως ανταφιάστηκε στην Πύδνα. Ο αγώνας, ωστόσο, συνεχίστηκε στον μπροπολιτικό χώρο, αλλά και πέρα από αυτόν στην Ασία και την Αφρική. Απαιτήθηκαν πολύ περισσότερες υπατικές στρατιές, για να υποταχθεί σχεδόν οριστικά η με-

γάλη αντίπαλός της. Αξιοπεριεργό και θαυμαστό συνάμα καταγράφεται το γεγονός πως όσο περισσότερο αποδεσμεύονταν οι Ρωμαίοι και επικρατούσαν στα πεδία των μαχών και τη σφαίρα της πολιτικής, τόσο βαθύτερα κι ανέγκλητα συστρέφονταν εγκλωβισμένοι στα δίκτυα του ελληνικού πνεύματος.

Η αθάνατη Ελλάδα αντιστάθηκε διά μέσου των αιώνων στις πολυποίκιλες βαρβαρικές επιδρομές, διατηρώντας αυθεντική κι ανόθευτη τη μεγαλοφυΐα της. Όταν η ημέρα της απολύτρωσης είχε χαράξει, με περιδοχούς αγώνες ανέκτησε στην οικουμένη την αρμόζουσα θέση της. Η νίκη της Ελλάδας ήταν πάντοτε συνυφασμένη με τη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης, τον θρίαμβο των εξόχως ανυπόθετων αρχών της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του δικαίου.

Όσοι μαθήτευσαν στον θείο Πλάτωνα, ξεπερνώντας στην πολιτική πράξη τα επί μέρους και την επικράτησή τους εις βάρος των κοινών και καθολικών συμπεριόντων, του απέλπιδος, δυσοίωνου και καταδικασμένου τοπικισμού, του απομονωτισμού και της εσωστρέφειας, υψώθηκαν στον οικουμενικό συνθετικό οραματισμό της επερχόμενης με καλπασμό Ιστορίας. Στην ψυχή και το πνεύμα τους, συνταίριαξαν στον αέναο κύκλο τα επερχόμενα με τα παρελθόντα. Προικισμένοι με πολιτική σκέψη, ηθική κρίση και βαθιά ελληνική διαίσθηση διέβλεψαν σ' ένα από τα θολά, ακόμα και δυσδιάκριτα ζημειώματα. Με την οξυδερκεία τους οραματίστηκαν εκείνη τη μακρινή χαραυγή, ύστερα από τετρακόσια πενήντα χρόνια. Τη μεταμόρφωση του ρωμαϊκού κράτους σ' ελληνικό.

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Όλα όσα κι αν κατέγραφε μετά η Ιστορία, από τότε ως τώρα και ως τη συντέλεια του κόσμου, θα ήταν αρκούντως ατελέστερα χωρίς τις Θερμοπύλες του 480 π.Χ.

FIK1 | FIK2 ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ΚΑΜΩΜΑΤΑ ΤΖΙ' ΑΡΩΜΑΤΑ

Τα ευτράπελα και τα κωμικά μπερδέματα ανάμεσα στους κατοίκους συνεχίζονται με νέες ιστορίες πάντοτε με επίκεντρο τις τεταμένες σχέσεις μεταξύ του μouxτάρη Αναστάση και του μouxτάρη Παναή. Την ήδη ανήσυχη ατμόσφαιρα θα ταράξουν φέτος καινούργιες αφίξεις που θα φέρουν τα πάνω κάτω στο χωριό.

Δευτέρα με Παρασκευή
6.30 μ.μ.

FIK1 | FIK2 ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ΧΑΛΚΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η σειρά εποχής που αγαπήσατε επιστρέφει για δεύτερη χρονιά, με νέες συγκλονιστικές ιστορίες. Όταν η προδοσία φανερώνει το σκληρό της πρόσωπο... Όταν ο έρωτας βάζει τους δικούς του αμείλικτους κανόνες... Όταν η μοίρα ενός τόπου γεννά τη λαχτάρα της αντίστασης... Όταν το πλήρωμα του χρόνου φέρνει τη δίψα για δικαίωση...

ΧΑΛΚΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ
Νέοι ήρωες, σκοτεινά μυστικά, ανοδοκλήρωτα πάθη...

Δευτέρα με Παρασκευή
9.00 μ.μ.

Η ιδιοφυΐα που δοξάστηκε κρυπτόμενη

Η ιστορία του «φανταστικού» συγγραφέα Τζ. Τ. Λιρόι διά χειρός Τζάστιν Κέλι

Η πιο μεγάλη απάτη ★★★
ΔΡΑΜΑ (2018)
Σκηνοθεσία: Τζάστιν Κέλι
Ερμηνείες: Λόρα Ντερν, Κρίστεν Στιούαρτ, Νταϊάν Κρούγκερ, Τζιμ Στάρτζες

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Μια αληθινή ιστορία γύρω από ένα τεράστιο ψέμα αποτελεί πηγή έμπνευσης για ένα ενδιαφέρον φιλμ σχετικά με τις καλλιτεχνικές, κοινωνικές και σεξουαλικές ταυτότητες. Ο σκηνοθέτης και σεναριογράφος Τζάστιν Κέλι («I am Michael») αντλεί υλικό από το χρονικό της Σαβάνα Κνουπ, η οποία έγινε σπουδαία συγγραφέας χωρίς ποτέ να έχει γράψει ούτε ένα βιβλίο.

Κάπου στις αρχές του 2000, ο συγγραφέας Τζ. Τ. Λιρόι προκαλεί αίσθηση με το νέο του βιβλίο. Στην πραγματικότητα πρόκειται για anatar της Λόρα Αλμπερτ (Λόρα Ντερν) μιας δραστήριας καλλιτεχνικής περσόνας με γνήσιο λογοτεχνικό χάρισμα αλλά και έντονες τάσεις μυστικοπάθειας. Ο Λιρόι από την άλλη υποτίθεται πως είναι ένας νεαρός ανδρόγυνος τύπος, συνσεσταλμένος και εκκεντρικός, ο οποίος προτιμά να παραμένει αόρατος. Όταν, ωστόσο, η Λόρα θα γνωρίσει τη Σαβάνα (Κρίστεν Στιούαρτ), μια κοπέλα που φέρνει στο περιθωριακό στυλ του δημιουργήματός της, θα την πείσει να γίνει εκείνη ο Τζ. Τ. Λιρόι. Πλέον τα φώτα της δημοσιότητας βρίσκονται συνεχώς πάνω τους.

Η ψυχολογική ιστορία απάτης γίνεται το όχημα ενός ταξιδιού

στον κόσμο της συγγραφικής δημιουργίας, ο οποίος, ούτως ή άλλως, βασίζεται πολύ στην τέχνη της επινοημένης ταυτότητας. Η Σαβάνα-Λιρόι είναι στην πραγματικότητα το παραπέτασμα πίσω από το οποίο κρύβεται μια εξτραβαγκάντ αλλά κοινωνικά προβληματική ιδιοφυΐα. Η υιοθέτηση, ωστόσο, του χαρακτήρα βάζει την (αρχικά διστακτική) Σαβάνα σε έναν κόσμο λάμπης και προσοχής τον οποίο δεν είχε γνωρίσει ποτέ ως τότε. Το πρόσωπο και το προσωπείο μπλέκονται σταδιακά σε ένα παιχνίδι που μπορεί να αποδειχθεί επικίνδυνο και για τις δύο γυναίκες.

Η ψυχογραφία

Ο δημιουργός της ταινίας περιγράφει τι τον ώθησε σε αυτή: «Μου αρέσουν οι ιστορίες για ανθρώπους, των οποίων η επιθυμία να ανατρέψουν την ταυτότητά τους εκδηλώνεται με τρόπους που δεν μπορούμε να φανταστούμε. Το έργο μου ασχολείται με τα άκρα, στα οποία φτάνουν οι χαρακτήρες για να γίνουν κάποιои άλλοι, οπότε όταν διάβασα τα απομνημονεύματα της Σαβάνα Κνουπ με τον τίτλο “Girl Boy Girl: How I Became JT LeRoy”, με συνεπέρα η ιστορία του πώς βρίσκει κανείς τον εαυτό του μισούμενος κάποιον άλλον». Φυσικά όλα τα παραπάνω θα μπορούσαν να είναι και πιο καλοσχηματισμένα. Η ψυχογραφία των δύο γυναικών είναι ικανή να πάει βαθύτερα, όπως και η ατμόσφαιρα μπορεί να προσεγγίσει εκείνη του θρίλερ, στα πρότυπα π.χ. του «Μαύρου Κύκνου» του Αρονόφσκι.

Η Κρίστεν Στιούαρτ υποδύεται τη Σαβάνα, η οποία μεταμορφώνεται σε Τζ. Τ. Λιρόι υπό τις οδηγίες της Λόρα Αλμπερτ (Λόρα Ντερν).

HOME CINEMA

Φόρος τιμής στην Αφρική του λιμού και των θαυμάτων

Ο νεαρός Ουίλιαμ έχει ένα φιλόδοξο σχέδιο: να φτιάξει μια ανεμογεννήτρια και με τη δύναμή της να αρδεύσει τις ξερές εκτάσεις.

Το αγόρι που δάμασε τον άνεμο

★★★
ΔΡΑΜΑ (2019)
Σκηνοθεσία: Τσίουελ Ετζιοφορντ
Ερμηνείες: Τσίουελ Ετζιοφορντ, Μάξουελ Σίμπα, Φίλιξ Λεμπούρο

Ο υποψήφιος για Όσκαρ ηθοποιός Τσίουελ Ετζιοφορντ του «12 χρόνια σκλάβος» κάνει την πρώτη του σκηνοθετική απόπειρα, αποτιώντας φόρο τιμής στην πατρίδα των προγόνων του, την Αφρική. Επιλέγει δε να διηγηθεί μια πραγματική ιστορία, ενδεικτική των τρομακτικών δυσκολιών που υπομένει ο άνθρωπος αλλά και των θαυμάτων που μπορεί να καταφέρει. Σε κάποιο απομακρυσμένο χωριό του Μαλάουι, οι κάτοικοι έρχονται αντιμέτωποι με την ξηρασία. Παρ’ όλη την αγάπη του για

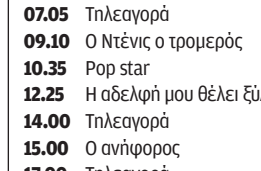
τη γνώση, ο νεαρός Ουίλιαμ αναγκάζεται να παρατήσει το σχολείο, το οποίο η οικογένειά αδυνατεί πια να πληρώσει, και να βοηθήσει τον πατέρα του στα χωράφια. Όταν η κατάσταση γίνει απελπιστική και η πείνα κυριαρχήσει, ο μικρός βάζει μπρος ένα φιλόδοξο σχέδιο: να φτιάξει μια ανεμογεννήτρια και με τη δύναμή της να αρδεύσει τις ξερές εκτάσεις.

Παράλληλη πραγματικότητα

Τυρισμένο στις αυθεντικές αφρικανικές τοποθεσίες, το φιλμ μάς ταξιδεύει στην παράλληλη με τη δική μας πραγματικότητα που βιώνουν εκατομμύρια κάτοικοι της Μαύρης Ηπείρου. Καταδικασμένοι να εξαρτώνται από τις διαθέσεις του καιρού καθώς και από τη συνεχή πολιτική αστάθεια, οι αν-

θρωποι περνούν τον περισσότερο καιρό τους παλεύοντας απλώς για την επιβίωση. Ταυτόχρονα είναι ίσως περισσότερο έκθετοι στις παγκόσμιες μεταβολές από οποιονδήποτε άλλο. Σε μια καλοφτιαγμένη σεκάνς, η είδηση για την επίθεση στους Δίδυμους Πύργους περνάει αδιάφορα, με το ραδιόφωνο γρήγορα να συντονίζεται στο ματς. Λίγο αργότερα, ωστόσο, η ομαδική πτώση των αγορών θα δημιουργήσει συνθήκες λιμού σε εκείνους που πιθανότατα δεν έχουν δει ούτε καρτ ποστάλ της Νέας Υόρκης.

Φυσικά, στο επίκεντρο όλων βρίσκεται η συγκινητική ιστορία θέλησης του μικρού. Προφανώς και εδώ δεν υπάρχει κάτι που δεν έχουμε ξαναδεί κινηματογραφικά, όμως πρόκειται για μια από τις καλές επιλογές από την πλατφόρμα του Netflix.

PIK1 ΘΗΛ.: 22862000	PIK2 ΘΗΛ.: 22862000	OMEGA ΘΗΛ.: 22477777	ANT1 ΘΗΛ.: 22200200	ΣΙΓΜΑ ΘΗΛ.: 22580100	ALPHA ΘΗΛ.: 22212400	CAPITAL ΘΗΛ.: 25577577	MOVIES BEST
							
22.45 Kill The Messenger	22.00 Mr Mercedes	21.45 Το νησί	21.20 Sicario: Ο εκτελεστής	21.15 Survivor	21.15 Παράδοση κατ' οίκον	21.00 Hotel Artemis	21.00 Hotel Artemis
07.30 Θεία λειτουργία	07.30 Παιδική ζώνη	05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει	06.10 Πρωινή ενημέρωση	05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε)	06.00 60΄ Ελλάδα - (Ε)	07.05 Τηλεαγορά	08.30 March Of The Penguins 2
10.10 Καμύσματα τζι αρώματα	α. Ολίβια	Ενημερωτική εκπομπή,	06.40 Κος και κα Πεας - (Ε)	Κωμική σειρά.	Με τον Νικο Μάνεσπ.	09.10 Ο Ντένις ο τρομερός	Pop star
Κυριακή κωμική σειρά.	β. Ντετέκτιβ Νόντι	με τη Φαίν Μαυραγάνη.	Κωμική σειρά.	06.00 Οι Τάκκοι - (Ε)	24 ώρες - (Ε)	10.35 Η αδελφή μου θέλει ξύλο	10.00 Overdrive
11.10 Road Trip - (Ε)	γ. Μουσικά όργανα	08.45 Stars System	07.30 Δείξε μου τον φίλο σου	Κωμική σειρά.	Σειρά ντοκιμαντέρ,	12.25 Η αδελφή μου θέλει ξύλο	11.45 20th Century Women
Ταξιδιωτική εκπομπή.	δ. Όλιβερ	Εκπομπή αστρολογίας	Κωμική σειρά.	06.40 Όταν μεγαλώσω - (Ε)	με τον Κωνσταντίνο	14.00 Τηλεαγορά	14.00 Apple Tree Yard
11.40 Χωρίς αποσκευές - (Ε)	ε. Πιμ και Πίμπα	με την Άση Μπήλιου.	08.30 Mamma Mia - (Ε)	Κωμική σειρά.	Κωνσταντίνου.	15.00 Ο σνήφορος	18.00 Knightfall, II
Ταξιδιωτική εκπομπή.	στ. Τσάρλι και αριθμοί	09.45 Έλα, χαμογέλα	09.30 Mamma Mia - (Ε)	07.00 Άλλοι δημερωμένοι - (Ε)	08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε)	17.00 Τηλεαγορά	19.00 A Day Late And A Dollar Short
12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε)	ζ. Μπομπ ο μάστορας	Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο,	Κωμική σειρά.	Κωμική σειρά.	Κωμική σειρά.	19.20 Για την αγάπη ενός σκύλου	21.00 Hotel Artemis
Κυριακή σειρά εποχής.	η. Οι Σούπερ Γουίνγκς	με τη Σίσσυ Χρηστίδου.	11.10 Κάνε γονείς να δεις καλό	07.40 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε)	10.00 Σαββατοκύριακο	21.00 Ξένη ταινία	22.45 Seeds Of Yesterday
13.30 Αμιώνεσθαι περί πάτρης	θ. Τα παπούτσια της Φράνι	12.45 Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και την	Κωμική σειρά.	Κωμική σειρά.	Ενημερωτική εκπομπή.	23.00 Dead calm	00.20 Una
Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.	ι. Η Μάρθα μιλά	Ιωσφρίνα Τζουγανάκη.	12.00 Υγεία πάνω απ' όλα	08.20 Κόκκινο ποδήλατο - (Ε)	Κωμική σειρά.	00.55 The Numbers Station	02.00 Sworn To Silence
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ	09.50 Zoom Art	14.55 Για την παρέα... - Best of	Εκπομπή, για την υγεία.	09.00 Προορισμός Ευτυχία - (Ε)	13.00 Το σόι σου - (Ε)	02.25 Postcards from theedge edge	03.30 Story Of A Girl
14.15 ArtCafe, II - (Ε)	10.00 Εκδήλωση ΔΗΚΟ	Ψυχαγωγική εκπομπή.	12.50 Thrive	Ψυχαγωγική εκπομπή.	Κωμική σειρά.		05.00 Four Weddings And A Funeral
Κοινωνική εκπομπή.	11.00 Zoom Art	MasterChef 3 - Best of	Εκπομπή ευεξίας,	Χωρίς περιστροφές - (Ε)	13.35 Πάμε πακέτο - (Ε)		
15.15 EU4U - (Ε)	11.15 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)	Διαγωνισμός μαγειρικής.	με τη Ζέτα Δουκά.	Ψυχαγωγική εκπομπή.	Ψυχαγωγική εκπομπή.		
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)	15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)	It's Showtime - (Ε)	13.30 Ένας τρελής,	Εκπομπή μαγειρικής.	Κωμική σειρά.		
«Μαρινέλλα»	16.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι	Ψυχαγωγικό show.	τρελός αεροπειρατής-(Ε)	Χωρίς περιστροφές - (Ε)	Μην αρχίζει		
17.30 Σπίτι στη φύση	Οικογενειακή σειρά.	18.00 OMEGA NEWS	Εσύ στον κόσμο σου - (Ε)	Ψυχαγωγική εκπομπή.	τη μουρμούρα - (Ε)		
Κοινωνική εκπομπή.	16.50 Το πλοίο της αγάπης - (Ε)	18.10 It's Showtime	Κωμική σειρά.	με την Αθηνά Λοιζίδου.	Κωμική σειρά.		
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)	Οικογενειακή σειρά.	Συνέχεια.	16.30 Κωνσταντίνου και Ελένης	12.20 Παραδοσιακή βραδιά (Ε)	17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)		
18.20 Το χάνιν - (Ε)	17.50 Zoom Art	19.20 Την πάτσα - (Ε)	Κωμική σειρά.	Ψυχαγωγική εκπομπή.	18.00 Έλα στη θέση μου, III		
Κυπριώτικο σκετς.	18.00 Road Trip - (Ε)	Χαρομένοσ ταξιδιώτης	17.20 Την πάτσα - (Ε)	Κωμική σειρά.	Κωμική σειρά.		
18.50 Χωρίς αποσκευές	Μουσική ταξιδιωτική	Εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Παραμουντά.	17.55 Succes story	15.00 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε)	19.30 Το σόι σου - (Ε)		
Ταξιδιωτική εκπομπή.	Εκπομπή, με την	20.10 OMEGA NEWS	«Εμείς στην Ευρώπη».	16.20 Στην υγεία μας ρε παιδιά!	Κωμική σειρά, με τις		
19.20 Πεταλούδα	Ελένη Ξένου.	21.00 Κίτρινα γιλέκα	18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄	Ψυχαγωγική εκπομπή.	Μίρα Παπακωνσταντινίου, Ρένια Λουιζίδου.		
Δραματική σειρά,	18.30 Art of Space - (Ε)	Σατιρική εκπομπή.	18.10 Συνέχεια της εκπομπής	Κωμική σειρά.	20.15 ALPHA NEWS		
με τους Σώτο Φιλιππίδη,	Σειρά ντοκιμαντέρ.	Το νησί	La Pasta Pomiliori 2 - (Ε)	18.10 Στην υγεία μας ρε παιδιά!	Άλλην μας έδειξαν		
Πάμπο Χαραλάμους.	Σειρά ντοκιμαντέρ.	Δραματική σειρά,	21.20 Τα νέα του ANT1	(Συνέχεια)	Κυπριακό μαγκαζίνο.		
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ	19.00 Euromaxx	με τους Κατερίνα Λέχου,	20.20 Τα νέα του ANT1	18.00 Γεγονότα σε συντομία	20.15 Παράδοση κατ' οίκον		
21.05 Αθλητική Κυριακή	A La Carte - (Ε)	Τάσο Νούσια, κ.ά.	21.20 Sicario: Ο εκτελεστής	Ψυχαγωγική εκπομπή με	Ψυχαγωγική εκπομπή με		
21.30 Τετ - Α - Τετ - (Ε)	Σειρά ντοκιμαντέρ.	22.45 Αλ Τσαντίρι Νιουζ - (Ε)	Αστυνομική ταινία με	τους Σοφοκλή Κασκαού-	τη Βασιλική Χατζηαδόμου.		
Talk show, «Τάμτα»	20.00 I.Q - (Ε)	Σατιρική εκπομπή,	τους Έμιλι Μπλαντ, Μπε-	νια, Ζωή Κυπριανού, Μα-	22.00 Κάμρα		
22.45 Kill The Messenger	20.30 Unlocking the Past - (Ε)	Σατιρική εκπομπή,	νίσιο Σουέιζ, Σαμ Έλιωτ.	ρία Φιακά, κ.ά.	Δραματοποιημένη σειρά		
Βιογραφικό δράμα.	Σειρά ντοκιμαντέρ.	με τον Λάκη Λαζόπουλο.	23.30 Road house	20.15 Τορμές στα γεγονότα	της Χριστιάνας Αρτεμίου.		
23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ	21.05 The Graham Norton Show	Κωμική σειρά, με τους	Περιπέτεια, με τους Πά-	21.15 Survivor	Μετά τα μεσάνυχτα		
00.30 The Graham Norton Show	Chat show.	Χαρομένοσ ταξιδιώτης	τρικ Σουέιζ, Σαμ Έλιωτ.	Τηλεπαιχνίδι επιβίωσης.	Εκπομπή, με την		
Chat show.	22.00 Mr Mercedes, II	Τζένη Θεωνά, κ.ά.	00.10 Τίτλοι ειδήσεων	01.00 Γεγονότα σε τίτλους	Ιστορίες του		
01.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)	Δραματική σειρά.	02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε)	01.10 Δούρειος ίππος - (Ε)	Εκπομπή σάτιρας	ασυνόμου Μπέκα		
02.30 Αθλητική Κυριακή - (Ε)	23.50 Art of space - (Ε)	Κωμική σειρά.	02.00 Η εκδρομή - (Ε)	Scandal	Αστυνομική σειρά.		
03.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)	00.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)	03.00 DanSing Junior - (Ε)	02.50 Μαύρος κκεανός - (Ε)	Δραματική σειρά, με	02.45 Τατουάζ - (Ε)		
04.15 Σπίτι στη φύση - (Ε)	00.30 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ	Παιδικό talent show.	04.30 Λιφτινγκ - (Ε)	τους Κέρι Ουάσινγκτον,	Κοινωνική σειρά,.		
				Τόνι Γκόλντγουιν, κ.ά.	10η εντολή - (Ε)		
				03.00 Όρκος σιωπής - (Ε)	Αστυνομική σειρά.		

Δεν χρειαζόμαστε την ύπαρξη του Κακού

Ο Ούγγρος συγγραφέας Λάσλο Κρασναχορκάι μιλάει στην «Κ» για το ανθρώπινο είδος, τον κόσμο, την τέχνη και τον Θεό

Συνέντευξη στη **ΛΕΝΑ ΜΑΤΣΙΩΡΗ**

Ο **Λάσλο Κρασναχορκάι** (1954) είναι ένας συγγραφέας που κάνει τις λέξεις σου να διστάζουν να μιλήσουν γι' αυτόν. Μέχρι πρόσφατα, για τους μυημένους, ήταν γνωστός ως ο σεναριογράφος του Μπέλα Ταρ, το 2015, όμως, το βραβείο Μπούκερ απογειώνει τη φήμη του και η Ευρώπη ανακαλύπτει έναν από τους σημαντικότερους μυθιστοριογράφους της.

Η γραφή του Κρασναχορκάι ξεπερνά όλες τις λογοτεχνικές αφηγηματικές συμβάσεις, ενώ η θεματική του δεν ακολουθεί κάποια σύγχρονη τάση. Οι ήρωες των βιβλίων του προσπαθούν να κατανοήσουν τον κόσμο· έναν κόσμο μελαγχολικό, ζοφερό, παράλογο. Η ελπίδα υπάρχει μόνο ως υπαιτιγμός, που μέσα από τη λεπτή ειρωνεία και το υποδόριο και υπονομευτικό χιούμορ, εισβάλλει με ακρίβεια και προκαλεί ρωγμές σε αυτό που μοιάζει καταδικασμένο. Ίσως πρόκειται για έναν από τους καλύτερους και μεγαλύτερους συγγραφείς της εποχής μας, που γράφει ένα δικό του κεφάλαιο στην ιστορία της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας – όποιος έχει διαβάσει τα βιβλία του ξέρει πως αυτό δεν είναι υπερβολή.

– Στο «Τανγκό του Σατανά», γραμμένο λίγο πριν από την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού, περιγράφετε μια κοινωνία χωρίς όραμα, φοβισμένη, γεμάτη υπαρξιακές αγωνίες, μια κοινωνία σε αναμονή. Τι έχει αλλάξει, αν έχει αλλάξει, στη σημερινή Ουγγαρία; – Θα μπορούσα να πω ότι τίποτα δεν άλλαξε· ήταν απδιαστικό, έγινε απδιαστικό. Κατά τη διάρκεια της κομμουνιστικής δικτατορίας ζούσαμε σε μια πραγματικότητα που δημιουργήθηκε από απδιαστικούς ανθρώπους, σήμερα ζούμε σε μίαν άλλη πραγματικότητα που δημιουργείται από τους ίδιους ή παρόμοιους απδιαστικούς ανθρώπους. Η ουσία δεν έχει αλλάξει – η ανθρωπότητα έχει ακόμα περισσότερη δύναμη για να κτίσει μια απδιαστική πραγματικότητα, η απδιαστική μας ποικιλομορφία είναι ανεξάντλητη.

– «...γιατί το κάθε τι από δω σε βλέπει, η κάθε μια γωνιά. Ζωή να αλλάξεις πρέπει». Κάνοντας τη σύνδεση με τον στίχο του Ρίλκε, στην τελευταία παράγραφο του «Τανγκό του Σατανά» περιγράφετε μια σκηνή όπου ο άνθρωπος στέκεται ακίνητος και τα πράγματα γύρω του αρχίζουν μια ζωηρή συζήτηση. – Η τέχνη αποσκοπεί σε κάτι: πιο συγκεκριμένα, χωρίς τέχνη η ζωή πρέπει να είναι ανυπόφορη για

Είμαστε και εμείς αντικείμενα. Αντικείμενα αυτού που ονομάζουμε το Ολον. Αυτό το Ολον δεν έχει σύνορα, δεν έχει ορισμό, είναι ανέγγιχτο.

Οι άνθρωποι, αν πρέπει να προσαρμοστούν σε μια ταπεινωτική κατάσταση και επιβιώσουν αυτής, είναι σε θέση να ξεχάσουν πόσο βαθιά εξευτελιστηκαν. Τα ζώα όχι.

τους συναισθηματικούς (ευαίσθητους) ανθρώπους.

– Κοιτάμε τα πράγματα, αλλά μας κοιτούν και αυτά; – Είμαστε και εμείς αντικείμενα. Αντικείμενα αυτού που ονομάζουμε το Ολον. Αυτό το Ολον δεν έχει σύνορα, δεν έχει ορισμό, είναι ανέγγιχτο, και, κυρίως, είναι κρυμμένο με έναν σατανικό τρόπο, μεταξύ του όντος και του μη όντος, για πάντα.

– Αν κοιτάξετε πίσω, ποιες ήταν οι πιο σημαντικές διαδρομές για εσάς; – Ζω σε ένα τέλειο σκοτάδι. Διαδρομές; Ποτέ δεν ανοίχτηκαν δρόμοι για μένα. Αυτές οι εκφράσεις, όπως τα «μονοπάτια της ζωής», είναι μόνο παρανοήσεις.

– Υπάρχει ένα αόρατο νήμα που συνδέει την Εστί, τον Βάλουσκα και τον Κόριμ. Είναι τα χρήσιμα θύματα που μια κοινωνία πρέπει να έχει προκειμένου να νιώθει ανωτερότητα ακόμη και στην πτώση της; – Οι άνθρωποι πάντα ένιωθαν ότι πρέπει να θυσιάσουν κάτι από αυτό που έχουν για να δείξουν την ευνοϊκή, την καλή πλευρά του κόσμου.

Η φήμη του Λάσλο Κρασναχορκάι απογειώθηκε το 2015, όταν πήρε το βραβείο Μπούκερ.

Για παράδειγμα, να θυσιάσουν κάτι προκειμένου να αποδείξουν ότι ο «κόσμος» υπάρχει, προκειμένου να δείξουν πως δεν αλλοφρονούν από το γεγονός ότι ο «κόσμος» δεν υπάρχει καθόλου. Οι αισθήσεις μας και οι εμπειρίες μας που βασίζονται σε αυτή την πεποίθηση, παρουσιάζουν μια μεταβλητή, αλλά ταυτόχρονα σταθερή εικόνα του κόσμου, ακόμη και αν όλα τα κύτταρά μας γνωρίζουν ότι αυτός ο κόσμος είναι απλώς μια εικόνα, ακόμη και αν δεν είναι εικόνα με τον τρόπο του Πλάτωνα ή του σολιψισμού. Έτσι, λοιπόν, επειδή δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς την πεποίθηση ότι αυτό δεν είναι αλήθεια, πρέπει να προσφέρουμε κάτι ως θυσία, πιστεύουμε ότι εάν προσφέρουμε μια θυσία, μπορούμε να εξαναγκαστούμε να πιστέψουμε στην κοινή λογική. Το ενοχλητικό είναι ότι το θύμα προσφέρεται από μόνο του. Και στην περίπτωση μου, τα θύματα των βιβλίων μου ανήκουν στο Ολον, δίχως αυτά καμία από τις πραγματικότητες που δημιουργούν τα βιβλία μου δεν θα ήταν δυνατή. Είναι πάντα εκεί, με τη θέλησή τους.

– Μερικές φορές έμμεσα και κάτω από την επιφάνεια και άλλες φορές άμεσα –στο επεισόδιο με

την Ελευση του Ησαΐα για παράδειγμα– υποθέτετε πως και ο Θεός είναι υπεύθυνος για την εικόνα του κόσμου, για την καταστροφή του. Είναι απλώς μια διαπίστωση; Μου φέρνει στον νου ένα επεισόδιο από τη Βίβλο, από τη Γένεση όμως, και όχι από την Αποκάλυψη, όπου ο Αβραάμ μιλώντας με τον Θεό εκφωνεί ίσως από τα πιο τολμηρά και φωτεινά λόγια της Βίβλου: «Δεν πρέπει ο δικαστής όλης της γης να κρίνει δίκαια;». Μήπως συνειδητά ή ασυνείδητα είναι μια επιθυμία να τον αντιμετώπισετε; – Η τέχνη δεν θέλει ποτέ να αφαιρέσει κάτι από τους ανθρώπους, αλλά την ίδια στιγμή δεν μπορεί να υποκρίνεται και να τους οδηγεί σε μια ψευδή πίστη. Ούτε κι εγώ θέλω να αφαιρέσω από κάποιον το δικαίωμα να επικαλείται τον Θεό, ο οποίος είναι ο Υψίστος, και ιδιαίτερα δεν θα ήθελα να αφαιρέσω από κανέναν την πίστη ότι αυτός ο Υψίστος είναι μια πραγματικότητα πίσω από την πραγματικότητα. Ωστόσο, δεν είμαι επίσης σε θέση να λέω ψέματα. Αυτός ο Πατέρας Θεός, για τον οποίο μιλάνε, είναι δυστυχώς μια αόρατη φιγούρα ενός παραμυθιού. Κάτω

από την τεράστια σκιά του, λέμε ένα παραμύθι για τα παιδιά μας πριν κοιμηθούν. Αλλά ο πατέρας, όπως και το παιδί στο μικρό κρεβάτι: είναι ένα και το αυτό. Θέλω να πω, καμιά φορά λέει ο πατέρας παραμύθια στο παιδί, και άλλες φορές το παιδί λέει παραμύθια στον πατέρα του. Αλλά, φυσικά, μπορούμε να προσευχόμαστε σε Αυτόν. Ξέρετε, ως προς αυτό, είμαστε όλοι ίδιοι. Όπως λέει ο Τόμας Μπέρνχαρντ: «Σε ένα αεροπλάνο καταδικασμένο να συντριβεί, με κάθε μέτρο που διανύει, λιγοστεύουν οι άθεοι».

– Εχω την αίσθηση πως ενώ τα μυθιστορήματά σας είναι τόσο ανθρωποκεντρικά, την ίδια στιγμή εσείς παίρνετε μια απόσταση. Οι άνθρωποι είναι αυτοί που φέρνουν το κακό στον κόσμο, όχι μόνον επειδή είναι ικανοί αλλά επειδή είναι ελεύθεροι να το κάνουν, επειδή μπορούν. Ποιες είναι τότε εκείνες οι δυνάμεις που ταπεινώνουν και καταστρέφουν τον άνθρωπο; – Οι άνθρωποι ταπεινώνουν μόνοι τους τον εαυτό τους, οι άνθρωποι καταστρέφουν μόνοι τους τον εαυτό τους. Στο μεταξύ, κραυγά-

Το εξώφυλλο του τελευταίου του βιβλίου, που κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πόλις.

ζουν για ανθρώπινη αξιοπρέπεια και το αντίστροφο. Δεν χρειαζόμαστε την ύπαρξη του Κακού.

– Ο ορισμός του Ντοστογιέφσκι για τον άνθρωπο παρουσιάζει το άτομο ως την ύπαρξη που συννηθίζει σε όλα. – Η προσαρμοστικότητα του ανθρώπου είναι αξιοθαύμαστη, όπως και των άλλων ζώων. Το συγκλονιστικό είναι όμως ότι, αν πρέπει να προσαρμοστούν σε μια πάρα πολύ ταπεινωτική κατάσταση και καταφέρουν να επιβιώσουν αυτής, είναι σε θέση και να ξεχάσουν πόσο βαθιά εξευτελιστηκαν, πόσο πολύ έχει θιγεί η αξιοπρέπειά τους. Τα ζώα δεν είναι σε θέση να το κάνουν.

– Πού νομίζετε ότι ο Ντοστογιέφσκι συνάντησε τον Κάφκα; Υπάρχει ένα σημείο, ένα μέρος, στα βιβλία σας όπου και οι τρεις έχετε συναντηθεί; – Αυτοί οι δύο συναντήθηκαν μέσα μου, στα βιβλία μου, αυτό είναι σίγουρο. Στη γερμανική λουτρόπολη του Μπάντεν-Μπάντεν, ο Ντοστογιέφσκι πόνταρε τον Κάφκα στο κόκκινο.

Ο Λάσλο Κρασναχορκάι θα μιλήσει στο ελληνικό κοινό μεθαύριο Τρίτη, 14 Μαΐου, στις 8 μ.μ., στην αίθουσα συνεδριάσεων του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Αθηνών. Με τον συγγραφέα θα συνομιλήσουν οι: Γιώργος-Ικάρος Μπαμπασάκης, Μικέλα Χατζουλάρη και Κρυστάλλη Γλυνιαδάκη. Τα βιβλία του Λάσλο Κρασναχορκάι κυκλοφορούν στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πόλις σε εξαιρετικές μεταφράσεις της Ιωάννας Αβραμίδου. Αυτές τις μέρες κυκλοφορεί και το τελευταίο του βιβλίο, «Ο Σέιοιμο πέρασε από εκεί κάτω», αυτή τη φορά σε μετάφραση από τα ουγγρικά της Μανουέλα Μπέρκι, πάντοτε από τις εκδόσεις Πόλις.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Εργα των δύο «σχολών» της Βιέννης από το Τρίο Ελ Γκρέκο

Τις δύο «σχολές» της Βιέννης έφερε σε διάλογο η συναυλία του Τρίο Ελ Γκρέκο, που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του Συλλόγου «Οι Φίλοι της Μουσικής» στις 12 Απριλίου στην αίθουσα «Δημήτρης Μητρόπουλος» στο πλαίσιο του «Έτους Σκαλκώτα». Είναι ενδιαφέρον πως ενώ θα ανέμενε κανείς τον διάλογο της μουσικής του τιμώμενου συνθέτη με εκείνη άλλων συνθετών της ίδιας εποχής, το βάρος των επιλογών έπεσε στην πρώτη από τις δύο «σχολές» της Βιέννης, δηλαδή στα έργα των Χάιντν και Σούμπερτ. Βεβαίως, είναι λιγοστά τα τρίο για πιάνο της εποχής του Σκαλκώτα, ιδιαίτερα δε τα δωδεκαφθογγικά. Όμως, ακριβώς η παράθεση με αυτά ίσως αναδείκνυε με μεγαλύτερη σαφήνεια την ξεχωριστή γλώσσα του Ελλντα συνθέτη.

Το Ελ Γκρέκο δημιουργήθηκε το 2016 από νέους Έλληνες μου-

σικούς. Είναι θετικό ότι τη στιγμή που διαλύθηκαν παλαιότερα σχήματα μουσικής δωματίου με σαφές στίγμα και σημαντική πορεία, τρεις νέοι άνθρωποι στράφηκαν στο ρεπερτόριο αυτό, εξαιρετικά πλούσιο, αλλά όχι τόσο γνωστό όσο θα του άξιζε στη χώρα μας. Εξοχα τρίο για βιολί, τσέλο και πιάνο δεν έχουν γράψει μόνο

Υπερβολικά ορμητικές και «γωνιώδεις» ερμηνείες επισκίασαν τον λυρισμό των συνθέσεων.

συνθέτες της Κεντρικής Ευρώπης, Γερμανοί, Αυστριακοί και Τσέχοι. Η ανεξάντλητη εργογραφία περιλαμβάνει επίσης Γάλλους όπως οι Φορέ και Πιερνέ, Ρώσους όπως οι

Στο πλαίσιο του Έτους Σκαλκώτα, το Τρίο Ελ Γκρέκο ερμίνευσε τις «Οκτώ παραλλαγές» του Ελλντα συνθέτη.

Τσαϊκόφσκι, Προκόφιγιφ και Ρίμσκι-Κόρσακοφ, Δανούς όπως ο Νίλς Γκάδε και πολλούς ακόμα. Είναι κρίμα που το συγκεκριμένο είδος, όπως επίσης τα κουαρτέτα

και τα κουιντέτα με πιάνο, δεν έχουν βρει τη θέση που τους αξίζει στην αθηναϊκή μουσική ζωή. Ευκαιρία για το δυναμικό Τρίο Ελ Γκρέκο να τα αναδείξει.

Ο Φαίδων Μπλιάδης στο βιολί και κυρίως ο Θεοδωρής Ιωσφιφίδης στο πιάνο δεν έκρυψαν την προσοχή αδρεναλίνης που διαθέτουν. Ειδικά στο Τρίο αρ. 39 του Χάιντν αλλά και στο συγκλονιστικό έργο 100 του Σούμπερτ η ερμηνεία ξεπερνούσε κάποτε τα όρια μιας «ορμητικής» ανάγνωσης, φτάνοντας στα άκρα, τουλάχιστον για την ακουστική της συγκεκριμένης αίθουσας. Πλάι στα «δυναμικά», υπάρχουν επίσης αρκετά στοιχεία λυρισμού και ευγένειας στα δύο αυτά έργα, όπως υπενθύμιζε ο τσελίστας Αλέξης Καραϊσκάκης-Νάτσος: ειδικά στο δεύτερο και στο τέταρτο μέρος του έργου του Σούμπερτ ήταν εκείνος ο οποίος συνεισέφερε πλαστικότητα σε ένα κατά τα λοιπά αρκετά αιχμηρό και επιθετικό τοπίο.

Αρκετοί θεωρούν τις περισσότερες «γωνιώδεις» προσεγγίσεις συνυφασμένες με τα έργα της δεύ-

τερης σχολής της Βιέννης, όπως οι «Οκτώ παραλλαγές» του Σκαλκώτα. Ωστόσο, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, κατά τα οποία το ρεπερτόριο έχει διευρυνθεί αφάνταστα και πολλοί μουσικοί έχουν εξοικειωθεί με έργα που άλλοτε θεωρούνταν απρόσιτα και κατά έναν τρόπο κτήμα μονάχα μιας συγκεκριμένης ομάδας «εξειδικευμένων» ερμηνευτών, έχει φανεί ότι ο πιο μαλακός ήχος όπως επίσης οι λιγότερο αγχώδεις αναγνώσεις βοηθούν και αυτά.

Συνεισφέρουν στην αποκωδικοποίηση, στην κατανόηση και τελικά στην απόλαυση μιας μουσικής που δεν είναι αυτονόητο ότι κερδίζει το στοίχημα της επικοινωνίας με το κοινό στο πρώτο άκουσμα. Και θα πρέπει να υποθέσει κανείς ότι ακριβώς η επικοινωνία με το κοινό είναι το ζητούμενο κάθε συνθέτη αλλά και κάθε ερμηνευτή.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

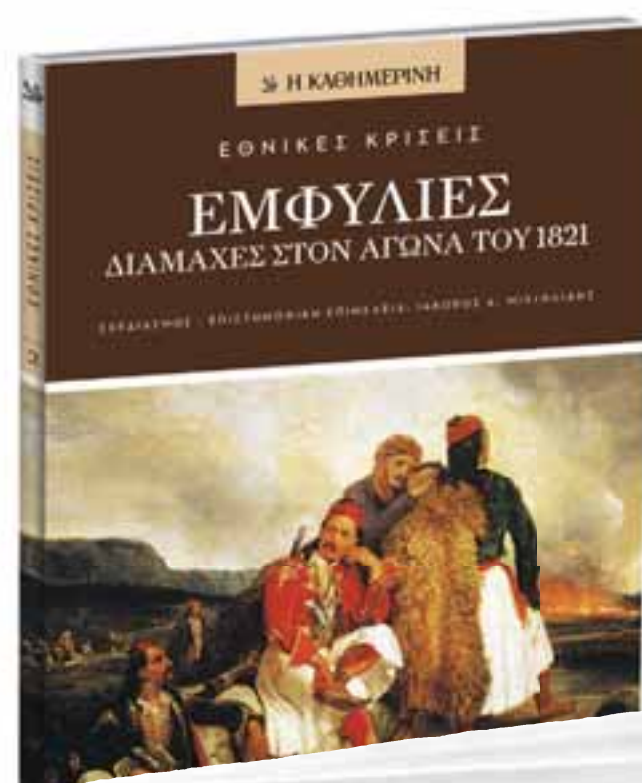
Εμφύλιες διαμάχες στον Αγώνα του 1821

Μια νέα εκδοτική σειρά της «Καθημερινής», που φωτίζει το παρελθόν, με το μάτι στο παρόν και στο μέλλον.

Ο δεύτερος τόμος είναι αφιερωμένος στις εμφύλιες συγκρούσεις που εκδηλώθηκαν στο πλαίσιο του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα που ξεκίνησε το 1821 και οδήγησε στη σύσταση του νεοελληνικού κράτους.

Κολοκοτρώνης, Δεληγιάννης, Κουντουριώτης, Υψηλάντης, Μαυρακορδάτος, Γκούρας: αγωνιστές της ελευθερίας, αλλά και πρωταγωνιστές σε διαμάχες τις οποίες περιγράφει –με αρκετές αναφορές στα απομνημονεύματά τους– ο καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Ιάκωβος Δ. Μιχαλίδης.

Την Κυριακή 19 Μαΐου μαζί με την Καθημερινή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ